

การศึกษาการใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรม ในอำเภอบางปะกง
จังหวัดฉะเชิงเทรา

A STUDY OF INDUSTRIAL LAND USE IN AMPHOE BANGPAKONG
CHACHOENGSARO PROVINCE

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
สาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม
บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2539

ISBN 974-621-591-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

การศึกษาการใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกงจังหวัดฉะเชิงเทรา

A STUDY OF INDUSTRIAL LAND USE IN AMPHOE BANGPAKONG
CHACHOENSAO PROVINCE

นายกำพล รุ่งรัตน์
MR. GUMPOL RURGRAT

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม
บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2539

ISBN 974 - 621 - 591 - 4

เลขที่.....
ปี.....
ปี 1.0. 26187
ปี 1.0. 2539

เอกสารนี้ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง การค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

A STUDY OF INDUSTRIAL LAND USE IN AMPHOE BANGPAKONG
CHACHOENSAO PROVINCE

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE
MASTER OF URBAN AND REGIONAL PLANNING PROGRAM
IN URBAN AND ENVIRONMENTAL PLANNING
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT 'S INSTITUTE OF THECHNOLOGY LADKRABANG

1996

ISBN 974 - 621 - 591 - 4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาการใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา

A STUDY OF INDUSTRIAL LAND USE IN AMPHOE BANGPAKONG CHACHOENGSAO PROVINCE

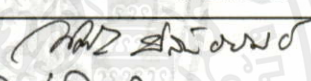

ชื่อนักศึกษา นายกำพล รุ่งรัตน์ รหัสประจำตัว 32622001

หลักสูตร การวางแผนภาคและเมืองมหบัณฑิต

สาขาวิชา การวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม

ภาควิชา การวางแผนภาคและเมือง

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.นิติชาลย์ ปลื้มอารมย์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์		ลายมือชื่อ
ดร.นิติชาลย์	ปลื้มอารมย์	
อาจารย์วิชัย	เดชสังวรณ์	
อาจารย์เลิศวิทย์	รังสิริกัญ	

ค่าระดับคะแนนที่เป็นเอกฉันท์จากคณะกรรมการสอบ GOOD

วัน/เดือน/ปี ที่สอบ 29 เมษายน 2539 เวลา 14.00 น. เป็นต้นไป

สถานที่สอบ สำนักงานคณบดี ชั้น 2 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(รศ.ดร.มนัส สังวรศิลป์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 30 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2539

หมายเหตุ การวัดผลวิทยานิพนธ์ให้ใช้ค่าระดับคะแนนดังนี้

ค่าระดับคะแนน

ผลการศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อ Outstanding (ดีเยี่ยม) เติมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้คัดแปลงเนื้อหา และอื่น ๆ อ้างอิงถึงชื่อของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

G Good (ดี)

P Pass (ผ่าน)

F Fail (ไม่ผ่าน)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาการใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา
นักศึกษา	นายกำพล รุ่งรัตน์
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์	ดร. นิติชาญ ปลื้มอารมย์
ระดับการศึกษา	การวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม
ภาควิชา	การวางแผนภาคและเมือง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ.	2539

บทคัดย่อ

การศึกษาการใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมของอำเภอบางปะกง ศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน การกระจายตัวของอุตสาหกรรม การจ้างงาน ปัญหาและแนวโน้ม การเจริญเติบโตของอุตสาหกรรม เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการใช้ที่ดินด้านอุตสาหกรรมของอำเภอบางปะกง

ผลการศึกษาพบว่า ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2521 - 2537 มีการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมมาก โดยเฉพาะในช่วงปี พ.ศ. 2532 - 2537 มีการขยายตัวของอุตสาหกรรมสูงก่อให้เกิดการใช้ที่ดินเพิ่มขึ้น มีผลทำให้พื้นที่เกษตรกรรมลดลง ทั้งนี้เพราะเป็นผลมาจากการกำหนดให้อำเภอบางปะกง เป็นส่วนหนึ่งของโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ลักษณะของอุตสาหกรรมมีรูปแบบเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม จากอุตสาหกรรมที่มีขนาดเล็ก ใช้เงินทุนประกอบการน้อย มีการจ้างงานน้อย ผลผลิตใช้ในท้องถิ่นเปลี่ยนมาเป็นอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีเงินทุนประกอบการสูง ใช้แรงงานจำนวนมาก และเป็นการผลิตเพื่อการส่งออก แหล่งกระจายตัวของอุตสาหกรรม จะกระจายตัวตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๔ (บางนา-ตราด) และตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓ (สุขุมวิท) ลักษณะการใช้ที่ดินอุตสาหกรรมจะพบลักษณะการใช้ที่ดินที่มีการวางแผนอยู่บริเวณแหล่งอุตสาหกรรมนอกชุมชนเมือง และอุตสาหกรรมที่ไม่มีการวางแผนการใช้ที่ดินก่อให้เกิดการใช้ที่ดินไม่เป็นระเบียบ จะพบอยู่ในบริเวณแหล่งอุตสาหกรรมที่อยู่ใกล้ชุมชนเมือง

ในส่วนของการศึกษาปัญหาที่เกิดจากการขยายตัวของอุตสาหกรรม โดยแบ่งพื้นที่ศึกษาออกเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมบริเวณชุมชนเมือง และกลุ่มพื้นที่อุตสาหกรรมนอกชุมชนเมือง พบว่าปัญหาน้ำเสียเกิดขึ้นในทุกกลุ่มพื้นที่ ส่วนปัญหาการใช้ที่ดินไม่เป็นระเบียบ ฝุ่นละออง เสียงดังจะเกิดขึ้นในกลุ่มอุตสาหกรรมบริเวณชุมชนเมือง มากกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมนอกเขตชุมชนเมือง

การศึกษาได้เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา มาตรการต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรมอำเภอบางปะกง สำหรับการใช้อำนาจที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมได้เสนอแนะพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรม ให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ของอำเภอบางปะกง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Thesis Title	A Study of Industrial Land Use in Amphoe Bangpakong Chachoengsao Province
Student	Mr. Gumpol Rungrat
Thesis Adviser	Dr. Nitichan Plamareom
Level of Study	Master of Urban and Regional Planning Program in Urban and Environmental Planning
Department	Urban and Regional Planning King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang
Year	1996

Abstract

The purpose of studying the industrial land use in Amphoe Bangpakong, Chachoengsao Province was to examine the expansion style of industrial factories in Amphoe Bangpakong, and to study the changes in land use, industrial distribution, employment, and the problems and tendencies of industrial growth in order to offer solution to the problems related to industrial land use in Amphoe Bangpakong.

The results of the study show that between the years B.E. 2521 - 2537 there was a large increase in the number of industrial factories. This was especially true during the year B.E. 2532 - 2537 in which the expansion of industrial factories caused an increase in industrial land use and a decrease in agricultural land use. These occurrences resulted from the designation of Amphoe Bangpakong as a part of the Eastern Seaboard development project. The type of industry in Bangpakong changed from industries which were small scale, less capital intensive, and non-labor intensive, and which produced for local consumption towards middle to large scale,

capital and labor intensive industries which produce for export. The location of

industry distribution follow interprovincial route 34 (Bangna-Trat) and route 3 (Sukhumwit) . The characteristics of industrial land use follow to two different types . The first type includes planned industrial land use in location outside of community areas . The second type of industrial land use can be found in location with in community areas and is unplanned causing a disorderly use of land .

In the part of the study concerned with the problems arising from industrial expansion , analysis was done by separating the areas of the study into two groups. The first group consisted of industrial land use in community areas and the second group consisted of industrial land use outside of community areas. The study found that water pollution was evident in both group . However , the problems of disorderly land use and increased dust and noise levels arose more in the first group than in the second.

The study proposes several measures and solution to problems related to the development of industry and industrial land use which are consistent with the prevailing land condition of Amphoe Bangpakong.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากท่านอาจารย์ ดร. นิติชาญ ปลื้มอารมย์ ที่ให้โอกาสและสนับสนุนข้าพเจ้าในการจัดทำ รวมทั้งคำปรึกษาแนะนำแก่ข้าพเจ้า มาโดยตลอด ซึ่งข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ มา ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ คุณนิวัตร ชูสมุทร คุณพรพิศ โรจโนภาส และเพื่อนที่กองสำรวจ กรมการผังเมือง ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านข้อมูลแผนที่รวมทั้งเป็นกำลังใจตลอดมา

ขอขอบคุณ คุณวาสนา ตันประดิษฐ์ ที่ช่วยเหลืองานพิมพ์จนสำเร็จลุล่วง
ไปด้วยดี

ขอขอบคุณ คุณอภิชาติ ใจแก้ว เพื่อนนักศึกษาระดับปริญญาโท ที่ช่วยติดต่อ
เป็นธุระต่าง ๆ ให้

ขอขอบคุณภรรยา และลูก ที่ให้กำลังใจในขณะที่ข้าพเจ้าเกิดความท้อแท้ อย่างถึง
ที่สุด และขอโทษที่ต้องทำให้เวลาอันมีค่าที่สุดของครอบครัวต้องสูญเสียไป รวมทั้งภาระที่เพิ่มขึ้น
ในขณะที่จัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ท้ายที่สุด ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ของข้าพเจ้า คุณพ่อ คุณแม่
ของภรรยา ที่ให้ความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งให้กำลังใจตลอดมา

กำพล รุ่งรัตน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	XIII
สารบัญแผนที่.....	XVI
สารบัญแผนภูมิ.....	XVII
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
1.3 ขอบเขตการศึกษา.....	2
1.4 วิธีดำเนินการศึกษา.....	3
1.5 แหล่งข้อมูล.....	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
2. ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
2.1 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการขยายตัวของเมือง.....	5
2.1.1 ทฤษฎีวงแหวนร่วม.....	5
2.2.2 ทฤษฎีรูปเสี้ยวหรือลิ้ม.....	6
2.2.3 ทฤษฎีหลายศูนย์กลาง.....	6
2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับทำเลที่ตั้งอุตสาหกรรม.....	7
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจการพัฒนาเมือง.....	11
2.4 แนวความคิดเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน.....	12
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3. ลักษณะทั่วไปของจังหวัดฉะเชิงเทราและพื้นที่ศึกษา.....	16
3.1 ลักษณะทั่วไปของจังหวัดฉะเชิงเทรา.....	16
3.1.1 ลักษณะทางกายภาพ.....	16
(1) ที่ตั้ง.....	16
(2) ลักษณะภูมิประเทศ.....	16
(3) การใช้ประโยชน์ที่ดิน.....	16
(4) การคมนาคมขนส่ง.....	18
(5) ทรัพยากรธรรมชาติ.....	20
3.1.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจ.....	25
(1) ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด.....	25
(2) ความชำนาญในการผลิต.....	26
(3) การจ้างงาน.....	26
(4) รายได้เฉลี่ยต่อคน.....	27
3.1.3 ลักษณะประชากร.....	27
(1) ขนาดและการกระจายตัวของประชากร.....	27
(2) ความหนาแน่นของประชากร.....	27
(3) การเปลี่ยนแปลงประชากร.....	27
3.1.4 ลักษณะทางสังคม.....	30
(1) รูปแบบการตั้งถิ่นฐาน.....	30
(2) ระบบชุมชน.....	30
(3) การบริการพื้นฐาน.....	30
3.1.5 บทบาทของจังหวัดฉะเชิงเทรา.....	32
3.1.6 ปัญหาของจังหวัดฉะเชิงเทรา.....	33
(1) ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน.....	33
(2) ปัญหาด้านเศรษฐกิจ.....	34
(3) ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.....	34
(4) ปัญหาการวางระบบเมืองและชุมชน.....	35

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำมาใช้

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
(5) ปัญหาพัฒนาแรงงานฝีมือชั้นสูง.....	35
(6) ปัญหาด้านสาธารณสุข.....	35
3.1.7 โครงการพัฒนาที่สำคัญของจังหวัด.....	35
3.2 ลักษณะทั่วไปของพื้นที่ศึกษา.....	36
3.2.1 ลักษณะทางกายภาพ.....	36
1) ที่ตั้ง.....	36
2) ลักษณะภูมิประเทศ.....	39
3) ลักษณะดิน.....	39
4) การใช้ประโยชน์ที่ดิน.....	39
5) การคมนาคมขนส่ง.....	40
3.2.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจ.....	41
(1) การเกษตรกรรม.....	41
(2) การอุตสาหกรรม.....	42
(3) การพาณิชย์กรรม.....	42
3.2.3 ลักษณะประชากร.....	42
(1) ขนาดและการกระจายตัวของประชากร.....	42
(2) ความหนาแน่นของประชากร.....	43
(3) การเปลี่ยนแปลงประชากร.....	43
3.2.4 ลักษณะทางสังคม.....	43
(1) รูปแบบการตั้งถิ่นฐาน.....	43
(2) การบริการพื้นฐาน.....	45
3.2.5 บทบาทและทิศทางการขยายตัวของชุมชน.....	45
3.2.6 ปัญหาของอำเภอบางปะกง.....	46
(1) ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน.....	46
(2) ปัญหาด้านคุณภาพชีวิต.....	46
(3) ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.....	46
4. เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า สภาพของอุตสาหกรรมในเขตอำเภอบางปะกง.....	47
4.1 ลักษณะของอุตสาหกรรมในจังหวัดฉะเชิงเทรา.....	47

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

4.1.1	การเปลี่ยนแปลงและการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรม ในจังหวัดฉะเชิงเทรา.....	47
4.1.2	ประเภทอุตสาหกรรมในจังหวัดฉะเชิงเทรา.....	55
4.1.3	การกระจายตัวของอุตสาหกรรมในจังหวัดฉะเชิงเทรา.....	57
4.2	ลักษณะของอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง.....	62
4.2.1	การใช้ที่ดินในอำเภอบางปะกง.....	62
4.2.2	การใช้ที่ดินและการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินประเภท อุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง.....	72
4.2.3	จำนวนโรงงานและการกระจายตัวของโรงงาน อุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง.....	82
4.2.4	ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรม.....	85
4.2.5	ขนาดของโรงงานอุตสาหกรรม.....	96
4.2.6	พื้นที่ความหนาแน่นและการจ้างงาน ของอุตสาหกรรม ในอำเภอบางปะกง.....	98
4.2.7	การเปลี่ยนแปลงของโรงงานอุตสาหกรรม และแรงงานอุตสาหกรรม.....	107
4.3	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขยายตัวของอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง.....	121
4.3.1	แหล่งวัตถุดิบและตลาดสินค้าอุตสาหกรรม.....	121
4.3.2	การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร.....	122
4.3.3	ปัจจัยทางด้านกายภาพ.....	124
	(1) ทำเลที่ตั้ง.....	124
	(2) ระบบการคมนาคมขนส่ง.....	124
	(3) ความสะดวกในการเข้าถึง.....	132
	(4) ราคาที่ดิน.....	134
4.3.4	ระบบสาธารณูปโภค.....	141
	(1) การประปา.....	141
	(2) โทรศัพท์.....	142

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบริการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีโทษปรับและโทษจำคุกและต้องชดเชยค่าเสียหายหากผู้ใดที่นำเอกสารไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

	(3) การไฟฟ้า.....	142
	(4) การกำจัดขยะ.....	143
	(5) การดับเพลิง.....	143
4.4	ปัญหาที่เกิดจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง.....	144
4.4.1	การแบ่งพื้นที่ศึกษา.....	144
4.4.2	ลักษณะของพื้นที่ศึกษา.....	144
	(1) ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ศึกษา.....	144
	(2) การใช้ประโยชน์ที่ดิน.....	145
	(3) สมรรถนะดิน.....	145
	(4) โครงสร้างพื้นฐาน.....	145
	(5) ลักษณะที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม และประเภทอุตสาหกรรม.....	146
4.4.3	การศึกษาปัญหาที่เกิดจากการขยายตัวของอุตสาหกรรม.....	147
	(1) ปัญหาการใช้ที่ดินไม่เป็นระเบียบ.....	148
	(2) ปัญหาการระบายน้ำเสียในเมืองและพื้นที่เกษตรกรรม.....	148
	(3) ปัญหาการบุกรุกพื้นที่เกษตรกรรมและป่าชายเลน.....	150
	(4) ปัญหาการจราจร.....	150
	(5) ปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอย.....	152
	(6) ปัญหาสิ่งแวดล้อมและมลภาวะ.....	153
	(7) ปัญหาการขาดแคลนน้ำประปา และน้ำสะอาดเพื่ออุปโภค และบริโภค.....	155
	(8) ปัญหาชุมชนแออัดและแหล่งเสื่อมโทรม.....	155
4.4.4	การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา.....	156
4.4.5	แนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการขยายตัว ของอุตสาหกรรม.....	158
	(1) แนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้ที่ดินไม่เป็นระเบียบ.....	158
	(2) แนวทางการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและมลภาวะ.....	159

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

	(3) แนวทางการแก้ไขปัญหการระบายน้ำเสียในเมือง และพื้นที่เกษตรกรรม.....	159
	(4) แนวทางการแก้ไขปัญหขาดแคลนน้ำประปา และน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคและบริโภค.....	160
	(5) แนวทางการแก้ไขปัญหการกำจัดขยะมูลฝอย.....	161
	(6) แนวทางการแก้ไขปัญหการจราจร.....	161
	(7) แนวทางการแก้ไขปัญหการบุกรุกพื้นที่เกษตรกรรม และป่าชายเลน.....	162
4.5	ศักยภาพและข้อจำกัดของพื้นที่ในการพัฒนาอุตสาหกรรม.....	162
4.5.1	ศักยภาพของพื้นที่.....	162
4.5.2	ข้อจำกัดของพื้นที่.....	164
5.	การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่อุตสาหกรรม.....	167
5.1	วัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์.....	167
5.2	เทคนิคที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	167
5.3	การปรับคะแนนของปัจจัยให้เป็นฐานเดียวกัน.....	169
5.4	การให้ค่าน้ำหนักของตัวแปรในแต่ละปัจจัย.....	170
5.5	การให้ค่าคะแนนตัวแปร.....	170
5.6	การกำหนดพื้นที่เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมในอนาคต.....	185
5.6.1	แนวโน้มการขยายตัวของอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง.....	191
5.6.2	แนวโน้มการใช้พื้นที่อุตสาหกรรม.....	192
6.	สรุปและเสนอแนะ.....	195
6.1	บทสรุป.....	195
6.2	เสนอแนะ.....	199
6.2.1	แนวคิดและรูปแบบการพัฒนา.....	199
6.2.2	ข้อเสนอแนะพื้นที่เหมาะสมในการพัฒนาอุตสาหกรรม ทางด้านกายภาพ.....	204

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.2.3	ข้อเสนอแนะและมาตรการในการพัฒนาอุตสาหกรรม ในอำเภอบางปะกง.....	209
(1)	ข้อเสนอแนะและมาตรการด้านเศรษฐกิจ.....	209
(2)	ข้อเสนอแนะและมาตรการด้านบริการสังคม.....	210
(3)	ข้อเสนอแนะและมาตรการด้านสิ่งแวดล้อม.....	210
(4)	ข้อเสนอแนะและมาตรการด้านผังเมือง.....	210
(5)	ข้อเสนอแนะและมาตรการด้านกฎหมาย.....	210
6.3	ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาการใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรม ในอำเภอบางปะกง.....	213
6.3.1	ผลต่อการกำหนดแนวนโยบายของรัฐ.....	213
6.3.2	ผลต่อการประเมินแนวนโยบายของรัฐ.....	214
6.3.3	ผลทางด้านสิ่งแวดล้อม.....	214
6.3.4	ผลต่อการวางแผนการลงทุนอุตสาหกรรมในอนาคต.....	214
	บรรณานุกรม.....	215
	ภาคผนวก.....	218
	ประวัติผู้เขียน.....	226

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญญัตราสาร

ตารางที่	หน้า
3.1	แสดงการใช้ที่ดินของจังหวัดฉะเชิงเทรา ปี พ.ศ. 2534.....18
3.2	แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดฉะเชิงเทรา เปรียบเทียบกับภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. 2527 - 2532 ณ ราคาคงที่ ปี 2531.....21
3.3	แสดงพื้นที่ จำนวนประชากร อัตราการเปลี่ยนแปลง และความหนาแน่น ของประชากรรายอำเภอ พ.ศ. 2532 และ พ.ศ. 2537.....29
3.4	แสดงพื้นที่ จำนวนประชากร อัตราการเปลี่ยนแปลง และความหนาแน่น ของประชากรรายตำบล.....44
4.1	แสดงการเปรียบเทียบจำนวนโรงงาน คนงาน และเงินทุนของอำเภอ บางปะกง กับจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. 2521 - 2537.....48
4.2	แสดงการเปรียบเทียบอัตราเพิ่มของโรงงาน คนงาน และเงินทุน ของอำเภอบางปะกง กับจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. 2521 - 2537.....49
4.3	แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน และอัตราการเปลี่ยนแปลงต่อปี ในอำเภอบางปะกง พ.ศ. 2533 และ 2537.....58
4.4	แสดงการใช้พื้นที่อุตสาหกรรมและอัตราการเปลี่ยนแปลงรายตำบล พ.ศ. 2533 - 2537.....69
4.5	แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง แยกรายตำบล ตั้งแต่ พ.ศ. 2521 ถึง พ.ศ. 2537.....66
4.6	แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้นในอำเภอบางปะกง แยกรายตำบล ตั้งแต่ พ.ศ. 2521 - 2537.....75
4.7	แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในแต่ละตำบล แยกตามประเภทของ อุตสาหกรรม พ.ศ. 2537.....79
4.8	แสดงจำนวนโรงงาน คนงาน และเงินทุน จำแนกรายประเภทของ อุตสาหกรรม พ.ศ. 2537.....86
4.9	แสดงขนาดของโรงงานในอำเภอบางปะกงแบ่งตามจำนวนเงินทุน.....99
4.10	แสดงขนาดของโรงงานในอำเภอบางปะกงแบ่งตามจำนวนเงินทุน จำแนกรายตำบล.....99

เอกสารนี้เป็นเอกสารลิขสิทธิ์ของกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ไม่อนุญาตให้เผยแพร่หรือใช้ซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.11	แสดงขนาดของโรงงานในอำเภอบางปะกงแบ่งตามจำนวนแรงงาน.....	100
4.12	แสดงขนาดของโรงงานในอำเภอบางปะกงแบ่งตามจำนวนแรงงาน จำแนกรายตำบล.....	100
4.13	แสดงพื้นที่ของโรงงาน ความหนาแน่น สัดส่วนแรงงานต่อโรงงาน และพื้นที่ต่อโรงงานในอำเภอบางปะกง จำแนกรายตำบล.....	101
4.14	แสดงจำนวนโรงงานและแรงงานอุตสาหกรรมในแต่ละปีของอำเภอ บางปะกง.....	102
4.15	แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง แยกตามประเภท ของอุตสาหกรรม ตั้งแต่ พ.ศ. 2521 ถึง พ.ศ. 2537.....	103
4.16	แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม พื้นที่โรงงาน การเปลี่ยนแปลง และอัตราการเปลี่ยนแปลงในอำเภอบางปะกง แยกรายตำบล ตั้งแต่ พ.ศ. 2533 ถึง พ.ศ. 2537.....	105
4.17	แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและจำนวนแรงงานที่เพิ่มขึ้น ในอำเภอบางปะกง จำแนกตามประเภทของอุตสาหกรรม พ.ศ.2533 กับ พ.ศ.2537.....	113
4.18	แสดงการคาดประมาณจำนวนประชากรรายตำบล ของอำเภอบางปะกง.....	123
4.19	แสดงการเดินทางโดยสารประจำทาง.....	127
4.20	แสดงปริมาณการจราจร แยกประเภทในชั่วโมงเร่งด่วน ของอำเภอบางปะกง พ.ศ. 2537.....	128
4.21	แสดงการเข้าถึงตำบลต่าง ๆ ภายในอำเภอบางปะกง.....	133
4.22	แสดงลำดับความสำคัญของปัญหา.....	157
5.1	แสดงการให้ค่าน้ำหนักของตัวแปร.....	171
5.2	แสดงค่าคะแนนของระยะห่างจากกรุงเทพมหานคร.....	173
5.3	แสดงค่าคะแนนของราคาที่ดิน.....	175
5.4	แสดงค่าคะแนนของระยะห่างจากถนนสายหลัก.....	177
5.5	แสดงค่าคะแนนพื้นที่ที่ได้รับบริการน้ำประปา.....	179

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
5.6	แสดงค่าคะแนนพื้นที่ที่ได้รับบริการโทรศัพท์.....	179
5.7	แสดงค่าคะแนนพื้นที่ที่อยู่ใกล้แหล่งอุตสาหกรรมเดิม.....	182
5.8	แสดงค่าคะแนนพื้นที่ที่อยู่ใกล้แหล่งน้ำ.....	182
5.9	แสดงค่าคะแนนพื้นที่ที่มีสมรรถนะดินเพื่อการเกษตร.....	185
6.1	แสดงการคาดประมาณการใช้พื้นที่เพื่อการอุตสาหกรรม ในอนาคต.....	207

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญแนบที่

หน้า

3.1	แสดงการเชื่อมโยงของจังหวัดฉะเชิงเทรากับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	17
3.2	แสดงบริเวณพื้นที่ศึกษา.....	37
3.3	แสดงเขตการปกครอง.....	38
4.1	แสดงการใช้ที่ดินปี พ.ศ. 2533.....	59
4.2	แสดงการใช้ที่ดินปี พ.ศ. 2537.....	60
4.3	แสดงการใช้ที่ดินประเภทอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. 2533.....	72
4.4	แสดงการใช้ที่ดินประเภทอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. 2537.....	74
4.5	แสดงความกว้างของเขตทาง.....	125
4.6	แสดงจุดสำรวจปริมาณการจราจร.....	130
4.7	แสดงปริมาณการจราจรในช่วงโมงเร่งด่วน.....	131
5.1	แสดงการแบ่งตารางกริด.....	168
5.2	แสดงค่าคะแนนของระยะห่างจากกรุงเทพมหานคร.....	174
5.3	แสดงค่าคะแนนของราคาที่ดิน.....	176
5.4	แสดงค่าคะแนนของระยะห่างจากถนนสายหลัก.....	178
5.5	แสดงค่าคะแนนของพื้นที่ที่ได้รับบริการน้ำประปา.....	180
5.6	แสดงค่าคะแนนของพื้นที่ที่ได้รับบริการโทรศัพท์.....	181
5.7	แสดงค่าคะแนนของพื้นที่ที่อยู่ใกล้แหล่งอุตสาหกรรมเดิม.....	183
5.8	แสดงค่าคะแนนของพื้นที่ที่อยู่ใกล้แหล่งน้ำ.....	184
5.9	แสดงค่าคะแนนของพื้นที่ที่มีสมรรถนะดินเพื่อการเกษตร.....	186
5.10	แสดงสิ่งปลูกสร้างและแม่น้ำ (ไม่นำมาคิดค่าคะแนน).....	187
5.11	แสดงคะแนนรวมของปัจจัยทั้งหมด.....	188
5.12	แสดงกลุ่มพื้นที่ที่เหมาะสมในการพัฒนาอุตสาหกรรม.....	190
6.1	แสดงพื้นที่ที่เหมาะสมเพื่อการอุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้นในอนาคต.....	208

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

3.1	แสดงการเปรียบเทียบสัดส่วนร้อยละของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคตะวันออกกับจังหวัดฉะเชิงเทรารายสาขาการผลิต ในปี 2532 และ 2536.....	22
3.2	แสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามรายสาขาการผลิต เปรียบเทียบปี พ.ศ. 2532 และปี พ.ศ. 2536 ณ ราคาคงที่ พ.ศ. 2531.....	23
3.3	โครงสร้างการดำเนินงานทำของจังหวัดฉะเชิงเทรา.....	28
4.1	แสดงการเปรียบเทียบสัดส่วนของเงินทุนในจังหวัดฉะเชิงเทรากับอำเภอบางปะกง พ.ศ. 2521 - 2537.....	50
4.2	แสดงการเปรียบเทียบสัดส่วนของคณงานในจังหวัดฉะเชิงเทรากับอำเภอบางปะกง พ.ศ. 2521 - 2537.....	51
4.3	แสดงการเปรียบเทียบสัดส่วนของโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดฉะเชิงเทรากับอำเภอบางปะกง พ.ศ. 2521 - 2537.....	52
4.4	แสดงการเปรียบเทียบสัดส่วนของโรงงานอุตสาหกรรม คณงาน เงินทุนในจังหวัดฉะเชิงเทรากับอำเภอบางปะกง พ.ศ. 2521 - 2537.....	53
4.5	แสดงสัดส่วนการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในอำเภอบางปะกง พ.ศ. 2533 - 2537.....	61
4.6	แสดงการใช้ที่ดินในอำเภอบางปะกง พ.ศ. 2533 - 2537.....	64
4.7	เปรียบเทียบการใช้พื้นที่อุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง จำแนกรายตำบล พ.ศ. 2533 - 2537.....	67
4.8	แสดงอัตราการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่อุตสาหกรรมรายปี ในอำเภอบางปะกง จำแนกรายตำบล พ.ศ. 2533 - 2537.....	68
4.9	แสดงการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่อุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง จำแนกรายตำบล พ.ศ. 2533 - 2537.....	69
4.10	แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง จำแนกรายตำบล พ.ศ. 2537.....	70
4.11	แสดงการเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง พ.ศ. 2521 -2537.....	70

สารบัญแผนภูมิ (ต่อ)

หน้า

4.12	แสดงอัตราการเพิ่มเฉลี่ยต่อปีของโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง จำแนกรายตำบล พ.ศ. 2521 - 2537.....	76
4.13.1	แสดงการเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรมในตำบลท่าข้าม พ.ศ. 2521-2537.....	77
4.13.2	แสดงการเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรมในตำบลบางปะกง พ.ศ. 2521 - 2537.....	77
4.14.1	แสดงการเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรมในตำบลบางวัว พ.ศ. 2521 - 2537.....	78
4.14.2	เปรียบเทียบการเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรมในตำบลท่าข้าม บางปะกง และบางวัว พ.ศ. 2521 - 2537.....	78
4.15	แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในตำบลบางปะกง บางวัว และท่าข้าม จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม พ.ศ. 2537.....	80
4.16	แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในแต่ละตำบล จำแนกตามประเภท ของอุตสาหกรรม พ.ศ. 2537.....	81
4.17	แสดงสัดส่วนโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง จำแนกตามประเภท อุตสาหกรรม พ.ศ. 2537.....	87
4.18	แสดงสัดส่วนของคนงานในอำเภอบางปะกง จำแนกตามประเภท อุตสาหกรรม พ.ศ. 2537.....	88
4.19	แสดงสัดส่วนของเงินทุนในอำเภอบางปะกง จำแนกตามประเภท อุตสาหกรรม พ.ศ. 2537.....	89
4.20	แสดงสัดส่วนของโรงงานอุตสาหกรรม คนงาน เงินทุน ในอำเภอบางปะกง จำแนกตามประเภทของอุตสาหกรรม พ.ศ. 2537.....	90
4.21	แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกงรายปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2521 ถึง 2537.....	114
4.22	เปรียบเทียบอัตราการเพิ่มรายปีของโรงงานอุตสาหกรรมกับแรงงาน พ.ศ. 2533 - 2537.....	115

เอกสารนี้เป็นเอกสารลิขสิทธิ์ของสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครเซี่ยงไฮ้ ประเทศจีน ไม่สามารถเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญแผนภูมิ (ต่อ)

หน้า

4.23	เปรียบเทียบจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง พ.ศ. 2533 - 2537 จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม.....	116
4.24	เปรียบเทียบแรงงานในอำเภอบางปะกง พ.ศ. 2533 - 2537 จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม.....	117

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศในปัจจุบันได้เน้นการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525-2529 ได้กำหนดให้มี การพัฒนาเมืองหลักเมืองรอง ขึ้นเพื่อรองรับการพัฒนาในระดับภูมิภาค พร้อมกับพัฒนาอุตสาหกรรมและพัฒนาเมืองโดย กำหนดโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก (EASTERN SEABOARD) ขึ้นได้แก่ จังหวัดชลบุรี ระยองและฉะเชิงเทรา เพื่อให้เป็นท่าเรือน้ำลึกและแหล่งอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ของประเทศแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 พ.ศ.2530 - 2534 กำหนดประเด็นและแนวนโยบายของการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ให้บริเวณมาบตาพุด จังหวัดระยอง เป็นนิคมอุตสาหกรรมติดอยู่ท่าเรือน้ำลึกบริเวณแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี เป็นที่ตั้งท่าเรือพาณิชย์หลักสำหรับการขนถ่ายสินค้า มีเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก และอุตสาหกรรมที่ไม่มีปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมให้เมืองชลบุรีเป็นศูนย์กลางการค้าและการบริหารงานภาครัฐบาลมีการสร้างระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการเข้าไปในพื้นที่ เช่น การสร้างทางรถไฟสายใต้หีบ-ฉะเชิงเทรา และสร้างถนน เชื่อมโยงโครงข่ายการคมนาคมขนส่งเข้าไปในพื้นที่

สำหรับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2535-2539 ได้มีการกำหนดการพัฒนาภาคมหานคร และเขตเศรษฐกิจใหม่โดยมุ่งที่จะพัฒนาโครงข่ายบริการพื้นฐาน โดยเฉพาะตามแนวถนนสายหลักเพื่อให้เป็นแกนนำในการขยายตัวของเมือง กำหนดทิศทางการขยายตัวของมหานครจะมุ่งไปเชื่อมโยงกับการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก เพื่อช่วยรองรับการขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรม และลดความแออัดของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล กำหนดพื้นที่เป้าหมายบริเวณแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี เป็นเมืองท่าเรือพาณิชย์ มีเขตนิคมอุตสาหกรรมส่งออกและนิคมอุตสาหกรรมทั่วไปบริเวณมาบตาพุด จังหวัดระยอง เป็นเมืองอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ มีชุมชนเมืองศูนย์กลางความเจริญของภาคได้แก่ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในการกำหนดแผนการพัฒนา ของประเทศและนโยบายของรัฐบาล จะส่งผลกระทบต่อพื้นที่ระหว่างกรุงเทพมหานครกับพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกรวมทั้งพื้นที่ข้างเคียงโดยเฉพาะพื้นที่เกษตรกรรม สภาพแวดล้อม และระบบนิเวศวิทยา

อำเภอบางปะกงเป็นพื้นที่ที่อยู่ในโครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก แต่เดิมประชากร ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำการประมง และมีสภาพป่าชายเลนที่สมบูรณ์มาก เมื่อมีโรงงานอุตสาหกรรมขยายตัวเข้ามาในเขตนี้เป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน พื้นที่เกษตรกรรมและสภาพป่าชายเลนถูกทำลายลงไป ขาดการควบคุมดูแล ทำให้เกิดปัญหาการใช้ที่ดินไม่เป็นระเบียบ ปัญหาสิ่งแวดล้อมและปัญหาอื่นๆตามมา ดังนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษา สภาพการ เปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ทางด้านอุตสาหกรรมอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1.2.1 เพื่อศึกษารูปแบบการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมของอำเภอบางปะกง
- 1.2.2 เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ปัญหาและแนวโน้มในอนาคตของอำเภอบางปะกง
- 1.2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการใช้ที่ดินด้านอุตสาหกรรมของอำเภอบางปะกง

1.3 ขอบเขตการศึกษา

1.3.1 ขอบเขตของพื้นที่ศึกษา ซึ่งอำเภอบางปะกงมีพื้นที่ทั้งหมด 272 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย 11 ตำบล คือ ตำบลท่าสะอ้าน ตำบลบางปะกง ตำบลบางวัว ตำบลท่าข้าม ตำบลบางผึ้ง ตำบลหนองจอก ตำบลบางสมัคร ตำบลบางเกลือ ตำบลพินา ตำบลหอมศีล ตำบลสองคลอง และสุขาภิบาล สุขาภิบาลบางปะกง สุขาภิบาลท่าสะอ้าน สุขาภิบาลบางวัว และสุขาภิบาลนาเกลือ

1.3.2 ขอบเขตของเนื้อหา

(1) ศึกษานโยบายของอำเภอบางปะกงที่มีต่อจังหวัดและระดับภาพ

(2) ศึกษาสภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน และการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน

สาเหตุและปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินประเภทอุตสาหกรรม

ไม่ว่าการฉีดยาฆ่าแมลง อีกรั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(3) ศึกษาข้อมูลในระดับอำเภอทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและประชากร การเจริญเติบโตของอุตสาหกรรม การกระจายของโรงงานอุตสาหกรรม วิเคราะห์ถึงสาเหตุและปัจจัยที่ทำให้เกิดการขยายตัว

(4) ศึกษาถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และแนวทางในการแก้ไขปัญหา

1.4. วิธีการดำเนินการศึกษา

1.4.1 ศึกษาค้นคว้าจากทฤษฎีแนวความคิดพื้นฐาน การใช้ที่ดินและการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน

1.4.2 ศึกษาการขยายตัวของอุตสาหกรรมอำเภอบางปะกง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ศึกษาจำนวน ประเภทและการจ้างงานของอุตสาหกรรม

1.4.3 วิเคราะห์ลักษณะการใช้ที่ดิน และสภาพแวดล้อมของอำเภอบางปะกง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พร้อมทั้งคาดการณ์สภาพการณ์ในอนาคตที่จะเกิดขึ้น

1.4.4 วิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ โดยวิธีการ Potential Surface Analysis (P S A) เพื่อหาความเหมาะสมของพื้นที่ต้องการพัฒนาอุตสาหกรรม

1.4.5 สรุปและเสนอแนะแนวทางการใช้ที่ดินและพัฒนาเมืองบางปะกงเพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมในอนาคต

1.5 แหล่งข้อมูล

1.5.1 ข้อมูลทุติยภูมิ สถิติ เอกสารจากหน่วยราชการและสถาบันต่าง ๆ เช่น

- ที่ว่าการอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา

- สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา

- สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติ

- กรมการปกครอง กรมการผังเมือง กระทรวงมหาดไทย กรมชลประทาน

กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงวิทยาศาสตร์

เทคโนโลยี และการพลังงาน

เอกสารข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- หอสมุดแห่งชาติหอสมุดสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร

ลาดกระบัง

1.5.2 ข้อมูลด้านแผนที่ และภาพถ่ายทางอากาศ

- กองสำรวจ กรมการผังเมือง

- กองทำแผนที่และรังวัด กรมที่ดิน

1.5.3 ข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม

1.6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน และรูปแบบของการกระจายตัวของ
อุตสาหกรรมของอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา

1.6.2 ทำให้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหาและข้อได้เปรียบเสียเปรียบของอำเภอบาง
ปะกง

1.6.3 สามารถนำผลการศึกษาไปประกอบการวางแผนพัฒนาการใช้ที่ดินของอำเภอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมต้องศึกษาทฤษฎีแนวความคิดของการขยายตัวของเมือง โดยมุ่งเน้นลักษณะทางกายภาพ การใช้ประโยชน์ที่ดิน การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ระหว่างการใช้ที่ดินกับอุตสาหกรรม ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ที่ดินกับอุตสาหกรรมผลของการขยายตัวของเมือง

ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับทำเลที่ตั้งอุตสาหกรรม การพัฒนาอุตสาหกรรม ปัจจัยที่มีผลกระทบการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมความสัมพันธ์ระหว่างโรงงานกำหนดเขตอุตสาหกรรม ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ที่ดินกับอุตสาหกรรม ทฤษฎีและแนวความคิดทางด้านเศรษฐกิจกับอุตสาหกรรม และการพัฒนาเมือง ผลกระทบของอุตสาหกรรมรวมทั้งปัญหาที่เกิดจากอุตสาหกรรม

2.1. ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับการขยายตัวของเมือง

การขยายตัวของเมืองได้มีการศึกษามาตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน มีการนำเอาทฤษฎีต่าง ๆ เข้ามาใช้และมีการปรับปรุง พัฒนาขึ้นมาเรื่อย ๆ เกิดจากความซับซ้อนของกิจกรรมทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม การเพิ่มขึ้นของประชากร การศึกษาของนักภูมิศาสตร์ ได้พยายามวางหลักเกณฑ์ศึกษาปรากฏการณ์ของเมือง ได้แก่

2.1.1 ทฤษฎีวงแหวนร่วม (Concentric Theory) Ernet W. Burgess ได้ศึกษาเมืองชิคาโก ประเทศสหรัฐอเมริกา กำหนดให้จุดศูนย์กลางของเมืองเป็นย่านธุรกิจกลาง (Central Business district) ในเมืองขนาดใหญ่ ซึ่งปรากฏอยู่เป็นย่าน เช่น ร้านค้า ธนาคาร โรงภาพยนตร์ และสถานีขนส่ง เป็นต้น ถัดออกมาเป็นส่วนที่มีการเปลี่ยนแปลง (Transition Zore) เป็นส่วนผสมระหว่างย่านธุรกิจกลางและย่านพักอาศัยของผู้ใช้แรงงาน ถัดออกมาเป็นเขตที่อยู่อาศัยของชนชั้นกลาง ซึ่งเป็นแรงงานของอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่อพยพออกมาเพื่อให้พ้นจากสิ่งรบกวนจากเขตชั้นใน รอบนอกออกไปจะเป็นย่านที่เรียกว่า commutre's Zose ซึ่งเป็นย่านพักอาศัยของคนที่มีความร่ำรวย ที่ทำงานอยู่ใจกลางเมือง โดยอาศัยอยู่ในพื้นที่ชานเมือง เมืองชิคาโกนี้มีรูปแบบการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
James H. Jhonson, Ueban Geography: An Introductory. Anayisis. 2 nd (Oxford: Perjamon Press, 1975) P.P. 170-172
ไม่มีการพิมพ์ใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คิดเปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขยายตัวเป็นวงกลมหรือส่วนของวงกลมออกจากศูนย์กลางเมือง และจากทฤษฎีดังกล่าว M.L GREENHUT (1970) ได้นำมาดัดแปลงเป็นทฤษฎีการกระจายตัวของกิจกรรมต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจ ในเมืองหลวงซึ่งได้กล่าวถึงการใช้พื้นที่อุตสาหกรรมพบว่า อุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ใจกลางเมืองส่วนมากมีขนาดเล็กและในบริเวณรอบนอกเมืองจะเป็นอุตสาหกรรมที่มีขนาดใหญ่ใช้พื้นที่มาก และทฤษฎีดังกล่าว EM. HOOVER และ R. Venon (1959) ได้นำมาศึกษาถึงการกระจายตัวของแรงงานอุตสาหกรรมในเมลเบิร์นนิวยอร์ค พบว่า ขนาดการจ้างงานในอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานน้อยจะหนาแน่นย่านใจกลางเมือง และลดน้อยลงเมื่ออยู่ห่างเมืองออกไป และอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่มีการจ้างงานสูงจะหนาแน่นเมื่ออยู่ห่างเมืองออกไป

2.1.2 ทฤษฎีรูปเดี่ยวหรือลิ้ม (Sector Theory)² Homer Hoyt ได้สร้างทฤษฎีนี้ขึ้นมาในปี 1969 โดยกล่าวว่าเมืองไม่จำเป็นจะต้องเป็นรูปวงกลมซ้อนกันเสมอไป เมืองแบ่งออกเป็น ส่วน ๆ (Sector) ในแต่ละส่วนของเมืองประกอบด้วยกิจกรรมและประชากร การขยายตัวจะอาศัยถนนทางรถไฟเป็นแนว อาจเป็นศูนย์กลางของเมืองแล้วขยายไปตามแนวยาวออกสู่ชานเมือง ทำให้รูปแบบการขยายตัวเป็นแบบคล้ายใบพัดหรือรูปลิ้ม

2.1.3 ทฤษฎีหลายศูนย์กลาง (Multiple Nuclear Theory)³ ผู้เสนอแนวคิดคือ Harris และ Ullman โดยการรวมเอาข้อคิดของ Burgess และ hoyt เข้าด้วยกันและผสมผสานกับแนวความคิดใหม่ออกมา เรียกว่าแบบมีศูนย์กลางหลายแห่งที่อยู่ในเมืองนั้น เขากล่าวว่า เขตย่านการค้าจะเป็นศูนย์กลางที่ใหญ่ เพราะเป็นศูนย์รวมของการคมนาคมขนส่ง และมีบ้านต่าง ๆ ปรากฏอยู่บนถนนสายสำคัญที่ออกไปสู่นอกเมือง เขตการค้าขายส่งมักจะอยู่ใกล้กับเส้นทางรถไฟ แต่ย่านอุตสาหกรรมหลักจะอยู่รอบนอกเมือง เพราะมีสถานที่ว่างและมีถนนหนทางเข้าถึงสะดวก

ในการศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับการขยายตัวของเมือง John Friedman (1966:61) เมืองเป็นรูปแบบการพัฒนาทางสังคม และเศรษฐกิจ ขั้นสูงสุดเป็นที่พบปะแลกเปลี่ยน และรับรู้การเปลี่ยนแปลงระดับความเจริญ ให้กำเนิดสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งแบ่งเป็นลำดับขั้นดังนี้

² Ray M. Northam, Urban Geography: (New York: John Wiley & Son, 1975) P.P. 189-190

³ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

Idid, P.P. 191-192

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขั้นที่ 1 จะเป็นเกษตรกรรม

ขั้นที่ 2 เป็นการพัฒนาอุตสาหกรรมจะก่อให้เกิดศูนย์กลางและเขตรอบนอกที่ผูกพันเชื่อมโยงกัน โดยอุตสาหกรรมจะรวมตัวกันเป็นกระจุก และดึงดูดทรัพยากรจากเขตรอบนอกเข้ามา

ขั้นที่ 3 เป็นยุคการขยายตัว เขตรอบนอกชุมชนขนาดเล็กมีการขยายตัวเป็นศูนย์กลางขนาดย่อมเนื่องจากอิทธิพลของการเพิ่มขึ้นของการผูกพันเชื่อมโยงและการได้รับสิ่งใหม่ ๆ จากเมือง

ขั้นที่ 4 เป็นยุคการพัฒนาที่เชื่อมโยงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทั้งเมืองมหานครและเมืองศูนย์กลางทุกระดับ

2.2. ทฤษฎีเกี่ยวกับทำเลที่ตั้งอุตสาหกรรม

Alfred Weber ได้ศึกษาที่ตั้งของโรงงานซึ่งเห็นว่าเอกชนจะเลือกที่ตั้งโรงงานในพื้นที่ที่ทำให้ต้นทุนการผลิตต่ำสุด โดยเฉพาะต้นทุนค่าขนส่ง ค่าจ้างแรงงาน และต้นทุนการประหยัดที่เกิดจากการกระจุกตัว (Agglomeration) และสมมติฐานว่าทรัพยากรบนโลกมีการกระจายตัวไม่เท่ากันและมีคุณสมบัติที่ต่างกัน ตลาดและผู้บริโภคมีการกระจายอยู่หลายจุด แรงงานเป็นปัจจัยที่เคลื่อนย้ายไม่ได้⁴

PREL (1964) ได้เสนอรูปแบบของอุตสาหกรรมในเมืองโดยยึดลักษณะของอุตสาหกรรมเป็นหลัก ซึ่งสามารถจำแนกรูปแบบได้ดังนี้คือ อุตสาหกรรมทั่วไป อุตสาหกรรมที่อาศัยการติดต่อโดยตรง อุตสาหกรรมเพื่อลูกค้าในท้องถิ่น ลักษณะของการกระจายตัวของอุตสาหกรรมดังกล่าวส่วนใหญ่อยู่ใกล้ศูนย์กลางชุมชนเมือง (CBD) เช่น อุตสาหกรรมอาหาร เสื้อผ้าสำเร็จรูป สิ่งพิมพ์ การประดิษฐ์ของ โลหะ และการบริการ อุปกรณ์ก่อสร้าง ส่วนอุตสาหกรรมที่มีการผลิตเพื่อการส่งออก ต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าสูง โดยอุตสาหกรรมเหล่านี้จะอาศัยเส้นทางคมนาคมและสนามบิน เป็นทำเลที่สะดวกในการขนส่ง เช่น อุตสาหกรรมเกี่ยวกับเครื่องจักร อุปกรณ์ไฟฟ้า คอมพิวเตอร์ อุตสาหกรรมเคมี

⁴ David M. Smith Industrial location : An Economic Geography Analysis. New York : John Wiley & Son. อ้างถึงในอุศนา จันทร์หอม

"การศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบของแหล่งอุตสาหกรรมบริเวณลุ่มแม่น้ำแม่กลอง" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการผังเมือง เอกสารฉบับเอกสารพิเศษฉบับไว้สำหรับการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใด
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2526, หน้า 7-9

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

David M. Smith (1971:32-56) กล่าวว่าความสำคัญของทำเลที่ตั้ง จะประกอบด้วยปัจจัย 5 ประการคือ ที่ดิน ทุน วัตถุดิบ แรงงาน และผู้ประกอบการ ส่วนทำเลที่ตั้งอุตสาหกรรมในขบวนการผลิตภายใต้แนวความคิด 2 ประการคือ ประการแรกทำเลที่ตั้งในเชิงภูมิศาสตร์เป็นการอธิบายรูปแบบอุตสาหกรรมในด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพหรือวิวัฒนาการที่ตั้งเกี่ยวกับปัจจัยการผลิต เช่น วัตถุดิบ การขนส่ง แรงงาน ตลาด และอื่น ๆ ประการต่อมาทำเลที่ตั้งเชิงเศรษฐกิจเป็นแนวความคิดในลักษณะทำเลที่ตั้งมีอรรถประโยชน์สูงสุดคือมีกำไรมากที่สุด

GEORGE RENNER (1974) มีความคิดสอดคล้องกับ D.M. SMITH (1971) ซึ่งกล่าวถึงทำเลที่ตั้งของอุตสาหกรรมในเชิงภูมิศาสตร์ ว่าจะต้องมีการเข้าถึงปัจจัย 6 ประการคือ วัตถุดิบ ตลาดแรงงาน พลังงาน ทุน และการคมนาคมขนส่งในกรณีที่ตั้งกระจัดกระจาย ที่ตั้งที่เหมาะสมที่สุด คือ จุดที่อุตสาหกรรมอยู่ใกล้ปัจจัยของขบวนการผลิต

CHPAIN (1972:370 - 375) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรม โดยมีหลักการพิจารณาที่น่าสนใจเกี่ยวกับทำเลที่ตั้งดังต่อไปนี้คือ ประการแรก บริเวณที่ตั้งควรเป็นบริเวณที่ราบมีความชันไม่เกินร้อยละ 5 ประการที่ 2 บริเวณพื้นที่ที่สามารถที่จะเลือกที่ตั้งอุตสาหกรรมได้ทั้งในเมืองและเขตชานเมือง ในกรณีที่เป็นอุตสาหกรรมที่มีการใช้พื้นที่มากกว่า 10 ไร่ขึ้นไป เป็นลักษณะอาคารชั้นเดียว มีโกดังเก็บของ มีที่จอดรถขนส่งสินค้าหรือเรียกว่า (EXTENSIVE MANUFACTURING) ในบริเวณพื้นที่เหมาะสมจึงอยู่ชานเมืองห่างออกไป ส่วนอุตสาหกรรมที่ใช้พื้นที่ขนาดเล็กน้อยกว่า 10 ไร่ เป็นลักษณะของอุตสาหกรรม ที่เรียกว่า (INTENSIVE MANUFACTURING) เป็นอุตสาหกรรมที่สามารถเลือกที่ตั้งอยู่ในพื้นที่หลายบริเวณ ประการที่ 3 เป็นบริเวณที่มีการเข้าออกของระบบการคมนาคมขนส่งสะดวก ทั้งในชานเมืองและนอกเมืองออกไปประการที่ 4 คนงานในโรงงานอุตสาหกรรมสามารถที่จะเดินทางได้โดยสะดวก ประการที่ 5 มีสิ่งเอื้ออำนวยต่าง ๆ เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ และระบบการกำจัดน้ำเสีย ประการที่ 6 จะต้องมีความสอดคล้องกับการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอื่นที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงและมีที่ว่างคั่นโดยรอบ

NORTHAM (1975:404-413) เป็นผู้จำแนกรูปแบบการกระจายตัวของอุตสาหกรรม โดยเน้นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนา ได้แก่ วัตถุดิบ การคมนาคมขนส่ง นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาแบบการขยายตัวของอุตสาหกรรมว่ามี 4 ลำดับขั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขั้นที่ 1 ย่านอุตสาหกรรมริมน้ำ (Waterfront Districts) ความจำเป็นและความต้องการของโรงงานในสมัยแรก ๆ ที่มีการปฏิวัติอุตสาหกรรม คือ พลังงานเพื่อใช้ขับเคลื่อนเครื่องจักรพร้อมด้วยพาหนะขนส่งที่สามารถลำเลียงสินค้าได้เป็นจำนวนมาก และเสียค่าขนส่งถูกโรงงานอุตสาหกรรมสมัยแรกจึงใช้ประโยชน์จากชายฝั่งลำน้ำ ทะเลสาบและอ่าวเป็นจุดที่ตั้งโรงงานเพราะได้พลังงานและเส้นทางคมนาคมขนส่งที่สะดวกและเสียค่าใช้จ่ายต่ำ บริเวณดังกล่าวจึงเป็นเขตอุตสาหกรรมในระยะแรก มีการใช้พลังน้ำตามโรงเลื่อย โรงสี ครั้นต่อมามีการประดิษฐ์เครื่องจักรไอน้ำ และรู้จักใช้ถ่านหินเป็นพลังเชื้อเพลิงแหล่งน้ำก็ยังคงมีความได้เปรียบในเรื่องการลำเลียงวัสดุ และใช้น้ำเป็นตัวทำความเย็นตามโรงงานด้วย หากตั้งอยู่ใกล้แหล่งน้ำจัด ความก้าวหน้าทางวิทยาการดังกล่าวมิได้เปลี่ยนรูปแบบทำเลที่ตั้งของอุตสาหกรรมในระยะแรกเลย แต่กลับทำให้เขตอุตสาหกรรมขยายตัวเด่นชัดขึ้น

ขั้นที่ 2 ย่านอุตสาหกรรมริมทางรถไฟ (Railroad Districts) ในศตวรรษที่ 10 รถไฟได้กลายเป็นพาหนะขนส่งที่จำเป็นนอกเหนือไปจากการคมนาคมทางน้ำแต่เพียงวิธีเดียว แต่เดิมนั้น แหล่งการค้าของเมืองอยู่ใกล้แหล่งน้ำ ต่อมาแหล่งผลิตก็ค่อย ๆ เกิดขึ้นในแถบนั้นด้วย มาในระยะหลังเส้นทางรถไฟก็สร้างขึ้นในบริเวณดังกล่าวด้วย ในที่สุดก็เกิดความเกี่ยวพันกันมากทั้งด้านอุตสาหกรรมการค้าและคลังสินค้าเก็บพัสดุต่าง ๆ โรงงานอุตสาหกรรมจึงเกิดขึ้นตามเส้นทางรถไฟและคูเรือ แหล่งอุตสาหกรรมตามริมน้ำยิ่งหายากขึ้น และมีราคาแพง แต่เส้นทางรถไฟสามารถบริการต่อบริเวณที่อยู่ไกลท่าเรือออกไปได้ โรงงานใหม่ ๆ จึงออกไปอยู่ไกลจากศูนย์กลางการค้าเดิมของเมืองในบริเวณที่มีที่ดินกว้างขวางและราคาถูก ในที่สุดก็เกิดย่านอุตสาหกรรมตามริมทางรถไฟขึ้นมา และมีทำเลที่ตั้งเป็นลักษณะตามแนวยาว (Linear)

ขั้นที่ 3 ย่านอุตสาหกรรมริมทางหลวง (Highway Districts) เมื่อทางหลวงและรถบรรทุกได้รับความนิยมในศตวรรษที่ 20 ทำเลที่ตั้งของอุตสาหกรรมก็มีโอกาสกระจายตัวได้ง่ายกว่าแต่ก่อน โดยที่มีโอกาสเลือกทำเลได้มากกว่าเดิม ตามสี่แยกถนนสายสำคัญ ๆ จะกลายเป็นที่ตั้งโรงงานและย่านคลังสินค้า ทำเลที่ตั้งของโรงงานเหล่านี้อำนวยความสะดวกในการติดต่อเข้าถึงตลาดวัตถุดิบพลังงาน และกลุ่มอุตสาหกรรมด้วยกัน ในสมัยนั้น ไฟฟ้าได้กลายเป็นพลังงานชนิดใหม่แทนถ่านหินในอดีต ที่ตั้งและสภาพแวดล้อมของโรงงานจึงเปลี่ยนแปลงไปจากสมัยก่อนด้วยกล่าวคือ สะอาดขึ้นและมีวิวทัศนียภาพที่สวยงามอยู่ในบริเวณอันกว้างขวางและส่วนใหญ่เป็นอาคารชั้นเดียว

นี่เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขั้นที่ 4 ย่านอุตสาหกรรมที่มีการวางแผน (Planned Industrial District) เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการใช้ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมก่อความรำคาญ และสร้างปัญหาสภาพแวดล้อมจึงมีการรวมกันจัดตั้งย่านอุตสาหกรรมขึ้นมาใหม่นอกเขตชุมชน โดยเลือกทำเลที่ตั้งให้สัมพันธ์กับเส้นทางรถไฟและถนนสายใหม่ ซึ่งเหมาะสมสำหรับโรงงานในแง่กายภาพ หรือมีการปรับปรุงลักษณะทางกายภาพก่อนการสร้างอาคาร คือ พื้นที่ราบเรียบและน้ำท่วมไม่ถึง ตามแผนพัฒนาจะต้องมีการปรับปรุงเส้นทางเข้าออกให้เชื่อมกับถนนสายใหญ่ มีการติดตั้งเครื่องสาธารณูปโภคต่าง ๆ ลานจอดรถ บริเวณสำหรับขึ้นของลงของก่อนที่จะแบ่งเนื้อที่ขายหรือให้เช่า ย่านอุตสาหกรรมแบบวางแผนปัจจุบันได้แก่ นิคมอุตสาหกรรม

Sargent Florenu แยกความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่อง (Linkages) ออกเป็น 4 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 ความสัมพันธ์แนวตั้ง (Vertical Inegration) เป็นความสัมพันธ์ในขบวนการผลิตที่ต่อเนื่องกันในสินค้าขั้นเดิม ระหว่างขบวนการผลิต เช่น การปั่นด้าย การทอผ้า การย้อมผ้า เป็นต้น

แบบที่ 2 ความสัมพันธ์แนวขนาน (Forward Integration) เป็นองค์ประกอบสำคัญของย่านอุตสาหกรรม มีการผลิตวัตถุดิบกึ่งสำเร็จรูปของอุตสาหกรรมประเภทเดียวกัน และส่งไปยังโรงงาน ประกอบเป็นสินค้าสำเร็จรูป เช่น โรงงานผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ ส่งไปขายยังโรงงานประกอบรถยนต์

แบบที่ 3 ความสัมพันธ์แนวทะแยง (Forward Integration) เป็นการใช้สินค้าจากอุตสาหกรรมต่างประเทศ เช่น กลุ่มอุตสาหกรรมเคมี ยาง และพลาสติก ซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องถึงอุตสาหกรรมทุกประเภท

แบบที่ 4 ความสัมพันธ์ทางอ้อม (External Integration) เป็นความสัมพันธ์ภายในอุตสาหกรรมประเภทเดียวกัน เช่น อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานที่มีความชำนาญในอุตสาหกรรมเดียวกันหรือใช้วัตถุดิบและเทคโนโลยีเดียวกัน จะตั้งโรงงานใกล้เคียงกันเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกันในสิ่งที่พื้นที่นั้นมีอยู่ (Margaret. 1974)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3. แนวความคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจการพัฒนาเมือง

D.C Notrh (1955:243-258) กล่าวว่า กิจกรรมทางเศรษฐกิจมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเมือง การลงทุนปรับปรุงในด้านคมนาคมขนส่ง เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อลดต้นทุนการผลิตและค่าขนส่ง จะกระตุ้นให้เกิดอุตสาหกรรมต่าง ๆ ขึ้นเพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมส่งออก ปัจจัยสำคัญของการเติบโตทางเศรษฐกิจภายใต้กิจกรรมฐานส่งออก คือ ปัจจัยภายนอกหรืออุปสงค์จากภายนอกพื้นที่ (Exogeneous Demand) ที่เกิดจากรายได้ของตลาดผู้ซื้อสูงขึ้น หรือเกิดจากการเปลี่ยนแปลงในรสนิยมของผู้บริโภค การปรับปรุงในด้านคมนาคมขนส่งที่จะช่วยให้ประหยัดค่าขนส่งและทำให้สินค้าสามารถแข่งขันกับพื้นที่อื่นได้มากขึ้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งทำให้กิจกรรมฐานเศรษฐกิจเติบโตขึ้นด้วย

การวิเคราะห์กิจกรรมฐานเศรษฐกิจ ว่ากิจกรรมใดเป็นกิจกรรมฐานเศรษฐกิจ (Basic Sector) และกิจกรรมใดไม่ใช่กิจกรรมฐานเศรษฐกิจ (NonBasic Sector) อาจใช้รายได้ผลผลิตหรือการจ้างงานเป็นตัววัด แต่วิธีการหนึ่งซึ่งเป็นที่ได้รับความนิยมคือ วิธีการหาค่าอัตราส่วนที่ตั้ง (Locotion Quatient) อัตราส่วนนี้วัดการจ้างงานในอุตสาหกรรมใดอุตสาหกรรมหนึ่งที่กำหนดให้ในพื้นที่หนึ่งเปรียบเทียบกับพื้นที่อีกแห่งหนึ่งที่ใหญ่กว่า สูตรการคำนวณมีดังนี้

$$LQ = \frac{X_r/RV_r}{X_n/RV_n}$$

โดยที่ X_r	คือ	การจ้างแรงงานของอุตสาหกรรม X ในภูมิภาค
X_n	คือ	การจ้างแรงงานของอุตสาหกรรม X ในประเทศ
RV_r	คือ	การจ้างงานทั้งหมดในภูมิภาค
RV_n	คือ	การจ้างงานทั้งหมดในประเทศ

ถ้าค่า LQ มีค่ามากกว่า 1 แสดงว่า ภูมิภาคมีความชำนาญในการผลิตสินค้าอุตสาหกรรม X มากกว่าในระดับประเทศ

ถ้าค่า LQ มีค่าน้อยกว่า 1 แสดงว่า ภูมิภาคมีความชำนาญในการผลิตสินค้าอุตสาหกรรม X น้อยกว่าในระดับประเทศ

ถ้าค่า LQ มีค่าเท่ากับ 1 แสดงว่า ระดับภูมิภาคและระดับประเทศมีความชำนาญในการผลิตสินค้าอุตสาหกรรม X นั้นเท่า ๆ กัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อดีของวิธี LQ คือ นอกจากจะใช้วิเคราะห์เพื่อจำแนกกิจกรรมฐานเศรษฐกิจแล้ว ยังสะท้อนถึงการส่งออกทางอ้อมด้วย เช่น โรงงานผลิตเหล็กกล้าที่ขายผลผลิตส่วนใหญ่ให้แก่ โรงงานประกอบรถยนต์ เพื่อส่งออกที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ แม้ว่าการขายเหล็กกล้าจะเป็นการขายภายในพื้นที่แต่ก็เกี่ยวข้องกับการส่งออกทางอ้อม ข้อดีข้อหนึ่งคือ วิธีการนี้ง่ายไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก และสามารถใช้กับข้อมูลในอดีตเพื่อหาค่าแนวโน้มในอนาคตได้ด้วย (Richardson : 1970)

ข้อเสียของวิธี LQ คือ ไม่ได้คำนึงถึงรูปแบบ อุปสงค์และจำนวนผลผลิตต่อคนงาน ที่อาจแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ และวิธีนี้ยังไม่คำนึงถึงข้อเท็จจริงที่ว่า การบริโภคจากภายนอก พื้นที่หรือนอกประเทศถือเป็นส่วนหนึ่งของการส่งออกที่ทำรายได้ให้แก่พื้นที่หรือประเทศ

2.4. แนวความคิดเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน

Chapin (1972) ให้ความหมายของการใช้ประโยชน์ที่ดินของเมือง คือ การแบ่งพื้นที่ของเมืองตามประเภทการใช้ที่ดิน เช่น ย่านพักอาศัย ย่านอุตสาหกรรม ย่านการค้า ย่านสถาบันและที่พักผ่อนหย่อนใจ ได้แบ่งการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็น 3 ประเภท คือ

- 1) พื้นที่ที่อยู่อาศัย ได้แก่ ชุมชนอยู่อาศัยต่าง ๆ ร้านค้าย่อย โรงเรียนประถมศึกษาและบริการสาธารณะชุมชน
- 2) พื้นที่ทำงาน ได้แก่ พื้นที่ที่ใช้เป็นที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม การค้า และบริการสาธารณะต่าง ๆ
- 3) ที่พักผ่อนหย่อนใจ ได้แก่ สถานที่สำหรับกิจกรรมทางวัฒนธรรม สถานที่ศึกษา พิพิธภัณฑ์ หอประชุม ที่แสดงดนตรี สนามกอล์ฟ⁶

Keeble (1969) กล่าวถึงการกระจายตัวของการใช้ประโยชน์ที่ดินในเมือง ๆ หนึ่ง จะมีการแบ่งพื้นที่ออกตามหน้าที่หลักเป็นสามส่วน คือ ศูนย์กลางเมือง ย่านอุตสาหกรรม และย่านพักอาศัยอาจจะผนวกส่วนที่สี่ คือ ที่ว่าง (open Space) ด้วย

⁶ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

F. Stuart Chapin, Urban Land Use Planning, 2nd Edition, (1972), P 3

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศูนย์กลางของเมือง คือ พื้นที่ที่ใช้เป็นย่านการค้า การบริหารและบริการ ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้จะรวมกันอยู่อย่างหนาแน่น และมีการก่อรูปที่ซับซ้อนเป็นศูนย์กลางการบริการต่าง ๆ เท่าที่เมืองจะสนองตอบได้ ประกอบด้วยกิจกรรมที่สำคัญดังนี้ ร้านค้า สำนักงานธนาคาร ที่ทำการหน่วยงานบริหารและสถานที่ราชการ ฯลฯ

ย่านอุตสาหกรรม บริเวณที่เป็นที่ตั้งสำหรับประกอบกิจการของอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการขนาดใหญ่ เป็นที่ตั้งของสถานีจ่ายไฟฟ้าและแก๊ส เป็นโกดังเก็บสินค้าขนาดใหญ่ บริเวณดังกล่าวจะต้องอยู่ห่างไกลมาจากชุมชนพอสมควร

ย่านพักอาศัย คือ บริเวณสำหรับให้ประชาชนอยู่อาศัย จะประกอบด้วยอาคารพักอาศัยแบบต่าง ๆ ส่วนขนาดต่าง ๆ รวมทั้งการใช้ประโยชน์ที่ดินอื่น ๆ เช่น ย่านการค้าประจำท้องถิ่นโรงเรียนประถมศึกษา ที่ว่างสำหรับท้องถิ่น และอุตสาหกรรมบริการขนาดเล็ก

ที่ว่าง (Open Space) ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในย่านพักอาศัย หมายถึงที่ว่างต่าง ๆ ที่มีได้ปกคลุมด้วยอาคารเป็นที่ซึ่งสามารถใช้ประโยชน์ให้เป็นธรรมชาติของรัฐหรือเป็นบริเวณที่สามารถจะทำให้เกิดความงดงามในการมอง ได้แก่ สวนสาธารณะ สวนเด็กเล่น สุสาน พื้นที่ในโรงเรียนมัธยม ฯลฯ ที่ว่างนี้จะเป็ประโยชน์ในการพักผ่อน ควรจะให้ประชาชนได้เข้าไปใช้สอยได้⁶

Goodman (1968) เขียนถึงการศึกษาการใช้ประโยชน์ที่ดินว่า จะต้องศึกษาถึงการเจริญเติบโตของเมือง ซึ่งเกิดขึ้นได้หลายรูปแบบ เช่น มีประชากรมากขึ้น บ้านพักอาศัยมากขึ้น มีการจ้างงานมากขึ้น และผลผลิตประชาชนเพิ่มขึ้น ฯลฯ การเจริญเติบโตนี้ได้หลายขนาดและหลายทิศทางและจะมีผลกระทบต่อการขยายตัวของการใช้พื้นที่ (Spatial Growth) ชุมชนควรจะมีการวางแผนถึงความต้องการใช้พื้นที่ในอนาคต สำหรับชุมชนที่มีได้วางแผนล่วงหน้าแล้วจะเกิดปัญหาหลายอย่างเช่น ปัญหาน้ำเสีย อากาศเป็นพิษ ปัญหาคอขวดของการจราจร ความล้มเหลวของการใช้พลังงาน การขาดแคลนน้ำใช้ บ่อซึมที่รับปริมาณของเสียเกินกำลัง ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้น เนื่องจากการขยายตัวอย่างรวดเร็วตามชานเมือง และการละทิ้งพื้นที่เก่าในเขตเทศบาลเดิม⁷

⁶ Lewie Keeble, Principle and Practices of Town and Country Planning (1969) p 99.

⁷ William I. Goodman, Principle and Practices of Urban Planning (1968) p 106-136.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับเอาไว้ภายในเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Keeble (1969:99) กล่าวถึงการใช้ที่ดินในเมือง โดยแบ่งตามหน้าที่หลักคือ ศูนย์กลางเมือง ย่านพักอาศัย ย่านอุตสาหกรรม และที่ว่างบริเวณย่านอุตสาหกรรมการผลิต อุตสาหกรรมบริการขนาดใหญ่ และโกดังสินค้า จะอยู่ถัดจากศูนย์กลางเมืองและห่างจากที่พักอาศัย

2.5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Mocine (1956) ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการพัฒนาชานเมือง พบว่าปัจจัยที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในการใช้ที่ดินชานเมือง คือ การขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม และที่อยู่อาศัย อันเกิดมาจากการเพิ่มขึ้นของประชากร ปัญหาของการพัฒนาพื้นที่ในถนนชานเมือง ก็คือการแผ่ขยายของเมืองอย่างไม่เป็นระเบียบ โดยเฉพาะการขยายตัวของอุตสาหกรรมก่อให้เกิดปัญหามลพิษต่าง ๆ

ศิริวรรณ ศิลพัชรนันท์ (2522) พบว่าข้อได้เปรียบในด้านที่ตั้งของย่านอุตสาหกรรม พระประแดง คือการอยู่ใกล้ปากแม่น้ำเจ้าพระยา ใกล้ท่าเรือกรุงเทพฯ และใกล้กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นตลาดรวมของสินค้า แหล่งวัตถุดิบ แหล่งเงินทุนและแรงงาน ก่อให้เกิดการเติบโตของสาขาอุตสาหกรรมและการดึงดูดการอพยพของประชากร การเสนอราคาที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมมีมากขึ้นราคาที่ดินบริเวณใกล้ถนนใหญ่มีราคาสูง อุตสาหกรรมจึงเข้าไปอยู่ในซอยซึ่งมีราคาที่ดินต่ำกว่า

ปราณี นันทเสนามาตร (2523) พบว่าอุตสาหกรรมเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของเมืองสมุทรปราการ นโยบายของรัฐบาลที่ส่งเสริมให้จังหวัดสมุทรปราการเป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมจากกรุงเทพมหานครทำให้อุตสาหกรรมเข้ามาจับบทบาทในพื้นที่อำเภอเมืองสมุทรปราการ

สุวัฒนา สุกใส (2524) ศึกษาเกี่ยวกับนโยบายการใช้ที่ดินของกรุงเทพมหานคร บริเวณเขตลาดกระบัง ซึ่งเป็นพื้นที่ชานเมือง พบว่าสาเหตุประการหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงจากพื้นที่ของเกษตรกรรมเป็นผลมาจากการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม

สมเจนต์ จันทวัฒน์ (2524) ศึกษาการใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมตามเมืองใหญ่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลงการเกษตรกรรมเป็นที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมพบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นตามมา ได้แก่ ปัญหาน้ำเสีย ชยะ อากาศเป็นพิษ ปัญหาการจราจร แหล่งเสื่อมโทรม โดยเฉพาะทางตอนเหนือของรังสิตพบว่าสภาพแวดล้อมของพื้นที่นา บ่อเลี้ยงปลา มีคุณภาพลดลง

“ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้”

บุษกร ลิงขรรัตน์ (2532) ศึกษารูปแบบที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัด เชียงใหม่อุตสาหกรรมจะขยายตัวอยู่ในเขตชานเมือง และอำเภอรอบนอกใกล้เขตเมือง โดยอยู่ บริเวณถนนสายหลักที่มีความพร้อมทางด้านสาธารณูปโภค

ธีระ พันธุมวนิช และคณะ (2535) พบว่าการกระจุกตัวของโรงงานอุตสาหกรรม ในบริเวณที่มีโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น มีแหล่งวัตถุดิบและแรงงานจะเป็นปัจจัยที่กระตุ้นให้เกิด การพัฒนาอุตสาหกรรมและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

จากทฤษฎีแนวความคิดและงานวิจัยต่าง ๆ ที่ได้กล่าวถึง จะได้นำมาศึกษาถึง การขยายตัวของเมืองและอุตสาหกรรมของอำเภอบางปะกง ซึ่งน่าจะเกิดมาจากอิทธิพลของการ ขยายตัวของกรุงเทพมหานคร ที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่ชาน เมืองการเชื่อมโยงระหว่างกรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ ซึ่งเป็นเขตอุตสาหกรรมใหญ่ของ ประเทศ กับเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยน แปลงการใช้ที่ดินในบริเวณอำเภอบางปะกง การเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรม การจ้างงานเพิ่ม ขึ้น ทำให้เมืองมีการเจริญเติบโต มากขึ้นจะก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ โดยจะต้องมีการวางแผนล่วงหน้า ในการศึกษาแนวทางพัฒนาและวางแผนแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น จะต้องทราบถึงสภาพพื้น ฐานทางกายภาพเศรษฐกิจ สังคม ประชาชน และบทบาทของอำเภอบางปะกง ทั้งในระดับภาค และระดับจังหวัด ซึ่งจะกล่าวในบทที่ 3 ต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

ลักษณะทั่วไปของจังหวัดฉะเชิงเทราและพื้นที่ศึกษา

3.1 ลักษณะทั่วไปของจังหวัดฉะเชิงเทรา

3.1.1 ลักษณะทางกายภาพ

(1) ที่ตั้ง จังหวัดฉะเชิงเทราตั้งอยู่ทางด้านตะวันตกของภาคตะวันออก มีระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยทางรถยนต์ประมาณ 75 กิโลเมตรและประมาณ 60 กิโลเมตร โดยทางรถไฟ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 9 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ มีพื้นที่ประมาณ 5,351 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,344,375 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดนครนายกและจังหวัดปราจีนบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดปราจีนบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดชลบุรีและจังหวัดจันทบุรี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ กรุงเทพมหานครและจังหวัดสมุทรปราการ

(2) ลักษณะภูมิประเทศ สามารถแบ่งออกเป็น 3 เขตใหญ่ ๆ คือ

1) เขตที่ราบและที่ราบลุ่มแม่น้ำบางปะกง ส่วนใหญ่อยู่ทางด้านตะวันตกของพื้นที่จังหวัด ในท้องที่อำเภอเมือง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว อำเภอบ้านโพธิ์ อำเภอบางคล้า อำเภอบางปะกง อำเภอราชสาสน์ และบางส่วนของอำเภอพนมสารคาม พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตชลประทาน ใช้ประโยชน์ด้านการกสิกรรม

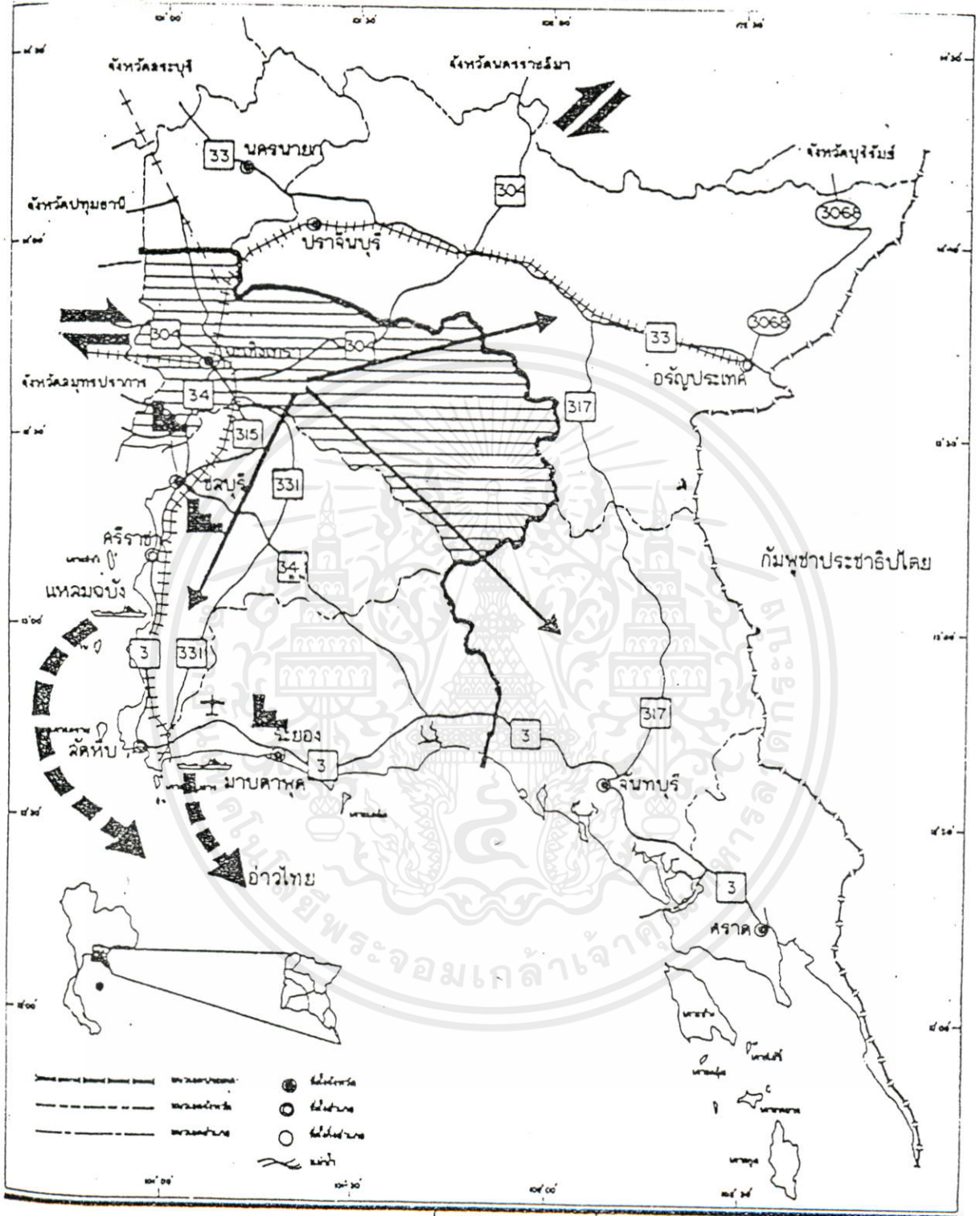
2) เขตที่ราบลูกฟูก บริเวณพื้นที่ตอนกลางของจังหวัด ในเขตอำเภอพนมสารคาม และอำเภอแปลงยาว ความสูงของพื้นที่โดยเฉลี่ยประมาณ 4-20 เมตร ส่วนใหญ่ใช้ทำไร่ได้แก่ มันสำปะหลัง อ้อย และเลี้ยงสัตว์

3) เขตที่ราบสูงและภูเขาทางด้านตะวันออกของจังหวัด ในเขตอำเภอสนมชัยเขต กิ่งอำเภอท่าตะเกียบ ความสูงของพื้นที่โดยเฉลี่ยประมาณ 100 เมตร ขึ้นไป มีลักษณะเป็นป่าและใช้พื้นที่ในการทำไร่

(3) การใช้ประโยชน์ที่ดิน จากข้อมูลสถิติการเกษตรของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ในปี พ.ศ. 2534 จังหวัดฉะเชิงเทรามีพื้นที่ถือครองทางการเกษตร 1,884,503 ไร่

คิดเป็นร้อยละ 56.36 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด พื้นที่ป่า 749,531 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 22.41 และพื้นที่ว่างเปล่า 386,466 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.23 ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด ซึ่งพื้นที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ได้จำแนกประเภท 710,341 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 21.24 ของพื้นที่รวมทั้งจังหวัด ซึ่งพื้นที่ไม่ได้

แสดงการเชื่อมโยงของจังหวัดฉะเชิงเทรากับภาคตะวันออก

- ทางหลวงแผ่นดิน
- ทางหลวงแผ่นดิน
- ทางรถไฟ
- ท่าเทียบเรือน้ำลึก
- สนามบินอุทตะภา
- ศูนย์กลางอุตสาหกรรมของภาค

- แสดง การเชื่อมโยงของจังหวัดฉะเชิงเทรากับภาคตะวันออก
- การเชื่อมโยงระหว่างภาค
- การเชื่อมโยงภายในภาค
- การเชื่อมโยงกับนานาชาติ
- เขตพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก

จำแนกประเภทนี้ประกอบไปด้วยการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่าง ๆ เช่น ที่อยู่อาศัย พื้นที่อุตสาหกรรม ถนน แม่น้ำ ลำคลอง เป็นต้น สำหรับพื้นที่ถือครองทางการเกษตรจะประกอบไปด้วยที่อยู่อาศัยร้อยละ 1.21 ที่นาร้อยละ 29.78 พืชไร่ร้อยละ 18.98 ไม้ผลไม้ยืนต้นร้อยละ 4.50 ที่สวนผักและไม้ดอกร้อยละ 0.38 ที่เลี้ยงปศุสัตว์ร้อยละ 0.10 ที่รกร้างว่างเปล่า ร้อยละ 0.10 และที่อื่น ๆ (ถนน ทางเดิน คูน้ำ บ่อเลี้ยงปลา สระน้ำ ฯลฯ) ร้อยละ 1.30 (ตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1

แสดงการใช้ที่ดินของจังหวัดฉะเชิงเทรา ปี พ.ศ. 2534

ประเภทการใช้ที่ดิน	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
เนื้อที่ป่า	749,531	22.41
เนื้อที่ถือครองทางการเกษตร	1,884,503	56.35
- ที่อยู่อาศัย	40,336	1.21
- ที่นา	996,071	29.78
- พืชไร่	634,618	18.98
- ที่ไม้ผลและไม้ยืนต้น	150,464	4.50
- ที่สวนผักและไม้ดอก	12,721	0.38
- ที่เลี้ยงปศุสัตว์	3,318	0.10
- ที่รกร้างว่างเปล่า	3,504	0.10
- ที่อื่น ๆ	43,471	1.30
เนื้อที่ไม่ได้จำแนก	710,341	21.24
รวมทั้งจังหวัด	3,344,375	100.00

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(4) การคมนาคมขนส่ง

จังหวัดฉะเชิงเทรามีระบบคมนาคมขนส่งทั้งภายในจังหวัดและระหว่างจังหวัดค่อนข้าง

ดีเยี่ยม โดยมีความได้เปรียบเชิงที่ตั้งของจังหวัดนี้ ทำให้การเดินทางระหว่างจังหวัดฉะเชิงเทรา
ไม่ยากนักไม่ว่าจะทางดิน อากาศหรือทางน้ำ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
กับกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง เป็นไปด้วยความสะดวกและรวดเร็วทั้งทางรถยนต์และรถไฟ
(แผนที่ 3.2)

1) ทางรถยนต์ การคมนาคมขนส่งทางรถยนต์ที่สำคัญได้แก่

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (ถนนสุขุมวิท) เชื่อมกรุงเทพมหานครกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ผ่านอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (ถนนบางนา-ตราด) เป็นถนนสายสำคัญที่สามารถขยับระยะทางและประหยัดเวลาในการเดินทางติดต่อระหว่างกรุงเทพฯ กับจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เริ่มจากกรุงเทพมหานครบริเวณสี่แยกบางนา ผ่านจังหวัดสมุทรปราการเข้าสู่จังหวัดฉะเชิงเทราที่อำเภอบางปะกง
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 304 เป็นทางหลวงที่เชื่อมกรุงเทพมหานครกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผ่านจังหวัดฉะเชิงเทราที่อำเภอเมือง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว อำเภอบางคล้า และอำเภอพนมสารคาม เป็นเส้นทางที่สำคัญที่สุดของจังหวัดฉะเชิงเทรา
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 314 (ฉะเชิงเทรา-บางปะกง) เชื่อมระหว่างตัวจังหวัดฉะเชิงเทรากับอำเภอบางปะกง
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 315 เริ่มต้นจากตัวจังหวัดไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ถึงอำเภอพนสนธิคม จังหวัดชลบุรี
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 319 แยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 304 ที่อำเภอพนมสารคาม ไปจังหวัดปราจีนบุรี

นอกจากนี้ยังมีถนนสายต่าง ๆ อีกหลายสายทั้งทางหลวงแผ่นดินและถนนระดับท้องถิ่น ซึ่งมีโครงข่ายเชื่อมโยงถึงกันค่อนข้างสมบูรณ์ ทั้งภายในจังหวัดและระหว่างจังหวัด

2) ทางรถไฟ นับว่าเป็นเส้นทางขนส่งที่สำคัญ ปัจจุบันเป็นที่นิยมใช้บริการ

ค่อนข้างสูง จังหวัดฉะเชิงเทราเป็นชุมทางรถไฟที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งนี้เนื่องจากมีรถไฟผ่านทั้งตอนเหนือและตอนใต้ของจังหวัด ทางตอนเหนือเชื่อมโยงระหว่างกรุงเทพฯ - ฉะเชิงเทรา -

ปราจีนบุรี - อยุธยาประเทศ ลึ้นสุดที่อำเภอคลองลี้ก เส้นทางดังกล่าวนอกจากจะมีความสำคัญในการบริการรับส่งผู้โดยสารแล้วยังเป็นเส้นทางที่ใช้ลำเลียงผลผลิตทางด้านเกษตรเข้าสู่

กรุงเทพมหานคร ทางตอนใต้ของจังหวัดเชื่อมโยงระหว่างกรุงเทพฯ - ฉะเชิงเทรา - ท่าเรือน้ำลึกลาด

หีบและแหลมฉบัง ซึ่งเส้นทางดังกล่าวได้สร้างขึ้นเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่ชายฝั่ง

ทะเลตะวันออก เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3) ทางน้ำ จังหวัดฉะเชิงเทราแม่น้ำบางปะกงไหลผ่านพื้นที่จังหวัดลุ่มสู่อ่าวไทย เป็นแม่น้ำที่ใช้ประโยชน์ด้านการคมนาคมที่สำคัญที่สุด นอกจากจะใช้คมนาคมติดต่อจังหวัดแล้ว ยังใช้เป็นเส้นทางขนส่งสินค้าเกษตรที่สำคัญ เช่น ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ข้าว ข้าวโพดจากบริเวณไซโลปากแม่น้ำบางปะกงไปถ่ายลงเรือใหญ่ที่เกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี แต่ในปัจจุบันการคมนาคมทางน้ำได้ลดความสำคัญลงเนื่องจากการคมนาคมรูปแบบอื่นสะดวกกว่า อย่างไรก็ตามยังมีการใช้เส้นทางน้ำกันอยู่ทั่วไปในพื้นที่ชนบท และชุมชน ที่อูยริมแม่น้ำลำคลอง

- (5) ทรัพยากรธรรมชาติ

1) แหล่งน้ำ

พื้นที่ด้านตะวันออกและตะวันออกเฉียงใต้ของจังหวัดฉะเชิงเทรา

ลักษณะภูมิประเทศเป็นลูกคลื่นและภูเขากระจายอยู่ทั่วไป และมีป่าไม้ปกคลุมเป็นต้นกำเนิดของแหล่งน้ำธรรมชาติ โดยในจังหวัดฉะเชิงเทรามีแหล่งน้ำธรรมชาติ 3 ประเภท คือ

- แหล่งน้ำจากน้ำฝน จัดเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญเพราะเป็นต้นกำเนิดของแหล่งน้ำอื่น ๆ

- แหล่งน้ำจากผิวดินหรือแม่น้ำลำคลองสายต่าง ๆ ที่สำคัญได้แก่ แม่น้ำบางปะกง ซึ่งไหลผ่านพื้นที่ในเขตอำเภอบางน้ำเปรี้ยว กิ่งอำเภอคลองเขื่อน อำเภอบางคล้า อำเภอเมือง อำเภอบ้านโพธิ์ และไหลลงสู่อ่าวไทยที่อำเภอบางปะกง นอกจากนี้ยังมีคลอง ธรรมชาติอีกหลายสาย เช่น คลองท่าลาด คลองหลวงแพ่ง คลองนครเนื่องเขต คลองประเวศบุรีรมย์ คลองบางขนาด และคลองพระองค์เจ้าไชยานุชิต เป็นต้น ซึ่งเป็นลำคลองที่ใช้เป็นเส้นทางคมนาคมขนส่งติดต่อภายในจังหวัด ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรและใช้อุปโภคในชีวิตประจำวันด้วย

- แหล่งน้ำใต้ดินหรือน้ำบาดาล มีอยู่ทั่วไปในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยพบปริมาณน้ำใต้ดินมากทางด้านตะวันตกของจังหวัดในเขตลุ่มแม่น้ำบางปะกง แต่คุณภาพน้ำไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้อุปโภคบริโภค หรือการเกษตรกรรม เนื่องจากน้ำมีความเค็ม เป็นน้ำกร่อย พื้นที่ที่พอจะนำน้ำใต้ดินมาใช้ประโยชน์ได้บ้าง คือ บางส่วนของอำเภอบางคล้า อำเภอพนมสารคาม อำเภอสนามชัยเขต และกิ่งอำเภотаตะเกียบ แต่ปริมาณน้ำมีน้อย

นอกจากแหล่งน้ำตามธรรมชาติแล้ว ในจังหวัดฉะเชิงเทรายังมีระบบชล

ประทานกระจายอยู่ทั่วไป เนื่องจากเป็นแหล่งผลิตทางด้านเกษตรกรรมมาช้านาน มีการพัฒนาเอกสารเป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับอาร ใช้มาเพื่อกรรดิณาเท่านั้น ไปอนเวลาให้ไปไปประโยชน์ด้านกา ด้านชลประทานอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับความได้เปรียบของจังหวัดฉะเชิงเทราที่เป็นพื้นที่ราบลุ่มน้ำไม่จำกัดน้ำดิบ อีกทั้งน้ำมีที่คุดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้ บางปะกงอันกว้างใหญ่ ทำให้การจัดระบบชลประทานในจังหวัดนี้มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง

แสดงผลิตภัณฑ์รวมของจังหวัดละเชิงตรง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พ.ศ. 2532-2536 ณ วันที่ 2531

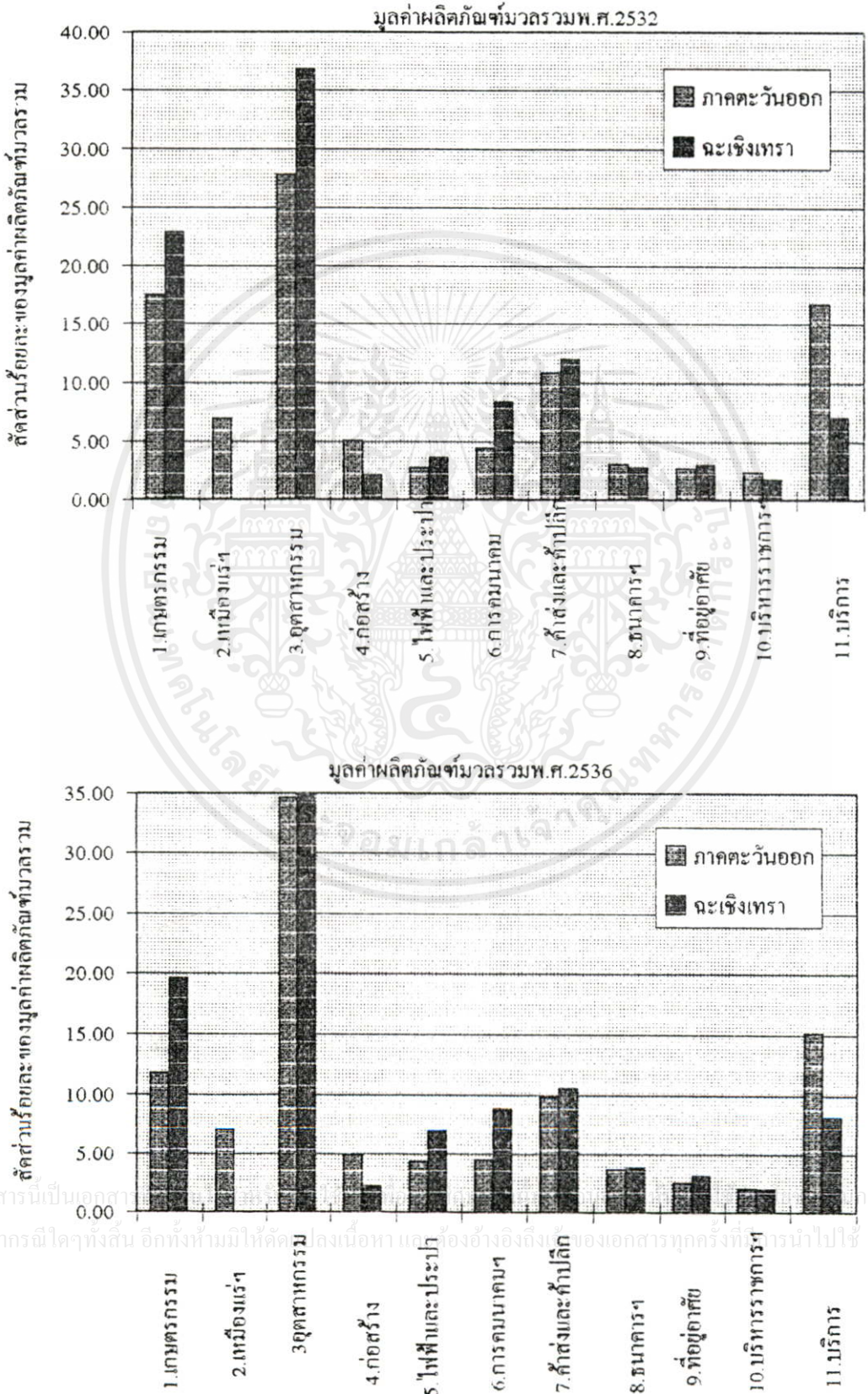
สาขาการผลิต	ภาคตะวันออก		อัตราส่วน		อัตราขยายตัว		มูลค่า (ล้านบาท)		สัดส่วนร้อยละ		สัดส่วนร้อยละของจังหวัด		LOCATION QUOTIENT	
	2532	2536	2532	2536	ค่า (%)	(%)	2532	2536	2532	2536	2532	2536	2532	2536
1.เกษตรกรรม	28,974,758	27,107,998	17.54	11.73	-1.65		5,360,989	4,951,798	22.01	19.54	18.50	18.27	1.35	1.58
1.1. การปศุสัตว์	15,215,639	14,668,812					3,286,745	2,901,300						
1.2. ปศุสัตว์	5,163,915	4,586,013					1,429,141	1,352,527						
1.3. ประมง	5,722,010	5,158,187					288,082	302,736						
1.4. ป่าไม้	207,344	43,235					2,991	0.00						
1.5. บริการทางการแพทย์	1,101,134	873,804					187,616	190,872						
1.6. แปรรูปสิ่งทอ	1,564,686	1,777,857					166,414	204,363						
2.เหมืองแร่และการขุดหิน	11,430,300	16,042,452	6.92	6.94	8.84		77	1,001	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
3.อุตสาหกรรม	45,927,160	79,986,461	27.78	34.63	14.88		8,065,507	8,862,302	36.78	34.98	18.74	11.08	1.32	1.00
4.ก่อสร้าง	8,368,036	11,107,280	5.06	4.81	7.34		491,178	558,432	2.10	2.20	5.87	5.03	0.40	0.40
5.ไฟฟ้าและประปา	4,538,760	9,987,236	2.75	4.32	21.79		839,572	1,739,640	3.59	6.85	18.50	17.37	1.00	1.75
6.การคมนาคมและขนส่ง	7,311,730	10,247,014	4.42	4.44	8.80		1,943,031	2,247,644	8.30	8.87	26.57	21.93	2.00	2.25
7.ค้าส่งและค้าปลีก	17,858,297	22,693,321	10.80	9.83	6.17		2,808,465	2,663,162	12.00	10.51	15.73	11.73	1.09	1.00
8.สหกรณ์และประมง	4,998,002	8,297,904	3.02	3.59	13.51		633,472	954,455	2.71	3.77	12.67	11.50	1.00	1.33
9.ที่อยู่อาศัย	4,422,855	5,741,888	2.68	2.49	6.74		683,463	780,738	2.92	3.08	15.45	13.60	1.00	1.50
10.บริการราชการแผ่นดิน	3,820,072	4,746,434	2.31	2.06	5.58		399,838	502,118	1.71	1.98	10.47	10.58	1.00	1.00
11.บริการ	27,645,109	35,002,368	16.72	15.16	6.08		1,634,236	2,077,494	6.98	8.20	5.91	5.93	0.41	0.53
รวมผลิตภัณฑ์	165,295,079	230,960,357	100.00	100.00	8.72		23,399,282	25,333,964	100.00	100.00	14.16	10.97	1.00	1.00
รายได้เฉลี่ยต่อคน(บาท)	50,069	77,476	-	-	11.53		46,057	53,294	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ : ค่า LOCATION QUOTIENT หมายถึง ค่าดัชนีในการผลิตของจังหวัดเปรียบเทียบกับภาค

ที่ 1 : ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด กอปรกับประชากร ถือว่ามีการพัฒนาการผลิตและส่งออก

แผนภูมิที่ 3.1

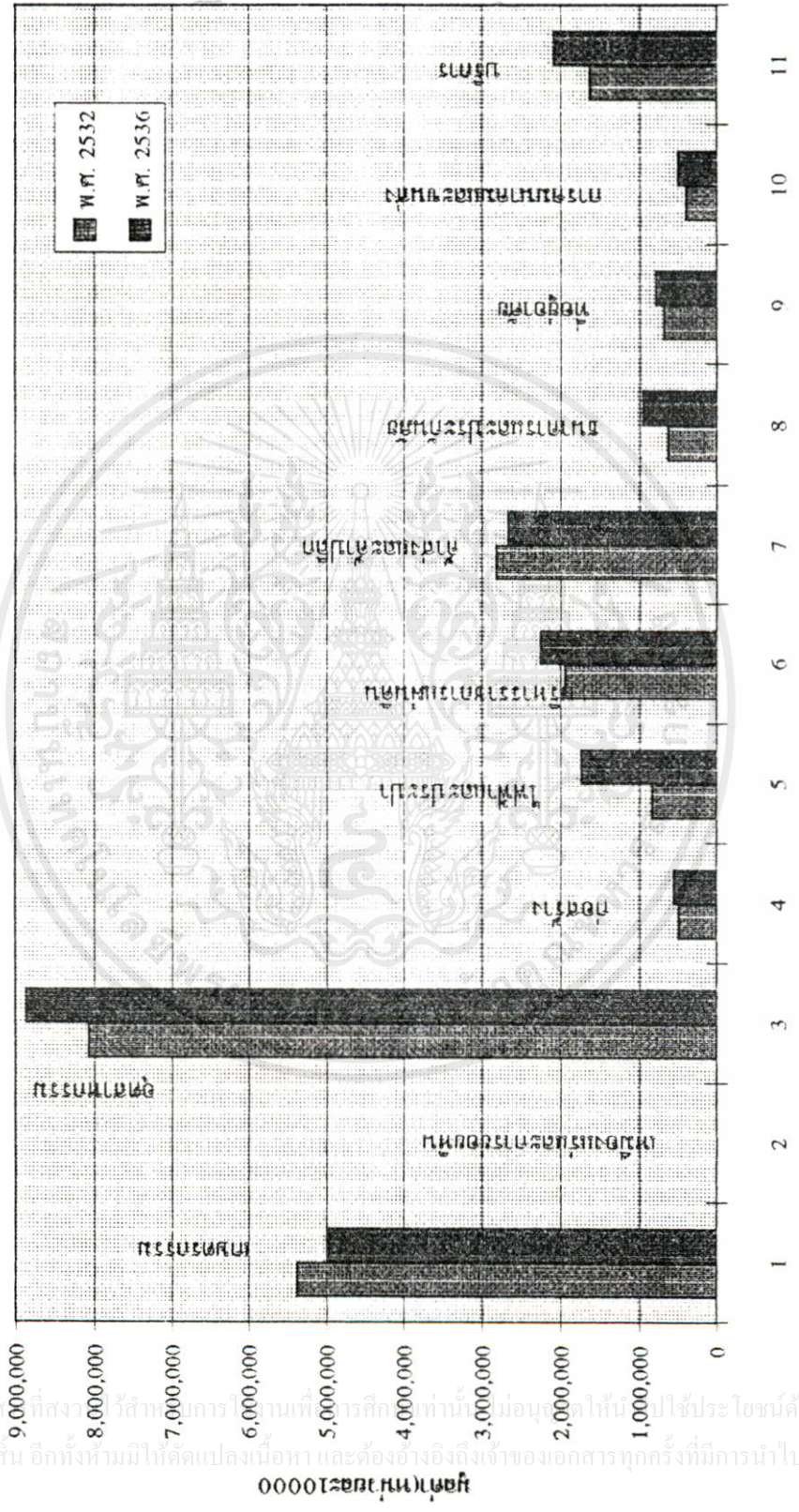
แสดงการเปรียบเทียบสัดส่วนร้อยละของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคตะวันออก
กับจังหวัดฉะเชิงเทรารายสาขาการผลิต ในปี.ศ.2532และ2536

เอกสารนี้เป็นเอกสาร
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหาและอ้างอิงถึงชื่อของเอกสารทุกครั้งที่จะนำไปใช้

แผนภูมิที่ 3.2
แสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดยะลา สำนักงานสาขาการผลิต

เปรียบเทียบปี พ.ศ. 2532 และปี พ.ศ. 2536 ณ ราคาคงที่ พ.ศ. 2531

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานี้เท่านั้น มีอนุญาติให้ผู้ใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้คิดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัจจุบันจังหวัดฉะเชิงเทรามีพื้นที่ชลประทานครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 933,880 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 29.9 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด กระจายอยู่ในทุกอำเภอ โครงการชลประทานที่สำคัญ ได้แก่

- โครงการคลองด่าน ในเขตจังหวัดสมุทรปราการ กรุงเทพมหานครและจังหวัดฉะเชิงเทรา

- โครงการพระองค์ไชยานุชิต ในเขตอำเภอเมือง
- โครงการนครนายก ในเขตจังหวัดนครนายก ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา
- โครงการบางพลวง ในเขตอำเภอราชสาส์น
- โครงการอ่างลาดกระทิง ในเขตอำเภอสนามชัยเขต
- โครงการอ่างเก็บน้ำคลองระบม ในเขตอำเภอสนามชัยเขต
- โครงการท่าลาด ในเขตอำเภอพนมสารคาม
- โครงการฝั่งซ้ายบางปะกง ในเขตอำเภอบ้านโพธิ์ เป็นต้น

2) ป่าไม้

ป่าไม้ที่สำคัญ คือ ป่าแควระบมสีเขียว ซึ่งอยู่ในเขตรอยต่อของพื้นที่ 5 จังหวัด คือ ชลบุรี จันทบุรี ปราจีนบุรี ระยองและฉะเชิงเทรา เป็นป่าที่ใหญ่ที่สุดและยังคงเหลือสภาพป่าถึงปัจจุบัน พื้นที่ป่าส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอสนามชัยเขตโดยมีพื้นที่ครอบคลุมบริเวณ ตำบลเขาหินซ้อน อำเภอพนมสารคาม ตำบลท่ากระดาน ตำบลทุ่งพระยา ตำบลลาดกระทิง อำเภอสนามชัยเขต และตำบลท่าตะเกียบ ตำบลคลองตะเกรา กิ่งอำเภوتاตะเกียบ

จากสภาพของป่าที่ประกอบไปด้วยป่าดงดิบ ป่าเบญจพรรณ และป่าเต็งรัง พันธุ์ไม้หายากและสัตว์ป่านานาชาติ เป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธารของคลองระบมและคลองสีเขียว ซึ่งเป็นลำคลองธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัด ดังนั้น จึงมีการประกาศให้ป่าดังกล่าวเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ “ป่าแควระบมสีเขียว”

พื้นที่ป่าแควระบมสีเขียวได้ลดลงตามลำดับ เนื่องจากมีการบุกรุกทำลาย โดยเฉพาะในบริเวณแนวเขตป่าโดยรอบ ในปีพ.ศ.2534 พบว่ามีเนื้อที่ป่าลงเหลือ จำนวน 723,125 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 21.62 ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด

นอกจากนี้จังหวัดฉะเชิงเทรายังมีพื้นที่ป่าชายเลน ซึ่งแบ่งเป็นเขตอนุรักษ์และเขตเศรษฐกิจ ในเขตอำเภอบ้านโพธิ์และอำเภอบางปะกงมีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 24,381.25 ไร่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น 3) ลินแร่

แร่ที่สำรวจพบในจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่ แร่เหล็ก แร่ทองคำ แร่พลวง

และศิลาแดง ในเขตอำเภอบางคลั่ง และสนามชัยเขต แต่มีปริมาณน้อย

4) แหล่งท่องเที่ยว

จังหวัดฉะเชิงเทรามีแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางโบราณสถานโบราณวัตถุ และ

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น วัดโสธรวรารามวรวิหาร วัดโพธิ์ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหิน
ซ้อน สวนป่าลาดกระทิง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน กำแพงเมืองและป้อมปราการ
 เป็นต้น

3.1.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจ

(1) ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด เมื่อพิจารณาจากมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ใน
ปีพ.ศ. 2532 จังหวัดฉะเชิงเทรามีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม 23,399,828,000 บาท คิดเป็นร้อยละ

14.16 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคตะวันออก สาขาการผลิตที่สำคัญได้แก่ สาขาอุตสาหกรรมมีมูลค่า
คิดเป็นร้อยละ 36.78 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งจังหวัด รองลงมาได้แก่ สาขาเกษตร
กรรม สาขาค้าปลีกค้าส่ง สาขาการคมนาคมและขนส่ง และสาขาบริการ มีมูลค่าคิดเป็นร้อยละ
22.91, 12.0, 8.3, และ 6.98 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งจังหวัด ตามลำดับ และในปีพ.ศ.
2536 จังหวัดฉะเชิงเทรามีมูลค่าผลิตภัณฑ์รวม 25,333,964,000 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 10.97
ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคตะวันออก ซึ่งมีสัดส่วนลดลงจากปี 2532 สาขาการผลิตที่สำคัญ ได้แก่
สาขาอุตสาหกรรม มีมูลค่าคิดเป็นร้อยละ 34.98 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งจังหวัด รองลง
มาได้แก่สาขาเกษตรกรรม สาขาค้าส่งค้าปลีก สาขาการคมนาคมและขนส่ง สาขาบริการและสาขา
ไฟฟ้าและประปา มีมูลค่าคิดเป็นร้อยละ 19.54, 10.51, 8.87, 8.2 และ 6.85 ของผลิตภัณฑ์
มวลรวมทั้งจังหวัด ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในช่วงปี พ.ศ. 2532-2536 พบว่า
จังหวัดฉะเชิงเทรามีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 2 ต่อปี ต่ำกว่าภาคตะวันออกซึ่งมีอัตราการ
ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 8.72 ต่อปี สาขาการผลิตที่มีอัตราการขยายตัวสูงสุดได้แก่สาขาเหมืองแร่และ
การขุดหินโดยมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 94.01 ต่อปี สาขาที่มีอัตราการขยายตัวรองลงมา
ได้แก่ สาขาไฟฟ้าและประปา สาขานาการและประกันภัย และสาขาบริการโดยมีอัตราการขยาย
ตัวเฉลี่ยร้อยละ 19.89, 10.79 และ 6.18 ต่อปี ตามลำดับ ในขณะที่สาขาเกษตรกรรมมีอัตรา
การขยายตัวต่ำสุดร้อยละ -1.97 ต่อปี (ตารางที่ 3.2 แผนภูมิที่ 3.1 และ 3.2)

(2) ความชำนาญในการผลิต เมื่อพิจารณาค่าชำนาญในการผลิต (LOCATION QUOTIENT)¹ ของจังหวัดฉะเชิงเทราเปรียบเทียบกับภาคตะวันออกในช่วงปี 2532 และ 2536 พบว่าสาขาการผลิตที่จังหวัดมีความเชี่ยวชาญในการผลิตมากกว่าภาคทั้ง 2 ช่วงปี ได้แก่ สาขาเกษตรกรรมสาขาการคมนาคมและขนส่ง สาขาการผลิตที่จังหวัดมีความเชี่ยวชาญในการผลิตมากกว่าภาคและมีแนวโน้มลดลงในช่วงปีหลัง ได้แก่ สาขาอุตสาหกรรม สาขาค้าส่งค้าปลีก สาขาการผลิตที่จังหวัดมีความเชี่ยวชาญในการผลิตมากกว่าภาคและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในช่วงปีหลัง ได้แก่ สาขาเกษตรกรรม สาขาการคมนาคมและขนส่ง สำหรับสาขาการผลิตที่มีจังหวัดมีความเชี่ยวชาญในการผลิตต่ำในช่วงปี 2532 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในช่วงปี พ.ศ. 2536 ได้แก่ สาขาไฟฟ้าและประปา สาขาธนาคารและประกันภัย สาขาอยู่อาศัย สาขาบริการ (ตารางที่ 3.1)

(3) การจ้างงาน

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบในด้านโครงสร้างการจ้างงานทำของประชากรในจังหวัดฉะเชิงเทรา ในช่วง ปี พ.ศ. 2533 และ 2538 พบว่าประชากรในวัยกำลังแรงงานลดลงจากร้อยละ 84.41 ในปี พ.ศ. 2533 เป็นร้อยละ 78.67 ในปี พ.ศ. 2538 ขณะเดียวกันสัดส่วนของผู้มีงานทำเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 92.52 เป็นร้อยละ 96.34 และผู้ที่ว่างงานได้ลดลงจากร้อยละ 4.53 เหลือร้อยละ 3.66 ในปีพ.ศ. 2533 ผู้มีงานทำส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 60.26 ของผู้มีงานทำทั้งหมดแต่ในปี พ.ศ. 2538 ผู้มีงานทำในภาคเกษตรกรรมลดลง เหลือร้อยละ 57.02 ของผู้มีงานทำทั้งหมดในขณะที่สัดส่วนของผู้มีงานทำ ทำงานนอกภาคเกษตรกรรมมากขึ้น

หมายเหตุ : (1) LOCATOPM QUOTIENT มีสูตรการคำนวณดังต่อไปนี้คือ

$$LQ = \frac{X_i / R_{vt}}{X_n / R_{vn}}$$

โดย X_i = ผลิตภัณฑ์จังหวัดระยอง

R_{vt} = ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด

X_n = ผลิตภัณฑ์จังหวัด (ภาค) ระยอง

R_{vn} = ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (ภาค)

ค่าชำนาญการผลิต (LQ) มากกว่า 1 หมายความว่า จังหวัดมีความเชี่ยวชาญในการผลิตในอุตสาหกรรม X มากกว่าภาคโดยเฉลี่ย (EXPORT FROM THE REGION) โดยที่อุตสาหกรรมนั้นจัดได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมฐานของจังหวัดและมีบทบาทในการผลิต

ค่าชำนาญการผลิต (LQ) เท่ากับหมายความว่า จังหวัดและภาคมีความเชี่ยวชาญในระดับที่เท่ากันในการผลิตในอุตสาหกรรม X (RESIDENTIAL INDUSTRY)

ค่าชำนาญการผลิต (LQ) น้อยกว่า 1 หมายความว่า จังหวัดมีความเชี่ยวชาญในการผลิตในอุตสาหกรรม X น้อยกว่าภาคโดยเฉลี่ย (IMPORT FROM THE REGION) (ประสิทธิ์ เศวตมันท์, 2520 : 165)

จากการเปลี่ยนแปลงลักษณะโครงสร้างการมีงานทำดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ประชากรในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีแนวโน้มของการมีงานทำสูงขึ้น โดยมีการเปลี่ยนแปลงจากการมีงานทำในภาคเกษตรกรรมมาสู่ภาคอุตสาหกรรมและบริการเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของลักษณะโครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดที่มีการเปลี่ยนแปลงจากภาคเกษตรกรรม มาเป็นภาคอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น

(4) รายได้เฉลี่ยต่อคน

ในปี พ.ศ. 2536 จังหวัดฉะเชิงเทรามีรายได้เฉลี่ยต่อคนประมาณ 53,294 บาทต่อปี ต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยต่อคนของภาคตะวันออก ซึ่งมีรายได้ประมาณ 77.46 บาทต่อปี โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี ของจังหวัดฉะเชิงเทรา มีแนวโน้มที่จะขยายตัวเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 3.71 ต่อปี

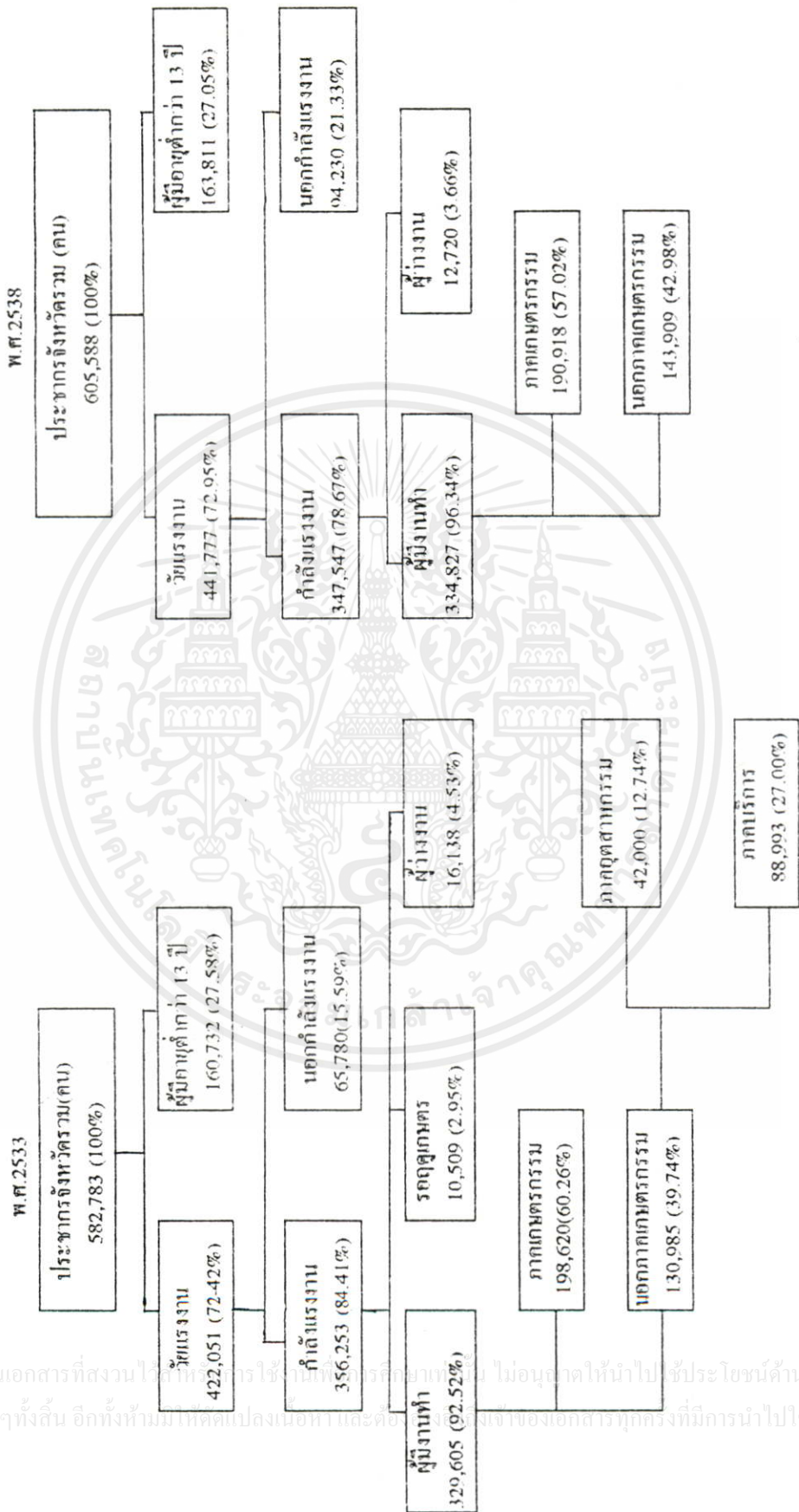
3.1.3 ลักษณะประชากร

(1) ขนาดและการกระจายตัวของประชากร ในปี พ.ศ. 2537 จังหวัดฉะเชิงเทรา มีประชากรรวม 605,328 คน อำเภอที่มีประชากรมากที่สุดได้แก่ อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา (แผนที่ แสดงจำนวนประชากรและความหนาแน่นรายอำเภอ) โดยมีประชากรจำนวน 135,102 คน คิดเป็นร้อยละ 22.32 ของประชากรทั้งจังหวัด อำเภอที่มีประชากรรองลงมาได้แก่ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว อำเภอบางปะกง อำเภอพนมสารคาม และอำเภอสนมชัยเขต คิดเป็นร้อยละ 12.86, 12.51, 12.13 และ 10.01 ของประชากรรวมทั้งจังหวัดตามลำดับ ส่วนอำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุดได้แก่ อำเภอราชสาส์น มีประชากรจำนวน 12,183 คน คิดเป็นร้อยละ 2.01 ของประชากรรวมทั้งจังหวัด จะเห็นได้ว่าประชากรส่วนใหญ่จะกระจุกตัวอยู่ในอำเภอทางตะวันตกของจังหวัด ซึ่งสภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบ มีแม่น้ำคลองไหลผ่าน อันเป็นเขตเกษตรกรรมที่สำคัญของจังหวัดและภูมิภาค และยังเป็นศูนย์กลางทางการบริหาร พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม และการบริการอีกด้วย

(2) ความหนาแน่นของประชากร ประชากรส่วนใหญ่จะกระจุกตัวอยู่ในเขตพื้นที่ที่มีความเป็นเมืองสูง ได้แก่ ในเขตอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา อำเภอบางปะกง อำเภอบ้านโพธิ์ และอำเภอบางคล้า โดยมีความหนาแน่นของประชากรเท่ากับ 357, 294, 207 และ 199 คนต่อตารางกิโลเมตร ตามลำดับ ส่วนอำเภอที่มีความหนาแน่นของประชากรน้อยที่สุด ได้แก่ กิ่งอำเภอท่าตะเกียบ มีความหนาแน่นของประชากรเท่ากับ 31 คนต่อตารางกิโลเมตร โดยเฉลี่ยทั้งจังหวัดมีความหนาแน่นของประชากรเท่ากับ 113 คนต่อตารางกิโลเมตร

(3) การเปลี่ยนแปลงประชากร จังหวัดฉะเชิงเทรา มีอัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรระหว่างปี พ.ศ. 2532 - 2537 คิดเป็นร้อยละ 1.01 ต่อปี อำเภอที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงประชากร

แสดงโครงสร้างการดำเนินงานของจังหวัดฉะเชิงเทรา

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดฉะเชิงเทรา

ที่มา : อุตสาหกรรมและคนทำงาน 2533 กองวิชาการและวางแผน

ตารางที่ 3.3

แสดงพื้นที่จำนวนประชากร อัตราการเปลี่ยนแปลงและความหนาแน่นของประชากรรายอำเภอ พ.ศ.2532และ 2537

เขตการปกครอง (อำเภอ)	พื้นที่ (ตร.กม.)	จำนวนประชากร (คน)			อัตราเปลี่ยนแปลง		ความหนาแน่น(คน/ตร.กม.)	
		พ.ศ.2532	สัดส่วน(%)	พ.ศ.2537	สัดส่วน(%)	เฉลี่ยต่อปี(%)	พ.ศ.2532	พ.ศ.2537
1.เมืองฉะเชิงเทรา	378.70	131,899	22.91	135,102	22.32	0.48	348	357
2.บางคล้า	227.90	60,860	10.57	45,338	7.49	-5.71	270	199
3.บางน้ำเปรี้ยว	498.70	71,707	12.46	77,864	12.86	1.66	144	156
4.บางปะกง	272.00	73,430	12.75	75,722	12.51	0.62	285	294
5.บ้านโพธิ์	217.60	44,992	7.82	45,017	7.44	0.01	207	207
6.พนมสารคาม	550.00	73,072	12.69	73,446	12.13	0.10	133	134
7.ราชสาส์น	134.90	12,212	2.12	12,183	2.01	-0.04	91	90
8.สนามชัยเขต	1,651.00	52,642	9.14	60,579	10.01	2.85	32	36
9.แปลงยาว	237.20	30,260	5.26	33,074	5.46	1.79	128	139
10.กิ่ง อ.ท่าตะเกียบ	1,054.80	24,657	4.28	32,896	5.44	9.94	23	31
11.กิ่ง อ.คลองเขื่อน	127.30	-	-	14,107	2.33	--	-	111
รวม	5,351.00	575,731	100	605,328	100	1.01	108	113

ที่มา : สำนักงานทะเบียนราษฎร

สูงสุด ได้แก่ กิ่งอำเภอท่าตะเกียบ เนื่องจากเป็นกิ่งอำเภอที่ตั้งขึ้นใหม่ มีพื้นที่ที่ยังไม่ใช้ประโยชน์ อีกรวม จึงเกิดการอพยพเข้าไปตั้งถิ่นฐานกันมาก โดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 5.94 ต่อปี สำหรับอำเภอที่มีการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด ได้แก่ อำเภอบางคล้า โดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ -5.71 ต่อปี เนื่องจากในปี พ.ศ. 2536 ได้แยกพื้นที่ของอำเภอบางคล้าบางส่วน ออกมาตั้งเป็นกิ่งอำเภอคลองเขื่อน ทำให้จำนวนประชากรของอำเภอบางคล้า ในปี พ.ศ. 2537 มีจำนวนลดลงจากปี พ.ศ. 2532 (ตารางที่ 3.3 และแผนภูมิแสดงประชากรรายอำเภอเปรียบเทียบ ปี 2532 กับปี 2537)

3.1.4 ลักษณะทางสังคม

(1) รูปแบบการตั้งถิ่นฐาน

การตั้งถิ่นฐานในจังหวัดฉะเชิงเทรา เริ่มแรกจะกระจายไปตามริมฝั่งแม่น้ำบางปะกง ในท้องที่อำเภอเมือง อำเภอบ้านโพธิ์ อำเภอบางปะกง อำเภอบางคล้า เป็นหลักนอกจากนี้ก็กระจายตัวไปตามแนวคลองสายต่าง ๆ เนื่องจากปัจจัยทางด้านภูมิประเทศและภูมิศาสตร์เป็นตัวกำหนด ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงการตั้งถิ่นฐาน โดยมีการขยายตัวไปตามแนวถนนสายหลักมากขึ้น เช่น ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34, 304, 314 และ 315 เป็นต้น ในปัจจุบันการตั้งถิ่นฐานจะอยู่ในเขตชนบทมากกว่าเขตเมือง ซึ่งเป็นลักษณะกระจุกตัวกระจายไปตามพื้นที่เกษตรกรรม สำหรับในเขตเมืองนั้นมีการตั้งถิ่นฐานในลักษณะกระจุกตัวมีความหนาแน่นสูง เช่น ในเขตเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา เทศบาลตำบลบางคล้า สุขาภิบาลบางปะกง สุขาภิบาลบางวัว สุขาภิบาลพนมสารคาม เป็นต้น

(2) ระบบชุมชน จากการวิเคราะห์ระบบชุมชนของกองผังภาค สำนักผังเมืองได้มีการจัดลำดับชุมชนในระดับภาคตามความสำคัญไว้ 5 อันดับ โดยมีชุมชนเมืองชลบุรีเป็นชุมชนลำดับที่ 1 ของภาค ชุมชนเมืองฉะเชิงเทราเป็นชุมชนลำดับที่ 2 ชุมชนเทศบาลตำบลบางคล้า ชุมชนบางปะกงและชุมชนพนมสารคามเป็นชุมชนลำดับที่ 4 ทั้งนี้แต่ละชุมชนมีบทบาทและความสำคัญคือ เทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา เป็นชุมชนที่มีบทบาทและหน้าที่เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ พาณิชยกรรม บริการและการท่องเที่ยว สำหรับชุมชนเทศบาลตำบลบางคล้า ชุมชนบางปะกง และชุมชนพนมสารคาม มีบทบาทและหน้าที่เป็นศูนย์กลางระดับอำเภอ

(3) การบริการพื้นฐาน

1) การศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทราเป็นศูนย์กลางการศึกษาของภาคตะวันออกอีกแห่งหนึ่ง ทั้งนี้ได้เปิดสอนหลักสูตรทางการศึกษาในหลายระดับและหลายสาขาวิชาชีพโดยเฉพาะหลักสูตรที่เปิดสอนสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ ระดับประโยควิชาชีพ (ปวช.) ประโยควิชาชีพ

เทคนิค (ปวท.) ประโยควิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และปริญญาตรี เช่น วิทยาลัยเทคนิคเกษตรกรรมฉะเชิงเทรา วิทยาลัยเทคนิคฉะเชิงเทรา วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา โดยที่สถาบันการศึกษาเหล่านี้เป็นแหล่งผลิตบุคลากรผู้มีความรู้ความชำนาญในแต่ละสาขาอาชีพ ซึ่งสามารถเป็นแหล่งป้อนแรงงานให้กับภาคอุตสาหกรรมต่อไปในอนาคต

2) การสาธารณสุข จังหวัดฉะเชิงเทราสามารถกระจายการให้บริการทางด้านสาธารณสุขค่อนข้างทั่วถึง ทั้งนี้เนื่องจากมีโรงพยาบาลชุมชนตั้งกระจายอยู่ในทุกอำเภอ โดยอำเภอเมืองฉะเชิงเทราเป็นศูนย์กลางการให้บริการทางด้านสาธารณสุขของจังหวัด เนื่องจากเป็นที่ตั้งของโรงพยาบาลประจำจังหวัด ซึ่งเป็นโรงพยาบาลขนาด 350 เตียง สำหรับในปี 2536 จังหวัดฉะเชิงเทรามีโรงพยาบาลจำนวน 9 แห่ง และสถานีนอนามัยกระจายอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ของจังหวัดจำนวน 102 แห่ง นอกจากนี้ยังมีสถานบริการสาธารณสุขของเอกชนตั้งกระจายอยู่ทั่วไปอีกด้วย

3) การสื่อสาร

การติดต่อสื่อสารระหว่างจังหวัด อำเภอ และตำบล สามารถใช้ระบบการสื่อสารทางไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท์ ซึ่งมีที่ทำการไปรษณีย์อยู่ที่อำเภอ รวม 11 แห่ง และที่ทำการไปรษณีย์เอกชน 42 แห่ง

สำหรับการให้บริการโทรศัพท์นั้นในปี พ.ศ. 2536 จังหวัดฉะเชิงเทรามีชุมสายโทรศัพท์ จำนวน 19 ชุมสาย จำนวนหมายเลขเต็มทั้งสิ้น 17,640 เลขหมาย โดยเปิดให้บริการไปแล้ว จำนวน 15,542 เลขหมาย และตามแผนงานการขยายบริการโทรศัพท์ ปี 2535-2539 มีโครงการจะขยายเพิ่ม 38,784 เลขหมาย และขยายโทรศัพท์สาธารณะทางไกลชนบทใน 7 อำเภอ 16 ตำบล สำหรับโครงการโทรศัพท์ในสวนภูมิภาค 1 ล้านเลขหมายนั้น จังหวัดฉะเชิงเทราได้รับ 45,000 เลขหมาย ซึ่งอยู่ในระหว่างดำเนินการคาดว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จในปี 2540

4) ไฟฟ้า สภาพการจ่ายไฟฟ้าในปัจจุบัน สามารถจ่ายไฟฟ้าให้ได้จำนวน 91 ตำบล 772 หมู่บ้าน ในปี พ.ศ. 2537 มีผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งหมด 78,264 หลังคาเรือน ซึ่งพบว่าการให้บริการกระแสไฟฟ้ายังไม่เพียงพอ ไฟตกและดับเป็นระยะ ๆ ทำให้เกิดความเสียหายทางด้านเศรษฐกิจ ทางกรมไฟฟ้าฯ กำลังดำเนินการขยายสายส่งไฟฟ้า และจัดสร้างสถานีจ่ายไฟฟ้าย่อย 7 แห่ง เพื่อให้สามารถบริการได้อย่างทั่วถึง และเพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนและโรงงานอุตสาหกรรมในอนาคตไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอญาคให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าการฉ้อโกงทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5) ประปา

ในปัจจุบันการประปาสวนภูมิภาคได้จัดบริการจ่ายน้ำประปาในเขตเทศบาล และสุขาภิบาลรวม 4 แห่ง ดังนี้

หน่วยงาน	กำลังการผลิต (ลบ.ม./ ชม.)	เขตจำหน่าย	แหล่งผลิต
1. การประปาจะเขิงเทรา	1,060	เทศบาลเมืองจะเขิงเทรา	คลองท่าไร่
2. การประปาบางปะกง	200	สุขาภิบาลบางปะกง บางวัวและท่าสะอ้าน	คลองพระองค์ไชยานุชิต
3. การประปาบางคล้า	80	เทศบาลตำบลบางคล้า	คลองท่าลาด
4. การประปาพนมสารคาม	100	สุขาภิบาลพนมสารคาม เกาะขนุนและสนามชัยเขต	คลองท่าลาด

นอกจากนั้นยังมีการประปาสัมปทาน ซึ่งเอกชนดำเนินการเอง เช่น บริเวณชุมชนตำบลอนนิมพิล อำเภอบางน้ำเปรี้ยว เป็นต้น

ในภาวะปกติกำลังการผลิตจะเพียงพอต่อความต้องการ แต่ในฤดูแล้งจะขาดแคลน เนื่องจากขาดแคลนน้ำจืดและน้ำทะเลหนุน บางท้องที่ไม่สามารถใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติได้ในบางฤดู ซึ่งปัญหาดังกล่าวทางการประปาสวนภูมิภาคกำลังดำเนินการแก้ไขอยู่

3.1.5 บทบาทของจังหวัดจะเขิงเทรา

จังหวัดจะเขิงเทราเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออก และเป็นจังหวัดเดียวในภาคนี้ที่มีอาณาเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานคร ดังนั้น จังหวัดจะเขิงเทราจึงมีความได้เปรียบจังหวัดอื่นในภาคเดียวกันในด้านทำเลที่ตั้งและด้วยลักษณะทางกายภาพของจังหวัดจะเขิงเทราเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำบางปะกง อันเหมาะแก่การเกษตรกรรม จึงทำให้อุดมสมบูรณ์จนได้ชื่อว่าเป็นอู่ข้าวอู่น้ำของภาคและประเทศ จังหวัดจะเขิงเทราอาจจะไม่ใช่จังหวัดที่มีความเจริญสูงเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นในภูมิภาคเดียวกัน แต่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ได้กำหนดแนวทางพัฒนาเมืองศูนย์กลางความเจริญต่อจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 ได้แก่ จังหวัดระยองและจะเขิงเทรา โดยมีชลบุรีเป็นเมืองหลักของภาค พื้นที่ทั้งสามจังหวัดนี้จะเป็นแกนการพัฒนาที่สำคัญในการเป็นพื้นที่

เศรษฐกิจใหม่ของประเทศ โดยกำหนดให้เป็นแหล่งอุตสาหกรรม แหล่งจ้างงาน และการลงทุน รวมทั้งการคมนาคมขนส่งที่สำคัญของประเทศ ซึ่งได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 ทั้งนี้เป้าหมายสำคัญของการพัฒนาเมืองหลักและเมืองศูนย์กลางความเจริญทั้งสามเมืองดังกล่าว ก็คือ ให้เป็นฐานเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละภาค ที่สามารถรองรับการกระจายกิจกรรมจากกรุงเทพมหานครและปริมณฑล รองรับการเคลื่อนย้ายประชากรจากชนบท และเป็นศูนย์กลางการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในอนาคต ฉะเชิงเทราจึงเป็นจังหวัดสำคัญจังหวัดหนึ่งในกลยุทธ์ของการพัฒนาภูมิภาคตะวันออก โดยที่โครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดยังคงอยู่ที่การผลิตในภาคเกษตรกรรม ตามมาด้วยการอุตสาหกรรมเป็นหลัก โดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรมมีแนวโน้มการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นในอนาคต

3.1.6 ปัญหาของจังหวัดฉะเชิงเทรา

(1) ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

1) ปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค เนื่องจากจังหวัดฉะเชิงเทรามีแม่น้ำสายสำคัญเพียงสายเดียว ได้แก่ แม่น้ำบางปะกง ซึ่งเป็นแม่น้ำสายหลักที่ใช้ในการอุปโภคบริโภค เกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการบริการ ในช่วงฤดูแล้งมักประสบปัญหาน้ำทะเลหนุนเข้าสู่แม่น้ำ ทำให้น้ำมีรสเค็ม กว๋อยไม่สามารถนำมาใช้เพื่อการบริโภคได้ ประกอบกับคุณภาพ และปริมาณน้ำใต้ดินในเขตจังหวัดไม่ดีและไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน

2) ปัญหาการคมนาคมขนส่ง โครงข่ายเส้นทางคมนาคมของจังหวัดค่อนข้างสมบูรณ์ แต่เส้นทางคมนาคมในชนบทยังไม่ได้มาตรฐานผิวจราจรขรุขระและคับแคบอีกทั้งจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นพื้นที่เส้นทางผ่านในการขนถ่ายสินค้าของภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปสู่ท่าเรือน้ำลึกแหลมฉบังและมาบตาพุด ทำให้เส้นทางคมนาคมที่มีอยู่ ไม่สามารถรองรับปริมาณการจราจรได้เพียงพอ ก่อให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัดโดยเฉพาะในช่วงเขตอำเภอเมือง

3) ปัญหากระแสไฟฟ้า เนื่องจากจังหวัดฉะเชิงเทรามีการขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การบริการ การพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก แต่การให้บริการของรัฐ ในเรื่องของกระแสไฟฟ้า ยังไม่สามารถสนองต่อความต้องการและรองรับการขยายตัวของกิจกรรมต่าง ๆ ได้จึงทำให้เกิดไฟตกและดับเป็นระยะ จนทำให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด

4) ปัญหาด้านโทรศัพท์ ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน และการพัฒนาภาคอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และการบริการ

5) ปัญหาน้ำประปา ซึ่งมีกำลังการผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการ เป็นอุปสรรคต่อจังหวัดในการพัฒนาทางด้านต่าง ๆ

(2) ปัญหาด้านเศรษฐกิจ

1) ปัญหาทางการผลิต

- พืช การผลิตพืชของจังหวัดส่วนมากเป็นพืชดั้งเดิมและมักปลูกพืชเป็นพืชหลักชนิดเดียว ทำให้มีการเสี่ยงสูง ประกอบกับจังหวัดมีความแปรปรวนของธรรมชาติมาก ทำให้เกษตรกรเสียหายอยู่เสมอมีผลทำให้เกษตรกรไม่กล้าเสี่ยงที่จะปลูกพืชในฤดูกาลต่อไป

- สัตว์ การเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดนั้น ยังไม่แพร่หลายเนื่องจากเกษตรกรขาดความรู้ความชำนาญ ไม่มีเงินทุน และแหล่งอาหารตามธรรมชาติที่มีอยู่ไม่เพียงพอทำให้เกษตรกรไม่กล้าที่เลี้ยงในเชิงการค้า ทำให้การพัฒนาสาขาปศุสัตว์เพื่อการส่งออกเป็นไปได้ยาก

- ด้านการประมง สภาพลักษณะภูมิประเทศไม่อำนวยต่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และปัญหาการเลี้ยงกุ้งทะเลมีต้นทุนสูง ราคาไม่แน่นอน

2) ปัญหาการตลาด ไม่มีตลาดกลางในระดับท้องถิ่น จึงไม่มีการแข่งขันกัน ในระหว่างผู้ซื้อ เกษตรกรมีอำนาจต่อรอง ทำให้ราคาผลผลิตต่ำ

3) ปัญหารายได้ เนื่องจากรายได้ขึ้นอยู่กับภาวะเกษตรกรรมเป็นหลักซึ่งผลผลิตทางการเกษตรมีราคาไม่แน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคุณภาพของผลผลิตและปริมาณที่ผลิตได้ในแต่ละปี

4) ปัญหาการจ้างงาน การจ้างงานในภาคเกษตรมีแนวโน้มลดลงเนื่องจากประสบปัญหาเรื่องรายได้ ผลผลิตค่อนข้างต่ำ จึงทำให้เกษตรกรหันไปประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรมากขึ้น และแรงงานเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น ซึ่งในภาคอุตสาหกรรมมีการแข่งขันกันมากขึ้นทำให้มีการเข้าออกงานของแรงงานในอัตราสูง

(3) ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1) ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติ ความอุดมสมบูรณ์ของดินลดลง และมีการลักลอบตัดไม้ทำลายป่ามากขึ้น ทำให้เสียความสมดุลทางธรรมชาติ

2) ปัญหาสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ปัญหาน้ำเสีย อันเนื่องมาจากน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม ชุมชน บ้านเรือน สารเคมีทางการเกษตร การเลี้ยงกุ้ง การเลี้ยงสุกรได้ไหลลงสู่แม่น้ำบางปะกง และลำคลองสายต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีปัญหาขยะมูลฝอย ซึ่งมีปริมาณมากไม่สามารถกำจัดได้หมด เกิดการสะสม ทำให้เกิดมลภาวะสิ่งแวดล้อมโรคต่าง ๆ ซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน

(4) ปัญหาการวางระบบเมืองและชุมชน เนื่องจากจังหวัดฉะเชิงเทรากำลังมีการขยายตัวอย่างมากทั้งทางด้านอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และที่อยู่อาศัยในขณะที่การวางผังเมืองและผังชุมชนไม่สามารถครอบคลุมได้ทุกพื้นที่และทันต่อสถานการณ์ขยายตัวของเมือง ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาต่อการวางระบบพัฒนาเมืองและชุมชนของจังหวัดฉะเชิงเทราในอนาคตอันใกล้

(5) ปัญหาพัฒนาแรงงานฝีมือขั้นสูง การกระจายโอกาสทางการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการทางด้านแรงงานฝีมือของภาคอุตสาหกรรม

(6) ปัญหาด้านสาธารณสุข ประชาชนในชนบทส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจทางด้านสาธารณสุขมูลฐาน และสุขลักษณะอนามัย ทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนในชนบทอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

3.1.7 โครงการพัฒนาที่สำคัญของจังหวัด

(1) โครงการตัดถนนสายเทพราช โดยเริ่มจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 314 บ้านขุนพิทักษ์ เชื่อมต่อกับถนนพระโขนง-ลาดกระบัง ซึ่งเป็นเส้นทางที่สำคัญอีกเส้นทางหนึ่งที่เชื่อมโยงระหว่างกรุงเทพมหานครกับจังหวัดฉะเชิงเทรา

(2) โครงการขยายหมายเลขโทรศัพท์ ตามแผนงานการขยายบริการโทรศัพท์ ปี 2535-2539 ขององค์การโทรศัพท์ มีโครงการจะขยายเพิ่ม 38,784 เลขหมาย และขยายโทรศัพท์สาธารณะทางไกลชนบทใน 7 อำเภอ 16 ตำบล

(3) โครงการสร้างเขื่อนทดน้ำแม่น้ำบางปะกง ที่ตั้งโครงการอยู่ที่บ้านไผ่เสวก ตำบลบางแก้ว อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา ซึ่งจะช่วยสกัดน้ำเค็มในบริเวณใต้เขื่อนช่วยเก็บกักน้ำในบริเวณเหนือเขื่อน เพื่อประโยชน์ต่อการอุปโภคบริโภค และอุตสาหกรรมในช่วงฤดูแล้ง เป็นการสนับสนุนพื้นที่ทำการเกษตรของโครงการท่าลาด และบางปะกงฝั่งซ้ายซึ่งมีพื้นที่ 200,000 ไร่ และประการสำคัญคือเป็นการช่วยแก้ปัญหาแหล่งน้ำขาดแคลนสำหรับการอุตสาหกรรมและการบริโภคภายในจังหวัดและพื้นที่ใกล้เคียง

(4) โครงการสร้างอ่างเก็บน้ำคลองสี่ยัด ดำเนินการโดยกรมชลประทานในพื้นที่บ้านตะเคียนแบน อำเภอสนามชัยเขต ผลประโยชน์ที่จะได้รับคือ สามารถช่วยแก้ปัญหาน้ำท่วมฉับพลัน ในเขตอำเภอพนมสารคาม อำเภอบางคล้า และอำเภอสนามชัยเขต ช่วยแก้ปัญหาหน้าเค็มในแม่น้ำบางปะกง ช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำในฤดูที่ฝนทิ้งช่วง และเป็นแหล่งน้ำสำหรับการอุปโภคบริโภคให้กับพื้นที่ใกล้เคียง เช่น ชลบุรี พัทธยา และพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก

(5) โครงการสร้างทางรถไฟ โครงการสร้างทางรถไฟเชื่อมระหว่างภาคตะวันออกกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากสถานีคลองสิบเก้า อำเภอบางน้ำเปรี้ยว ถึงสถานี แก่งคอย

จังหวัดสระบุรี ซึ่งเป็นเส้นทางขนส่งผลผลิตและวัตถุดิบจากเมืองศูนย์กลางอุตสาหกรรม (สระบุรี) มาสู่ในบริเวณพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราและชายฝั่งทะเลตะวันออก

(6) โครงการเมืองใหม่ของการเคหะแห่งชาติ ในเขตอำเภอเมืองฉะเชิงเทราต่อเนื่องกับกรุงเทพมหานคร ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการศึกษารายละเอียดและความเป็นไปได้ของโครงการ

(7) โครงการสร้างทางรถไฟคู่ขนานในสายตะวันออก โดยผ่านชุมทางรถไฟฉะเชิงเทรา

(8) โครงการสร้างทางเลี่ยงเมือง ตอนเหนือของจังหวัดฉะเชิงเทรา ประมาณกิโลเมตรที่ 53 บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 304 (ถนนสุวินทวงศ์) หมู่ 4 ตำบลคลองนครเนื่องเขต บรรจบถึงทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3200 และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 315

นอกจากโครงการต่าง ๆ ของจังหวัดแล้ว ยังมีโครงการอื่น ๆ ในพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง ซึ่งจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนาของจังหวัดฉะเชิงเทราด้วย เช่น โครงการก่อสร้างสนามบินนานาชาติ แห่งที่ 2 (สนามบินหนองงูเห่า) ซึ่งโครงการต่าง ๆ ล้วนแต่เป็นผลดี ซึ่งจะเอื้ออำนวยผลประโยชน์และมีส่วนสนับสนุนต่อการพัฒนาของจังหวัดฉะเชิงเทราเพิ่มมากขึ้น ช่วยเสริมบทบาทต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมในจังหวัด และช่วยลดและแก้ปัญหาต่าง ๆ ของจังหวัดดังที่ได้กล่าวไปแล้วได้อีกด้วย

3.2 ลักษณะทั่วไปของพื้นที่ศึกษา

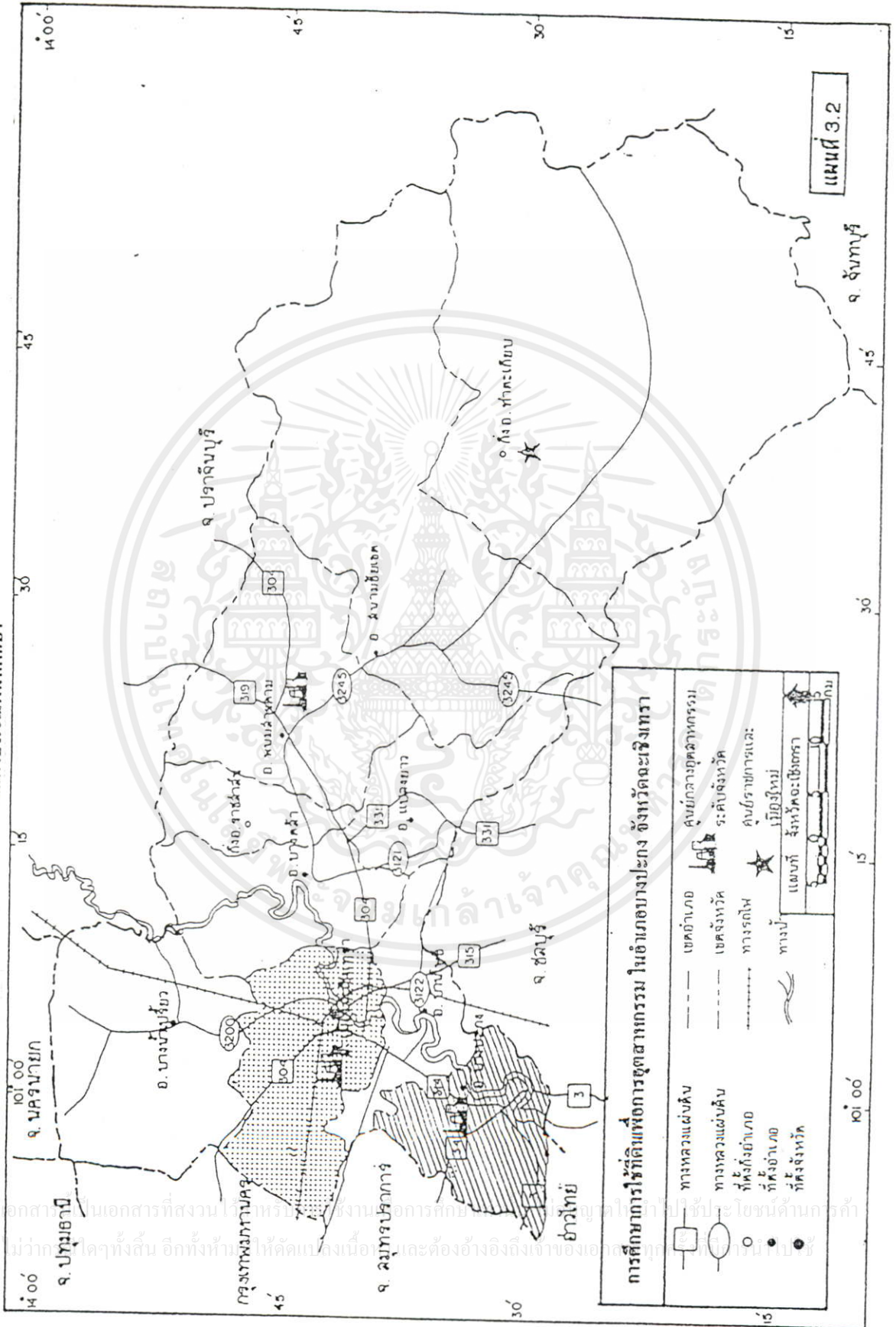
อำเภอบางปะกงในอดีตมีฐานะเป็นอย่างไรไม่ปรากฏ แต่พบหลักฐานว่าได้เริ่มตั้งที่ว่าการอำเภอขึ้นเป็นครั้งแรกที่ศาลาการเปรียญวัดคงคาราม ตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง เมื่อปี พ.ศ. 2450 ต่อมาเมื่อปี 2451 ทางราชการเห็นว่าที่ตั้งเดิมไม่ใช่จุดศูนย์กลางการติดต่อราชการ จึงย้ายมาตั้งที่ว่าการอำเภอที่ริมแม่น้ำบางปะกง ตำบลท่าสะอ้าน ตรงที่ตั้งปัจจุบันนี้

ส่วนสาเหตุที่ชื่อ “บางปะกง” นั้น สันนิษฐานว่าคงตั้งตามชื่อของแม่น้ำบางปะกง เพราะอำเภอตั้งอยู่ปากแม่น้ำบางปะกง ราษฎรได้อาศัยแม่น้ำบางปะกงเป็นเส้นชีวิตสำคัญ เพราะเหตุที่แม่น้ำสายนี้มีชื่อว่าเป็นบางปะกง มีชื่อสันนิษฐานที่เชื่อถือได้และมีผู้หลายท่านเห็นพ้องด้วยว่ามาจากชื่อปลาชนิดหนึ่งมีชุกชุมมากในแม่น้ำบางปะกงสมัยก่อน ซึ่งชาวบ้านเรียกว่าปลาอีกรัง จึงเรียกชื่อลำน้ำว่าบางปะกง ต่อมากลายเป็น “บางปะกง” เอกสารประกอบการบรรยายสรุปอำเภอบางปะกง

3.2.1 ลักษณะทางกายภาพ

(1) ที่ตั้ง อำเภอบางปะกงตั้งอยู่ทางทิศใต้ของตัวจังหวัดฉะเชิงเทราอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร 46 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากจังหวัดฉะเชิงเทราประมาณ 22 กิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 11 ตำบล 106 หมู่บ้าน ประกอบด้วยสุขาภิบาล 5 แห่ง ได้แก่

แผนที่ 3.2
แสดงบริเวณพื้นที่ศึกษา

สุขาภิบาล บางปะกง สุขาภิบาลท่าสะอ้าน สุขาภิบาลบางวัว สุขาภิบาลบางเกลือ และสุขาภิบาลท่าข้าม มีพื้นที่ประมาณ 270 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตดังต่อไปนี้ (แผนที่ 3.2 และ 3.3)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี และอ่าวไทย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับอำเภอบางปะปอ จังหวัดสมุทรปราการ

(2) ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำบางปะกง มีความลาดชันไม่เกิน 2 เปอร์เซ็นต์ อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเล ประมาณ 1 - 2 เมตร มีแม่น้ำบางปะกงไหลผ่านทางด้านทิศตะวันออกของอำเภอในแนวเหนือ-ใต้ และไหลลงสู่อ่าวไทยบริเวณตำบลบางปะกง นอกจากนี้ยังมีคลองสายต่าง ๆ หลายสาย เช่น คลองหอมคี่ล คลองลำโรง คลองบางสมัคร คลองท่าสะอ้าน คลองบางเกลือ คลองพระยาวิสูตร เป็นต้น ซึ่งคลองเหล่านี้มีประโยชน์ต่อการเกษตรกรรมอย่างมาก

(3) ลักษณะดิน ลักษณะดิน โดยทั่วไปของอำเภอบางปะกงเป็นดินที่เกิดจากการตกตะกอนของน้ำทะเลที่มีอายุน้อย เป็นดินที่การระบายน้ำเลว ดินมีความสามารถให้น้ำซึมผ่านได้ปานกลาง มีการไหลป่าของน้ำบนผิวดินช้า ตามปกติแล้วระดับน้ำใต้ดินจะอยู่ใกล้กับผิวดินตลอดปี เนื้อดินเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทราย ปฏิกริยาดินเป็นด่างอ่อน ค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 7.5 จากผลการวิเคราะห์ทางเคมีปรากฏว่าเป็นดินที่เป็นประโยชน์ต่อพืชสูง เนื่องจากเป็นดินที่มีปริมาณธาตุฟอสฟอรัสและโปแตสเซียมสูง

(4) การใช้ประโยชน์ที่ดิน สามารถแบ่งเป็นประเภทหลัก ๆ ได้แก่ การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยและการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่ออุตสาหกรรม

1) การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอบางปะกงเป็นพื้นที่เหมาะแก่การทำเกษตร พืชที่ปลูกได้แก่ข้าว จะกระจายอยู่ทั่วไปในเขตอำเภอยกเว้นพื้นที่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำบางปะกง และพื้นที่ทางตอนใต้ของอำเภอที่อยู่ติดกับอ่าวไทย เนื่องจากบริเวณดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่น้ำทะเลท่วมถึงและน้ำในแม่น้ำบางปะกงในบางช่วงฤดูเป็นน้ำกร่อย ไม่สามารถนำมาใช้ได้ พื้นที่เหล่านี้จะใช้ประโยชน์เป็นป่าจาก การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ทำนาเกลือและทำการประมง จากข้อมูลการเกษตรของสำนักงานเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทราพบว่า ในปี พ.ศ. 2537 อำเภอบางปะกงมีพื้นที่เกษตร 96,064 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 59.6 ของพื้นที่รวมทั้งอำเภอ พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ทำนา

2) การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย แต่เดิมในเขตอำเภอบางปะกงมีการตั้งถิ่นฐานอยู่ริมคลองสายต่าง ๆ ในพื้นที่ แต่ในปัจจุบันการตั้งถิ่นฐานจะกระจุกตัวอยู่ในเขต ชุมชน ซึ่งได้แก่ในเขตสุขาภิบาลบางปะกง สุขาภิบาลบางวัว สุขาภิบาลท่าสะอ้าน และสุขาภิบาลบางเกลือ และ

กระจายตัวไปตามเส้นทางคมนาคมสายหลัก ได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 314

3) การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมดั้งเดิมได้แก่ โรงสีข้าว และโรงงานมันสำปะหลัง ซึ่งตั้งอยู่บริเวณริมคลองและริมฝั่งแม่น้ำบางปะกงเพื่อประโยชน์ในการขนส่งวัตถุดิบป้อนโรงงาน และขนส่งผลผลิตออกจากโรงงาน และเนื่องจากความได้เปรียบทางด้านทำเลที่ตั้งของอำเภอบางปะกง ซึ่งอยู่ใกล้เส้นทางสายสำคัญ อยู่ติดกับเขตปริมณฑลและเป็นพื้นที่หนึ่งในโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ทำให้ในปัจจุบันการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมมีแนวโน้มการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นในเขตอำเภอบางปะกง โดยเฉพาะตามสองฟากข้างทางหลวงแผ่นดินได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 314 โรงงานส่วนใหญ่จะเป็นโรงงานประเภทการอบรักษาพืชด้วยไซโล ผลิตไม้อัด ผลิตเฟอร์นิเจอร์จากไม้ยางพารา ผลิตภัณฑ์พลาสติก ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้า ของเล่นเด็ก เป็นต้น โรงงานส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง จากข้อมูลของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพบว่า ในปี พ.ศ. 2537 อำเภอบางปะกงเป็นอำเภอที่มีโรงงานอุตสาหกรรมมากที่สุดของจังหวัดฉะเชิงเทรา มีจำนวนทั้งสิ้น 206 แห่ง คิดเป็น 30.16 ของจำนวนโรงงานที่มีอยู่ทั้งหมดของจังหวัด ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2528 จำนวน 185 แห่ง

จากการสำรวจพบว่า การใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบันมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดิม คือ พื้นที่เกษตรกรรมเปลี่ยนเป็นพื้นที่อุตสาหกรรมและการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ เนื่องมาจากความสมบูรณ์ของดินและน้ำลดลง ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้น ผลผลิตมีคุณภาพและปริมาณไม่แน่นอน ราคาผลผลิตตกต่ำ ในขณะที่ราคาที่ดินสูงขึ้น เนื่องจากพื้นที่ของอำเภอส่วนใหญ่อยู่ใกล้เส้นทางคมนาคมสายสำคัญ ซึ่งเชื่อมต่อระหว่างกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเข้ากับพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก เกษตรกรจึงขายที่ดิน โยกย้ายถิ่นฐานและเปลี่ยนอาชีพมากขึ้น สำหรับพื้นที่เกษตรกรรมก็ยังคงมีอยู่บริเวณพื้นที่ตอนในของอำเภอที่อยู่ห่างจากเส้นทางคมนาคมสายหลักเข้าไป ส่วนพื้นที่ที่อยู่ติดทางหลวงแผ่นดินเปลี่ยนเป็นพื้นที่อุตสาหกรรมและพื้นที่รกร้างว่างเปล่า เพื่อรอการพัฒนาในอนาคตอันใกล้

(5) การคมนาคมขนส่ง อำเภอบางปะกงเป็นอำเภอที่มีการคมนาคมสะดวกทั้งทางบกและทางน้ำ สามารถใช้ติดต่อกับอำเภอและจังหวัดข้างเคียงได้ทุกฤดู ซึ่งแต่เดิมการคมนาคมทางน้ำเป็นที่นิยมใช้ติดต่อกับชุมชนอื่น ๆ โดยรอบ แต่ในปัจจุบันการคมนาคมทางน้ำได้ลดความสำคัญลงไป เนื่องจากการคมนาคมทางบกสะดวกและรวดเร็วกว่า ถึงเส้นทางคมนาคมที่สำคัญได้แก่ (แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม) อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (สุขุมวิท) จากกรุงเทพมหานครผ่านจังหวัดสมุทรปราการเข้าสู่อำเภอบางปะกง และต่อไปยังจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออก

2) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) จากสี่แยกบางนาถึงอำเภอบางปะกง และเชื่อมต่อกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3

3) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 314 (ฉะเชิงเทรา-บางปะกง) แยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 เข้าสู่ตัวอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา

4) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3286 ซึ่งเชื่อมต่อชุมชนสุขาภิบาลท่าสะพาน และสุขาภิบาลบางวัวเข้าด้วย และต่อไปถึงสุขาภิบาลบางเกลือ

3.2.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจ

เมื่อพิจารณาจากมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพบว่า การผลิตในสาขาอุตสาหกรรมทำรายได้ให้จังหวัดเป็นจำนวนมาก และมีแนวโน้มการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นในอนาคต ในขณะที่การเกษตรมีแนวโน้มการขยายตัวต่ำ เช่นเดียวกับอำเภอบางปะกง ซึ่งแต่เดิมรายได้หลักของประชากรในอำเภอ คือ การทำการเกษตรกรรม แต่ในปัจจุบันได้ลดน้อยลงไป ประชาชนเปลี่ยนไปทำอาชีพนอกภาคเกษตรมากขึ้น สำหรับสาขาการผลิตที่สำคัญของอำเภอบางปะกง สามารถแบ่งได้เป็น

(1) การเกษตรกรรม การเกษตรกรรมนับว่าเป็นอาชีพหลักที่สำคัญของประชากรในเขตอำเภอบางปะกง การประกอบอาชีพส่วนใหญ่ ได้แก่ การทำนา ทำสวนไม้ผล ปอกุ้ง บ่อปลา เลี้ยงเป็ด ไก่ และสุกร ในปี พ.ศ. 2537 มีครัวเรือนการเกษตรจำนวน 4,569 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 35.66 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดของอำเภอ มีพื้นที่การเกษตร 96,064 ไร่¹ คิดเป็นร้อยละ 41.32 ของพื้นที่รวมทั้งอำเภอ แบ่งลักษณะการผลิตออกเป็น

1) การกสิกรรม ได้แก่ ข้าว และไม้ผลไม้ยืนต้น โดยที่การผลิตสาขานี้มีสัดส่วนค่อนข้างน้อยกว่าอำเภออื่น ๆ เนื่องจากสภาพภูมิประเทศที่เป็นที่ราบลุ่มปากแม่น้ำติดอ่าวไทยมีน้ำเค็มท่วมเข้าถึงประมาณปีละ 6 เดือน ทำให้พื้นที่ส่วนใหญ่ปลูกข้าวได้ปีละครั้งเท่านั้น ในปี พ.ศ. 2537 อำเภอบางปะกง มีพื้นที่ทำนา 4,578 ไร่² คิดเป็นร้อยละ 35.99 ของพื้นที่การเกษตรของอำเภอและร้อยละ 3.53 ของพื้นที่ทำนาทั้งจังหวัด พืชเศรษฐกิจที่สำคัญอื่น ๆ ได้แก่ มะพร้าวและมะม่วง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

¹ ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

² ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2) การปลูกสัตว์ ด้วยเหตุที่มีความพร้อมและเหมาะสม โดยเฉพาะด้านอาหาร สัตว์ เช่น พืชไร่ ข้าว และปลาป่น อำเภอบางปะกงจึงมีการเลี้ยงสัตว์ประเภทเปิด ไก่ สุกรเป็น จำนวนมาก ซึ่งมีทั้งในรูปฟาร์มขนาดเล็กเพื่อการบริโภคในครอบครัวและท้องถิ่น จนถึงฟาร์มขนาดใหญ่ลงทุนเพื่อการส่งออกทั่วประเทศและนอกประเทศ

3) การประมง เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศของอำเภอบางปะกงมีแม่น้ำบางปะ กงไหลผ่าน และพื้นที่ทางตอนใต้ของอำเภออยู่ติดอ่าวไทย ทำให้อาชีพประมงเป็นอาชีพที่สำคัญทำ รายได้สูงมากอาชีพหนึ่ง ทั้งประมงน้ำจืดและประมงน้ำเค็ม ทำให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่องหลายอย่าง ส่วนการประมงน้ำจืด ได้แก่ การขุดบ่อเลี้ยงปลาและกุ้ง ซึ่งมีแนวโน้มการขยายตัวมากขึ้น

(2) การอุตสาหกรรม อำเภอบางปะกงเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมต่อเนื่องการเกษตร มีผลผลิตทางการเกษตร การประมง การปลูกสัตว์ เป็นสินค้าปฐมภูมิ เช่น อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ โรงงานอัดมันเม็ด โรงงานน้ำปลา นอกจากนี้ยังมีอุตสาหกรรมประเภทอื่น ๆ ซึ่งมีแนวโน้มการขยาย ตัวเพิ่มมากขึ้น เช่น อุตสาหกรรมชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้า ของเด็ก เล่น เป็นต้น โดยในปีพ.ศ. 2537 อำเภอบางปะกงเป็นอำเภอที่มีโรงงานอุตสาหกรรมมากที่สุดของ จังหวัดฉะเชิงเทรา มีจำนวนทั้งสิ้น 206 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 30.16 ของจำนวนโรงงานที่มีอยู่ทั้ง หมดของจังหวัด โรงงานเหล่านี้จะตั้งกระจายไปตามสองฟากข้างทางหลวงแผ่นดินสายต่าง ๆ ในพื้นที่ อำเภอบางปะกง

(3) การพาณิชย์กรรม มีบทบาทสำคัญมากสำหรับชุมชนที่ประกอบด้วยธุรกิจหลาย ประเภท กิจการค้าในชุมชนต่าง ๆ การจำหน่ายสินค้าอุปโภคและบริโภค ทั้งการค้าปลีกและการ บริการ ส่วนสินค้าอื่นทางการเกษตรและการอุตสาหกรรมที่เป็นกิจการค้าส่งมีทั้งภายในจังหวัดใกล้เคียงจนถึงการค้าส่งออกต่างประเทศ

3.2.3 ลักษณะประชากร

(1) ขนาดและการกระจายตัวของประชากร ในปี พ.ศ.2537 อำเภอบางปะกงประชากร จำนวนรวมทั้งสิ้น 75,722 คน คิดเป็นร้อยละ 12.86 ของประชากรรวมทั้งจังหวัด รองลงมาจาก อำเภอเมืองฉะเชิงเทราและอำเภอบางน้ำเปรี้ยว ตำบลที่มีประชากรมากที่สุด ได้แก่ ตำบลบางปะกง มีประชากร 14,314 คน คิดเป็นร้อยละ 18.90 ของประชากรรวมทั้งอำเภอ ตำบลที่มีจำนวน ประชากรรองลงมา ได้แก่ ตำบลท่าสะพาน ตำบลสองคลอง ตำบลบางวัว และตำบลท่าข้าม โดยมีจำนวนประชากรคิดเป็นร้อยละ 12.86, 12.33, 11.47 และ 9.63 ของประชากรรวมทั้งอำเภอ ตามลำดับ สำหรับตำบลที่มีจำนวนประชากรน้อยที่สุด ได้แก่ตำบลพิมพา มีประชากร 2,196 คน คิดเป็นร้อยละ 2.90 ของประชากรรวมทั้งอำเภอ จะเห็นว่าตำบลที่อยู่ใกล้เส้นทางคมนาคมสายหลัก จะมีประชากรมากกว่าตำบลที่อยู่พื้นที่ตอนในเข้าไป

(2) ความหนาแน่นของประชากร ในปี พ.ศ. 2537 อำเภอบางปะกงมีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 278 คน ต่อตารางกิโลเมตร ตำบลที่มีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุด คือ ตำบลท่าสะอ้าน ซึ่งเป็นเขตสุขาภิบาลและอยู่ใกล้เส้นทางคมนาคม มีความหนาแน่นเฉลี่ย 617 คน ต่อตารางกิโลเมตร ตำบลที่มีความหนาแน่นรองลงมาได้แก่ ตำบลบางปะกง ตำบลบางวัว และตำบลท่าข้าม โดยมีความหนาแน่นของประชากรโดยเฉลี่ย 403, 393 และ 314 คน ต่อตารางกิโลเมตร ส่วนตำบลที่มีความหนาแน่นของประชากรน้อยที่สุด ได้แก่ ตำบลพิมพา มีความหนาแน่นของประชากร 129 คน ต่อตารางกิโลเมตร จะเห็นได้ว่าตำบลที่มีความหนาแน่นของประชากรมากจะเป็นตำบลที่มีการรวมตัวของอุตสาหกรรม และอยู่ใกล้เส้นทางคมนาคมสายหลัก ส่วนตำบลที่มีความหนาแน่นของประชากรน้อยจะเป็นตำบลที่มีการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมเป็นหลัก และอยู่ห่างไกลเส้นทางคมนาคมสายหลัก (ตารางที่ 3.4)

(3) การเปลี่ยนแปลงประชากร ในช่วงปี พ.ศ. 2530-2537 อำเภอบางปะกงมีอัตราการเปลี่ยนแปลงประชากร คิดเป็นร้อยละ 0.87 ต่อปี ตำบลที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรมากที่สุดคือ ตำบลท่าสะอ้าน มีอัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 9.22 ต่อปี รองลงมาได้แก่ ตำบลท่าข้าม ตำบลพิมพา และตำบลบางวัว โดยมีอัตราการเพิ่มของประชากรร้อยละ 1.73, 0.48 และ 0.47 ต่อปีตามลำดับ สำหรับตำบลอื่น ๆ นั้น มีอัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรลดลง โดยเฉพาะในเขตตำบลหอมศีล มีอัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรลดลง ร้อยละ - 3.18 ต่อปี จะเห็นได้ว่า ตำบลส่วนใหญ่ในเขตอำเภอบางปะกงนั้นมีแนวโน้มการขยายตัวของประชากรลดลง ทั้งนี้เนื่องมาจากอำเภอบางปะกงเป็นอำเภอที่มีกำลังมีการพัฒนา อาชีพหลักแต่เดิม คือ อาชีพเกษตรกรรม แต่ในปัจจุบันความอุดมสมบูรณ์ของน้ำและดินลดลง ราคาที่ดินสูงขึ้นมีการขยายที่ดินมากขึ้น เพื่อพัฒนาที่ดินในรูปแบบของการอุตสาหกรรม และอสังหาริมทรัพย์ ทำให้ประชากรซึ่งเคยเป็นแรงงานในภาคเกษตรอพยพย้ายถิ่นไปทำงานในพื้นที่อื่น ๆ (ตารางที่ 3.4)

3.2.4 ลักษณะทางสังคม

(1) รูปแบบการตั้งถิ่นฐาน ลักษณะการตั้งถิ่นฐานของชุมชนอำเภอบางปะกง แต่เดิมประชาชนจะตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณเส้นทางคมนาคม คือบริเวณที่ราบริมน้ำบางปะกงและตามคลองซอยต่าง ๆ ส่วนพื้นที่ที่ลึกเข้าไปก็จะมีการอยู่อาศัยเบาบางลง และใช้เป็นพื้นที่เกษตรกรรมกล่าวคือมีรูปแบบของการตั้งถิ่นฐานคล้ายคลึงกับรูปแบบของชุมชนชนบทโดยทั่วไป แต่ในปัจจุบันเส้นทางคมนาคมทางน้ำลดความสำคัญลง โดยมีการคมนาคมทางบกเพิ่มขึ้น เป็นผลทำให้การตั้งถิ่นฐานเปลี่ยนแปลงไป ชุมชนขยายตัวมาเกาะตามแนวถนนมากขึ้น และจะกระจุกตัวค่อนหนาแน่นในเขตสุขาภิบาล

ตารางที่ 3.4

แสดงพื้นที่ จำนวนประชากร อัตราการเปลี่ยนแปลง และความหนาแน่นของประชากรรายตำบล พ.ศ.2530และ พ.ศ.2537

ลำดับ ที่	ตำบล	พื้นที่ (กม. ²)	จำนวนประชากร(คน)		อัตราการเปลี่ยนแปลง เฉลี่ยต่อปี	ความหนาแน่น(คน/ตร.กม.)	
			พ.ศ. 2530	พ.ศ. 2537		พ.ศ.2530	พ.ศ.2537
1	ท่าสะอ้าน	15.78	5,918	9,736	9.22	375	617
2	บางปะกง	35.48	14,380	14,314	-0.07	405	403
3	บางวัว	22.09	8,408	8,687	0.47	381	393
4	ท่าข้าม	23.22	6,508	7,295	1.73	280	314
5	บางฝั่ง	32.18	5,066	4,776	-0.82	157	148
6	หนองจอก	10.56	3,857	3,555	-1.12	197	182
7	บางสนับทึร	27.14	5,307	5,132	-0.47	196	189
8	บางเกลือ	21.26	5,447*	5,287	-1.47	256	249
9	พินพา	17.04	2,125	2,196	0.48	125	129
10	หอมคืด	17.23	5,777*	5,410	-3.18	335	314
11	สองคลอง	41.02	9,131	9,334	0.32	223	228
	รวม	272.00	71,377**	75,722	0.87	262	278

ที่มา : สำนักทะเบียนราษฎร กระทรวงมหาดไทย , 2537

* ข้อมูลปี 2535

** ยอดรวมทั้งหมดยกเว้นตำบลหอมคืดที่แยกออกมาจากตำบลบางเกลือ(ปีพ.ศ.2530จำนวนประชากรของตำบลบางเกลือ มีจำนวน10,677 คน)

(2) การบริการพื้นฐาน

1) การศึกษา การบริการทางการศึกษาที่เฉพาะสายสามัญ การศึกษาในระดับสูงสุด คือ การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา สถานศึกษาอื่น ๆ ที่เปิดสอนต่อเนื่องสูงขึ้นไปเช่น วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยครู แทบทั้งหมดจะตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองจะเข็ญเทธา ดังนั้นเทศบาลเมืองจึงเป็นศูนย์กลางการศึกษาของจังหวัด มีอิทธิพลครอบคลุมทั้งจังหวัด สำหรับอำเภอบางปะกงยังสามารถใช้บริการด้านการศึกษาจากในเขตเทศบาลเมืองชลบุรีได้อีกด้วย เพราะเป็นเขตติดต่อกันที่มีเส้นทางการคมนาคมที่สะดวกมาก

2) การสาธารณสุข ในอำเภอบางปะกง มีโรงพยาบาลประจำอำเภอ ขนาด 10 เตียง 1 แห่ง นอกจากนี้ยังมีสถานอนามัยตำบลในทุกตำบล นับว่าการกระจายการบริการทางสาธารณสุขค่อนข้างทั่วถึง โดยศูนย์กลางการให้บริการสาธารณสุขอยู่ในเขตเทศบาลเมืองจะเข็ญเทธา นอกจากนี้อำเภอบางปะกงยังสามารถใช้บริการสาธารณสุขของจังหวัดชลบุรีได้โดยสะดวกอีกด้วย

3) การสื่อสาร ในปีพ.ศ. 2537 อำเภอบางปะกงมีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข 2 แห่ง ที่ทำการไปรษณีย์ของเอกชน 5 แห่ง และชุมสายโทรศัพท์บางปะกงอยู่บริเวณถนนบางนา-ตราด ในขนาดพื้นที่ 3 ไร่ มีเลขหมายจำนวน 3,128 เลขหมาย มีโทรศัพท์สาธารณะจำนวน 9 แห่ง คือ ที่แยกท่าสะพาน ตลาดบางวัว ตลาดบางเกลือ หน้าที่ทำการดับเพลิงบางปะกง ศูนย์การค้าบางปะกง สถานีตำรวจทางหลวง และโรงพยาบาลบางปะกงซึ่งเป็นระบบอัตโนมัตินอกจากนี้ยังมีชุมสายโทรศัพท์บางเกลือ ซึ่งตั้งอยู่ที่ถนนบางนา-ตราด กม. 41 จำนวน 512 เลขหมาย และชุมสายฯ ในนิคมอุตสาหกรรมบริษัทไกรว์ อินดัสทรีส์ จำกัด ถนนบางนา-ตราด กม. 36 จำนวน 1,024 เลขหมาย

4) ไฟฟ้า ให้บริการอย่างทั่วถึงทุกหมู่บ้าน ยกเว้นครัวเรือนที่ตั้งบ้านเรือนกระจายตัวไปตามพื้นที่เกษตรกรรมที่อยู่ห่างไกลออกไป

5) ประปา ในเขตอำเภอบางปะกงทั้งหมดอยู่ในความรับผิดชอบของการประปาส่วนภูมิภาค มีกำลังการผลิต 200 ลบ.ม. / ชม. มีผู้ใช้น้ำ 2,728 ราย ใช้แหล่งน้ำดิบจากคลองส่งน้ำชลประทานพระองค์เจ้าไชยานุชิต และน้ำจากโรงกรองน้ำบางพระ ชลบุรี มีเขตให้บริการครอบคลุมพื้นที่สุขาภิบาลบางปะกง สุขาภิบาลบางแก้ว และสุขาภิบาลท่าสะพาน

3.2.5 บทบาทและทิศทางการขยายตัวของชุมชน

จากผังโครงสร้างจังหวัดจะเข็ญเทธา โดยกองผังภาค สำนักผังเมือง ได้กำหนดให้ชุมชนบางปะกงและบริเวณใกล้เคียง เป็นเขตพัฒนาอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องกับการเกษตรเพื่อการส่งออก โดยมีสุขาภิบาลบางปะกงเป็นศูนย์กลางการค้าและบริการ และจากการสำรวจพบว่าในปัจจุบัน ในปัจจุบันชุมขนบางปะกงได้เป็นเขตพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อการส่งออก เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์ไฟฟ้า ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ รองเท้ากีฬา เป็นต้น สำหรับทิศทางการขยายตัวของชุมชน

ชนนั้น ในปัจจุบันมีโรงงานอุตสาหกรรมเกิดขึ้นจำนวนมากตามสองข้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา - ตราด) และในอนาคต โรงงานอุตสาหกรรมมีแนวโน้มจะเกิดขึ้นสองข้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 314 (บางปะกง - ฉะเชิงเทรา) ซึ่งเป็นผลทำให้แนวโน้มการขยายตัวของชุมชนจะมากตามสองข้างทางหลวงแผ่นดินทั้ง 2 สายนี้

3.2.6 ปัญหาของอำเภอบางปะกง

อำเภอบางปะกงมีศักยภาพในการพัฒนาหลายอย่าง แต่ก็ยังมีปัญหาและข้อจำกัดในการพัฒนา ดังนี้

(1) ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน

1) ปัญหาด้านการคมนาคม การคมนาคมภายในตำบลและหมู่บ้านบางแห่งยังไม่สะดวกเท่าที่ควร บางหมู่บ้านไม่มีถนนตัดผ่านหมู่บ้านเนื่องจากมีลำคลองล้อมรอบหมู่บ้าน นอกจากนี้สภาพถนนบางแห่งเป็นดินลูกรัง ผิวการจราจรขรุขระ มีปัญหาในช่วงฤดูฝน ไม่สามารถใช้เดินทางได้ ส่วนการคมนาคมทางน้ำจะไม่สะดวกในฤดูแล้ง เนื่องจากลำคลองไม่มีน้ำ

2) ปัญหาน้ำดื่ม น้ำใช้ไม่เพียงพอ โดยเฉพาะน้ำใช้ในฤดูแล้งจะขาดแคลนมาก เนื่องจากภาวะน้ำเค็มในแม่น้ำบางปะกงมีระยะเวลาหลายเดือน และแหล่งน้ำตามธรรมชาติต้นเงินทำให้น้ำแห้งในช่วงฤดูแล้ง

3) ปัญหาการให้บริการประปายังไม่ทั่วถึง

4) ปัญหาไฟฟ้ายังมีบางที่การให้บริการไฟฟ้าไม่ทั่วถึง และกระแสไฟฟ้าตกและดับเป็นระยะ

5) ปัญหาการติดต่อสื่อสารระหว่างหมู่บ้านและตำบลยังไม่สะดวก เนื่องจากไม่มีโทรศัพท์เข้าหมู่บ้านและการไปรษณีย์ยังบริการไม่ทั่วถึง

(2) ปัญหาด้านคุณภาพชีวิต สถานบริการรวมทั้งบุคลากรทางด้านสาธารณสุขไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน

(3) ปัญหาด้านทรัพยากรมนุษย์ เยาวชนของอำเภอบางปะกงส่วนใหญ่จบการศึกษาเพียงแค่ภาคบังคับหรือมัธยมต้น ก็ออกจากระบบการศึกษาเข้าสู่ภาคโรงงานอุตสาหกรรม ไม่ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นทำให้ขาดแรงงานที่มีฝีมือ

(4) ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากไม่มีที่ทิ้งและสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย ไม่มีระบบการระบายน้ำและบำบัดน้ำเสียทำให้น้ำในลำคลองเน่าเสีย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ลักษณะทางด้านอุตสาหกรรม

4.1 ลักษณะอุตสาหกรรมในจังหวัดฉะเชิงเทรา

จากลักษณะโครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเพิ่มสูงขึ้นโดยลำดับในปี พ.ศ. 2532 มีมูลค่า 23,399.282 ล้านบาท และในปี พ.ศ. 2536 มีมูลค่า 25,339.64 ล้านบาท ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 14.16 และ 16.41 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคตะวันออก

เมื่อพิจารณาสัดส่วนและอัตราการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมในจังหวัดฉะเชิงเทรา เปรียบเทียบกับภาคตะวันออกพบว่า ในปี พ.ศ. 2532 จังหวัดฉะเชิงเทรามีสัดส่วนการผลิตในสาขาอุตสาหกรรมร้อยละ 36.78 ส่วนภาคตะวันออกมีสัดส่วนการผลิตร้อยละ 27.78 และในปี พ.ศ. 2536 มูลค่าการผลิตเป็นร้อยละ 34.98 ส่วนภาคตะวันออกมีมูลค่าการผลิตร้อยละ 34.63 เมื่อพิจารณาอัตราส่วนการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมในระดับภาคแล้วพบว่า มีอัตราการขยายต่อปีโดยเฉลี่ยร้อยละ 14.88 ส่วนอัตราการขยายตัวของอุตสาหกรรมในจังหวัดฉะเชิงเทรามีอัตราร้อยละ 0.74 ต่อปี (ตารางที่ 3.2)

จากการเปรียบเทียบการผลิตในสาขาอุตสาหกรรมของจังหวัดฉะเชิงเทรา กับภาคตะวันออกพบว่าในปี พ.ศ. 2532 มีสัดส่วนร้อยละ 18.74 และในปี พ.ศ. 2536 มีสัดส่วนร้อยละ 11.08 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในสาขาอุตสาหกรรมของภาค

เมื่อได้พิจารณาจาก ความชำนาญในการผลิตของจังหวัด เปรียบเทียบกับภาค (LOCATION QUOTIENT) แล้ว พบว่าจังหวัดฉะเชิงเทรามีค่า LOCATION QUOTIENT เท่ากับ 1.00 ซึ่งหมายความว่า มีความชำนาญในการผลิตเทียบเคียงได้เท่ากับการผลิตในระดับภาคตะวันออก

ดังนั้นจึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า จังหวัดฉะเชิงเทราเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีบทบาทและความสำคัญด้านอุตสาหกรรมของภาคตะวันออก ทั้งนี้เพราะเป็นจังหวัดที่มีสัดส่วนการผลิตถึง 11.08 ของภาคตะวันออก อีกทั้งมีความชำนาญในการผลิตของจังหวัดเทียบเคียงเท่ากับความชำนาญในการผลิตของภาคตะวันออก และมีบทบาทสำคัญทางด้านอุตสาหกรรมมาช้านานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

4.1.1 การเปลี่ยนแปลงและการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมในจังหวัดฉะเชิงเทรา

จากลักษณะโครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดฉะเชิงเทรา ในช่วงอดีตที่ผ่านมา ประมาณ 20 ปีนั้น มีลักษณะของสภาพเศรษฐกิจของจังหวัดขึ้นอยู่กับภาคเกษตรกรรมโดยส่วนใหญ่

ตารางที่ 4.1

แสดงการเปรียบเทียบจำนวนโรงงาน คนงานและเงินทุนของอำเภอบางปะกงกับจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ.2521 - 2537

พ.ศ.	จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม(แห่ง)		สัดส่วนร้อยละของ		จำนวนคนงาน(คน)		สัดส่วนร้อยละของ		จำนวนเงินทุน(ล้านบาท)		สัดส่วนร้อยละของ อำเภอ/จังหวัด
	จังหวัดฉะเชิงเทรา	อำเภอบางปะกง	อำเภอ/จังหวัด	อำเภอ/จังหวัด	จังหวัดฉะเชิงเทรา	อำเภอบางปะกง	อำเภอ/จังหวัด	จังหวัดฉะเชิงเทรา	อำเภอบางปะกง		
2521	69	15	21.74	117	621	117	18.84	502.00	219.00	43.63	
2522	95	24	25.26	117	742	117	15.77	512.00	219.00	42.77	
2523	103	24	23.30	143	856	143	16.71	534.00	234.30	43.88	
2524	110	27	24.55	165	1,260	165	13.10	640.00	239.30	37.39	
2525	123	29	23.58	197	1,375	197	14.33	750.70	275.30	36.67	
2526	138	30	21.74	3,007	4,229	3,007	71.10	1,221.00	721.30	59.07	
2527	155	33	21.29	3,007	4,454	3,007	67.51	1,358.70	721.30	53.09	
2528	173	33	19.08	3,052	4,766	3,052	64.04	1,808.80	900.40	49.78	
2529	215	36	16.74	3,078	5,825	3,078	52.84	4,057.90	3,174.90	78.24	
2530	239	42	17.57	6,291	8,335	6,291	75.48	5,609.90	4,243.80	75.65	
2531	272	47	17.28	7,832	14,035	7,832	55.80	7,440.50	4,636.60	62.32	
2532	309	53	17.15	15,360	22,272	15,360	68.97	11,241.00	8,477.60	75.42	
2533	387	75	19.38	25,717	34,332	25,717	74.91	18,725.60	16,180.70	86.41	
2534	447	115	25.73	30,109	41,922	30,109	71.82	23,486.60	18,995.30	80.88	
2535	542	141	26.01	33,335	47,632	33,335	69.98	26,924.60	20,941.70	77.78	
2536	615	177	28.78	36,051	51,108	36,051	70.54	31,716.60	22,484.50	70.89	
2537	683	206	30.16	36,692	53,123	36,692	69.07	34,148.69	23,144.84	67.78	

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา 2537

ตารางที่ 4.2

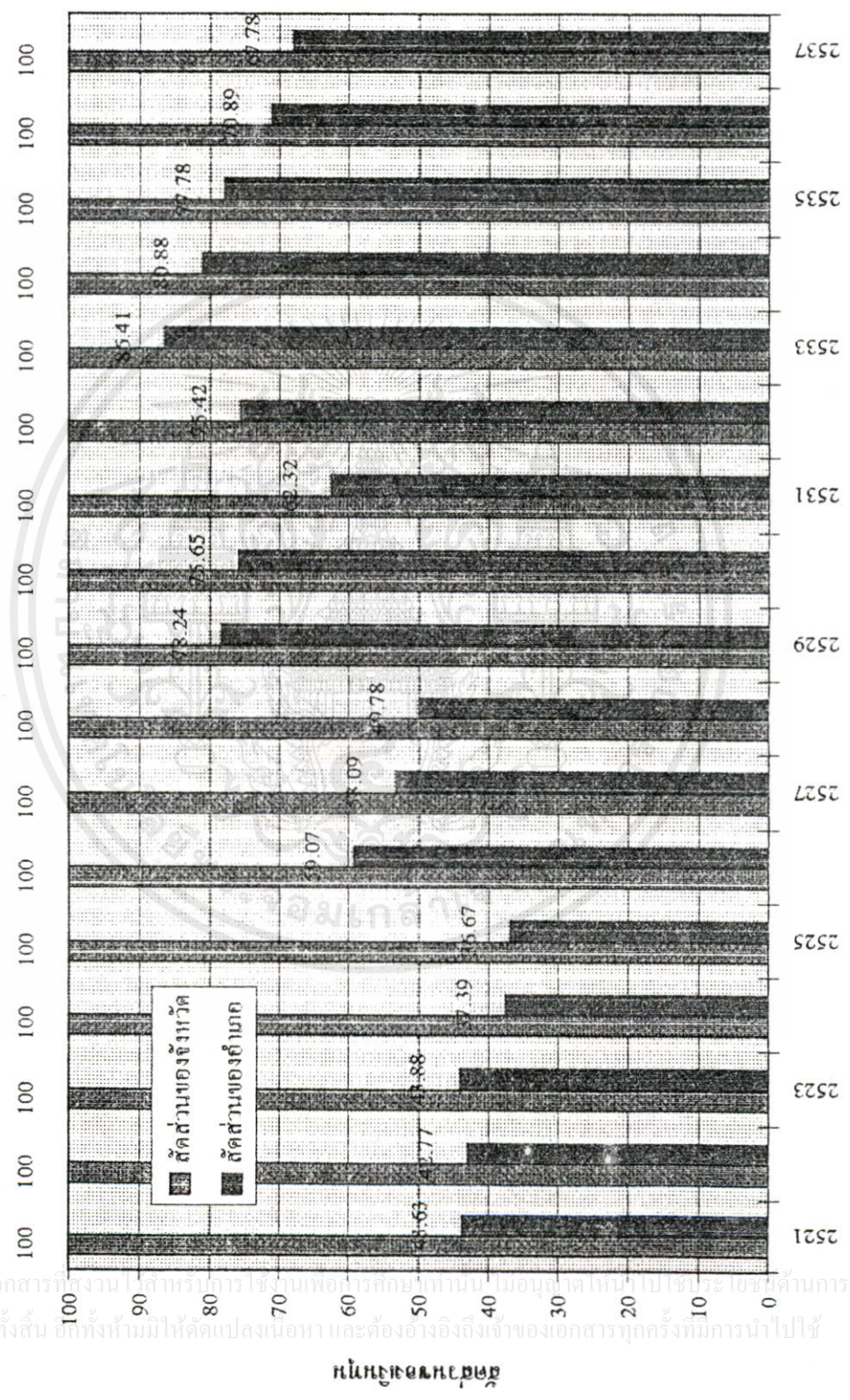
แสดงการเปรียบเทียบอัตราเพิ่มของโรงงาน คมนาคมและเงินทุนของอำเภอบางปะกงกับจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ.2521 - 2537

พ.ศ.	จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม(แห่ง)			จำนวนคนงาน(คน)			จำนวนเงินทุน(ล้านบาท)		
	จังหวัดฉะเชิงเทรา	จำนวนเพิ่ม	อัตราเพิ่ม	จังหวัดฉะเชิงเทรา	จำนวนเพิ่ม	อัตราเพิ่ม	จังหวัดฉะเชิงเทรา	จำนวนเพิ่ม	อัตราเพิ่ม
2521	69			621			502.00		
2522	95	26	37.68	742	121	19.48	512.00	10	1.99
2523	103	8	8.42	856	114	15.36	534.00	22	4.30
2524	110	7	6.80	1,260	404	47.20	640.00	106	19.85
2525	123	13	11.82	1,375	115	9.13	750.70	110.7	17.30
2526	138	15	12.20	4,229	2854	207.56	1,221.00	470.3	62.65
2527	155	17	12.32	4,454	225	5.32	1,358.70	137.7	11.28
2528	173	18	11.61	4,766	312	7.00	1,808.80	450.1	33.13
2529	215	42	24.28	5,825	1059	22.22	4,057.90	2249.1	124.34
2530	239	24	11.16	8,335	2510	43.09	5,609.90	1552	38.25
2531	272	33	13.81	14,035	5700	68.39	7,440.50	1830.6	32.63
2532	309	37	13.60	22,272	8237	58.69	11,241.00	3800.5	51.08
2533	387	78	25.24	34,332	12060	54.15	18,725.60	7484.6	66.58
2534	447	60	15.50	41,922	7590	22.11	23,486.60	4761	25.43
2535	542	95	21.25	47,632	5710	13.62	26,924.60	3438	14.64
2536	615	73	13.47	51,108	3476	7.30	31,716.60	4792	17.80
2537	683	68	11.06	53,123	2015	3.94	34,148.69	2432.09	7.67
เฉลี่ย			15.64			37.79			33.06

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา 2537

แผนภูมิที่ 4.1

แสดงการเปรียบเทียบสัดส่วนของเงินทุนในจังหวัดละเรียงทราภิอำเภอบางประกง พ.ศ.2521-2537

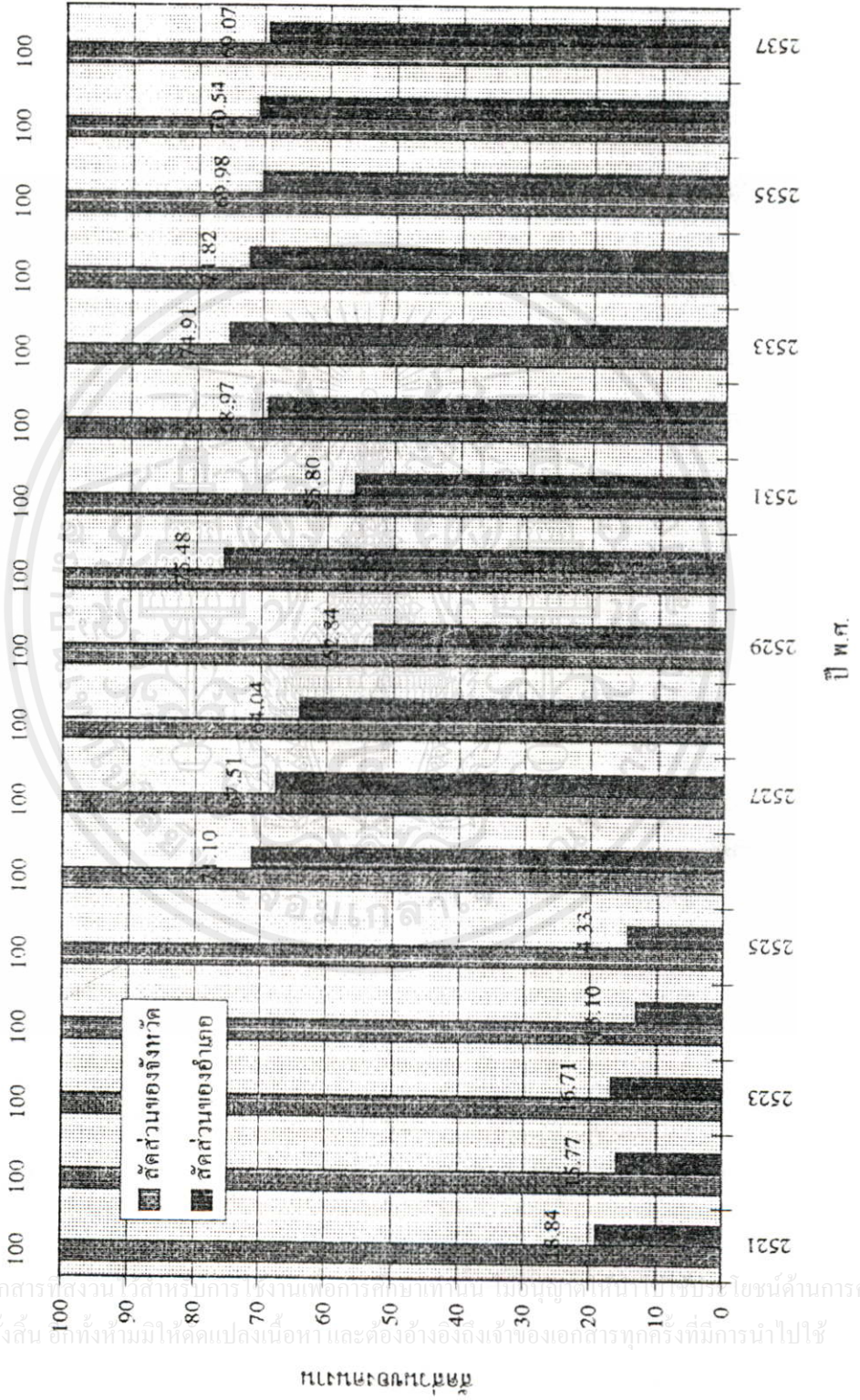

ปี พ.ศ.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าใครผิดใครถูกแต่ผู้จัดทำมิให้คิดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนภูมิที่ 4.2

แสดงการเปรียบเทียบสัดส่วนของขนาดนาในจังหวัดฉะเชิงเทรากับอำเภอบางปะกง พ.ศ.2521-2537

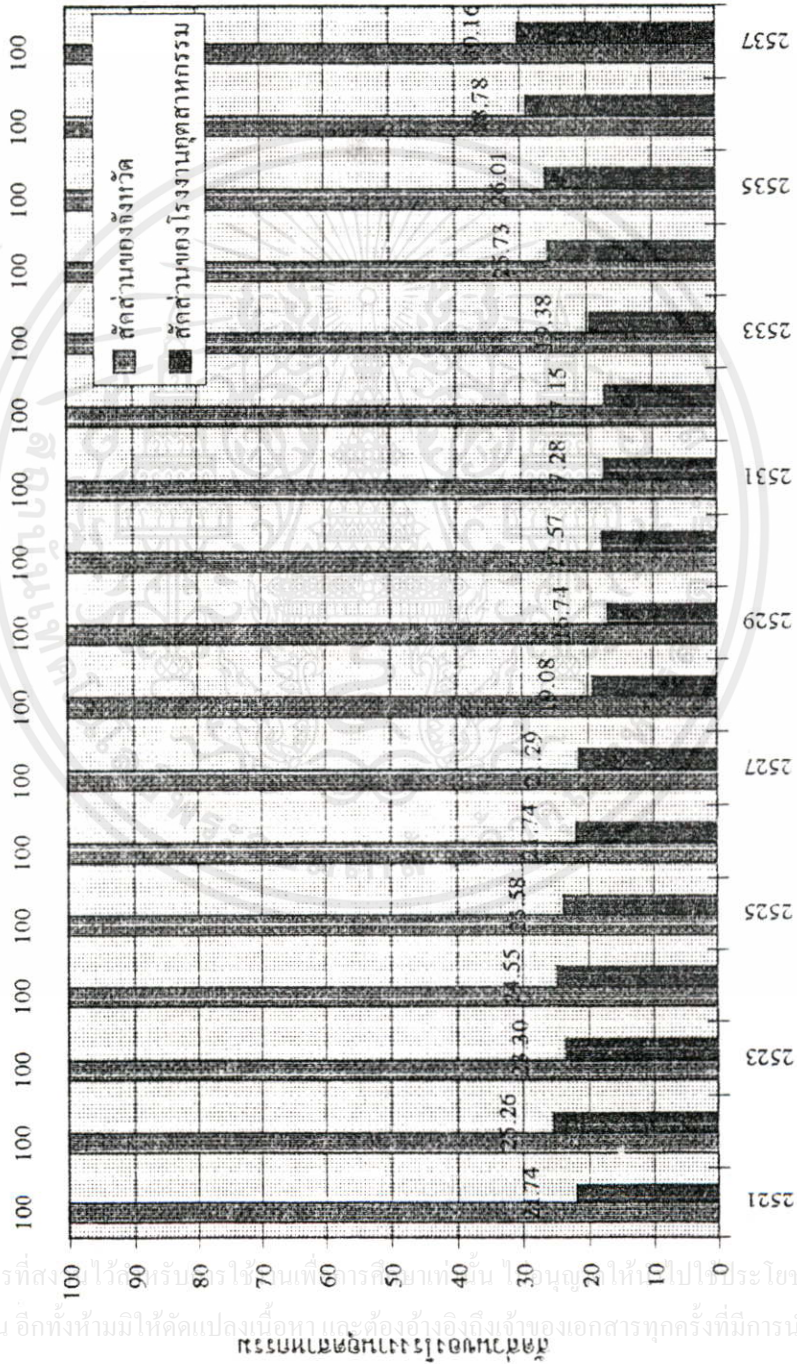

ไม่ใช่ว่าเกษตรกรไทยจะพอใจกับผลผลิตที่ได้นั้นนัก แต่เขาพอใจกับรายได้ที่มากกว่า... (text is partially obscured and rotated)

แผนภูมิที่ 4.3

แสดงการเปรียบเทียบสัดส่วนของโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง

กับจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ.2521-2537

พ.ศ.

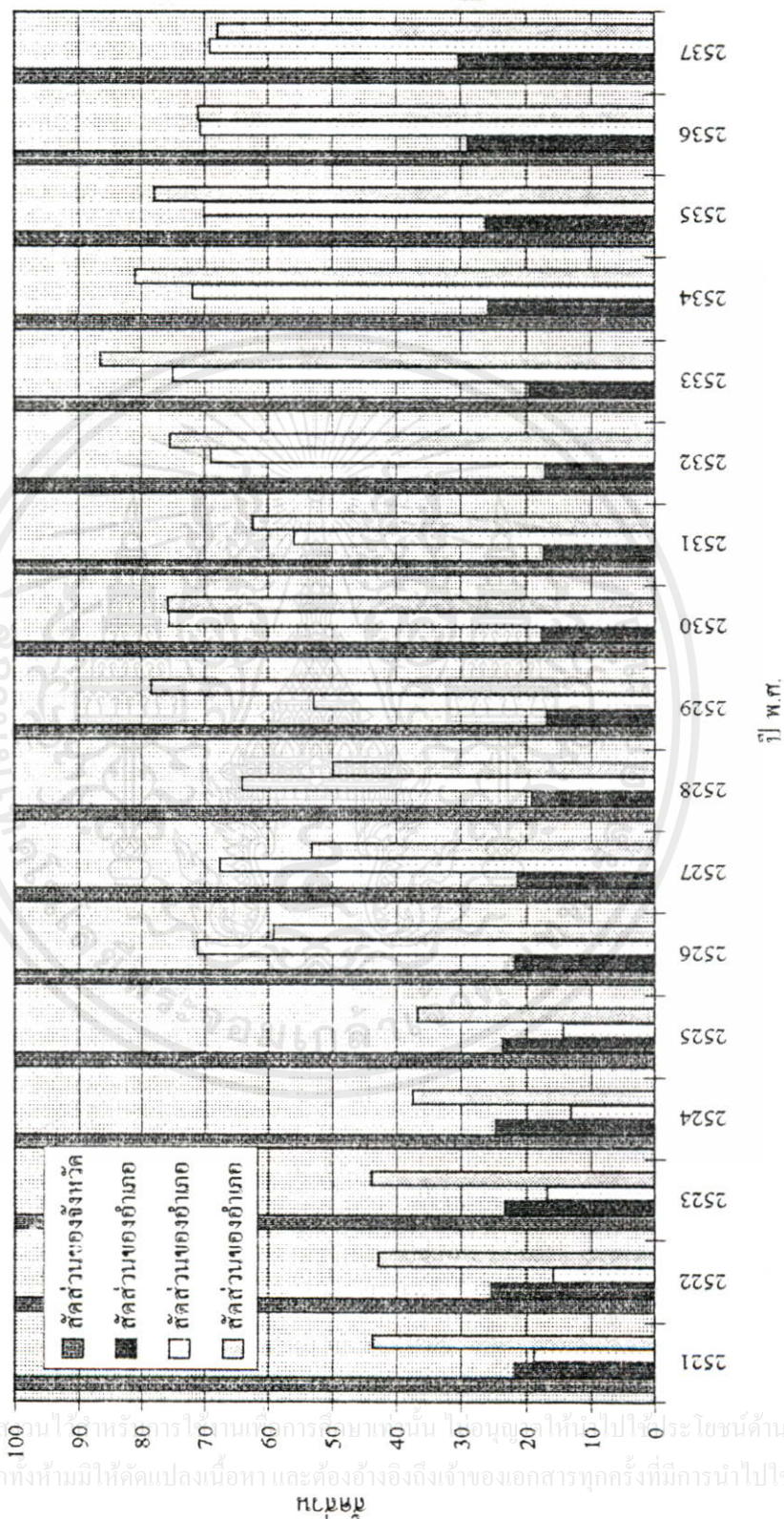
สัดส่วนของโรงงานอุตสาหกรรม

อีกทั้งห้ามมิให้คิดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงตัวของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนภูมิที่ 4.4

แสดงการเปรียบเทียบสัดส่วนของโรงงานอุตสาหกรรม คนงาน เงินทุน

ในจังหวัดสระบุรีที่เข้าเยอบางประกง พ.ศ.2521-2537

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สแกนโดยระบบอัตโนมัติ การใช้งานเอกสารฉบับนี้อาจมีข้อผิดพลาดได้ โปรดตรวจสอบข้อมูลก่อนนำไปใช้
 ไม่ว่ากรณีใดก็ตาม อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทั้งนี้ เป็นผลสืบเนื่องมาจากจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นแหล่งผลิตผลทางการเกษตรที่สำคัญแห่งหนึ่งของภาคและประเทศ ดังนั้น การลงทุนในสาขาอุตสาหกรรมส่วนใหญ่จึงมีความเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เช่น อุตสาหกรรมอบ และเก็บรักษาพืชด้วยไฮโดรอุตสาหกรรมการผลิตมันสำปะหลังอัดเม็ด อุตสาหกรรมเก็บและลำเลียงมันเม็ด มันเส้นและแป้งมัน อุตสาหกรรมผลิตน้ำมันจากผลิตผลทางการเกษตร โรงสีข้าว นอกจากนี้ ในช่วงหลังได้มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะของอุตสาหกรรม ไปเป็นอุตสาหกรรมประเภทเคมีและพลาสติก เนื่องด้วยในภาคตะวันออกได้มีการส่งเสริมอุตสาหกรรมประเภท การปิโตรเคมี จึงส่งผลให้จังหวัดฉะเชิงเทราขยายตัวของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมดังกล่าว เช่น อุตสาหกรรมหล่อดอกยางรถยนต์ อุตสาหกรรมผลิตเครื่องใช้พลาสติก ผลิตภัณฑ์พลาสติก อุตสาหกรรมผลิตกระสอบพลาสติกและผ้าพื้นพลาสติก อุตสาหกรรมผลิตท่ออุปกรณ์ข้อต่อพีวีซี และแผ่นพีวีซีอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนรองเท้าและพื้นรองเท้า อีกทั้งได้มีการขยายตัวของอุตสาหกรรมประเภทที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเคมี และพลาสติก อันได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตเครื่องกีฬา อุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนพลาสติก เครื่องรับโทรทัศน์ อุตสาหกรรมผลิตพัดลมไฟฟ้า อุตสาหกรรมผลิตสายเคเบิลโทรทัศน์ อุตสาหกรรมผลิตหลังคารถยนต์จากไฟเบอร์กลาสและอุตสาหกรรมทำของเด็กเล่น เป็นต้น

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 เป็นต้นมา จนถึงปีพ.ศ. 2537 จังหวัดฉะเชิงเทรามีการเปลี่ยนแปลงและเจริญเติบโตทางด้านอุตสาหกรรมโดยลำดับดังต่อไปนี้ ใน พ.ศ. 2521 จังหวัดฉะเชิงเทรามีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมประมาณ 69 แห่ง มีจำนวนคนงาน 621 คน เงินทุนประกอบการ 502.0 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2532 จังหวัดฉะเชิงเทรามีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมประมาณ 309 แห่ง มีจำนวนคนงาน 22,272 คน เงินทุนประกอบการ 11,241.00 ล้านบาท และในปี พ.ศ. 2537 มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมประมาณ 683 แห่ง มีจำนวนคนงาน 53,123 คน เงินทุนประกอบการ 34,148.689 ล้านบาท (ตารางที่ 4.1) จากข้อมูลดังกล่าวเห็นว่าอัตราการเจริญเติบโตของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 - 2537 มีอัตราเฉลี่ยร้อยละ 15.64 ต่อปี จำนวนเงินทุนร้อยละ 33.06 ต่อปี และจำนวนแรงงานร้อยละ 37.79 ต่อปี จากลักษณะอัตราการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมดังกล่าว จึงวิเคราะห์ได้ว่า จังหวัดฉะเชิงเทรา มีการขยายตัวในด้านการลงทุนของอุตสาหกรรมที่มีขนาดใหญ่ และมีความต้องการแรงงานเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ เพราะมีอัตราการเจริญเติบโตของเงินทุนประกอบการ และการจ้างแรงงานมากกว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม (ตารางที่ 4.2 แผนภูมิที่ 4.1 - 4.3)

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น การศึกษาครั้งนี้จะมุ่งเน้นไปที่การขยายตัวในทางอุตสาหกรรมในเขตจังหวัดฉะเชิงเทราทั้งขนาดกลางและขนาดใหญ่เป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นการลงทุนของชาวต่างชาติ โดย

เฉพาะชาวไต้หวันและญี่ปุ่น¹ ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากนโยบายการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมของรัฐบาลที่ต้องการกระจายอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาค โดยเฉพาะจังหวัดที่อยู่ในบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) และการลงทุนทางด้านอุตสาหกรรมนั้นมีอยู่ทั้งในบริเวณนิคมอุตสาหกรรม และนอกเขตนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งมีทั้งรูปแบบที่ดำเนินการโดยรัฐบาล และดำเนินการโดยเอกชนนิคมที่ดำเนินการโดยรัฐบาลมี 2 แห่ง ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอบางปะกง และนิคมอุตสาหกรรมเกตเวสต์ บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 331 (ฉะเชิงเทรา - สัตหีบ) ส่วนนิคมที่ดำเนินการโดยเอกชน ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรมบางปะกงอินดัสตรีปาร์คในบริเวณตำบลท่าข้าม อำเภอบางปะกง ส่วนโรงงานที่กระจายตัวอยู่นอกนิคมอุตสาหกรรมดังกล่าว จะกระจายอยู่ในบริเวณอำเภอบางปะกงค่อนข้างสูง โดยการเจริญเติบโตของจำนวนโรงงาน คนงานและเงินทุนประกอบการ ในช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2537 เฉลี่ยร้อยละ 16.27, 32.60 และ 30.82 ตามลำดับ

4.1.2 ประเภทอุตสาหกรรมในจังหวัดฉะเชิงเทรา²

อุตสาหกรรมในจังหวัดฉะเชิงเทราสามารถจำแนกประเภทได้ดังนี้

- (1) อุตสาหกรรมเกษตร ประกอบด้วยอุตสาหกรรมที่ประกอบกิจการเกี่ยวเนื่องกับการเกษตร อันได้แก่ อุตสาหกรรมอบและเก็บรักษาพืชด้วยไฮโดร โกดึงเก็บและลำเลียงสินค้าทางการเกษตร โกดึงเก็บและลำเลียงมันเม็ด มันเส้น แป้งมัน ไฮโดรและคัดคุณภาพข้าวสาร สีข้าว ทำแป้งมันสำปะหลัง ทำมันเม็ดแข็งและทำมันเส้น เป็นต้น
- (2) อุตสาหกรรมก่อสร้าง ประกอบด้วยอุตสาหกรรมที่ประกอบกิจการเกี่ยวเนื่องด้วยกับการก่อสร้าง อันได้แก่ อุตสาหกรรมทำผลิตภัณฑ์คอนกรีตทำเสาเข็มคอนกรีต ทำกระเบื้องคอนกรีตมุงหลังคา ผลิตภัณฑ์ผสมเสร็จและอุตสาหกรรมการต่อเรือ เป็นต้น
- (3) อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม ประกอบด้วยอุตสาหกรรมที่ประกอบกิจการเกี่ยวเนื่องด้วยกับกิจการอาหารและเครื่องดื่มอันได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตอาหารกึ่งสำเร็จรูปแช่แข็ง ผลิตน้ำมันจากผลผลิตการเกษตรการถนอมอาหาร ผลิตขนมปังและขนมเค้ก ผลิตโกโก้ผงและไขมันโกโก้ ผลิตน้ำแข็ง ผลิตและผสมอาหารสัตว์ และทำไอศกรีม เป็นต้น
- (4) อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ ประกอบด้วยอุตสาหกรรมที่ประกอบกิจการเกี่ยวเนื่องด้วยกับผลิตภัณฑ์จากไม้ อันได้แก่ อุตสาหกรรมไสไม้แปรรูป ผลิตไม้ปาร์ติเคิลบอร์ด ผลิตเครื่อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

¹ ที่มา : กรมการผังเมือง กระทรวงมหาดไทย

² ที่มา : ทำเนียบโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. 2537

ใช้ในครัวเรือน ผลิตภัณฑ์เครื่องเรือนจากไม้ ผลิตภัณฑ์ไม้ ผลิตภัณฑ์ของเด็กเล่นหรืออุปกรณ์และผลิตภัณฑ์พอร์ซันจอร์ต่าง ๆ เป็นต้น

(5) อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ประกอบไปด้วยอุตสาหกรรมประกอบกิจการเกี่ยวเนื่องด้วยกับสิ่งทอ อันได้แก่ อุตสาหกรรมปั่นด้าย ผลิตภัณฑ์ผ้า และตัดเย็บเสื้อผ้า เป็นต้น

(6) อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก ประกอบไปด้วยอุตสาหกรรมที่ประกอบกิจการเกี่ยวเนื่องกับเคมีและพลาสติก อันได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตเครื่องใช้พลาสติกเช่น จาน ชาม ช้อน ทำผลิตภัณฑ์จากพลาสติก เช่น ดับเบิ้ลเตป รัม กระเป๋ามูลี่ กระดุม ผลิตภัณฑ์พลาสติกสำหรับเด็กจากพลาสติก ผลิตภัณฑ์กระสอบพลาสติก และผ้าผืนพลาสติก ผลิตภัณฑ์พลาสติกเสริมใยแก้ว ผลิตภัณฑ์อุปกรณ์ข้อต่อพีวีซี และแผ่นพีวีซีและผลิตภัณฑ์ขึ้นส่วนรองเท้าและพื้นรองเท้า เป็นต้น

(7) อุตสาหกรรมโลหะและอลูมิเนียม ประกอบไปด้วยอุตสาหกรรมที่ประกอบกิจการเกี่ยวเนื่องกับโลหะและอลูมิเนียม อันได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตลวดเหล็ก ขอบล้อยางและลวดเหล็กแรงดึงสูง ผลิตภัณฑ์ตัว C เหล็กท่อกลมและตัดเหล็กแผ่น ผลิตภัณฑ์ทองแดงหล่อและอัดอลูมิเนียมรูปหน้าตัด ผลิตภัณฑ์รถยนต์ ชุบแข็งและชุบผิว ทำเครื่องสุขภัณฑ์จากโลหะไร้สนิม ผลิตภัณฑ์พิมพ์พลาสติก และแม่พิมพ์โลหะสำหรับทำพื้นรองเท้า ผลิตภัณฑ์อาบน้ำยาผลิตภัณฑ์เหล็กไร้สนิม

(8) อุตสาหกรรมบริการ ประกอบไปด้วยอุตสาหกรรมที่ประกอบกิจการเกี่ยวเนื่องกับการผลิตและประกอบอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และชิ้นส่วนรถยนต์ต่าง ๆ อันได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตเครื่องคอมพิวเตอร์ ผลิตภัณฑ์ชิ้นส่วนเครื่องคำนวณไฟฟ้า ผลิตภัณฑ์หม้อแปลงไฟฟ้าผลิตภัณฑ์เตาอบไมโครเวฟตู้เย็นผลิตภัณฑ์มอเตอร์ไฟฟ้า ผลิตภัณฑ์ภัณฑ์การสื่อสาร ผลิตภัณฑ์เครื่องรับโทรทัศน์ สีและชิ้นส่วน ผลิตภัณฑ์เรือผลิตภัณฑ์เครื่องรับโทรศัพท์ ผลิตภัณฑ์หลอดไฟฟ้า ต่อตัวถังรถบรรทุกและชิ้นส่วนอุปกรณ์ตัวถัง ผลิตภัณฑ์หลังคารถยนต์จากไฟเบอร์กลาส ผลิตภัณฑ์ไหล่รถยนต์ รถจักรยานต่าง ๆ ผลิตภัณฑ์เครื่องมือและเครื่องใช้ อุปกรณ์ทางการแพทย์ ส่งและจำหน่ายก๊าซแอมโมเนีย แเบงบรจุก๊าซหุงต้ม แเบงบรจุก๊าซไตรเอเลียม ซ่อมและพ่นสีรถยนต์ เป็นต้น

(9) อุตสาหกรรมอื่น ๆ ประกอบไปด้วยอุตสาหกรรมที่นอกเหนือจากอุตสาหกรรมทั้ง 8 ประการ ที่กล่าวมา อันได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตอุปกรณ์ทางการกีฬา ทำของเด็กเล่นของใช้จากพลาสติกและผ้า ผลิตภัณฑ์เคเบิลโทรศัพท์ ต่อและซ่อมเรือประมงด้วยไม้ผลิตภัณฑ์ถ่านไฟฉาย ผลิตภัณฑ์จากใยแก้ว ทอเส้นใยแก้ว ผลิตภัณฑ์เหล็กไฟฟ้า ผลิตภัณฑ์กระดาษและพิมพ์สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

และเมื่อพิจารณาประเภทของอุตสาหกรรมในจังหวัดฉะเชิงเทรา เห็นได้ว่าอุตสาหกรรมต่าง ๆ เป็นอุตสาหกรรมที่รัฐมีนโยบายให้การสนับสนุน และส่งเสริมการลงทุน (BOI) โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิตทางเกษตรกรรมที่ใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น และอุตสาหกรรม

กรรมเพื่อการส่งออก เช่น อุตสาหกรรมเกี่ยวกับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องใช้ไฟฟ้า สิ่งทอ อุปกรณ์กีฬา และผลิตภัณฑ์จากพลาสติก เป็นต้น

4.1.3 การกระจายตัวของอุตสาหกรรมในจังหวัดฉะเชิงเทรา

การกระจายตัวของอุตสาหกรรมในเขตจังหวัดฉะเชิงเทราส่วนใหญ่ กระจายตัวอยู่ในเขตอำเภอบางปะกงและอำเภอเมือง โดยกระจายตัวอยู่ในบริเวณพื้นที่ 4 บริเวณดังนี้

(1) บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) ซึ่งเส้นทางของถนนสายนี้ตัดผ่านอำเภอบางปะกง และเป็นถนนสายสำคัญที่เชื่อมต่อระหว่างกรุงเทพมหานครตอนใต้กับจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออก อีกทั้งเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเป็นแหล่งอุตสาหกรรมที่สำคัญของประเทศกับจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออก ดังนั้น บนเส้นทางสายนี้จึงมีโรงงานอุตสาหกรรมกระจายตัวอยู่ในบริเวณ 2 ข้างทางอยู่เป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดใหญ่และประเภทของอุตสาหกรรมที่กระจายตัวอยู่ตามแนวถนนสายนี้ส่วนใหญ่ ได้แก่ อุตสาหกรรมที่ผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และชิ้นส่วนรถยนต์ ซึ่งเป็นประเภทอุตสาหกรรมบริการตามที่ได้จำแนกไว้ในหัวข้อ 4.1.2 ข้างต้น และรองลงมาได้แก่ อุตสาหกรรมอื่น ๆ อันได้แก่ อุตสาหกรรมที่ผลิต อุปกรณ์ทางการกีฬาและผลิตภัณฑ์จากพลาสติก เป็นต้น

(2) บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 304 (สุวินทวงศ์) ซึ่งถนนสายนี้เป็นถนนที่เชื่อมระหว่างกรุงเทพมหานครตอนเหนือกับจังหวัดฉะเชิงเทรา และในบริเวณดังกล่าวมีการกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมมาก ทั้งนี้เนื่องมาจาก บริเวณพื้นที่ด้านนี้ของจังหวัดฉะเชิงเทรามีแนวเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นแหล่งรวบรวมผลิตที่สำคัญ ส่วนโรงงานที่กระจายตัวอยู่ในบริเวณนี้ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมผลิตเพื่อการส่งออก และเป็นอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจาก BOI ขนาดของโรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดใหญ่

(3) บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 304 (ฉะเชิงเทรา - พนมสารคาม) ซึ่งถนนสายนี้ เป็นถนนที่เชื่อมระหว่างจังหวัดฉะเชิงเทรากับภาคตะวันออกเฉียงเหนือในบริเวณดังกล่าว มีการกระจายตัวของอุตสาหกรรมขนาดเล็กและกลาง

(4) บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 314 (บางปะกง - ฉะเชิงเทรา) ถนนสายนี้เป็นถนนที่เชื่อมระหว่างอำเภอบางปะกงกับจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งมีระยะทางประมาณ 22 กิโลเมตร ซึ่งการกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมตามแนวถนนสายนี้เป็นการกระจายตัวของโรงงาน จากอำเภอบางปะกง อันได้แก่ อุตสาหกรรมประเภทอาหารและเครื่องดื่มเป็นส่วนใหญ่และส่วนใหญ่จะเป็นโรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลาง

โรงงานที่ผลิตเพื่อใช้ในการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะมิใช่ทุกสิ่ง อีกทั้งห้ามมิให้คิดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3

แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน และอัตราการเปลี่ยนแปลงต่อปี ในอำเภอบางปะกง พ.ศ.2532และ 2537

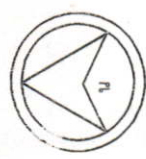
ประเภทการใช้ที่ดิน	พ.ศ.2533		พ.ศ.2537		อัตราการเปลี่ยนแปลงต่อปี
	จำนวน(ไร่)	ร้อยละ	จำนวน(ไร่)	ร้อยละ	
บริเวณพักอาศัย	7,286.00	4.29	7,426.00	4.37	0.48
บริเวณพาณิชยกรรม	331.00	0.19	376.00	0.22	3.40
บริเวณสถานที่ราชการ	1,617.00	0.95	1,624.00	0.96	0.11
บริเวณอุตสาหกรรม	2,882.00	1.70	3,944.00	2.32	9.21
บริเวณโกดังสินค้า	344.00	0.20	391.00	0.23	3.42
บริเวณศาสนสถาน	384.00	0.23	384.00	0.23	0.00
พักผ่อนหย่อนใจ	415.00	0.24	1,822.00	1.07	84.76
โรงเรียน สถาบันการศึกษา	458.00	0.27	458.00	0.27	0.00
บริเวณเลี้ยงสัตว์	10,189.00	5.99	10,888.00	6.40	1.72
ถนน ซอย	734.00	0.43	734.00	0.43	0.00
แม่น้ำลำคลอง	13,596.00	8.00	13,596.00	8.00	0.00
เกษตรกรรม ที่ว่างเปล่า	131,764.00	77.51	128,357.00	75.50	-0.65
รวมทั้งสิ้น	170,000.00	100.00	170,000.00	100.00	0.00

หมายเหตุ : ข้อมูลจากกรมการผังเมือง และจากการสำรวจภาคสนาม

แผนผังการวางผังเมืองและใช้ที่ดินในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ในบริเวณบางเขน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แผนที่ 4.1
แสดง การใช้ที่ดิน ปีพ.ศ. ๒๕๓๓

- ที่ว่างประเภทที่อยู่อาศัย
- ที่ว่างประเภทพาณิชย์ยกรรม
- ที่ว่างประเภทอุตสาหกรรม
- ที่ว่างประเภทคลังสินค้า
- ที่ว่างประเภทชนบทและเกษตรกรรม
- ที่ว่างประเภทที่ว่างเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- ที่ว่างประเภทสวนสาธารณะ
- ที่ว่างประเภทสวนน้ำ
- ที่ว่างประเภทสวนน้ำ
- ที่ว่างประเภทสวนน้ำ

- เขื่อน ฝั่งน้ำขึ้น
- เขื่อนฝายกั้นน้ำ
- เขตห้ามรถ
- เขตอุตสาหกรรม
- ถนน
- แนวกำแพง

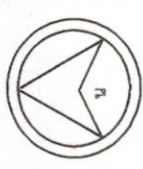
แผนผังการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
 โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน จังหวัดขอนแก่น

แผนที่ 4.2

แสดง การใช้ที่ดิน ปี พ.ศ. ๒๕๓๖

- ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัย
- ที่ดินประเภทพาณิชยกรรม
- ที่ดินประเภทอุตสาหกรรม
- ที่ดินประเภทคลังสินค้า
- ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม
- ที่ดินประเภทที่ว่างเพื่อการันทนาการและรักษาความงามสิ่งแวดล้อม
- ที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา
- ที่ดินประเภทสถาบันศาสนา
- ที่ดินประเภทสถาบันราชการ การสาธารณสุข โภคและสาธารณูปการ

สัญลักษณ์

- เขตจังหวัด
- เขตอำเภอ
- เขตตำบล
- เขตตำบล
- เขตตำบล
- ถนน

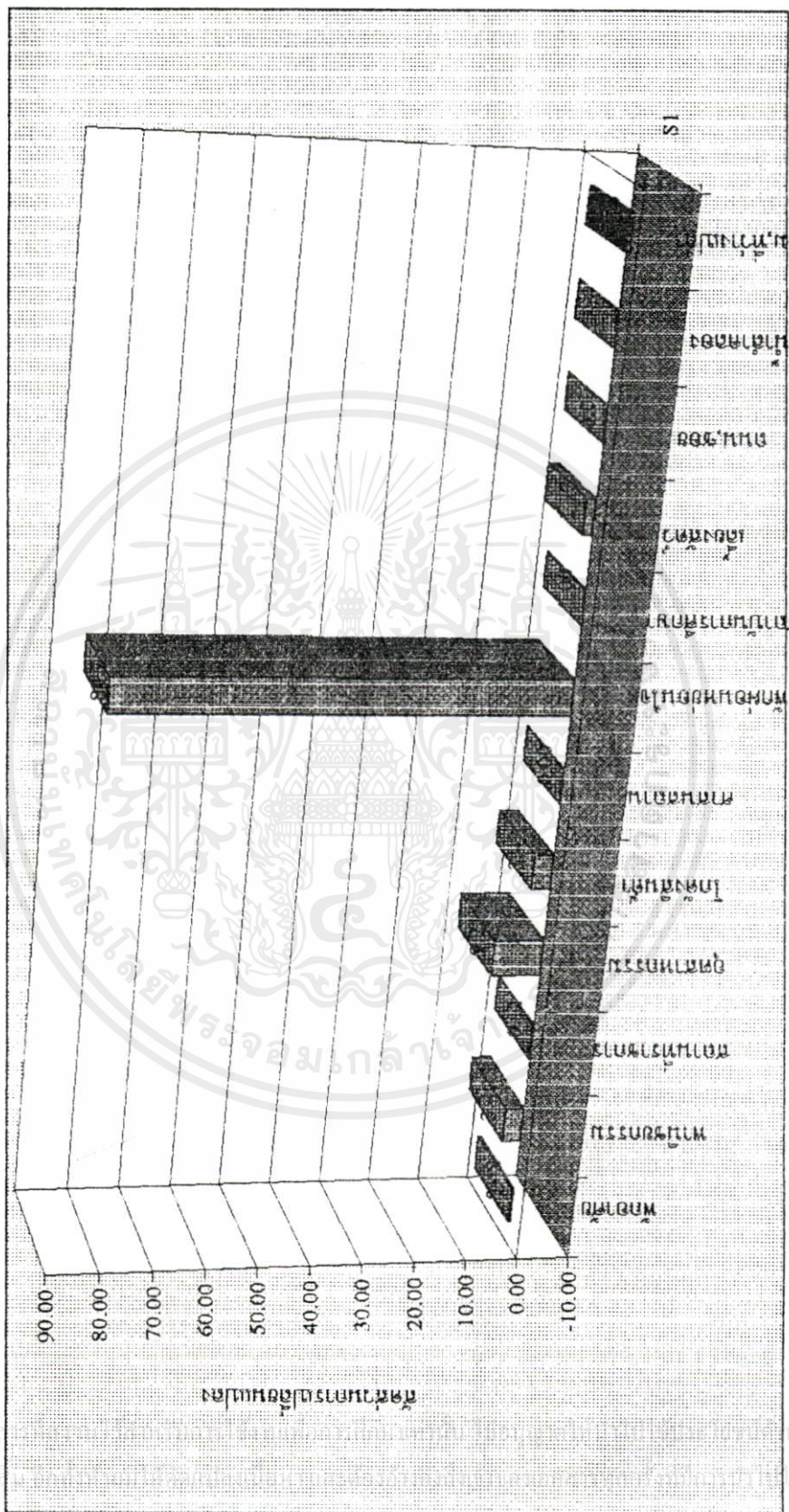

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้เฉพาะการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถนำออกไปเผยแพร่ การตีพิมพ์หรือการนำออกจำหน่ายโดยไม่ได้รับอนุญาตจะถือว่าผิดกฎหมาย

แผนที่ กอง ท้อง

แผนภูมิที่ 4.5

แสดงสัดส่วนการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในอำเภอทางประกง พ.ศ.2533-2537

เอกสารนี้เป็นเอกสารของกรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย การนำเอกสารนี้ไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตถือว่าผิดกฎหมาย

เมื่อเปรียบเทียบการกระจายตัวของอุตสาหกรรมในแต่ละบริเวณแล้วพบว่าในบริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา - ตราด) มีการกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมหนาแน่นที่สุด รองลงมาได้แก่ บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 304 (สุรินทร์) บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 304 (ฉะเชิงเทรา - พนมสารคาม) และบริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 314 (บางปะกง - ฉะเชิงเทรา) ตามลำดับ

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า ในบริเวณอำเภอบางปะกงเป็นบริเวณที่มีการกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมที่สำคัญของจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งองค์ประกอบที่เป็นสิ่งจูงใจให้มีการกระจายตัวของอุตสาหกรรมในบริเวณดังกล่าว ได้แก่

- 1) ท่าเลที่ตั้งของพื้นที่ เปรียบเสมือนประตูทองของภาคตะวันออก
- 2) ในบริเวณดังกล่าวอยู่ในโครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก (EASTERN SEA BOARD)
- 3) ในจังหวัดฉะเชิงเทรานั้นเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ติดกับกรุงเทพมหานคร จังหวัดเดียวที่ได้รับสิทธิประโยชน์ทางการส่งเสริมการลงทุนเดิมเท่ากับจังหวัดในภูมิภาค

4.2 ลักษณะของอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง

4.2.1 การใช้ที่ดินในอำเภอบางปะกง

ในอำเภอบางปะกงมีพื้นที่ 170,000 ไร่ หรือ 272 ตารางกิโลเมตร การใช้ที่ดินส่วนใหญ่ร้อยละ 75.50 เป็นเกษตรกรรม ป่าชายเลน และที่ว่างเปล่า รองลงมาได้แก่ พื้นที่ของแม่น้ำลำคลอง มีจำนวน 13,596 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 8.00 ของพื้นที่ บริเวณเลี้ยงสัตว์ซึ่งส่วนใหญ่ได้แก่ พื้นที่ที่มีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจำนวน 10,888 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 6.40 ของพื้นที่ ส่วนการใช้ที่ดินของชุมชนเมืองนั้นมีการใช้ที่ดินประเภทพักอาศัยเป็นส่วนใหญ่ มีจำนวน 7,426 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.37 ของพื้นที่ และการใช้ที่ดินรองลงมาได้แก่ การใช้ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมซึ่งมีจำนวน 3,944 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.32 ของพื้นที่

ส่วนการใช้ที่ดินประเภทพาณิชยกรรม มีพื้นที่น้อยที่สุด 376 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.22 ของพื้นที่ (ตารางที่ 4.3)

เมื่อพิจารณาลักษณะของการตั้งถิ่นฐาน ในอำเภอบางปะกงแล้วเห็นว่ามีลักษณะเป็นรูปหลายศูนย์กลาง (Multiple Nucler Theory) ซึ่งมีรูปศูนย์กลางการค้าและบริการอยู่ที่สุขาภิบาลบางบัว และสุขาภิบาลบางปะกง ศูนย์กลางการปกครอง ซึ่งเป็นที่ตั้งของอำเภอบางปะกง และสุขาภิบาล

ท่าสะพาน ส่วนย่านอุตสาหกรรมจะอยู่นอกเมืองอันได้แก่ บริเวณอุตสาหกรรมตำบลท่าข้าม และ บริเวณอุตสาหกรรมบางสมัคร

ลักษณะการใช้ที่ดินแต่ละประเภทมีรายละเอียดดังนี้

(1) การใช้ดินประเภทพักผ่อนหย่อนใจ ในปี พ.ศ. 2533 อำเภอบางปะกง มีพื้นที่ พักผ่อนหย่อนใจ 2 แห่ง คือ

- สวนพริกมทางรัชมิ่งคาภิเชก ซึ่งอยู่ริมถนนบางนา-ตราด เนื้อที่ประมาณ 13 ไร่ เป็นของทางราชการ ดำเนินการโดยหมวดการทางบางปะกง เพื่อให้ประชาชนในชุมชนได้ใช้เป็น สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ตลอดจนผู้ที่สัญจรไปมาได้ใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ

- ไทยคันทรี่คลับเป็นสนามกอล์ฟเอกชน ผู้เข้าไปใช้ต้องเสียค่าบริการและผู้มาใช้ บริการส่วนใหญ่มีไซคนท้องถิ่น

ส่วนในปี พ.ศ. 2537 มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจเพิ่มขึ้นอีก 1 แห่ง คือ รอยัล เลคไซด์ กอล์ฟ คลับ ซึ่งเป็นสนามกอล์ฟเอกชน ผู้เข้าไปใช้ต้องเสียค่าบริการ และผู้มาใช้บริการ ส่วนใหญ่มีไซคนในท้องถิ่น

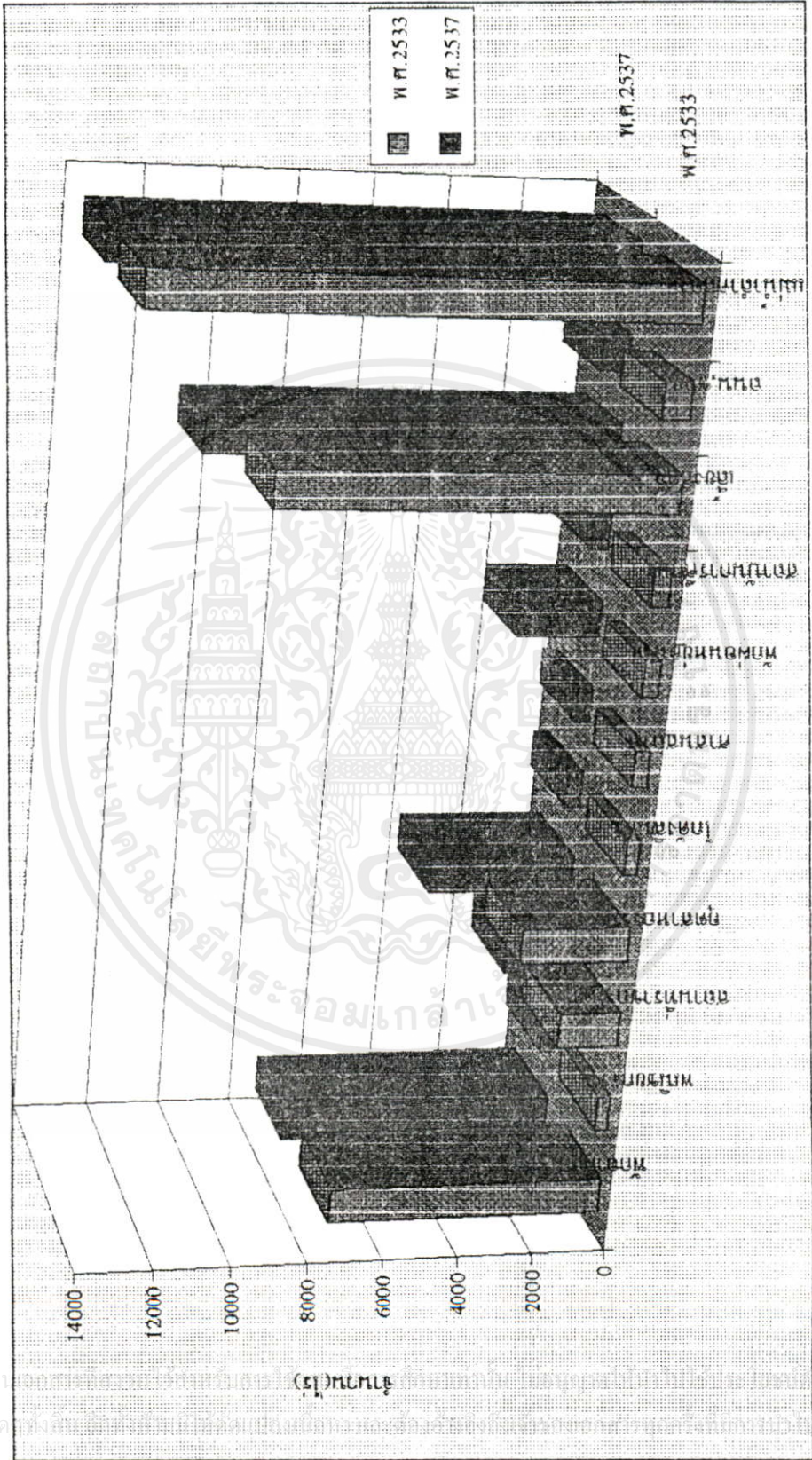
ดังนี้ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบการใช้ที่ดินประเภทพักผ่อนหย่อนใจในปี พ.ศ. 2533 และ 2537 แล้วพบว่า ในปี พ.ศ. 2533 มีพื้นที่ 425 ไร่ และในปี พ.ศ. 2537 มีพื้นที่ 1,822 ไร่ คิดเป็นอัตราเพิ่มต่อปี ร้อยละ 84.76 ต่อปี ซึ่งในการใช้พื้นที่ดังกล่าว สถานที่พักผ่อนหย่อนใจซึ่งเป็น สาธารณะให้ประชาชนเข้าไปใช้บริการมีเพียงแห่งเดียว และเมื่อเทียบกับมาตรฐานประชากร 2,000 คน ต่อพื้นที่ 1.8 ไร่แล้ว จะพบว่าชุมชนนี้ยังมีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจไม่เพียงพอ

(2) การใช้ที่ดินประเภทพักอาศัย การสร้างบ้านพักอาศัยในบริเวณอำเภอบางปะกง ซึ่งเป็นไปตามลักษณะการตั้งถิ่นฐานของประชากรซึ่งกระจายตัวอยู่ริมแม่น้ำลำคลอง ตามถนนสาย สำคัญในอำเภอ บริเวณที่ใกล้กับโรงงานอุตสาหกรรมและบริเวณศูนย์กลางย่านการค้า และในปัจจุบัน มีการจัดสรรที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย ซึ่งได้แก่สยามกรีตปาร์ค และ Topicana Village ซึ่งเป็นลักษณะ ของบ้านที่มีราคาแพงทั้งสองแห่งตั้งอยู่ในตำบลบางสมัคร บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) ในปี พ.ศ. 2533 พบว่ามีการใช้ที่ดินไปจำนวน 7,286 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.29 ของพื้นที่ ต่อมาในปี พ.ศ. 2537 พบว่ามีการใช้พื้นที่ดังกล่าวเป็นจำนวน 7,426 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.37 ของพื้นที่เมื่อพิจารณาค่าอัตราการเปลี่ยนแปลงต่อปีแล้ว พบว่าการใช้ที่ดินประเภทดังกล่าว มีอัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 0.48 ต่อปี (ตารางที่ 4.3)

(3) การใช้ที่ดินด้านพาณิชยกรรม การใช้ที่ดินประเภทนี้ส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตสุขาภิบาลท่าสะพาน และสุขาภิบาลบางปะกง บริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด)

แผนภูมิที่ 4.6

แสดงการใช้ที่ดินในอำเภอบางปะกง พ.ศ.2533-2537

เอกสารนี้เป็นเอกสารของมหาวิทยาลัยบูรพา... ไม่ว่ากรณีใด...

ตารางที่ 4.4

แสดงการใช้พื้นที่อุตสาหกรรมและอัตราการเปลี่ยนแปลงรายตำบล พ.ศ.2533-2537

ตำบล	พื้นที่ ตำบล(ไร่)	พ.ศ.2533 (ไร่)	ร้อยละ ของพื้นที่	พ.ศ.2537 (ไร่)	ร้อยละ ของพื้นที่	อัตราการ เปลี่ยนแปลงต่อปี(%)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง(ไร่/ปี)
ท่าสะพาน	9,863.00	65.18	0.66	70.01	0.71	1.85	1.21
บางประกง	22,175.00	431.88	1.95	718.68	3.24	16.60	71.70
บางวัว	13,805.00	475.72	3.45	676.15	4.90	10.53	50.11
ท่าข้าม	14,513.00	607.05	4.18	834.62	5.75	9.37	56.89
บางพัง	20,112.00	2.12	0.01	2.12	0.01	0.00	0.00
หนองจอก	12,225.00	5.69	0.05	36.10	0.30	133.60	7.60
บางสมัคร	16,963.00	1,237.53	7.30	1,304.12	7.69	1.35	16.65
บางเกลือ	13,287.00	1.09	0.01	1.82	0.01	16.74	0.18
พิมพา	10,650.00	28.58	0.27	207.61	1.95	156.60	44.76
หอมกีด	10,769.00	27.16	0.25	91.26	0.85	59.00	16.02
สองคลอง	25,638.00	0.00	0.00	1.52	0.01	38.00	0.38
รวม	170,000.00	2,882.00	1.70	3,944.00	2.32	9.21	265.50

หมายเหตุ : ข้อมูลจากกรมการผังเมือง และจากการสำรวจภาคสนาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ทำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งนี้หากทั้งท่านมีให้คิดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5

แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในเขตบางปะกงแยกรายตำบล ตั้งแต่พ.ศ.2521 ถึง พ.ศ.2537

ตำบล / พ.ศ.	2521	2522	2523	2524	2525	2526	2527	2528	2529	2530	2531	2532	2533	2534	2535	2536	2537	รวม	สัดส่วนร้อยละ
ท่าสะแก			1					1						1	3	2	1	9	4.37
บางปะกง			2						2	1		2	6	3	12	7	4	39	18.93
บางวัว	1			1					1	1	3	5	10	3	6	5	3	38	18.45
ท่าข้าม	3				1	1			1	1		11	12	12	9	8	3	62	30.10
บางฝั่ง	3																	3	1.46
หนองจอก										1			1			1		3	1.46
บางสมัคร	2			1		2	2	2	2	2	2	3	8	6	3	2	1	36	17.48
บางเกลือ													1			1		2	0.97
พิพพา												1	2		1	1	1	6	2.91
หอมคีด											1	1	1	1	2	2		7	3.40
สองคลอง																		1	0.49
รวม	9		3	2	1	3	3	6	6	5	6	22	41	26	37	29	13	206	100.00

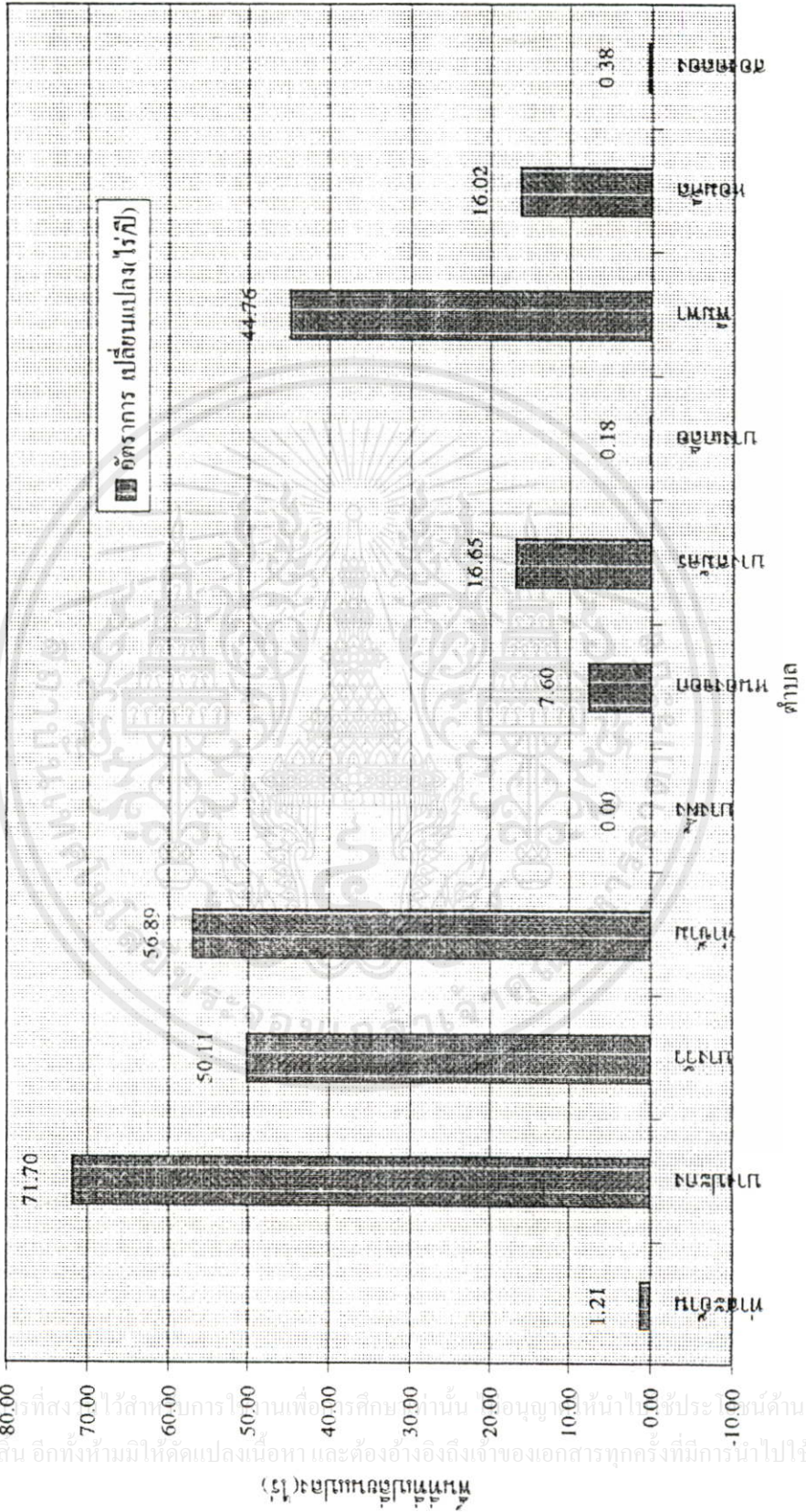
ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา 2537

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ทำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆก็ตาม อีกทั้งห้ามมิให้คิดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารผู้ที่มีกรรมสิทธิ์

แผนภูมิที่ 4.9

แสดงการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่อุตสาหกรรม ในอำเภอบางปะกง

จำนวนรายตำบล พ.ศ.2533-2537

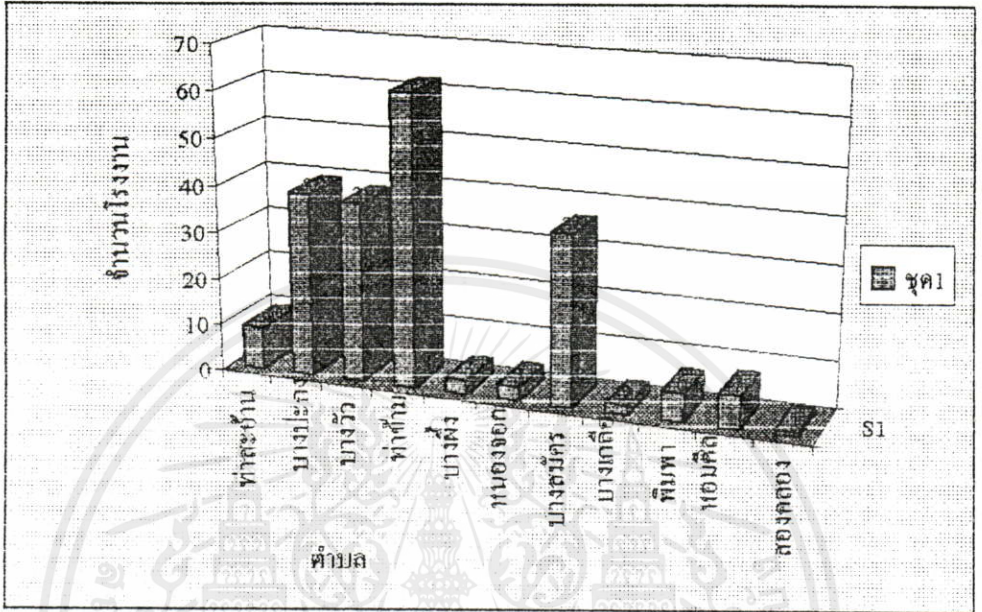

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(ไร่)จำนวนแปลง

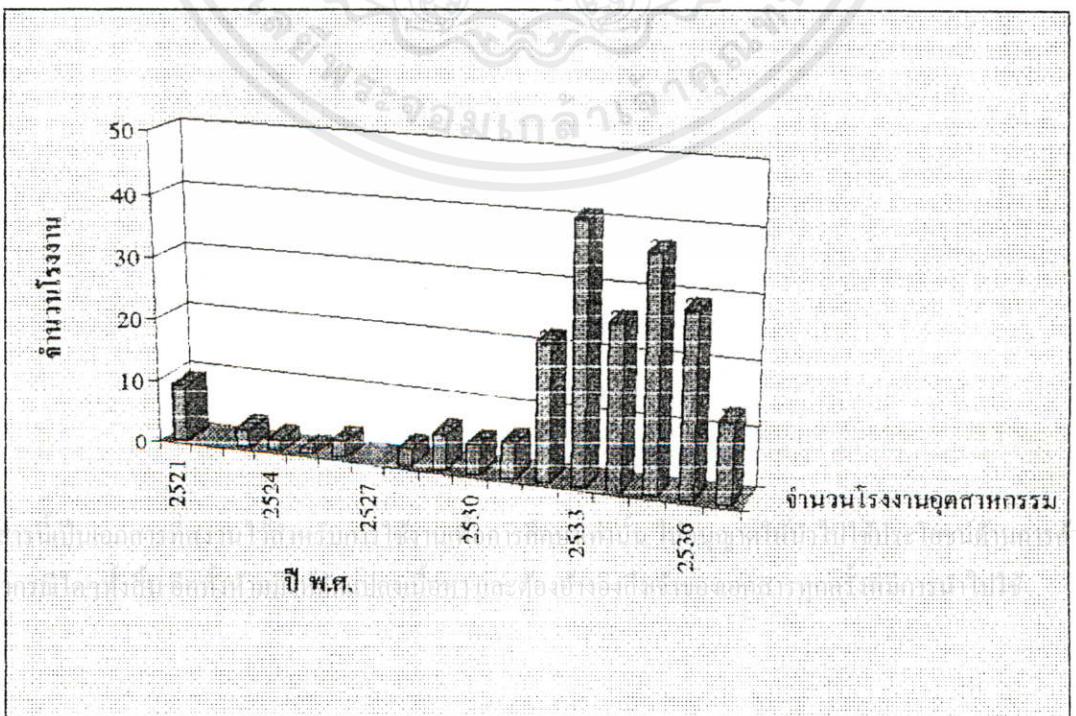
แผนภูมิที่ 4.10

แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง จำแนกรายตำบล พ.ศ.2537

แผนภูมิที่ 4.11

แสดงการเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรม ในอำเภอบางปะกง พ.ศ.2521-2537

ในปี พ.ศ. 2533 พบว่ามีการใช้ที่ดินจำนวน 331 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.19 ของพื้นที่ ต่อมาในปี พ.ศ. 2537 พบว่ามีการใช้พื้นที่ในกิจการดังกล่าวไปจำนวน 376 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.22 ของพื้นที่ เมื่อพิจารณาถึงอัตราการเปลี่ยนแปลงต่อปีแล้วพบว่า การใช้ที่ดินประเภทดังกล่าว มีอัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 3.40 ต่อปี (ตารางที่ 4.3)

(4) การใช้ที่ดินประเภทเกษตรกรรมและเลี้ยงสัตว์ เนื่องจากการขยายตัวของเมือง การสร้างบ้านพักอาศัย และโรงงานอุตสาหกรรมเกิดขึ้น ย่อมก่อให้เกิดผลต่อการใช้ที่ดินประเภทเกษตรกรรม คือทำให้การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินด้านเกษตรกรรมมีแนวโน้มลดลง จากข้อมูลของกรมการผังเมืองปี พ.ศ. 2533 พบว่ามีการใช้พื้นที่เกษตรกรรมและที่ว่างเปล่า 131,764 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 77.51 ของพื้นที่และในปี พ.ศ. 2537 มีพื้นที่ลดลงเหลือ 128,357 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 75.50 ของพื้นที่ ซึ่งคิดเป็นอัตราการเปลี่ยนแปลงต่อปีลดลง 0.65 ต่อปี (ตารางที่ 4.3) พื้นที่เกษตรกรรมส่วนใหญ่อยู่ในตำบลสองคลอง, หอมศีล, บางฝั่ง, หนองจอก และตำบลพิมพา และแนวโน้มการใช้ที่ดินประเภทเกษตรกรรมในอนาคตจะลดลงเรื่อย ๆ

ส่วนการใช้ที่ดินประเภทสัตว์เลี้ยง ซึ่งส่วนมากได้แก่การเลี้ยงปลาน้ำจืดจากข้อมูลการใช้ที่ดินของกรมการผังเมือง ปี พ.ศ.2533 พบว่ามีการใช้พื้นที่เพื่อเลี้ยงสัตว์ 10,189 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.99 ของพื้นที่ และในปี พ.ศ. 2537 มีการใช้พื้นที่เป็น 10,888 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 6.40 ซึ่งอัตราการเปลี่ยนแปลงต่อปี เท่ากัน 1.72 ต่อปี โดยพื้นที่เลี้ยงสัตว์ส่วนใหญ่อยู่ในตำบล หอมศีล, บางเกลือ, สองคลอง, หนองจอก และท่าสะพาน (ตารางที่ 4.3)

(5) การใช้ที่ดินประเภทกิจการของรัฐและอื่น ๆ ได้แก่ การใช้ที่ดินทางด้านสถาบันราชการ สาธารณูปโภค การศึกษา และการศาสนา ซึ่งจะตั้งอยู่บริเวณสุขาภิบาลท่าสะพาน สุขาภิบาลบางบัว สุขาภิบาลนาเกลือ สุขาภิบาลบางปะกง ตำบลบางปะกง และตำบลท่าข้าม โดยการใช้ที่ดินประเภทนี้จะเป็นเรื่องของนโยบายของรัฐเป็นตัวกำหนดให้เกิดการขยายตัว เพื่อให้บริการที่เพียงพอกับการเพิ่มจำนวนประชากร และการขยายตัวของเมือง จากข้อมูลการใช้ที่ดินของกรมการผังเมืองปี 2533 พบว่ามีการใช้ที่ดินประเภทสถานที่ราชการและสาธารณูปโภค จำนวน 1,617 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.95 ของพื้นที่ การใช้ที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา 458 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.27 ของพื้นที่ และการใช้ที่ดินประเภทสถาบันศาสนา จำนวน 483 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.23 ของพื้นที่ และในปี พ.ศ. 2537 มีการใช้ที่ดินในประเภทสถานที่ราชการฯ เพิ่มขึ้นโดยการย้ายสถานีตำรวจภูธรบางปะกง จากที่ว่าการอำเภอมาตั้งอยู่ที่สุขาภิบาลบางปะกงบริเวณริมเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานานาชาติ ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นการก้ำทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) ใช้เนื้อที่ประมาณ 2 ไร่ และมีการสร้างที่ทำการ

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอบางปะกงที่สุขาภิบาลบางปะกงบริเวณศูนย์การค้าบางปะกง ใช้เนื้อที่ 5 ไร่ ส่วนที่ดินประเภทอื่น พบว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด

จึงเห็นได้ว่าการใช้ที่ดินประเภทกิจการของรัฐ มีแนวโน้มการขยายตัวเข้ามา ทั้งนี้ ต้องขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาลเป็นหลัก

(6) การใช้ที่ดินประเภทถนนและซอย ในอำเภอบางปะกงมีพื้นที่ถนนและซอยต่าง ๆ ในปีพ.ศ. 2533 รวมกัน 734 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.43 ของพื้นที่ ส่วนในปี พ.ศ. 2537 มีโครงการตัดถนนสายกรุงเทพ - ชลบุรี (ถนนพระรามที่ 9 ตัดใหม่) ซึ่งอยู่บริเวณด้านเหนือของอำเภอบางปะกง โดยแนวถนนสายนี้จะตัดกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 314 (บางปะกง-ฉะเชิงเทรา) และโครงการถนนเชื่อมระหว่างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) กับถนนสายกรุงเทพ-ชลบุรี ซึ่งทั้งสองโครงการกำลังอยู่ในระหว่างก่อสร้าง

เมื่อพิจารณาถึงการใช้ที่ดินประเภทถนนและซอยในอำเภอบางปะกงแล้วเห็นว่า ยังมีปริมาณน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ของอำเภอ

4.2.2 การใช้ที่ดินและการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินประอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง

ทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2529 - 2533) กำหนดให้มีการพัฒนาชลบุรี - ระยอง และฉะเชิงเทรา เป็นเขตเศรษฐกิจใหม่ ในส่วนของจังหวัดฉะเชิงเทรา มีบทบาทในการรองรับการพัฒนา และการกระจายกิจกรรมทางเศรษฐกิจในอนาคต ซึ่งต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) ที่กำหนดให้ฉะเชิงเทราเป็นเมืองรอง และอยู่ในโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกด้วยแนวทางการพัฒนาดังกล่าว จึงก่อให้เกิดการเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดฉะเชิงเทรามากขึ้นทุกปี โดยเฉพาะในอำเภอบางปะกง ซึ่งมีทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมและใกล้กับกรุงเทพมหานคร และจังหวัดสมุทรปราการที่เป็นแหล่งอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ อีกทั้งเป็นพื้นที่ติดกับกรุงเทพมหานคร ที่ได้รับสิทธิประโยชน์ทางด้าน การส่งเสริมการลงทุนเดิมเท่ากับจังหวัดในภูมิภาค รวมทั้งมีแหล่งวัตถุดิบเป็นจำนวนมาก มีการคมนาคมสะดวกทั้งทางบกและทางน้ำ จึงทำให้โรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มจำนวนมากขึ้นทุก ๆ ปี และก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา

ข้อมูลจากกรมการผังเมืองและการสำรวจภาคสนาม พบว่า ในปี พ.ศ.2533 มีการใช้ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง 2882.00 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.70 ของพื้นที่ ในจำนวนนี้มีการใช้ที่ดินประเภทดังกล่าวใน ตำบลบางสมัครมากที่สุด จำนวน 1237.53 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 7.30 ของพื้นที่ตำบล รองลงมาได้แก่ตำบลท่าข้าม จำนวน 607.05 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.18 ของพื้นที่ตำบล และตำบลบางวัว จำนวน 475.72 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 3.48 ของพื้นที่ตำบล ส่วน

ตารางที่ 4.6

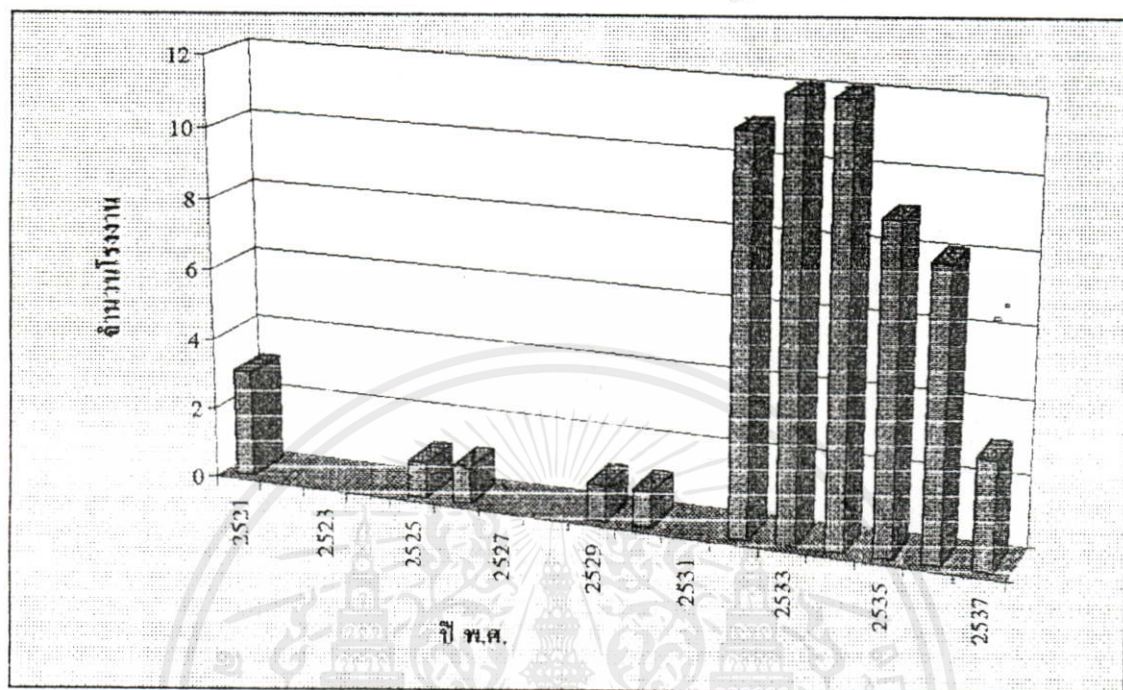
แสดงจำนวนโรงงบบุคลากรที่เพิ่มขึ้นในเข้านอกบางปะกงแยกรายตำบล ตั้งแต่พ.ศ.2521 ถึง พ.ศ.2537

ลำดับ ที่	ตำบล / พ.ศ.	2521	2522	2523	2524	2525	2526	2527	2528	2529	2530	2531	2532	2533	2534	2535	2536	2537	อัตราการเพิ่ม เฉลี่ยต่อปี
1	ท่าตะกวด	0	0	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	3	6	8	9	50.00
2	บางปะกง	0	0	2	2	2	2	2	2	4	5	5	7	13	16	28	35	39	115.63
3	บางวัว	1	1	1	2	2	2	2	2	3	3	6	11	21	24	30	35	38	231.25
4	ท่าข้าม	3	3	3	3	4	5	5	5	6	7	7	18	30	42	51	59	62	122.92
5	บางผึ้ง	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	0.00
6	หนองจอก	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	2	2	2	3	3	12.50
7	บางสมัคร	2	2	2	3	3	5	5	7	9	11	13	16	24	30	33	35	36	106.25
8	บางเกลือ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	2	2	6.25
9	พินนา	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	3	4	5	6	31.25
10	หนองเค็ด	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	3	5	7	7	37.50
11	ตองคลอง	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0.00
	รวม	9	9	12	14	15	18	18	21	27	32	38	60	101	127	164	193	206	136.81

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรม จังหวัดระยอง 2537

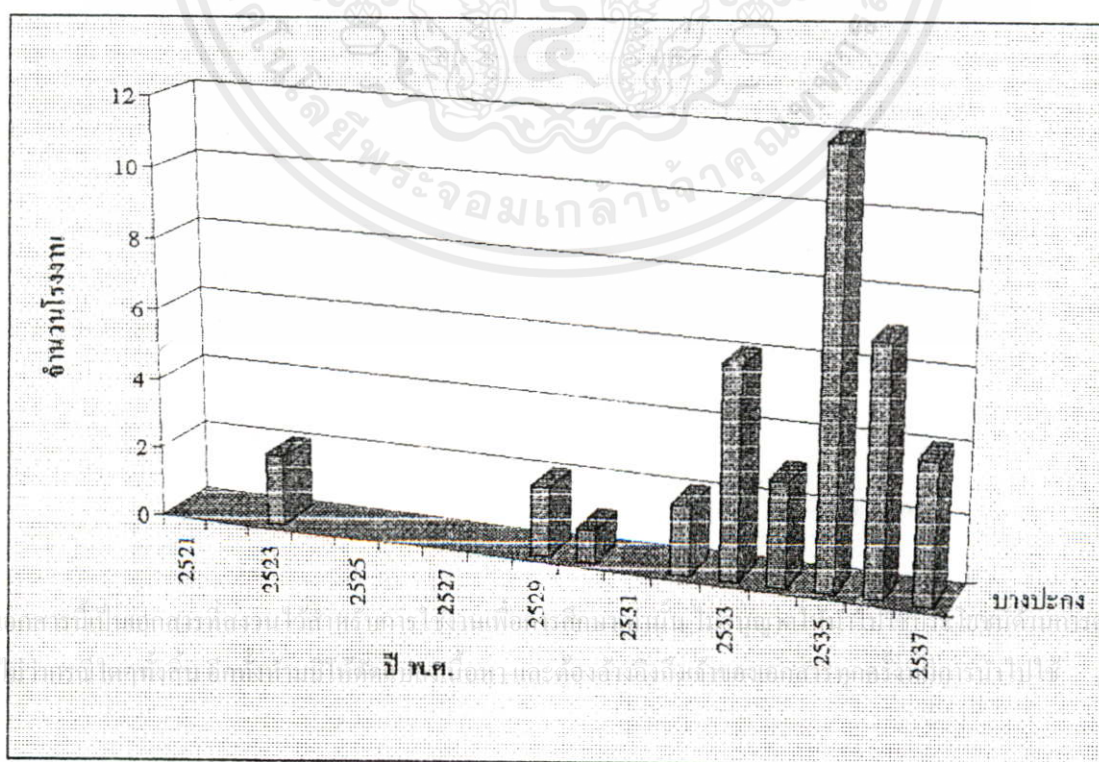
แผนภูมิที่ 4.13.1

แสดงการเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรม ในตำบลท่าข้าม พ.ศ.2521-2537

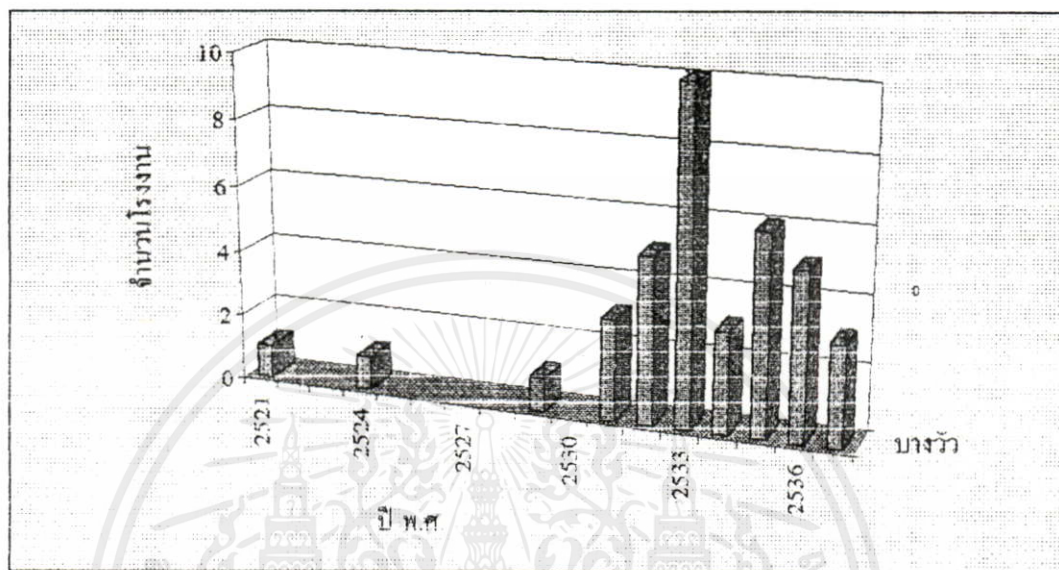
แผนภูมิที่ 4.13.2

แสดงการเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรม ในตำบลบางปะกง พ.ศ.2521-2537

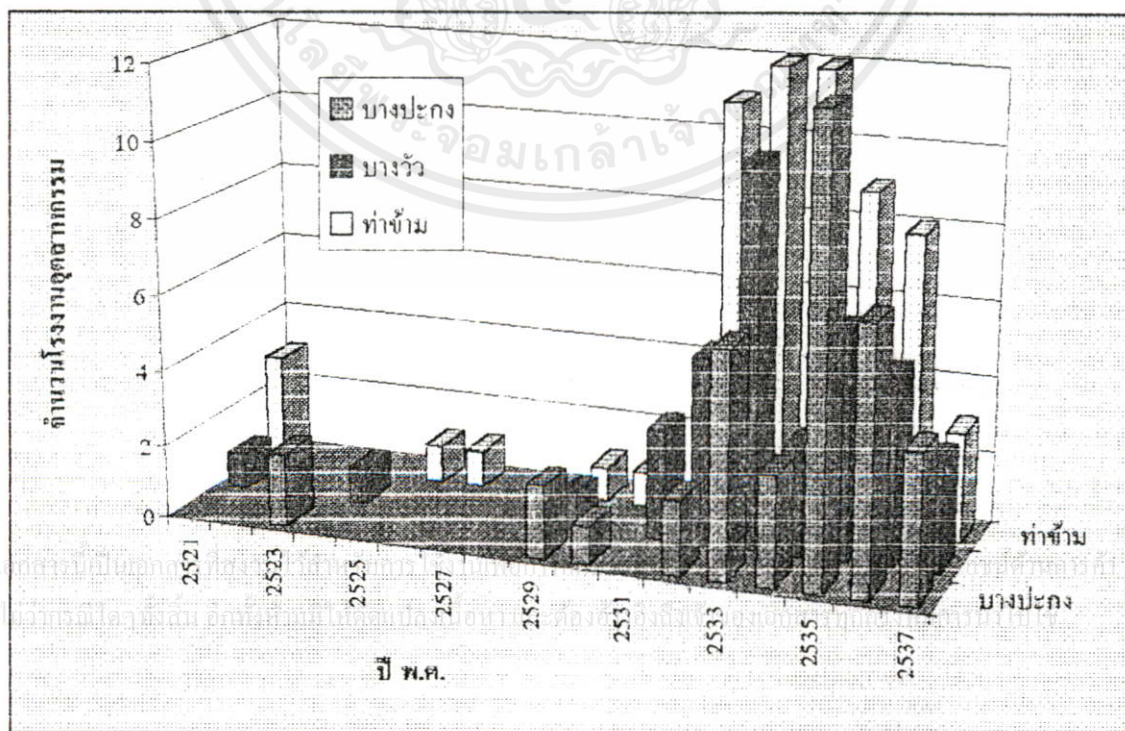
แผนภูมิที่ 4.14.1

แสดงการเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรม ในตำบลบางวัว พ.ศ.2521-2537

แผนภูมิที่ 4.14.2

เปรียบเทียบการเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรมในตำบลท่าข้าม บางปะกงและบางวัว พ.ศ.2521-2537

ตารางที่ 4.7

แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในแต่ละตำบลแยกตามประเภทของอุตสาหกรรม พ.ศ.2537

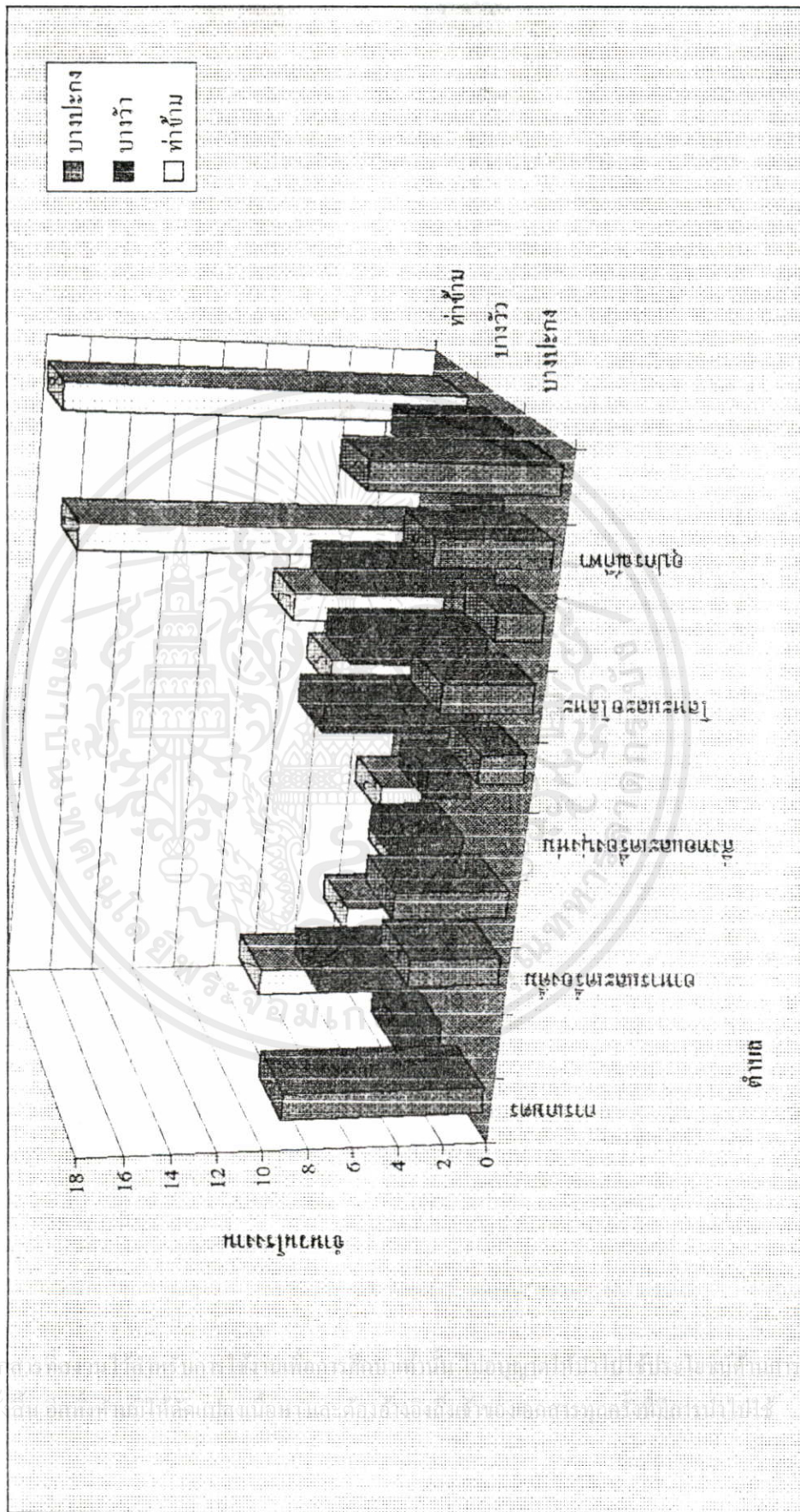
ลำดับที่	ประเภทอุตสาหกรรม / ตำบล	ท่ามะฮ้าง	บางปะกง	บางวัว	ท่าข้าม	บางฝั่ง	หนองจอก	บางสมัคร	บางเกลือ	ทิมพา	หอมเค็ด	สองคลอง	รวม
1	อุตสาหกรรมบริการเกษตร	1	9	2	7	3		9		1			32
2	อุตสาหกรรมก่อสร้าง	1		6	3						1		11
3	อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม	3	4	3	1		1	2			2		13
4	อุตสาหกรรมแปรรูปไม้		5	3	2			2			1		13
5	อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม			2				4					6
6	อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก			7	5			5		1	1		21
7	อุตสาหกรรมโลหะและอโลหะ		4	6	7			3	1	2			23
8	อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	4	2	7	17			4	1	1			36
9	อุตสาหกรรมอุปกรณ์กีฬา		5	1	2			5			1		14
10	อุตสาหกรรมอื่นนอกสถานที่ระบุ		8	4	18		2	2		1	1	1	37
	รวม	9	30	38	62	3	3	36	2	6	7	1	206

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา 2537

แผนภูมิที่ 4.15

แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในตำบลบางประกง บางวัวและท่าข้าม

ด้านเขตตามประเภทอุตสาหกรรม พ.ศ.2537

เอกสารนี้เป็นเอกสารของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (ม.จ.ท.) ไม่ว่ากรณีใดๆก็ตาม

ในตำบลที่มีการใช้ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมน้อยที่สุดได้แก่ ตำบลสองคลอง พบว่าไม่มีการใช้ที่ดินประเภทนี้แต่อย่างใด รองลงมาได้แก่ ตำบลบางเกลือ 1.09 ไร่ และตำบลบางฝั่ง 2.12 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.01 ของพื้นที่ (ตารางที่ 4.4 และแผนภูมิที่ 4.7)

ในปี พ.ศ. 2537 ในอำเภอบางปะกงมีการใช้ที่ดินประเภทอุตสาหกรรม 3944.00 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.32 ของพื้นที่ อัตราการเปลี่ยนแปลงเทียบกับปี พ.ศ. 2533 คิดเป็นร้อยละ 9.21 ต่อปี ส่วนในตำบลที่มีการใช้ที่ดินประเภทนี้มากที่สุดได้แก่ ตำบลบางสมัคร 1,304.12 ไร่ หรือร้อยละ 7.69 ของพื้นที่ตำบล รองลงมาได้แก่ตำบลท่าข้าม 834.62 ไร่ และตำบลบางปะกง 718.68 ไร่ หรือร้อยละ 5.75 และ 3.24 ของพื้นที่ตำบล ตามลำดับ ส่วนตำบลที่มีการใช้ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมน้อยที่สุด ได้แก่ ตำบลสองคลอง 1.52 ไร่ ตำบลบางเกลือ 1.82 ไร่ และตำบลบางฝั่ง 2.12 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของพื้นที่ตำบลตามลำดับ (ตารางที่ 4.4 และแผนภูมิที่ 4.7)

เมื่อเปรียบเทียบการใช้ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมรายตำบลในปี พ.ศ. 2533 และปี พ.ศ. 2537 พบว่าตำบลที่มีพื้นที่การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินดังกล่าวต่อปีมากที่สุด ได้แก่ ตำบลบางปะกง 71.70 ไร่ ตำบลท่าข้าม 56.89 ไร่ และตำบลบางวัว 50.11 ไร่ หรือร้อยละ 16.60, 9.37 และ 10.53 ตามลำดับ และตำบลที่มีการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่รายปีน้อยที่สุด ได้แก่ ตำบลบางฝั่ง 0.00 ไร่ ตำบลบางเกลือ 0.18 ไร่ และตำบลสองคลอง 0.38 ไร่ หรือร้อยละ 0.00, 16.74 และ 38.00 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.4 และแผนภูมิที่ 4.8 และ 4.9)

จะเห็นได้ว่า ในบริเวณที่มีการใช้ที่ดินอุตสาหกรรมสูงได้แก่ ตำบลบางสมัคร ตำบลท่าข้าม ตำบลบางวัว และตำบลบางปะกงเพราะในบริเวณพื้นที่ดังกล่าว เป็นพื้นที่ที่มีการคมนาคมสะดวก และอยู่ใกล้แหล่งงาน และลักษณะการกระจายตัวของการใช้ที่ดินอุตสาหกรรมจะกระจายตัวในบริเวณพื้นที่รอบนอกชุมชนเมืองออกไป ตามแนวเส้นทางคมนาคมและกระจายตัวอยู่ในบริเวณแหล่งอุตสาหกรรมนอกเขตชุมชนเมือง ได้แก่ ตำบลท่าข้าม และตำบลบางสมัคร ส่วนในพื้นที่ที่ไม่มีการกระจายตัวของอุตสาหกรรมจะเป็นบริเวณพื้นที่ที่การคมนาคมไม่สะดวก ระบบสาธารณูปโภคไม่พร้อมและเป็นบริเวณที่อยู่ห่างไกลจากแหล่งชุมชนเมือง

4.2.3 จำนวนโรงงานและการกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง

อำเภอบางปะกงเป็นแหล่งอุตสาหกรรมที่สำคัญที่สุดของจังหวัดฉะเชิงเทรา มีจำนวนโรงงานทั้งหมด 206 โรง จำนวน 62 โรง หรือร้อยละ 30.10 ตั้งอยู่ที่ตำบลท่าข้าม รองลงมาได้แก่ ตำบลบางปะกง มีจำนวนโรงงาน 39 โรง หรือร้อยละ 18.93 ตำบลบางวัว จำนวนโรงงาน 38 โรง คิดเป็นร้อยละ 18.45 ตำบลที่มีโรงงานน้อยที่สุดได้แก่ ตำบลสองคลอง มี 1 โรง คิดเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ร้อยละ 0.49 รองลงมาได้แก่ตำบลบางเกลือ มีจำนวนโรงงาน 2 โรง คิดเป็นร้อยละ 0.97 ของโรงงานทั้งหมดในอำเภอบางปะกง (ตารางที่ 4.5 และแผนภูมิที่ 4.10, 4.11)

จากตารางที่ 4.5 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 ถึงปี พ.ศ. 2537 จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมได้เพิ่มขึ้นทุกปี และในปี พ.ศ. 2533 มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นมากที่สุด ถึง 41 โรงงาน ซึ่งในจำนวนนี้ ตำบลท่าข้ามเพิ่มมากที่สุด 12 โรงงาน ตำบลบางวัว 10 โรงงาน และตำบลบางสมัคร 8 โรงงาน ตามลำดับ ในปี พ.ศ. 2522 และ 2527 ไม่มีการเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรมแต่อย่างใด (แผนภูมิที่ 4.10)

เมื่อพิจารณาถึงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้นในอำเภอบางปะกงรายตำบล ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 ถึงปี พ.ศ. 2537 พบว่า ในตำบลบางวัวมีอัตราเพิ่มเฉลี่ยต่อปีของโรงงานอุตสาหกรรมร้อยละ 231.25 ตำบลท่าข้ามร้อยละ 122.92 และตำบลบางปะกงร้อยละ 115.63 ตามลำดับ ตำบลที่มีอัตราการเพิ่มเฉลี่ยต่อปีของโรงงานอุตสาหกรรมน้อยที่สุด ได้แก่ ตำบลสองคลองกับตำบลบางผึ้ง มีอัตราการเพิ่มเฉลี่ยต่อปีร้อยละ 0.00 ตำบลบางเกลือร้อยละ 6.25 และตำบลหนองจอก ร้อยละ 12.50 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.6 แผนภูมิที่ 4.12 , 4.13 และ 4.14)

จะเห็นได้ว่า ในตำบลบางวัว ตำบลท่าข้าม ตำบลบางปะกง และตำบลบางสมัคร ซึ่งเป็นตำบลที่มีการคมนาคมสะดวก จะมีอัตราการเพิ่มสูงสุดเช่นเดียวกัน

การกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในแต่ละตำบล ของอำเภอบางปะกง เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 4.7 ตำบลท่าข้าม เป็นตำบลที่มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่มากที่สุด ซึ่งมีจำนวน 62 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 30.10 ของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมด โรงงานอุตสาหกรรมโดยมากจะกระจุกตัวอยู่บริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) และถนนทางเข้าโรงงานไฟฟ้าบางปะกง เนื่องจากบริเวณนี้เป็นแหล่งพลังงานและมีเส้นทางคมนาคมสะดวก อุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมประเภทผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมอื่น ๆ เช่น โรงงานผลิตชิ้นส่วนและอุปกรณ์รถบรรทุก รถโดยสารและอุตสาหกรรมเคมี และพลาสติก

ตำบลบางปะกงมีจำนวนโรงงาน 39 โรง คิดเป็นร้อยละ 18.93 ของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมด ซึ่งโดยมากจะกระจุกตัวอยู่ในเขตสุขาภิบาลบางปะกง บริเวณถนนสุขุมวิท (สายเก่า) บริเวณถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (ถนนสุขุมวิท) และบริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา - ตราด) บางส่วน เนื่องจากบริเวณนี้เป็นแหล่งอุตสาหกรรมเก่า และมีเส้นทางคมนาคมสะดวก เชื่อมต่อกับกรุงเทพมหานครตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (สุขุมวิท) อุตสาหกรรมส่วนใหญ่ เป็นอุตสาหกรรมประเภทอุตสาหกรรมการเกษตร อุตสาหกรรมผลิตอุปกรณ์

กีฬา อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มน้ำ อุตสาหกรรมโลหะและอโลหะ และอุตสาหกรรมอื่น ๆ เช่น โรงงานแบ่งและบรรจุก๊าซหุงต้ม ก๊าซแอมโมเนียแอนไฮไดรด์ ก๊าซปิโตรเลียมเหลว

ตำบลบางวัว มีจำนวนโรงงาน 38 โรง คิดเป็นร้อยละ 18.45 ของจำนวนโรงงานทั้งหมด ซึ่งโรงงานอุตสาหกรรมโดยมากจะกระจุกตัวอยู่บริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) และในสุขาภิบาลบางวัว เนื่องจากบริเวณนี้มีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) เป็นเส้นทางที่เชื่อมต่อกับกรุงเทพมหานคร อุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก อุตสาหกรรมโลหะและอโลหะ และอุตสาหกรรมก่อสร้าง

ตำบลบางด้วนเป็นตำบลที่เป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรม และในตำบลนี้จำนวนโรงงาน 36 โรง คิดเป็นร้อยละ 17.48 ของจำนวนโรงงานทั้งหมด โรงงานอุตสาหกรรมโดยมากจะกระจายตัวอยู่บริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) และริมถนนจรัลยานนท์ โรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมประเภทอุตสาหกรรมการเกษตร ซึ่งจะกระจายตัวอยู่ตามแนวถนนจรัลยานนท์ ส่วนโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอุปกรณ์กีฬา อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม จะรวมตัวอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งอยู่ริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด)

ตำบลท่าสะอ้าน มีจำนวนโรงงาน 9 โรง คิดเป็นร้อยละ 4.37 ของจำนวนโรงงานทั้งหมด ซึ่งโรงงานอุตสาหกรรมกระจายตัวอยู่ในเขตสุขาภิบาลท่าสะอ้าน และริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 314 (บางปะกง-ฉะเชิงเทรา) โรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มน้ำ

ตำบลหอมศีล มีจำนวนโรงงาน 7 โรง คิดเป็นร้อยละ 3.40 ของโรงงานทั้งหมด ซึ่งโดยมากจะกระจายตัวอยู่บริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) โรงงานอุตสาหกรรมที่พบในบริเวณตำบลนี้ได้แก่ อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มน้ำ อุตสาหกรรมก่อสร้าง อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ อุตสาหกรรมเคมี และพลาสติก และอุตสาหกรรมอุปกรณ์กีฬา

ตำบลพิมพา มีจำนวนโรงงาน 6 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 2.91 ของจำนวนโรงงานทั้งหมด ซึ่งโรงงานอุตสาหกรรมจะกระจายตัวอยู่บริเวณชอว์วัดพิมพา ซึ่งเป็นถนนสายหลักสายเดียวของตำบลนี้ ประเภทของอุตสาหกรรมที่พบในตำบลนี้ได้แก่ อุตสาหกรรมโลหะและอโลหะ อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และอุตสาหกรรมเกษตร

ตำบลบางฝั่ง มีจำนวนโรงงาน 3 โรง คิดเป็นร้อยละ 1.46 ของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมด และประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมดจะเป็นอุตสาหกรรมการเกษตร

ตำบลหนองจอก มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม 3 โรง คิดเป็นร้อยละ 1.46 ของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมด ซึ่งโรงงานอุตสาหกรรมจะตั้งอยู่บริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 314 (บางปะกง - ฉะเชิงเทรา) ประเภทของอุตสาหกรรมที่พบในตำบลนี้ได้แก่ อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม และอุตสาหกรรมอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ อุตสาหกรรมซ่อมและพ่นสีรถยนต์

ตำบลบางเกลือ มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมด 2 โรงงาน ตั้งอยู่ที่ชอชยวัดหอมศีล ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมที่พบในจำนวนนี้ได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และอุตสาหกรรมโลหะและอโลหะ

ตำบลสองคลอง เป็นตำบลที่มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมน้อยที่สุด คือจำนวน 1 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 0.49 ของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมดของอำเภอบางปะกงประเภทของอุตสาหกรรมที่พบในตำบลนี้คือ โรงงานม่้วนและผลึกผ้าโดยไม่มีการผลิต และโรงงานอุตสาหกรรมดังกล่าว ตั้งอยู่บริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (ถนนสุขุมวิท)

4.2.4 ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรม

จากการจัดลำดับของอุตสาหกรรมของทำเนียบโรงงานอุตสาหกรรม พ.ศ. 2537 ได้กำหนดลำดับไว้ 103 ลำดับ และในศึกษาครั้งนี้ได้นำเอาลำดับของอุตสาหกรรมกำหนดเป็นประเภทอุตสาหกรรมตามลักษณะการประกอบกิจการได้ 10 ประเภท ดังนี้

1. อุตสาหกรรมการเกษตร
2. อุตสาหกรรมก่อสร้าง
3. อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม
4. อุตสาหกรรมแปรรูปไม้
5. อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม
6. อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก
7. อุตสาหกรรมโลหะและอโลหะ
8. อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์
9. อุตสาหกรรมอุปกรณ์กีฬา
10. อุตสาหกรรมอื่น ๆ นอกจากที่ระบุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.8

แสดงจำนวน โรงงาน คนงาน และเงินทุน ประเภทของอุตสาหกรรม พ.ศ.2537

ลำดับที่	ประเภทของอุตสาหกรรม	โรงงาน(แห่ง)	ร้อยละ	คนงาน	ร้อยละ	เงินทุน(ล้านบาท)	ร้อยละ
1	อุตสาหกรรมกระดาษ	32	15.53	924	2.52	1,391.0	6.01
2	อุตสาหกรรมก่อสร้าง	11	5.34	572	1.56	171.1	0.74
3	อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม	13	6.31	689	1.88	843.9	3.65
4	อุตสาหกรรมแปรรูปไม้	13	6.31	1,515	4.13	1,949.9	8.42
5	อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	6	2.91	2,058	5.61	3,337.1	14.42
6	อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก	21	10.19	5,520	15.04	1,144.4	4.94
7	อุตสาหกรรมโลหะและอะไหล่	23	11.17	2,078	5.66	2,188.7	9.46
8	อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	36	17.48	13,183	35.92	5,899.6	25.49
9	อุตสาหกรรมสุภาพภัณฑ์	14	6.80	7,228	19.70	2,446.3	10.57
9	อุตสาหกรรมอื่น ๆ นอกจากที่ระบุ	37	17.96	2,925	7.97	3,772.9	16.30
	รวม	206	100.00	36,692	100.00	23,144.9	100.00

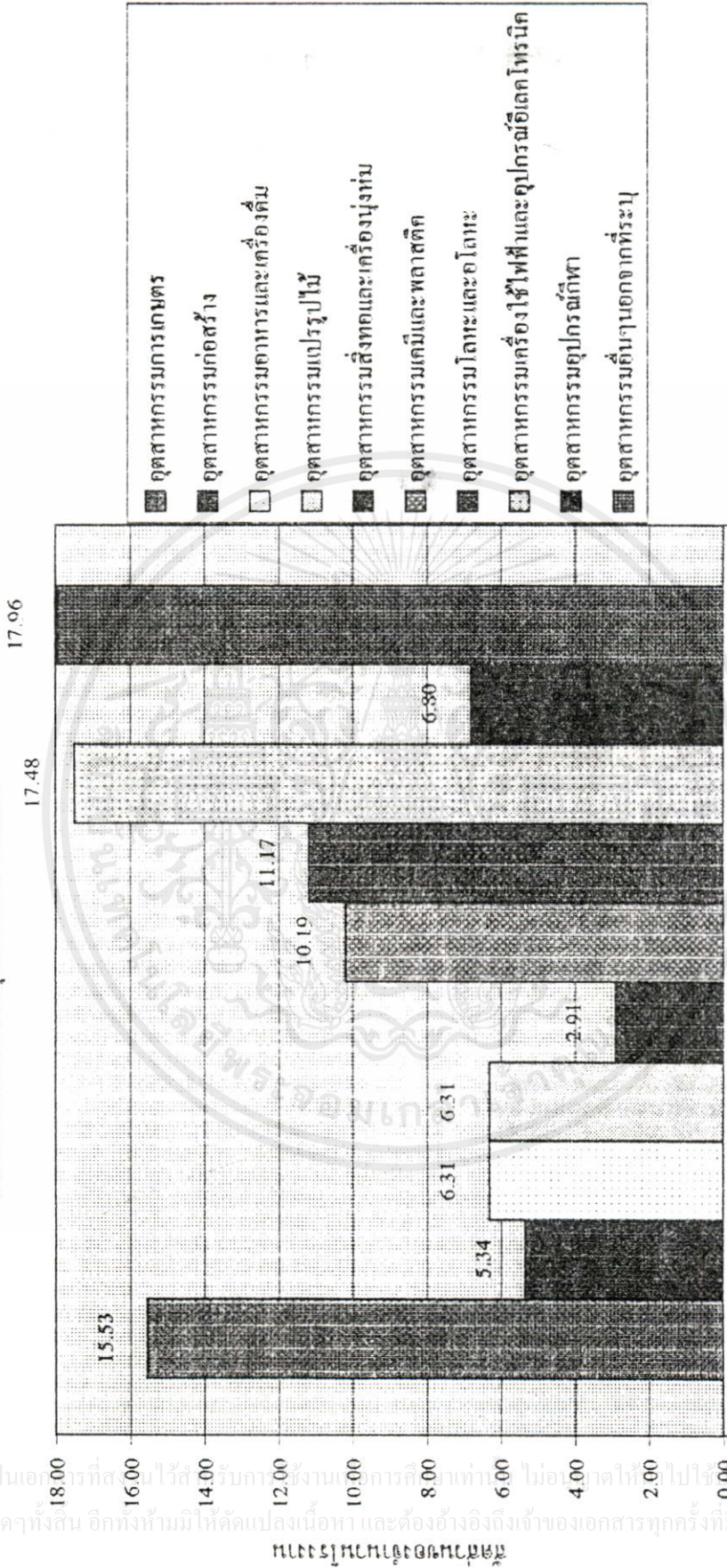
ที่มา : ทำเนียบโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา ปี 2537

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการเรียนการสอนเท่านั้น ไม่ควรนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ควรนำข้อมูลไปใช้เพื่อการค้าหรือเพื่อวัตถุประสงค์อื่นใด และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนภูมิที่ 4.17

แสดงสัดส่วนของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม ในอำเภอบางปะกง

จำแนกตามประเภทของอุตสาหกรรม พ.ศ.2537

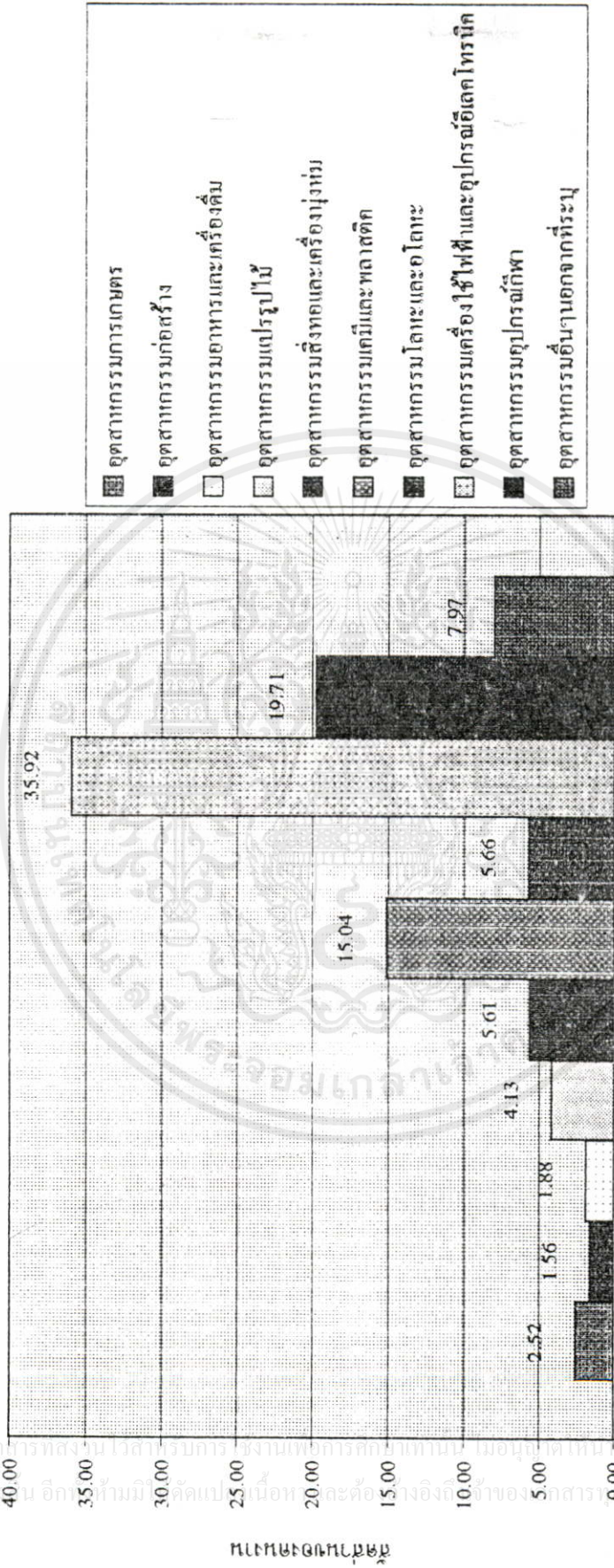
1

โรงงานอุตสาหกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบริการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่ควรตีพิมพ์หรือเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีกรณีใดๆ ทั้งสิ้น

แผนภูมิที่ 4.18

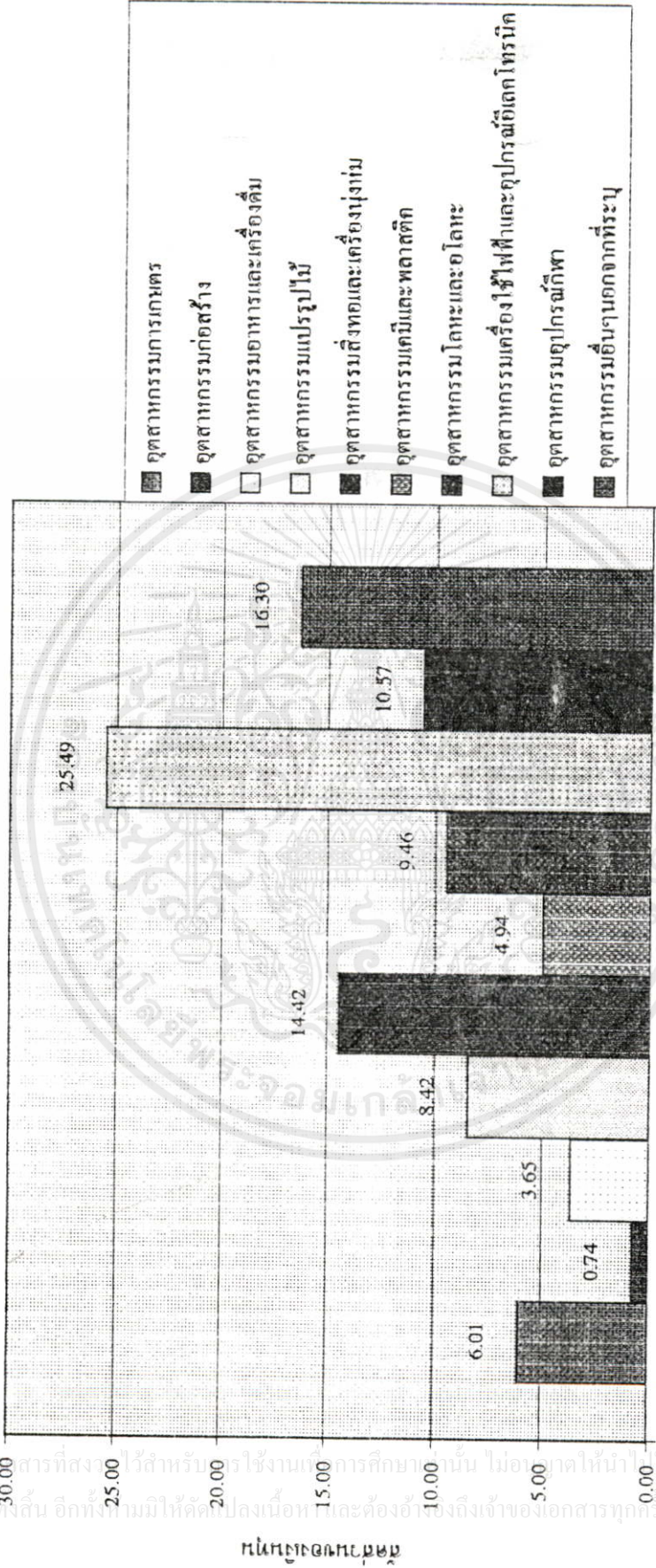
แสดงสัดส่วนของงบประมาณ ในเข้ายอดบางประเภท ข้ามตามประเภทอุตสาหกรรม พ.ศ.2537

ประเภทของอุตสาหกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารทูลงาน วัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ใช้ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆก็ตาม ผู้อื่นห้ามมิได้คัดลอกหรือเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต

แผนภูมิที่ 4.19
แสดงสัดส่วนของเงินทุน ในลำดับทางปิระก จีแนกตามประเภทของอุตสาหกรรม พ.ศ.2537

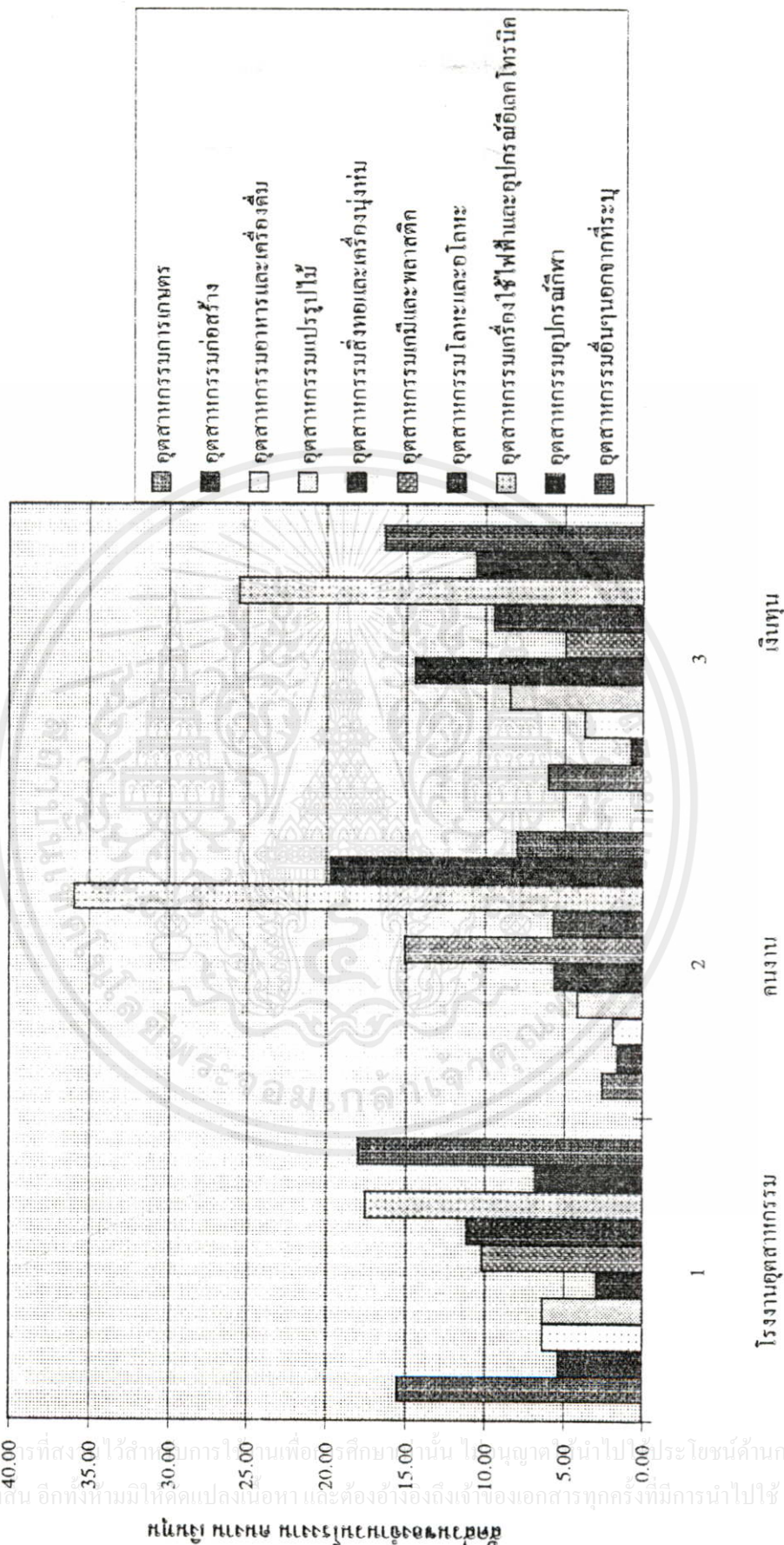
ประเภทของอุตสาหกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในการศึกษานั้น ไม่ควรนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีลิขสิทธิ์สงวนเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนภูมิที่ 4.20

แสดงสัดส่วนของโรงงานอุตสาหกรรม งบรวม เงินทุน ในแต่ละงบประมาณ

จำแนกตามประเภทของอุตสาหกรรม พ.ศ.2537

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ของกรม กบรวม เงินทุน ในแต่ละงบประมาณ
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้คิดเปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงสร้างของอุตสาหกรรมแต่ละประเภท ในอำเภอบางปะกงมีดังนี้ (ตารางที่ 4.8 แผนภูมิที่ 4.17 - 4.20)

(1) ประเภทอุตสาหกรรมการเกษตร จำนวน 32 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 15.53 ของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมด มีเงินลงทุน 1391.0 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 6.01 ของจำนวนเงินลงทุนทั้งหมด มีการจ้างงาน 924 คน คิดเป็นร้อยละ 2.52 ของการจ้างงานทั้งหมด อุตสาหกรรมประเภทนี้ โดยมากตั้งอยู่ในตำบลบางปะกง บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (ถนนสุขุมวิท) และตำบลบางสมัคร บริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา - ตราด) ซึ่งมีแหล่งละ 9 โรงงานอุตสาหกรรมที่สำคัญ ได้แก่ อุตสาหกรรมอบเก็บรักษาพืชด้วยไคโล อุตสาหกรรมโรงสีข้าว อุตสาหกรรมทำแป้งมันสำปะหลัง ทำมันเม็ด, มันเส้น โกดังเก็บและลำเลียงสินค้าทางการเกษตร วัตถุดิบที่ใช้ได้แก่ ผลิตภัณฑ์จากการเกษตรเป็นส่วนใหญ่

(2) ประเภทอุตสาหกรรมก่อสร้างจำนวน 11 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 5.34 ของจำนวนโรงงานในอำเภอบางปะกงทั้งหมด มีเงินลงทุนในอุตสาหกรรมประเภทนี้จำนวน 171.1 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.74 ของยอดเงินลงทุนเกี่ยวกับอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกงทั้งหมด และมีการจ้าง 572 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1.56 ของการจ้างงานในอำเภอบางปะกงทั้งหมด อุตสาหกรรมประเภทนี้โดยมากตั้งอยู่ในตำบลบางวัว บริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา - ตราด) ตำบลท่าข้าม บริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา - ตราด) เช่นกัน อุตสาหกรรมที่สำคัญ ได้แก่ อุตสาหกรรมทำผลิตภัณฑ์คอนกรีต เช่น ทำเสาเข็มคอนกรีต ทำกระเบื้องมุงหลังคา และอุตสาหกรรมคอนกรีตผสมเสร็จ เป็นต้น วัตถุดิบที่ใช้ได้แก่ อิฐ หิน ปูน ทราย และเหล็ก

(3) ประเภทอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มจำนวน 13 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 6.31 ของจำนวนโรงงานในอำเภอบางปะกงทั้งหมด มีเงินลงทุนในอุตสาหกรรมประเภทนี้จำนวน 843.9 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 3.63 ของยอดเงินลงทุน เกี่ยวกับอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกงทั้งหมด และมีการจ้างงาน 689 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1.88 ของจำนวนการจ้างงานในอำเภอบางปะกงทั้งหมด อุตสาหกรรมประเภทนี้จะตั้งอยู่ใน ตำบลบางปะกง บริเวณริมถนนสุขุมวิท (สายเก่า) และบริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา - ตราด) ในตำบลท่าสะพาน บริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 314 (บางปะกง - ฉะเชิงเทรา) อุตสาหกรรมที่สำคัญได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตอาหารกึ่งสำเร็จรูปแช่แข็ง อุตสาหกรรมผลิตน้ำมันจากผลผลิตทางการเกษตร และ อุตสาหกรรมผลิตและผสมอาหารสัตว์ เป็นต้น วัตถุดิบที่ใช้ได้แก่ ผลิตภัณฑ์จากการเกษตรและผลิตภัณฑ์จากการประมง

(4) อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ จำนวน 13 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 6.31 ของจำนวนโรงงานในอำเภอบางปะกงทั้งหมด มีเงินลงทุนในอุตสาหกรรมประเภทนี้ จำนวน 1949.9 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 8.42 ของยอดเงินลงทุนเกี่ยวกับอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกงทั้งหมด และมีการจ้างงาน 1515 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 4.13 ของจำนวนการจ้างงานในอำเภอบางปะกงทั้งหมด อุตสาหกรรมประเภทนี้ จะตั้งอยู่มากในตำบลบางปะกงบริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (สุขุมวิท) ในตำบลบางวัวบริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา - ตราด) อุตสาหกรรมที่สำคัญได้แก่ อุตสาหกรรมไสไม้แปรรูป อุตสาหกรรมผลิตไม้ปาร์ติเคิลบอร์ด อุตสาหกรรมผลิตเครื่องใช้ในครัวเรือน และของเด็กเล่นที่ทำจากไม้และอุตสาหกรรมผลิตเฟอร์นิเจอร์ เป็นต้น วัตถุดิบที่ใช้ได้แก่ ไม้แปรรูปต่าง ๆ

(5) อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม มีจำนวน 6 โรงงานหรือร้อยละ 2.91 ของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกงทั้งหมด ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่มีจำนวนโรงงานน้อยที่สุดในบรรดาประเภทอุตสาหกรรมทั้งหลาย อุตสาหกรรมประเภทนี้ มียอดเงินลงทุน 3371.1 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 14.42 ของยอดเงินลงทุนเกี่ยวกับอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกงทั้งหมด และมีการจ้างงานจำนวน 2,058 คน คิดเป็นร้อยละ 5.61 ของยอดการจ้างงานเพื่ออุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกงทั้งหมด อุตสาหกรรมประเภทนี้ส่วนมากจะตั้งอยู่ในตำบลบางสมัคร บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา - ตราด) และในตำบลบางวัว บริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) เช่นกัน อุตสาหกรรมที่สำคัญของประเภทนี้ได้แก่ อุตสาหกรรมปั่นฝ้าย อุตสาหกรรมผลิตผ้าใบและตัดเย็บเสื้อผ้า เป็นต้น วัตถุดิบที่ใช้ได้แก่ เส้นใยสังเคราะห์ เส้นด้าย ฝ้ายและผ้าต่าง ๆ ซึ่งนำเข้ามาจากต่างประเทศ

เมื่อพิจารณาจากยอดเงินลงทุน และการจ้างงานแล้วเห็นว่า ยอดเงินลงทุนของอุตสาหกรรมประเภทนี้ สูงกว่ายอดเงินลงทุนของอีก 4 ประเภทที่กล่าวไว้ข้างต้น และจำนวนของการจ้างงานก็สูงกว่าเช่นกัน แต่ในทางกลับกัน จำนวนของโรงงานประเภทนี้จะมีจำนวนน้อยกว่า ดังนั้นจึงแสดงให้เห็นว่า ขนาดของอุตสาหกรรมประเภทนี้จะมีขนาดใหญ่กว่า อุตสาหกรรมทั้ง 4 ประเภทที่ได้กล่าวมาข้างต้น

(6) อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก มีจำนวน 21 โรงงานคิดเป็นร้อยละ 10.19 ของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกงทั้งหมด มียอดเงินลงทุน 1144.4 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 4.94 ของยอดเงินลงทุนเกี่ยวกับอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกงทั้งหมด และมีการจ้างงาน 5520 คน คิดเป็นร้อยละ 15.04 ของจำนวนการจ้างงานเกี่ยวกับอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกงทั้งหมด อุตสาหกรรมประเภทนี้ส่วนมากจะตั้งอยู่ในตำบลบางวัว บริเวณริมทางหลวงแผ่นดิน

หมายเลข 34 (บางนา - ตราด) ตำบลท่าข้ามบริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา - ตราด) และถนนทางเข้าโรงไฟฟ้าบางปะกงและตำบลบางสมัคร บริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา - ตราด) เช่นกัน อุตสาหกรรมที่สำคัญของประเภทนี้ ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตเครื่องใช้พลาสติก อุตสาหกรรมผลิตท่อพี.วี.ซี. ละอุตสาหกรรมผลิตพลาสติกเสริมใยแก้ว เป็นต้น วัตถุดิบที่ใช้ได้แก่ ยางพารา เม็ดพลาสติก พี.วี.ซี. และสารเคมี

(7) อุตสาหกรรมโลหะและอโลหะ มีจำนวน 23 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 11.17 ของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกงทั้งหมด มียอดเงินลงทุน 2188.7 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 9.64 ของยอดเงินลงทุนเกี่ยวกับอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกงทั้งหมด และมีกำลังจ้างงาน 2078 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 5.66 ของยอดการจ้างงานเกี่ยวกับอุตสาหกรรม ในอำเภอบางปะกงทั้งหมด อุตสาหกรรมประเภทนี้ส่วนมากจะตั้งอยู่ในตำบลท่าข้ามบริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา - ตราด) และบริเวณถนนทางเข้าโรงไฟฟ้าบางปะกง บริเวณริมถนนสุขุมวิท (สายเก่า) อุตสาหกรรมที่สำคัญของประเภทนี้ได้แก่อุตสาหกรรมผลิตลวดเหล็กแรงดึงสูง อุตสาหกรรมผลิตเหล็กตัว C เหล็กท่อกลมและดัดเหล็กแผ่น อุตสาหกรรมผลิตลวดทองแดง อุตสาหกรรมหล่อและอัดอลูมิเนียมและอุตสาหกรรมผลิตสุตริชนิด วัตถุดิบที่ใช้ได้แก่เศษเหล็ก เหล็กกล้า ทองแดงแผ่นและอลูมิเนียมแท่ง

(8) อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 36 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 17.48 ของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกงทั้งหมด มียอดเงินลงทุน 5,899.6 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 25.49 ของยอดเงินลงทุนเกี่ยวกับอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกงทั้งหมด ซึ่งเป็นยอดเงินลงทุนที่สูงที่สุดของประเภทอุตสาหกรรมทั้งหมดมียอดการจ้างงาน 13,183 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 35.92 ซึ่งก็เป็นยอดการจ้างงานที่สูงที่สุดเช่นกันอุตสาหกรรมประเภทนี้ส่วนมากจะตั้งอยู่ในอำเภอท่าข้าม ซึ่งมีจำนวนถึง 17 โรงงาน บริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา - ตราด) และถนนทางเข้าโรงไฟฟ้าบางปะกง ตำบลบางวัว บริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา - ตราด) และตำบลท่าสะพาน บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 314 (บางปะกง - ฉะเชิงเทรา) อุตสาหกรรมที่สำคัญของประเภทนี้ได้แก่อุตสาหกรรมผลิตเครื่อง COMPUTER อุตสาหกรรมผลิตเตาอบไมโครเวฟ ตู้เย็น อุตสาหกรรมผลิตเครื่องรับโทรทัศน์ และชิ้นส่วน อุตสาหกรรมผลิตวิทยุ อุตสาหกรรมเครื่องโทรศัพท์ อุตสาหกรรมผลิตเครื่องคำนวณไฟฟ้า และอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วน COMPUTER เป็นต้น วัตถุดิบที่ใช้ ได้แก่ เหล็ก ลวดทองแดง พลาสติก อลูมิเนียม, ชิ้นส่วน

นอกจากนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าเกี่ยวกับบอ์เลคทรอนิกส์และเม็ดพลาสติก

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทางสน ออกพิมพ์ใหม่ให้สอดคล้องเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จะเห็นได้ว่าอุตสาหกรรมชนิดนี้มีการลงทุนและการจ้างงานสูงมาก จึงมีการระดมทุนจากต่างประเทศเข้ามาลงทุน และมีการดึงดูด และอพยพแรงงานเข้ามาเป็นจำนวนมาก

(9) อุตสาหกรรมอุปกรณ์กีฬา จำนวน 14 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 6.80 ของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมดในอำเภอบางปะกง มียอดเงินลงทุน 2,446.3 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 10.57 ของจำนวนยอดเงินลงทุนเกี่ยวกับอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง และมีการจ้างงาน 7,228 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 19.70 ของยอดการจ้างงาน เกี่ยวกับอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกงทั้งหมด อุตสาหกรรมประเภทนี้ส่วนมากจะตั้งอยู่ในอำเภอบางปะกง และอำเภอบางสมัคร บริเวณ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา - ตราด) และตำบลท่าข้าม บริเวณถนนทางเข้าโรงไฟฟ้าบางปะกง วัตถุประสงค์ที่ใช้ได้แก่ หนัง กาว เคมี และสี

(10) อุตสาหกรรมอื่น ๆ นอกจากที่ระบุ มีจำนวน 37 โรงงาน หรือคิดเป็นร้อยละ 17.96 ของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมด มียอดเงินลงทุน 3,772.9 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 16.30 ของยอดเงินลงทุนเกี่ยวกับอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกงทั้งหมด และมีการจ้างงาน 2,925 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 7.97 ของยอดการจ้างงานเกี่ยวกับอุตสาหกรรมทั้งหมดในอำเภอบางปะกง อุตสาหกรรมประเภทนี้ส่วนมากจะตั้งอยู่ในตำบลท่าข้าม บริเวณถนนทางเข้าโรงไฟฟ้าบางปะกง ตำบลบางปะกง บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (สุขุมวิท) และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) และนอกนั้นจะกระจายอยู่ในตำบลบางวัว ตำบลหนองจอก ตำบลบางสมัคร ตำบลพิมพา ตำบลหอมศีล และตำบลสองคลอง อุตสาหกรรมประเภทนี้จะประกอบไปด้วยอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ และจักรยานยนต์ อุตสาหกรรมผลิตอะไหล่รถยนต์ อุตสาหกรรมผลิตเครื่องใช้และเครื่องมือทางการแพทย์ อุตสาหกรรมแบ่งและบรรจุก๊าซหุงต้ม ก๊าซแอมโมเนีย แอนไฮไดรด์ ก๊าซปิโตรเลียมเหลว เป็นต้น วัตถุประสงค์ที่ใช้ได้แก่ เหล็ก ยางแผ่น และยางเส้น และก๊าซต่าง ๆ

จากการวิเคราะห์การกระจายตัวของอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง โดยพิจารณาจากจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนคนงาน และเงินทุนในการประกอบการของโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ สามารถจัดลำดับความสำคัญของอุตสาหกรรมในแต่ละกลุ่มได้ดังนี้

1. กลุ่มอุตสาหกรรมตำบลท่าข้าม ซึ่งกระจายตัวตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) และบริเวณถนนทางเข้าโรงไฟฟ้าบางปะกงกลุ่มอุตสาหกรรมกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ใหญ่ มีการลงทุนสูง และมีการจ้างงานมาก มีการระดมทุนของโรงงานอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก เนื่องจากอยู่ใกล้แหล่งพลังงานต่าง ๆ ได้แก่ โรงงานไฟฟ้าบางปะกงศูนย์จ่ายก๊าซธรรมชาติของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย และในบริเวณพื้นที่ของตำบลนี้มีการเปลี่ยนการถือครองที่ดินจากเกษตรกร

ผู้เจ้าของโรงงานเป็นจำนวนมาก และในบริเวณพื้นที่ดังกล่าวการใช้พื้นที่หลักของตำบลนี้ ได้แก่ การใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมกลุ่มอุตสาหกรรมที่สำคัญได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนและอุปกรณ์รถบรรทุก รถโดยสาร และอุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก

2. กลุ่มอุตสาหกรรมตำบลบางปะกง อุตสาหกรรมกลุ่มนี้จะกระจุกตัวกันอยู่บริเวณริมแม่น้ำบางปะกง ฝั่งเหนือ และตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (สุขุมวิท) ถนนสุขุมวิท (สายเก่า) และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) เหตุผลที่บริเวณดังกล่าว มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก เพราะเนื่องจากมีความพร้อมทางด้านสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ได้แก่ เป็นแหล่งที่ตั้งของโรงพยาบาล โรงเรียน สถานีตำรวจ และที่สำคัญอื่น ๆ อย่างครบครัน อีกทั้งมีการคมนาคมสะดวก ทั้งทางน้ำและทางบก อุตสาหกรรมที่สำคัญของกลุ่มนี้ได้แก่ อุตสาหกรรมกระดาษ

3. กลุ่มอุตสาหกรรมตำบลบางวัว อุตสาหกรรมกลุ่มนี้จะกระจุกตัวกันอยู่บริเวณทางหลวงแผ่นดิน 34 (บางนา-ตราด) โดยมีศูนย์กลางอยู่ที่บริเวณสุขาภิบาลบางวัว กลุ่มอุตสาหกรรมจะกระจายตัวไปตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) ด้านเหนือและด้านใต้ของชุมชน เหตุผลที่มีการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมดังกล่าว เพราะบริเวณดังกล่าวเป็นแหล่งอุตสาหกรรมเดิม บริเวณดังกล่าวมีการคมนาคมสะดวกใกล้กรุงเทพมหานครซึ่งมีอิทธิพลต่อพื้นที่อำเภอบางปะกง เพราะเป็นแหล่งตลาดที่สำคัญ และเป็นศูนย์กลางการขนส่งวัตถุดิบ และเป็นศูนย์กลางกระจายสินค้าออกสู่ภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศด้วย อุตสาหกรรมที่สำคัญของกลุ่มนี้ได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

4. กลุ่มอุตสาหกรรมตำบลบางสมัคร อุตสาหกรรมกลุ่มนี้จะกระจุกตัวกันอยู่ในบริเวณนิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ บริเวณด้านเหนือของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) และบริเวณแนวทางหลวงแผ่นดินสายดังกล่าว เหตุที่มีกลุ่มอุตสาหกรรมขึ้นที่แห่งนี้เพราะมีการจัดทำนิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ขึ้น อีกทั้งทำเลที่ตั้งของตำบลอยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นศูนย์กลางการขนส่งวัตถุดิบและเป็นศูนย์กลางการกระจายสินค้าออกสู่ภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศจึงทำให้ทำเลดังกล่าวจะได้เปรียบกว่าทำเลอื่นในบางปะกง อุตสาหกรรมที่สำคัญของกลุ่มนี้ ได้แก่ อุตสาหกรรมกระดาษและอุตสาหกรรมผลิตอุปกรณ์กีฬา

เมื่อพิจารณาถึงสิ่งที่เหมาะสมกันของกลุ่มอุตสาหกรรมทั้งสี่แหล่ง แล้วเห็นว่ามีความเหมาะสมที่จะเป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่นับนำไปใช้ประโยชน์ด้านธุรกิจ
หลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) ตัดผ่านแหล่งอุตสาหกรรมทั้งสี่แหล่ง และตามแนวที่ตัด
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คิดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผ่านเกิดการใช้พื้นที่อุตสาหกรรมขึ้น ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 34 (บางนา-ตราด) มีอิทธิพลอย่างมากต่อการเกิดอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง

4.2.5 ขนาดโรงงานอุตสาหกรรม

จากลักษณะของข้อมูลโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง สามารถแบ่งขนาดตาม ที่กรรมโรงงานอุตสาหกรรมกำหนด คือ

(1) อุตสาหกรรมขนาดครอบครัว (HOME INDUSTRY) ได้แก่ การผลิตสิ่งของสำหรับ ใช้เองภายในบ้านเรือนหรือทำจำหน่าย เป็นรายได้พิเศษ โดยมีเงินทุนจดทะเบียน (REGISTERED CAPITAL) ของกิจการนั้น ๆ ไม่เกิน 1 ล้านบาท และมีจำนวนแรงงานไม่เกิน 10 คน โดยอาจ ใช้แรงงานของตนเองหรือสมาชิกในครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ หรือหากมีการจ้างงานคนอื่นบ้างก็เป็น ครั้งคราวเท่านั้น

(2) อุตสาหกรรมขนาดเล็ก (SMALL SCALE INDUSTRY) หมายถึง อุตสาหกรรม หรือโรงงานประเภทบริษัท ประเภทหัตถกรรม หรือประเภทอุตสาหกรรมขนาดครอบครัวที่มีเงินทุน จดทะเบียนตั้งแต่ 1 ถึง 10 ล้านบาท และมีกิจการจ้างงานตั้งแต่ 10-50 คน

(3) อุตสาหกรรมขนาดกลาง (MEDIUM-SCALE INDUSTRY) หมายถึง อุตสาหกรรม ที่มีการลงทุนมากกว่า 10 ถึง 100 ล้านบาท ใช้แรงงานมากตั้งแต่ 50-500 คน และมีเครื่องจักรอุปกรณ์การผลิตที่ทันสมัยหรือค่อนข้างทันสมัยกว่าอุตสาหกรรมขนาดเล็ก

(4) อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ (LARGE-SCALE INDUSTRY) หมายถึง อุตสาหกรรมที่ มีการลงทุนมากกว่า 100 ล้านบาทขึ้นไป มีเครื่องจักรอุปกรณ์ขนาดใหญ่ทันสมัย และใช้คนงาน เป็นจำนวนมากกว่า 500 คนขึ้นไป การผลิตต้องใช้เทคโนโลยีระดับสูงมีอัตราการผลิตสูงมากจึง จะคุ้มทุน มีระบบบริหารงานภายในโรงงานที่ทันสมัยและมีการรวมขั้นตอนต่าง ๆ ของการผลิตไว้ มากขั้นตอนกว่าอุตสาหกรรมอื่น

การที่จะเรียกอุตสาหกรรมชนิดใดว่า เป็นอุตสาหกรรมขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่ นั้น โดยปกติดูขนาดของกิจการขนาดของการลงทุน และขนาดของการใช้แรงงาน อุตสาหกรรมชนิด เดียวกันจึงสามารถเป็นได้ทั้งอุตสาหกรรมขนาดครอบครัว อุตสาหกรรมขนาดเล็ก อุตสาหกรรมขนาด กลางและอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ได้

จากการศึกษาถึงขนาดของโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง โดยพิจารณา จากขนาดของเงินทุน ในอุตสาหกรรมแต่ละประเภทพบว่าอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกงส่วนมาก จะเป็นอุตสาหกรรมขนาดกลางซึ่งมีจำนวน 111 โรงงาน หรือคิดเป็นร้อยละ 53.88 ของจำนวน

โรงงานทั้งหมด รองลงมาได้แก่ อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ 55 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 26.70 ของโรงงานทั้งหมด อุตสาหกรรมขนาดเล็ก 30 โรงงาน หรือคิดเป็นร้อยละ 14.56 ของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมด และในอุตสาหกรรมขนาดครอบครัวมีจำนวน 10 โรงงาน หรือคิดเป็นร้อยละ 4.85 ของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมด ในอุตสาหกรรมขนาดกลางนั้นส่วนมากจะเป็นอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมโลหะและอะไหล่ อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติกและอุตสาหกรรมอื่น ๆ เช่น อุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนและอุปกรณ์รถยนต์ อุตสาหกรรมดังกล่าวจะกระจายตัวอยู่ในตำบลท่าข้ามเป็นส่วนมาก ตำบลบางสมัคร ตำบลบางปะกง และตำบลบางวัว โดยจะอยู่บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) เป็นส่วนใหญ่ ส่วนอุตสาหกรรมขนาดใหญ่นั้น โดยมากจะเป็นอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมอุปกรณ์กีฬา และเป็นที่น่าสนใจที่ในอุตสาหกรรมก่อสร้างนั้นจะไม่มีอุตสาหกรรมที่เป็นขนาดใหญ่เลย อุตสาหกรรมจำพวกนี้จะกระจายตัวอยู่ในตำบลท่าข้ามเป็นส่วนใหญ่ ตำบลบางปะกง ตำบลบางวัวและตำบลบางสมัคร บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) และเป็นที่น่าสนใจที่ในตำบลบางพึ่ง ตำบลหนองจอก ตำบลบางเกลือ ตำบลหอมศีล และตำบลสองคลอง จะไม่มีอุตสาหกรรมขนาดใหญ่อ้างอิงอยู่เลย ซึ่งด้วยเหตุที่ศักยภาพของทำเลของพื้นที่ดังกล่าว ไม่เหมาะที่จะตั้งอุตสาหกรรมขนาดนี้ได้ (ตารางที่ 4.9, 4.10)

เมื่อมาพิจารณาขนาดของอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง โดยจำแนกตามจำนวนแรงงานแล้วพบว่า อุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกงส่วนมากจะเป็นอุตสาหกรรมขนาดกลาง เช่นเดียวกับการจำแนกตามขนาดของเงินทุน คือ มีจำนวนโรงงาน 84 โรง คิดเป็นร้อยละ 90.78 ของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมด รองลงมาได้แก่ อุตสาหกรรมขนาดเล็กมีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม 57 โรง คิดเป็นร้อยละ 28.64 ของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมด อุตสาหกรรมขนาดครอบครัวมีจำนวน 45 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 21.85 ของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมด และอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ มีจำนวนน้อยสุด 18 โรง หรือคิดเป็นร้อยละ 8.74 ของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมด ซึ่งจะแตกต่างกับการจำแนกตามขนาดของการลงทุน สาเหตุที่เป็นดังนี้เพราะในอุตสาหกรรมที่มีการลงทุนสูงจะนำเอาเครื่องจักรที่ทันสมัยเข้ามา และมีเทคโนโลยีขั้นสูง จึงมีการผลิตมาก แต่ในทางตรงกันข้ามก็ใช้แรงงานลดลง จึงมีผลให้การจำแนกดังกล่าวแตกต่างกันไป (ตารางที่ 4.11)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และจากการศึกษาพบว่า ในอุตสาหกรรมขนาดกลางนั้น ส่วนมากจะเป็นอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมโลหะและอโลหะ อุตสาหกรรมอุปกรณ์กีฬา และอุตสาหกรรมอื่น ๆ เช่น อุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ อุตสาหกรรมดังกล่าวจะกระจายตัวอยู่ในตำบลท่าข้ามเป็นส่วนมาก ตำบลบางปะกง ตำบลบางวัว และตำบลบางสมัคร ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) เช่นเดียวกับการจำแนกตามขนาดของการลงทุน ส่วนอุตสาหกรรมขนาดเล็กส่วนมากจะเป็นอุตสาหกรรมกระดาษ อุตสาหกรรมโลหะและอโลหะ ซึ่งกระจายตัวอยู่ในตำบลท่าข้าม ตำบลบางปะกง ตำบลบางสมัคร และตำบลบางวัว บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (ถนนสุขุมวิท) ในอุตสาหกรรมขนาดครอบครัวนั้น ส่วนมากจะเป็นอุตสาหกรรมกระดาษ อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม และอุตสาหกรรมก่อสร้าง และเป็นที่น่าสนใจว่าในอุตสาหกรรมขนาดครอบครัวนี้ จะไม่มีอุตสาหกรรมเคมีและสิ่งทอ และอุตสาหกรรมอุปกรณ์กีฬาอยู่เลย ซึ่งด้วยเหตุเพราะอุตสาหกรรมทั้ง 2 ประเภทข้างต้น เป็นอุตสาหกรรมที่จะต้องใช้แรงงานมากดังนั้น จึงไม่มีขนาดเป็นอุตสาหกรรมครอบครัว และอุตสาหกรรมครอบครัวนี้ส่วนมากจะกระจายตัวอยู่ในตำบลบางวัว ตำบลท่าข้าม ตำบลบางปะกง และตำบลบางสมัคร

อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ที่จำแนกตามจำนวนแรงงานนี้จะพบว่า มีจำนวนน้อยกว่าอุตสาหกรรมทุกขนาด ซึ่งส่วนมากแล้วจะเป็นอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก และอุตสาหกรรมอุปกรณ์กีฬา อุตสาหกรรมขนาดใหญ่นี้ ส่วนมากจะกระจายตัวอยู่ในตำบลบางสมัคร ตำบลท่าข้าม ตำบลบางวัว และตำบลบางปะกง บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) (ตารางที่ 4.11, 4.12)

ดังนี้ เมื่อได้ศึกษาประเภทและขนาดของโรงงานอุตสาหกรรมแล้วพบว่าอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง ส่วนมากเป็นอุตสาหกรรมขนาดกลาง ซึ่งส่วนมากได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมโลหะและอโลหะ อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก และอุตสาหกรรมกระดาษ ซึ่งแหล่งที่ตั้งส่วนมากจะตั้งอยู่ใน 4 ตำบลหลัก ได้แก่ ตำบลท่าข้าม ตำบลบางปะกง ตำบลบางวัว และตำบลบางสมัคร และบริเวณที่สำคัญได้แก่ บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด)

ส่วนอุตสาหกรรมหลักที่มีขนาดใหญ่ ได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

4.2.6 พื้นที่ความหนาแน่นและการจ้างงานของอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง

ไม่จำกัดสิทธิ์ในสิ่งที่ปรากฏในเอกสารนี้ และต้องสงวนสิทธิ์ในสิ่งที่ปรากฏในเอกสารนี้

จากการศึกษาถึงการให้พื้นที่ของโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง แล้วพบว่า

ตารางที่ 4.9

แสดงขนาดของโรงงานในอำเภอบางปะกงแบ่งตามจำนวนเงินทุน

ลำดับ ที่	ประเภทอุตสาหกรรม	ขนาดของโรงงานอุตสาหกรรม				รวม
		ครอบครัว	เล็ก	กลาง	ใหญ่	
1	อุตสาหกรรมการเกษตร	4	7	17	4	32
2	อุตสาหกรรมก่อสร้าง	0	8	3	0	11
3	อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม	2	4	5	2	13
4	อุตสาหกรรมแปรรูปไม้	2	0	6	5	13
5	อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	0	0	1	5	6
6	อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก	1	2	14	4	21
7	อุตสาหกรรมโลหะและอโลหะ	0	3	15	5	23
8	อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	0	3	20	13	36
9	อุตสาหกรรมอุปกรณ์กีฬา	0	1	5	8	14
10	อุตสาหกรรมอื่นๆ	1	2	25	9	37
	รวม	10	30	111	55	206

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา , 2537

ตารางที่ 4.10

แสดงขนาดของโรงงานในอำเภอบางปะกงแบ่งตามจำนวนเงินทุน จำแนกรายตำบล

ลำดับ ที่	ตำบล	ขนาดของโรงงานอุตสาหกรรม				รวม
		ครอบครัว	เล็ก	กลาง	ใหญ่	
1	ท่าสะอ้าน	1	4	2	2	9
2	บางปะกง	1	4	21	13	39
3	บางวัว	2	10	14	12	38
4	ท่าข้าม	2	6	40	14	62
5	บางผึ้ง	3	0	0	0	3
6	หนองจอก	0	2	1	0	3
7	บางสมัคร	1	3	20	12	36
8	บางเกลือ	0	1	1	0	2
9	พิมพา	0	0	4	2	6
10	หอมทิล	0	0	7	0	7
11	สองคลอง	0	0	1	0	1
	รวม	10	30	111	55	206

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา , 2537

ตารางที่ 4.11

แสดงขนาดของโรงงานในอำเภอบางปะกงแบ่งตามจำนวนแรงงาน

ลำดับ ที่	ประเภทอุตสาหกรรม	ขนาดของโรงงานอุตสาหกรรม				รวม
		ครอบครัว	เล็ก	กลาง	ใหญ่	
1	อุตสาหกรรมการเกษตร	12	16	4	0	32
2	อุตสาหกรรมก่อสร้าง	5	4	2	0	11
3	อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม	7	3	3	0	13
4	อุตสาหกรรมแปรรูปไม้	2	3	8	0	13
5	อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	0	0	4	2	6
6	อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก	5	6	6	4	21
7	อุตสาหกรรมโลหะและอโลหะ	4	10	9	0	23
8	อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	2	6	20	8	36
9	อุตสาหกรรมอุปกรณ์กีฬา	0	1	9	4	14
10	อุตสาหกรรมอื่นๆ	8	10	19	0	37
	รวม	45	59	84	18	206

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา , 2537

ตารางที่ 4.12

แสดงขนาดของโรงงานในอำเภอบางปะกงแบ่งตามจำนวนแรงงาน อำเภอราชดำเนิน

ลำดับ ที่	ตำบล	ขนาดของโรงงานอุตสาหกรรม				รวม
		ครอบครัว	เล็ก	กลาง	ใหญ่	
1	ท่าสะอ้าน	3	2	4	0	9
2	บางปะกง	7	12	17	3	39
3	บางวัว	12	10	13	3	38
4	ท่าข้าม	9	19	30	4	62
5	บางฝั่ง	3	0	0	0	3
6	หนองจอก	2	0	1	0	3
7	บางสมัคร	5	11	13	7	36
8	บางเกลือ	1	1	0	0	2
9	พิมพา	1	0	4	1	6
10	หอมคืด					
11	สองคลอง					
	รวม	45	59	84	18	206

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา , 2537

ตารางที่ 4.13

แสดงพื้นที่ของโรงงาน ความหนาแน่น สัดส่วนแรงงานต่อโรงงานและพื้นที่ต่อโรงงานในอำเภอบางปะกง จําแนกรายตำบล

ลำดับ ที่	ตำบล	พื้นที่ ตำบล(ไร่)	พื้นที่ โรงงาน(ไร่)	จำนวน โรงงาน(แห่ง)	จำนวน แรงงาน	ความหนาแน่น ของโรงงาน(กรม ²)	สัดส่วนพื้นที่อุตสาหกรรม ในตำบลต่อพื้นที่ตำบล	สัดส่วนพื้นที่อุตสาหกรรม ต่อโรงงานอุตสาหกรรม	สัดส่วนแรงงาน ต่อโรงงาน	สัดส่วนพื้นที่อุตสาหกรรม ในตำบลต่อพื้นที่ทั้งหมด
1	ท่าสะอ้าน	9,863.00	70.01	9	792	0.57	0.71	7.78	88	0.041
2	บางปะกง	22,175.00	718.68	39	4,927	1.10	3.24	18.43	126	0.423
3	บางวัว	13,805.00	676.15	38	5,838	1.72	4.9	17.79	154	0.398
4	ท่าข้าม	14,513.00	834.62	62	10,153	2.67	5.75	13.46	164	0.491
5	บางฝั่ง	20,112.00	2.12	3	6	0.09	0.01	0.71	2	0.001
6	หนองจอก	12,225.00	36.10	3	80	0.15	0.30	12.03	27	0.021
7	บางสมัคร	16,963.00	1,304.12	36	11,715	1.33	7.69	36.23	325	0.767
8	บางเกลือ	13,287.00	1.82	2	50	0.09	0.01	0.91	25	0.001
9	พินพา	10,650.00	58.82	6	2,353	0.35	0.55	9.80	392	0.035
10	หอมดี	10,769.00	91.26	7	745	0.41	0.85	13.04	106	0.054
11	สองคลอง	25,638.00	1.52	1	33	0.02	0.01	1.52	33	0.001
	รวม	170,000.00	3,795.22	206	36,692	0.76	2.23	18.42	178	2.232

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา , 2537 และจากการสำรวจข้อมูลภาคสนาม

ตารางที่ 4.14

แสดงจำนวนโรงงานและแรงงานอุตสาหกรรมในแต่ละปีของอำเภอบางปะกง

พ.ศ.	จำนวน โรงงาน	อัตราการเพิ่ม ต่อปี	จำนวน แรงงาน(คน)	อัตราการเพิ่ม ต่อปี	จำนวน ประชากร(คน)	สัดส่วนของ แรงงาน/ประชากร
2521	9		117		61,920	0.19
2522	9	0.00	117	0.00	62,732	0.19
2523	12	33.33	271	131.62	63,256	0.43
2524	14	16.67	293	8.12	64,037	0.46
2525	15	7.14	325	10.92	65,074	0.50
2526	18	20.00	3135	864.62	66,697	4.70
2527	18	0.00	3135	0.00	67,318	4.66
2528	21	16.67	3180	1.44	69,205	4.60
2529	27	28.57	3836	20.63	70,678	5.43
2530	32	18.52	6419	67.34	71,377	8.99
2531	38	18.75	7960	24.01	73,099	10.89
2532	60	57.89	15488	94.57	73,430	21.09
2533	101	68.33	25502	64.66	74,177	34.38
2534	127	25.74	30109	18.07	74,724	40.29
2535	164	29.13	33335	10.71	76,339	43.67
2536	193	17.68	36051	8.15	74,712	48.25
2537	206	6.74	36692	1.78	75,722	48.46

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา 2537และสำนักทะเบียนราษฎร กระทรวงมหาดไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.15

แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในเข้าออกบางประเภทของอุตสาหกรรม ตั้งแต่พ.ศ.2521 ถึง พ.ศ.2537

ลำดับ ที่	ประเภทอุตสาหกรรม / พ.ศ.	2521	2522	2523	2524	2525	2526	2527	2528	2529	2530	2531	2532	2533	2534	2535	2536	2537	รวม	สัดส่วน ร้อยละ
1	อุตสาหกรรมยางรถยนต์	8		1	2	1	2		2	1		1		4		8	2		32	15.53
2	อุตสาหกรรมก่อสร้าง												3	1	2	2	1	2	11	5.34
3	อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม			2					1	2	1		2	2	3				13	6.31
4	อุตสาหกรรมแปรูปไม้									1	2	3		3			3	1	13	6.31
5	อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม									1				3	1	1			6	2.91
6	อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก										1		3	5	5	3	2	2	21	10.19
7	อุตสาหกรรมโลหะและอโลหะ												3	4	2	7	6	1	23	11.17
8	อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์										1	2	5	10	5	8	3	2	36	17.48
9	อุตสาหกรรมอุปกรณ์กีฬา						1										2		14	6.80
10	อุตสาหกรรมอื่นนอกเหนือจากที่ระบุ	1								1			5	5	7	8	10	5	37	17.96
	รวม	9		3	2	1	3		3	6	5	6	22	41	26	37	29	13	206	100.00

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา 2537

ในตำบลที่มีการใช้พื้นที่อุตสาหกรรมมากที่สุด ได้แก่ ตำบลบางสมัคร 1,304.12 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 7.69 ของพื้นที่อุตสาหกรรมทั้งหมด รองลงมาได้แก่ ตำบลท่าข้าม 834.62 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 5.75 และตำบลบางวัว 676.15 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 4.90 ของพื้นที่อุตสาหกรรมทั้งหมด ตำบลที่ใช้พื้นที่อุตสาหกรรมน้อยที่สุด ได้แก่ตำบลสองคลอง 1.52 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.01 ของพื้นที่อุตสาหกรรมทั้งหมด ตำบลบางเกลือ และตำบลบางฝั่ง ใช้พื้นที่ 1.82 และ 2.12 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.01 (ตารางที่ 4.4)

เมื่อพิจารณาถึงสัดส่วนของการใช้พื้นที่อุตสาหกรรมต่อพื้นที่อำเภอบางปะกงแล้วพบว่า มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 2.3 และเมื่อพิจารณาถึงสัดส่วนการใช้พื้นที่อุตสาหกรรมของแต่ละตำบลต่อการใช้พื้นที่ตำบลแล้วพบว่า ตำบลที่มีสัดส่วนการใช้พื้นที่มากที่สุดได้แก่ ตำบลบางสมัคร 7.69 รองลงมาได้แก่ ตำบลท่าข้าม ตำบลบางวัว และตำบลบางปะกงมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 5.75, 4.90 และ 3.24 ตามลำดับ ส่วนตำบลที่มีสัดส่วนและใช้พื้นที่อุตสาหกรรมน้อยที่สุดได้แก่ตำบลสองคลอง ตำบลนาเกลือ และตำบลบางฝั่ง มีสัดส่วนร้อยละ 0.01 (ตารางที่ 4.4)

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า แหล่งอุตสาหกรรมนอกเขตชุมชนเมืองซึ่งได้แก่ แหล่งอุตสาหกรรมตำบลบางสมัคร และแหล่งอุตสาหกรรมตำบลท่าข้าม จะมีการใช้พื้นที่เพื่อการอุตสาหกรรมมากกว่าแหล่งอุตสาหกรรมในเขตชุมชนเมืองซึ่งได้แก่ เขตสุขาภิบาลบางปะกงและสุขาภิบาลบางวัว

และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบการใช้พื้นที่อุตสาหกรรมรายตำบล กับพื้นที่ของอำเภอบางปะกงแล้วพบว่า ตำบลบางสมัครจะมีสัดส่วนมากที่สุด คือร้อยละ 0.767 รองลงมาได้แก่ ตำบลท่าข้าม ตำบลบางปะกง และตำบล มีสัดส่วนร้อยละ 0.491, 0.423 และ 0.39 ตามลำดับ และตำบลที่มีสัดส่วนน้อยที่สุดได้แก่ตำบลสองคลอง ตำบลบางเกลือ และตำบลบางฝั่ง มีสัดส่วนร้อยละ 0.01 ของพื้นที่ทั้งหมดในอำเภอบางปะกง (ตารางที่ 4.13)

เมื่อพิจารณาความหนาแน่นของโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกงแล้ว พบว่าในอำเภอบางปะกงมีความหนาแน่นของโรงงานอุตสาหกรรมต่อพื้นที่ 1 ตารางกิโลเมตร คิดเป็น 0.76 โรงต่อตารางกิโลเมตร และเมื่อพิจารณาถึงความหนาแน่นรายตำบลแล้วพบว่า ตำบลที่มีความหนาแน่นมากที่สุดได้แก่ ตำบลท่าข้าม 2.67 โรงต่อตารางกิโลเมตร รองลงมาได้แก่ ตำบลบางวัว ตำบลบางสมัคร และตำบลบางปะกง มีความหนาแน่น 1.76, 1.33 และ 1.10 โรงต่อตารางกิโลเมตรตามลำดับ ตำบลที่มีความหนาแน่นน้อยที่สุดได้แก่ ตำบลสองคลอง ตำบลบางเกลือ และตำบลบางฝั่ง มีความหนาแน่น 0.02 และ 0.09 โรงต่อตารางกิโลเมตรตามลำดับ (ตารางที่ 4.13)

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.16

แสดงจำนวนโรงพยาบาลที่รับงาน การเปลี่ยนแปลงและอัตราการใช้เตียงในอำเภอบางประกงแยกรายตำบล ตั้งแต่พ.ศ.2532 ถึง พ.ศ.2537

ลำดับ ที่	ตำบล	โรงพยาบาล				พื้นที่				โรงพยาบาล		พื้นที่		อัตราเพิ่ม		จำนวนพื้นที่	
		พ.ศ.2533		พ.ศ.2537		พ.ศ.2533		พ.ศ.2537		ที่เปลี่ยนแปลง		ที่เปลี่ยนแปลง		ต่อปี		จำนวน	
		จำนวน	สัดส่วน	จำนวน	สัดส่วน	จำนวน(ไร่)	สัดส่วน	จำนวน(ไร่)	สัดส่วน	จำนวน	สัดส่วน	จำนวน(ไร่)	สัดส่วน	จำนวน	สัดส่วน	จำนวน	สัดส่วน
1	ท่าสะพาน	2	1.98	9	4.37	65.18	2.26	70.01	1.78	7.00	6.67	4.83	87.50	1.85	32.59	7.78	
2	บางปะกง	13	12.87	39	18.93	431.88	14.99	718.68	18.22	26.00	24.76	286.80	50.00	16.60	33.22	18.43	
3	บางวัว	21	20.79	38	18.45	475.72	16.51	676.15	17.14	17.00	16.19	200.43	20.24	10.53	22.65	17.79	
4	ท่าข้าม	30	29.70	62	30.10	607.05	21.06	834.62	21.16	32.00	30.48	227.57	26.67	9.37	20.24	13.46	
5	บางฝั่ง	3	2.97	3	1.46	2.12	0.07	2.12	0.05	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.71	0.71	
6	หนองจอก	2	1.98	3	1.46	5.69	0.20	36.10	0.92	1.00	0.95	30.41	12.50	133.61	2.85	12.03	
7	บางสมัคร	24	23.76	36	17.48	1237.53	42.94	1,304.12	33.07	12.00	11.43	66.59	12.50	1.35	51.56	36.23	
8	บางเกลือ	1	0.99	2	0.97	1.09	0.04	1.82	0.05	1.00	0.95	0.73	25.00	16.74	1.09	0.91	
9	พินพา	3	2.97	6	2.91	28.58	0.99	207.61	5.26	3.00	2.86	179.03	25.00	156.60	9.53	34.60	
10	หอมคืด	2	1.98	7	3.40	27.16	0.94	91.26	2.31	5.00	4.76	64.10	62.50	59.00	13.58	13.04	
11	สองคลอง	0	0.00	1	0.49	0	0.00	1.52	0.04	1.00	0.95	1.52	25.00	38.00	0.00	1.52	
	รวม	101	100.00	206	100.00	2882	100.00	3,944.00	100.00	105.00	100.00	1,062.00	25.99	9.21	28.53	19.15	

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดฉะเชิงเทรา 2537

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า การกระจายตัวของอุตสาหกรรมจะกระจายออกไปอยู่ในพื้นที่นอกเขตชุมชนมากขึ้น ซึ่งเห็นได้จากขนาดของความหนาแน่นของโรงงานต่อตารางกิโลเมตรในแหล่งอุตสาหกรรมนอกเขตเมืองมีมากกว่าแหล่งอุตสาหกรรมในเขตเมือง

จากการศึกษาถึงสัดส่วนการใช้พื้นที่อุตสาหกรรมต่อโรงงานของอำเภอบางปะกง แล้วพบว่า สัดส่วนการใช้ที่ดินต่อโรงงานของอำเภอบางปะกงมีค่า 19.15 ไร่ต่อโรงงาน และเมื่อพิจารณาถึงสัดส่วนการใช้พื้นที่ต่อโรงงานอุตสาหกรรมรายตำบลแล้วพบว่า ในตำบลบางสมัคร มีสัดส่วนการใช้พื้นที่ต่อโรงงานมากที่สุด คือ 36.23 ไร่ต่อโรงงาน รองลงมาได้แก่ ตำบลลพิมพา ตำบลบางปะกง และตำบลบางวัว มีการใช้พื้นที่อุตสาหกรรมต่อโรงงาน 34.60, 18.43 และ 17.79 ตามลำดับ ส่วนตำบลที่มีการใช้พื้นที่อุตสาหกรรมต่อโรงงานน้อยสุด ได้แก่ ตำบลบางฝั่ง ตำบลบางเกลือ และตำบลสองคลอง 0.71, 0.91 และ 1.52 ไร่ต่อ 1 โรงงาน ตามลำดับ (ตารางที่ 4.16)

จากการศึกษาดังกล่าวพบว่าในบริเวณแหล่งอุตสาหกรรมนอกเขตชุมชนเมืองมีการใช้พื้นที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมมากกว่าแหล่งอุตสาหกรรมในเขตชุมชนเมือง ซึ่งอาจจะเนื่องด้วยเพราะในแหล่งอุตสาหกรรมนอกเขตชุมชนเมืองมีราคาที่ดินถูกกว่าบริเวณใกล้แหล่งชุมชนจึงสามารถซื้อหาที่ดินเพื่อใช้ประกอบการได้มากกว่า

ในส่วนของแรงงานในอำเภอบางปะกง จากการศึกษพบว่า สัดส่วนของแรงงานต่อโรงงานในอำเภอบางปะกง มีสัดส่วน 178 คน ต่อ 1 โรงงาน เมื่อพิจารณาสัดส่วนรายตำบลแล้วพบว่า ในตำบลลพิมพามีสัดส่วนของแรงงาน 392 คน ต่อ 1 โรงงาน ทั้งนี้ด้วยเหตุว่าในพื้นที่ตำบลลพิมพามีจำนวนโรงงานน้อยเพียง 6 โรง แต่ในจำนวนนี้เมื่อพิจารณาถึงขนาดของโรงงาน โดยจำแนกตามจำนวนแรงงานแล้วพบว่า เป็นโรงงานขนาดใหญ่ 1 โรงงาน ได้แก่ อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก และมีโรงงานขนาดกลาง 3 โรงงาน (ตารางที่ 4.11) ด้วยเหตุดังกล่าวจึงมีผลทำให้สัดส่วนแรงงานต่อโรงงานในตำบลดังกล่าวสูงตามไปด้วย และในตำบลที่มีสัดส่วนของแรงงานต่อโรงงานรองลงมาได้แก่ ตำบลบางสมัคร ตำบลท่าข้าม ตำบลบางวัว และตำบลบางปะกง มีสัดส่วน 385, 164, 126 คนต่อ 1 โรงงานตามลำดับ ส่วนตำบลที่มีสัดส่วนน้อยที่สุดได้แก่ ตำบลบางฝั่ง ตำบลบางเกลือ และตำบลหนองจอก มีสัดส่วน 2, 25 และ 87 ค่อ 1 โรงงาน ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าขนาดของความหนาแน่นของแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่นอกเขตชุมชนเมืองจะพบว่ามีค่าความหนาแน่นกว่าแหล่งอุตสาหกรรมในบริเวณเขตชุมชนเมือง

ผลที่ได้จากการศึกษาดังกล่าว พบว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบริการใช้งานเพื่อการศึกษเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณิใดๆทั้งนี้ขอสงวนไว้สำหรับบริการใช้งานเท่านั้น และขอสงวนลิขสิทธิ์ไว้ทุกประการ
 ตำบลที่มีความสำคัญทางด้านอุตสาหกรรมของอำเภอบางปะกง ได้แก่ ตำบลท่าข้าม ตำบลบางปะกง ตำบลบางวัวและตำบลบางสมัคร

ตำบลท่าข้ามเป็นตำบลที่มีจำนวนโรงงานมากเป็นอันดับ 1 และมีความหนาแน่นมากที่สุด มีโรงงานเป็นอันดับ 2 มีโรงงานขนาดใหญ่ และขนาดกลางอยู่เป็นจำนวนมาก

ตำบลบางปะกงเป็นตำบลที่มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมมากเป็นอันดับ 2 มีความหนาแน่นเป็นลำดับ 4 มีโรงงานเป็นลำดับ 4 มีโรงงานขนาดใหญ่ และขนาดกลางอยู่มาก

ตำบลบางบัวเป็นตำบลที่มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมมากเป็นอันดับ 3 มีความหนาแน่นเป็นลำดับ 2 มีโรงงานเป็นลำดับ 3 มีโรงงานขนาดกลางและขนาดใหญ่อยู่มาก

ตำบลบางสมัครเป็นตำบลที่มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมมากเป็นลำดับ 4 มีความหนาแน่นเป็นลำดับ 3 มีโรงงานเป็นลำดับ 2 มีโรงงานขนาดกลางและขนาดใหญ่อยู่มาก และมีนิคมอุตสาหกรรมอยู่ในพื้นที่

จากการศึกษาพบว่า การกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมจะกระจายออกไปสู่เขตอุตสาหกรรมนอกชุมชนเมือง แหล่งอุตสาหกรรมนอกเขตชุมชนเมืองจะมีการใช้พื้นที่มากกว่าอุตสาหกรรมในเขตชุมชนเมือง ซึ่งมีราคาที่ดินแพงกว่า และพบว่าขนาดของความหนาแน่นของโรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมนอกเขตชุมชนเมืองมีความหนาแน่นมากกว่าโรงงานอุตสาหกรรมในเขตชุมชนเมือง ซึ่งจากลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับแนวความคิดของ M.L. GREENHUT (1970 : 133 - 138) ซึ่งกล่าวว่า อุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ใจกลางเมืองส่วนมากมีขนาดเล็ก และอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ในบริเวณรอบนอกของเมืองจะเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ และใช้พื้นที่มาก และสอดคล้องกับแนวความคิดของ EM. HOOVER และ R. VENON (1959) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการกระจายตัวของตำแหน่งงานทางอุตสาหกรรมของมลรัฐนิวยอร์ก พบว่าขนาดการจ้างงานในอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานน้อยจะหนาแน่นย่านใจกลางเมือง และจะลดน้อยลงเมื่ออยู่ห่างออกจากเมืองออกไป ในขณะที่เดียวกันอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่มีการจ้างงานสูงจะหนาแน่นเมื่ออยู่ห่างจากเมืองออกไป

4.2.7 การเปลี่ยนแปลงของโรงงานอุตสาหกรรมและแรงงานอุตสาหกรรม

จากการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกงพบว่า โรงงานอุตสาหกรรมอำเภอบางปะกง มีการขยายตัวตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน มีจำนวนโรงงานทั้งสิ้น 206 โรงงาน และมีคนงานเพิ่มจาก 117 คน ในปี 2521 เป็น 36,692 คน ในปี พ.ศ. 2537 โดยมีสัดส่วนการเพิ่มแต่ละปีตามตารางที่ 4.14 และจากตารางดังกล่าวจะพบว่า ในปี พ.ศ. 2535 จะมีอัตราการเพิ่มของจำนวนโรงงานสูงสุดถึงร้อยละ 68.33 ซึ่งโรงงานที่เพิ่มโดยมากจะ ได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และอุตสาหกรรมเคมี และพลาสติก ซึ่งเป็นโรงงานขนาดใหญ่และขนาดกลาง ซึ่งโรงงานอุตสาหกรรมดังกล่าวจะเพิ่มในบริเวณพื้นที่ของตำบลท่าข้ามบริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด)

จากการที่จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมมีอัตราการเพิ่มสูงมากนั้นเพราะในช่วงเวลานี้ เป็นช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 ที่ได้กำหนดแนวนโยบายของการพัฒนา พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก จึงมีผลทำให้พื้นที่ในบริเวณอำเภอบางปะกง มีโรงงานอุตสาหกรรม ขนาดใหญ่ และขนาดกลางไปตั้งอยู่เป็นจำนวนมาก

และจากการศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงของโรงงานอุตสาหกรรม และแรงงานอุตสาหกรรมในหัวข้อนี้ จะกำหนดการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรม โดยแบ่งออกเป็นช่วง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดังนี้

- ช่วงที่ 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 ถึงปี พ.ศ. 2524 ซึ่งตรงกับช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4
- ช่วงที่ 2 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 ถึงปี พ.ศ. 2529 ซึ่งตรงกับช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5
- ช่วงที่ 3 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 ถึงปี พ.ศ. 2534 ซึ่งตรงกับช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6
- ช่วงที่ 4 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 ถึงปัจจุบัน ซึ่งตรงกับช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7

ช่วงที่ 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 ถึง ปี พ.ศ. 2524

ช่วงนี้เป็นช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 ซึ่งเน้นหนักไป ในด้านการกระจายความเจริญออกไปจากกรุงเทพมหานคร โดยการพัฒนาเมืองหลักขึ้นในส่วนภูมิภาค ให้เป็นศูนย์กลางที่จะกระจายความเจริญออกไปสู่ชนบท เพื่อลดความแออัด และปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมให้ดีขึ้น และในช่วงเวลานี้การเมืองภายในประเทศไม่มีเสถียรภาพ มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลบ่อย ส่งผลให้เศรษฐกิจซบเซาและการลงทุนชะงักลง

ในช่วงเวลาดังกล่าว ในอำเภอบางปะกงมีจำนวนโรงงานทั้งหมด 14 โรงงาน ซึ่งโดยมากจะกระจายตัวอยู่ในบริเวณสุขาภิบาลบางปะกง สุขาภิบาลบางวัว ตำบลท่าข้าม ตำบลบางสมัครและตำบลบางฝั่ง มีการจ้างงาน 293 คน จากเดิมเมื่อปี 2521 มีจำนวนเพียง 117 คน เมื่อคิดเป็นอัตราการเพิ่มเฉลี่ยแล้ว มีอัตราการเพิ่ม 34.94 คนต่อปี (ตารางที่ 4.14)

ขนาดของโรงงานอุตสาหกรรมในช่วงนี้ จะเป็นโรงงานขนาดเล็กและขนาดครอบครัว เป็นส่วนมาก มีการลงทุนเพียงเล็กน้อย และมีการจ้างงานที่น้อย ซึ่งจะเห็นได้จากสัดส่วนของแรงงานต่อประชากร โดยเฉลี่ยร้อยละ 0.32 คน

ส่วนประเภทอุตสาหกรรมในช่วงเวลานี้ส่วนมากเป็นอุตสาหกรรมการเกษตร ได้แก่ โรงสีข้าว โรงงานทำแป้งมันสำปะหลัง และอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม ได้แก่ โรงงานผลิตและผสมอาหารสัตว์ (ตารางที่ 4.5)

ช่วงที่ 2 ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2525 ถึงปี พ.ศ. 2529

ช่วงนี้เป็นช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ซึ่งได้กำหนดให้มีการพัฒนาเมืองหลักและเมืองรองขึ้นเพื่อรองรับการพัฒนาในระดับภูมิภาค พร้อมกับพัฒนาอุตสาหกรรมและพัฒนาเมืองโดยกำหนดโครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก (EASTERN SEABOARD) ขึ้นได้แก่ จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา เพื่อให้เป็นท่าเรือน้ำลึกและแหล่งอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ของประเทศ และให้ชลอความเติบโตและลดอิทธิพลทางเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานคร ในขณะที่เดียวกันก็พัฒนากรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อที่จะลดมลพิษ และปัญหาแหล่งเสื่อมโทรมอื่น ๆ

ในช่วงเวลานี้อำเภอบางปะกงมีจำนวนโรงงานทั้งหมด 8 โรง มีอัตราเพิ่มเฉลี่ยต่อปี 14.48 ซึ่งโดยมากจะกระจายตัวอยู่ในตำบลบางสมัคร ซึ่งไกลออกไปจากย่านศูนย์กลางเมือง บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา - ตราด) บางส่วนจะกระจายตัวอยู่ในตำบลท่าข้าม และบางส่วนจะตั้งอยู่ในเขตสุขาภิบาลบางปะกง มีจำนวนจ้างงานในช่วงเวลานี้ 3,836 คน อัตราเพิ่มโดยเฉลี่ยร้อยละ 179.52 ต่อปี ซึ่งมีอัตราเพิ่มที่มากกว่าช่วงที่ 1

ขนาดของโรงงานอุตสาหกรรมในช่วงนี้มีอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ส่วนมากจะอยู่ในตำบลบางสมัคร อุตสาหกรรมขนาดกลางส่วนมากจะอยู่ในอำเภอท่าข้าม และอุตสาหกรรมขนาดเล็กจะตั้งอยู่ในสุขาภิบาลบางปะกง เมื่อมีการเพิ่มขึ้นของอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และกลาง จึงทำให้มีการจ้างงานเพิ่มขึ้นมีผลทำให้สัดส่วนของแรงงานต่อประชากรเพิ่มขึ้น ร้อยละ 3.98 คน (ตารางที่ 4.14)

ส่วนประเภทของอุตสาหกรรม ได้แก่ อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม อุตสาหกรรมอุปกรณ์กีฬาซึ่งเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ อุตสาหกรรมแปรรูปไม้เป็นอุตสาหกรรมขนาดกลาง อุตสาหกรรมการเกษตร และอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก

ลักษณะของการใช้ที่ดินอุตสาหกรรมในช่วงเวลานี้ยังไม่มีการวางแผนการใช้ที่ดิน ดังนั้น จึงพบว่าการกระจายตัวของอุตสาหกรรมจะกระจายตัวอยู่ตามบริเวณริมทางหลวงสายสำคัญ ซึ่งได้แก่ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (สุขุมวิท) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ช่วงที่ 3 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 ถึงปี พ.ศ. 2534

ช่วงนี้เป็นช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ซึ่งกำหนดประเด็นและแนวนโยบายส่งเสริมให้อุตสาหกรรมกระจายตัวออกสู่ภูมิภาคอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ให้บริเวณมาบตาพุด จังหวัดระยอง เป็นนิคมอุตสาหกรรมติดอยู่ท่าเรือน้ำลึก บริเวณแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี เป็นที่ตั้งท่าเรือพาณิชย์หลักสำหรับการขนถ่ายสินค้ามีเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก และอุตสาหกรรมที่ไม่มีปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ให้เมืองชลบุรีเป็นศูนย์กลางการค้า และการบริหารงานภาครัฐบาลมีการสร้างระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการเข้าไปในพื้นที่เช่น ทางรถไฟสายสัตหีบ-ฉะเชิงเทรา และสร้างถนนเชื่อมโยงโครงข่ายการคมนาคมขนส่งเข้าไปพื้นที่

ในช่วงดังกล่าวมีการเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง เป็นอย่างมาก ด้วยเหตุที่อำเภอบางปะกง เป็นทำเลที่อยู่กึ่งกลางระหว่างกรุงเทพและชลบุรี ซึ่งทั้ง 2 แห่งเป็นศูนย์กลางการค้าและการบริหารงานโดยมีแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) เป็นเส้นเชื่อมต่อระหว่างชุมชนทั้ง 3 แห่งนี้ และในช่วงเวลาดังกล่าว มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ ในตำบลบางสมัคร ซึ่งเป็นรูปแบบของอุตสาหกรรมที่มีการวางแผนการใช้ที่ดิน ที่มีระบบระเบียบมากขึ้น ทำให้อำเภอบางปะกงมีโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นถึง 100 โรงงาน เมื่อรวมกับโรงงานช่วงก่อนแล้วจึงมีจำนวน 127 โรงงาน และมีอัตราการเพิ่มต่อปี ในช่วงเวลาดังกล่าวร้อยละ 37.85 การกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมโดยมากจะอยู่ในตำบลบางสมัคร และตำบลท่าข้าม ซึ่งเป็นแหล่งอุตสาหกรรมนอกเขตชุมชนเมือง ส่วนในตำบลบางปะกงและตำบลบางวัว ก็เป็นบริเวณที่มีการเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรม แต่จะเพิ่มอยู่นอกเขตสุขาภิบาลบางปะกง และสุขาภิบาลบางวัว

ขนาดของโรงงานอุตสาหกรรมในช่วงนี้ส่วนมากจะเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และขนาดกลาง โดยอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ส่วนมากจะตั้งอยู่ในตำบลบางสมัคร และอุตสาหกรรมขนาดกลางจะตั้งอยู่ในตำบลท่าข้ามเป็นส่วนมาก ส่วนในตำบลบางปะกงและตำบลบางวัว จะเป็นอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็ก และด้วยเหตุของการเพิ่มของโรงงานเป็นจำนวนมากในช่วงนี้ จึงก่อให้เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้นถึง 26,273 คน คิดเป็นอัตราเพิ่มต่อปีร้อยละ 53.73 และมีผลทำให้สัดส่วนของแรงงานต่อประชากรเพิ่มเป็นร้อยละ 23.31 คนต่อปี โดยเฉลี่ย (ตารางที่ 4.14)

ประเภทของอุตสาหกรรมในช่วงนี้ส่วนมากได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ โรงงานผลิตชิ้นส่วนเครื่องคำนวณไฟฟ้าและโรงงานผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าต่าง ๆ อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก ได้แก่ โรงงานผลิตกาวและเคมีภัณฑ์ โรงงานทำผลิตภัณฑ์จากพลาสติก อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ ได้แก่ โรงงานไสไม้แปรรูป โรงงานผลิตเครื่องใช้ในครัวเรือน

จากไม้ และอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม ได้แก่ โรงงานผลิตอาหารกึ่งสำเร็จรูปแช่แข็ง โรงงานผลิตน้ำมันจากผลิตผลทางเกษตร เป็นต้น (ตารางที่ 4.15) ลักษณะของการใช้ที่ดินอุตสาหกรรมในช่วงนี้ เริ่มมีการวางแผนการใช้ที่ดินให้เป็นระเบียบมากขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากการสร้างนิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ ในตำบลบางสมัคร และการจัดสรรพื้นที่เพื่อการอุตสาหกรรมในตำบลท่าข้าม ซึ่งเป็นการนำเอาพื้นที่ที่อยู่ลึกเข้าไปจากแนวถนนมาใช้ประโยชน์เพื่อการอุตสาหกรรม และจัดให้อุตสาหกรรมได้อยู่ในกลุ่มเดียวกันซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันทั้งอุตสาหกรรมและชุมชนที่อยู่โดยรอบ

ช่วงที่ 4 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 จนถึงปัจจุบัน

ในช่วงนี้เป็นช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 ซึ่งได้กำหนดการพัฒนาภาคมหานคร และเขตเศรษฐกิจใหม่โดยมุ่งพัฒนาโครงข่ายบริการพื้นฐาน โดยเฉพาะตามแนวถนนสายหลักเพื่อให้เป็นแกนนำในการขยายตัวของเมือง กำหนดทิศทางการขยายตัวของมหานครจะมุ่งไปเชื่อมโยงกับการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก เพื่อช่วยรองรับการขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรมและความแออัดของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีเทคนิคอุตสาหกรรมส่งออกและนิคมอุตสาหกรรมทั่วไปบริเวณมาตาพุด จังหวัดระยองเป็นเมืองอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ มีชุมชนเมืองศูนย์ความเจริญของภาคได้แก่ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา

ในช่วงนี้มีการเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกงต่อเนื่องมาจากช่วงที่ 3 ในช่วงเวลา 3 ปี แรกของแผนฯ มีโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น 69 โรง ซึ่งเมื่อรวมกับจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในช่วงก่อนแล้วมีจำนวนถึง 206 โรงงาน มีอัตราการเพิ่มต่อปีของโรงงานอุตสาหกรรมในช่วงเวลาดังกล่าว ร้อยละ 17.85 การกระจายตัวของโรงงานส่วนมากจะอยู่ในรอบนอกของย่านชุมชน ดังเช่น ในตำบลบางปะกง จะมีการกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมรอบนอกเขตสุขาภิบาล ตามบริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (สุขุมวิท) และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) นอกนั้นจะอยู่ในตำบลท่าข้าม ตำบลบางสมัคร และตำบลท่าสะอ้าน ซึ่งสองตำบลหลังเป็นแหล่งอุตสาหกรรมนอกเขตชุมชนเมือง

ขนาดของโรงงานอุตสาหกรรมในช่วงนี้จะเป็นอุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็กนี้ส่วนใหญ่จะอยู่ในตำบลท่าข้าม ตำบลบางสมัคร และเริ่มมีการกระจายตัวอยู่ในตำบลท่าสะอ้าน บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 314 (บางปะกง-ฉะเชิงเทรา) ซึ่งได้มีการปรับปรุงใหม่ทำให้เป็นบริเวณที่น่าจะมีการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มในบริเวณนี้ รวมทั้งการกระจายตัวอยู่ในตำบลบางปะกง และตำบลบางวัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สวน วิศวกรรมและการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น ขอสงวนสิทธิ์ในสิ่งที่ปรากฏ และขอสงวนสิทธิ์ในสิ่งที่ปรากฏทั้งหมดที่ปรากฏในเอกสารนี้

ประเภทของอุตสาหกรรมในช่วงนี้ส่วนมากจะเป็นอุตสาหกรรมโลหะและอโลหะ ได้แก่ โรงงานผลิตลวดเหล็กชนิดแรงดึงสูง โรงงานหล่ออลูมิเนียม อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์

อิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ โรงงานผลิตหม้อแปลงไฟฟ้า และชิ้นส่วน โรงงานผลิต COMPUTER อุตสาหกรรมกระดาษ ได้แก่ โรงงานผลิตมันเส้น มันเม็ด แป้งมัน ไซโล เก็บและลำเลียงมันเม็ด มันเส้น และแป้งมัน และอุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก ได้แก่ โรงงานผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกเสริมใยแก้ว โรงงานผลิตท่ออุปกรณ์ข้อต่อ PVC และแผ่น PVE (ตารางที่ 4.15)

เมื่อพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงดังกล่าวแล้วจะพบว่า ช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงมากจะอยู่ในช่วงที่ 3 (พ.ศ. 2530 - 2534) และช่วงที่ 4 (พ.ศ. 2535 - ปัจจุบัน) ในระหว่างปี พ.ศ. 2533 - 2537 โดยในช่วงเวลาดังกล่าวมีอัตราการเปลี่ยนแปลงทั้งจำนวนโรงงาน จำนวนแรงงานและสัดส่วนของแรงงานต่อประชากรมากที่สุด ทั้งนี้ด้วยสาเหตุของความสำเร็จของการกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 และฉบับที่ 7 และเมื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกงในด้านต่าง ๆ ในช่วงเวลาเดียวกันแล้วพบว่า

ตำบลท่าข้ามมีการเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรมมากที่สุดจาก 30 โรงงาน ในปี พ.ศ. 2533 เป็น 62 โรงงาน ในปี พ.ศ. 2537 มีอัตราการเพิ่มต่อปีร้อยละ 26.67 รองลงมาได้แก่ ตำบลบางปะกง ตำบลบางวัว และตำบลบางสมัคร มีจำนวนโรงงานเพิ่มจากปี 2533 จำนวน 26, 17 และ 12 โรงตามลำดับ คิดเป็นอัตราการเพิ่มต่อปีร้อยละ 50.00, 10.53 และ 12.50 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.16)

ประเภทของอุตสาหกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดได้แก่อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ มีจำนวนโรงงานเพิ่มขึ้น 18 โรงงาน คิดเป็นอัตราการเพิ่มร้อยละ 25.00 ต่อปี ในจำนวนนี้ได้แก่ โรงงานผลิตหม้อแปลงไฟฟ้า โรงงานผลิตเครื่องรับโทรทัศน์ พัดลม ตู้เย็นรองลงมาได้แก่อุตสาหกรรมโลหะและอโลหะ ได้แก่ โรงงานผลิตแม่พิมพ์และแม่พิมพ์โลหะ โรงงานผลิตท่อเหล็กไร้สนิมเพิ่มขึ้น 16 โรงงาน คิดเป็นอัตราการเพิ่มร้อยละ 53.47 ซึ่งเป็นอัตราการเพิ่มสูงสุดในอุตสาหกรรมที่ระบุประเภท ส่วนอุตสาหกรรมอื่น ๆ นอกจากที่ระบุเพิ่มขึ้น 30 โรงงาน คิดเป็นอัตราการเพิ่มร้อยละ 97.08 ต่อปี ซึ่งในจำนวนนี้ได้มีอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ และ อุปกรณ์อุตสาหกรรมบรรจุแก๊ส ส่วนประเภทอุตสาหกรรมที่มีการเพิ่มน้อยที่สุดได้แก่ อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม มีอัตราการเพิ่มของโรงงานต่อปีร้อยละ 12.50 และอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม มีอัตราการเพิ่มของโรงงานต่อปีร้อยละ 7.50

เมื่อพิจารณาถึงการจ้างงานในช่วงปี พ.ศ. 2533-2537 แล้วพบการเปลี่ยนแปลงดังนี้ ประเภทอุตสาหกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงของการจ้างงานมากที่สุดได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีการจ้างงานสูงที่สุดและมีการเพิ่มขึ้นของจำนวนคนงานสูงที่สุด ถึง 4,122 คน ในช่วงเวลาดังกล่าว หรือคิดเป็นร้อยละ 11.37 ของจำนวนคนแรง

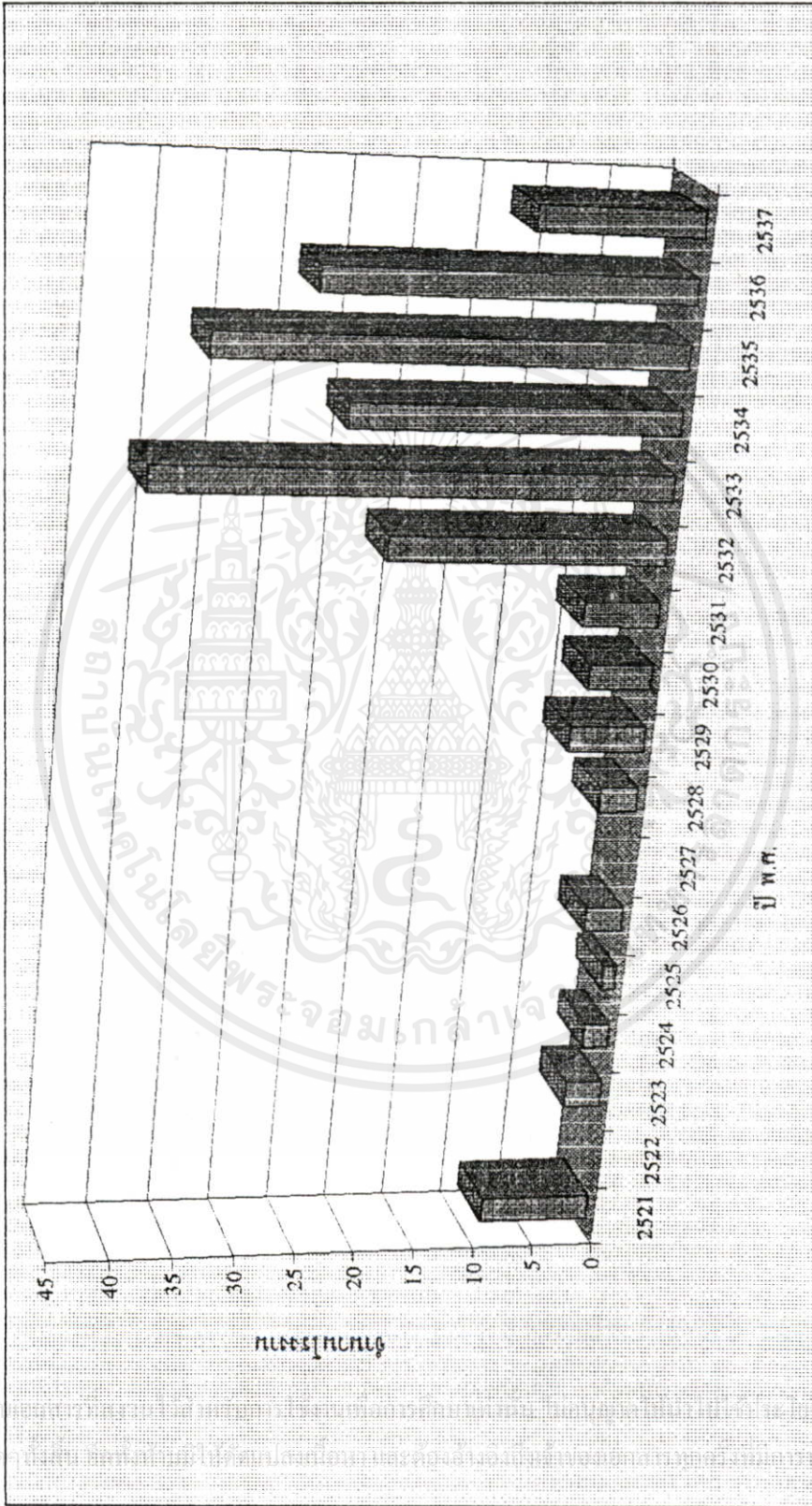
ตารางที่ 4.17

แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและจำนวนแรงงานที่เพิ่มขึ้นในห้าของบางประเภทของอุตสาหกรรม พ.ศ.2532 กับปี พ.ศ.2537

ลำดับ ที่	ประเภทอุตสาหกรรม	โรงงาน				แรงงาน				อัตราการเพิ่ม	
		พ.ศ.2533		พ.ศ.2537		พ.ศ.2533		พ.ศ.2537		โรงงาน	ต่อปี
		จำนวน(แห่ง)	สัดส่วน	จำนวน(แห่ง)	สัดส่วน	จำนวน(คน)	สัดส่วน	จำนวน(คน)	สัดส่วน		
1	อุตสาหกรรมเกษตร	22	21.78	32	15.53	659	2.58	924	2.52	11.36	10.05
2	อุตสาหกรรมก่อสร้าง	4	3.96	11	5.34	470	1.84	572	1.56	43.75	5.43
3	อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม	10	9.90	13	6.31	302	1.18	689	1.88	7.50	32.04
4	อุตสาหกรรมแปรรูปไม้	9	8.91	13	6.31	1062	4.16	1515	4.13	11.11	10.66
5	อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	4	3.96	6	2.91	1626	6.38	2058	5.61	12.50	6.64
6	อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก	9	8.91	21	10.19	3969	15.56	5520	15.04	33.33	9.77
7	อุตสาหกรรมโลหะและอลูมิเนียม	7	6.93	23	11.17	662	2.60	2078	5.66	57.14	53.47
8	อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	18	17.82	36	17.48	9061	35.53	13183	35.93	25.00	11.37
9	อุตสาหกรรมอุปกรณ์กีฬา	11	10.89	14	6.80	7092	27.81	7228	19.70	6.82	0.48
10	อุตสาหกรรมอื่น ๆ นอกจากที่ระบุ	7	6.93	37	17.96	599	2.35	2925	7.97	107.14	97.08
	รวม	101	100.00	206	100.00	25502	100.00	36692	100.00	25.99	10.97

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา , 2537

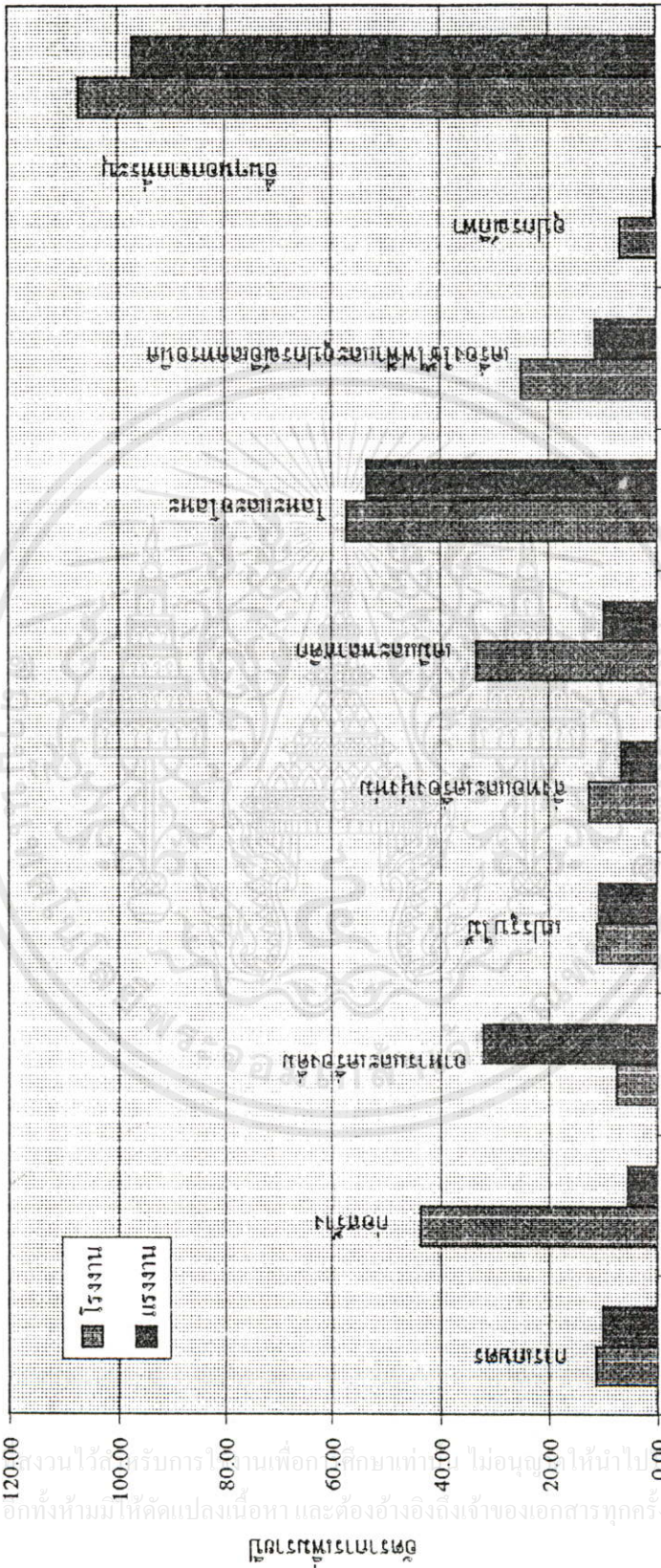
แบบภูมิที่ 4.21
 แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในเส้นทางพระราชพิธี ตั้งแต่ พ.ศ.2521 ถึง พ.ศ.2537

เอกสารนี้เป็นทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี การนำเอกสารนี้ไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต
 ไม่ว่ากรณีใด ๆ ก็ตาม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ขอสงวนสิทธิ์ในนามมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

แผนภูมิที่ 4.22

เปรียบเทียบอัตราการเพิ่มรายปีของโรงงานอุตสาหกรรมกับแรงงาน พ.ศ.2533-2537

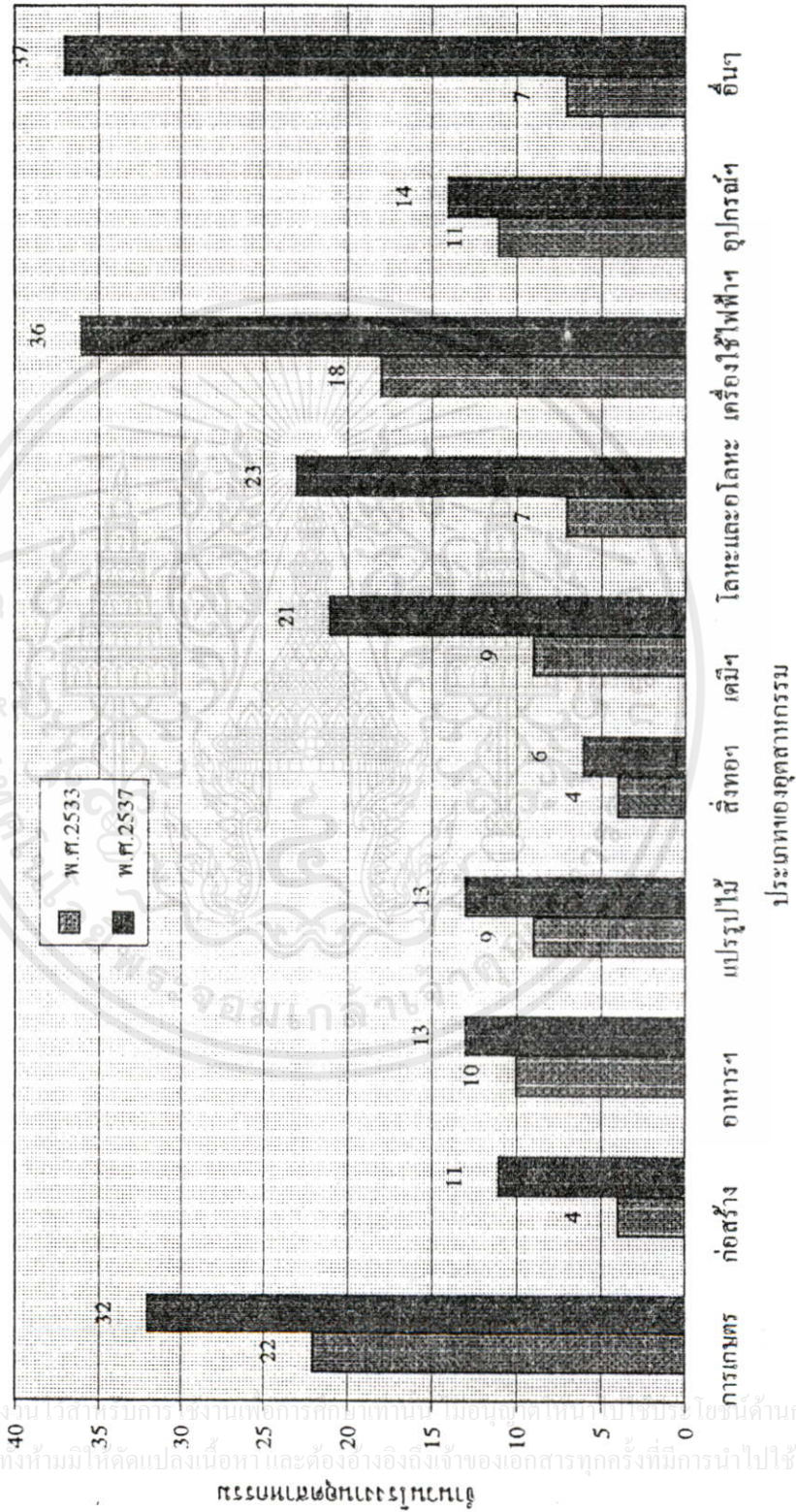

ประเภทอุตสาหกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนไว้สำหรับบริการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนภูมิที่ 4.23

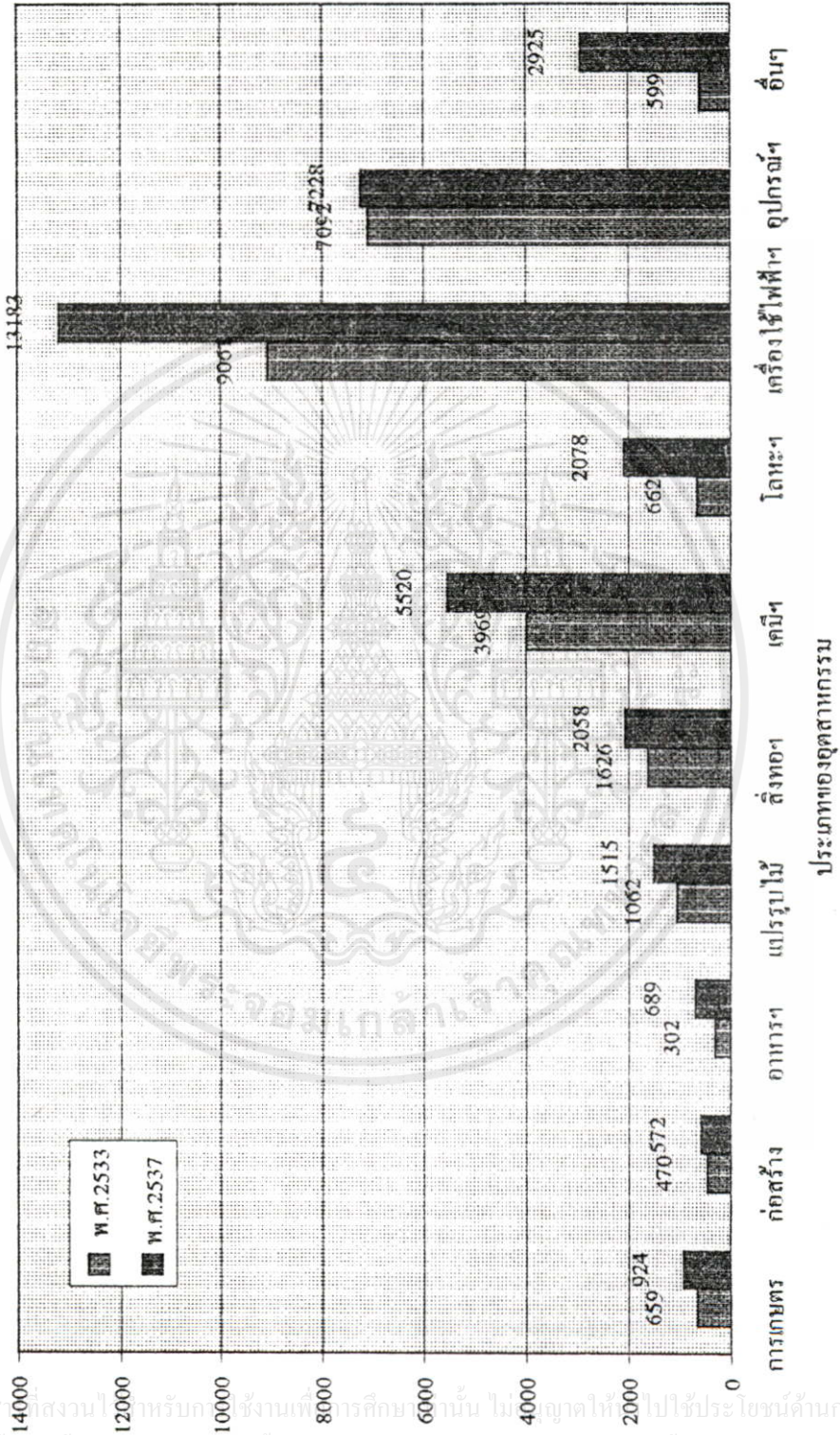
เปรียบเทียบจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอของประมง พ.ศ.2533-2537 จำแนกตามประเภทของอุตสาหกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้โดยไม่มีการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนภูมิที่ 4.24

เปรียบเทียบจำนวนแรงงานในสาขาของปี พ.ศ.2533-2537 จำนวนตามประเภทของอุตสาหกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ หากมีการนำเอกสารนี้ไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตให้โทษผู้ทำผิดตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิบัตร

งานในอุตสาหกรรมประเภทนี้ รองลงมาได้แก่อุตสาหกรรมอื่น ๆ นอกจากนี้ที่ระบุมีการเพิ่มขึ้นของ
คนงาน 2,376 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 97.08 ซึ่งเพิ่มขึ้นในอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ เป็น
ส่วนมาก ส่วนอุตสาหกรรมที่มีการเพิ่มขึ้นของแรงงานน้อยที่สุดได้แก่ อุตสาหกรรมก่อสร้างจำนวน
102 คน หรือคิดเป็นอัตราการเพิ่มต่อปีร้อยละ 5.43 และอุตสาหกรรมการเกษตร จำนวน 365
คน หรือคิดเป็นอัตราการเพิ่มต่อปีร้อยละ 10.05 (ตารางที่ 4.17)

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบการใช้พื้นที่ของโรงงานอุตสาหกรรมในระหว่างปี พ.ศ. 2533
ถึงปี พ.ศ. 2537 แล้วพบว่าตำบลที่มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อโรงงานมากที่สุดได้แก่ ตำบล
ท่าสะพาน ซึ่งเดิมเมื่อปี พ.ศ. 2533 มีการใช้พื้นที่ต่อโรงงาน 32.59 ไร่ต่อโรงงาน ต่อมาในปี
พ.ศ. 2537 มีการใช้พื้นที่ต่อโรงงานลดลงเหลือ 7.78 ไร่ต่อโรงงาน ตำบลบางปะกงในปี พ.ศ. 2533
มีจำนวน 33.32 ไร่ต่อโรงงาน ต่อมาปี 2537 ลดลงเป็น 18.43 ไร่ต่อโรงงาน ตำบลท่าข้าม ใน
ปี พ.ศ. 2533 มีจำนวน 20.24 ไร่ต่อโรงงาน ในปี พ.ศ. 2537 ลดลงเหลือ 13.46 ไร่ต่อโรงงาน
และตำบลบางสมัครในปี พ.ศ. 2533 51.56 ไร่ต่อโรงงาน ในปี พ.ศ. 2537 ลดลงเหลือ 36.37 ไร่
ต่อโรงงาน ส่วนในตำบลที่มีการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุดได้แก่ ตำบลบางผึ้ง ไม่มีการเปลี่ยนแปลง
ตำบลหอมศีล ในปี พ.ศ. 2533 ใช้พื้นที่ต่อโรงงาน 13.58 ไร่ ในปี พ.ศ. 2537 ลดลงเหลือ 13.04
ไร่ ส่วนตำบลที่มีการใช้พื้นที่ของโรงงานเพิ่มขึ้น ได้แก่ ตำบลพิมพา ในปี พ.ศ. 2533 ใช้พื้นที่ต่อ
โรงงาน 9.52 ไร่ เป็น 34.60 ไร่ ในปี พ.ศ. 2537 และตำบลหนองจอกมีการใช้พื้นที่ของโรงงาน
อุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นจาก 2.85 ไร่ ในปี พ.ศ. 2533 เป็น 12.03 ไร่ ในปี พ.ศ. 2537 (ตารางที่ 4.16)

เมื่อพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงของการใช้พื้นที่ของโรงงานอุตสาหกรรมดังกล่าวแล้ว
พบว่า ในทุกตำบลยกเว้นตำบลพิมพา และตำบลหนองจอก การใช้พื้นที่ของโรงงานอุตสาหกรรม
ต่อโรงงานจะลดลง ทั้งนี้ด้วยเหตุที่ว่า การเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรมแต่ละประเภทนั้นมี 3
ลักษณะคือ

1. การเพิ่มของโรงงานอุตสาหกรรมโดยลักษณะการจดทะเบียนแต่ยังคงใช้พื้นที่
โรงงานเดียวกันอาจจะมีการจดทะเบียนถึง 5 โรงงาน
2. การเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณโรงงานเดิม ซึ่งลักษณะของ
อุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้น จะเป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเดิมการเพิ่มขึ้นในลักษณะนี้
จะเพิ่มในย่านชุมชนอุตสาหกรรมเดิม ดังจะเห็นได้ว่าในชุมชนอุตสาหกรรมดั้งเดิมจะมีอัตราการเพิ่ม
ขึ้นมากกว่าในชุมชนที่ไม่มีอุตสาหกรรมหรืออุตสาหกรรมน้อย ทั้งนี้ด้วยเหตุที่ว่า ในบริเวณพื้นที่
ชุมชนอุตสาหกรรมดั้งเดิมนั้นมีความพร้อมในด้านการบริการพื้นฐานของรัฐ การศึกษา และความพร้อมในด้าน
แรงงาน

3. การเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรมใหม่ที่มีการใช้พื้นที่น้อยกว่าโรงงานอุตสาหกรรมเดิมที่อยู่ในพื้นที่ ซึ่งมีผลให้ส่วนเฉลี่ยของพื้นที่ลดลงไปด้วย จึงทำให้จำนวนพื้นที่ต่อโรงงานโดยเฉลี่ยลดลง

ส่วนการเพิ่มของโรงงานอุตสาหกรรมในลักษณะอื่นนอกเหนือจาก 3 ลักษณะนี้จะมีผลทำให้จำนวนพื้นที่ต่อโรงงานมีค่าสูงไปด้วยดังจะเห็นได้จากในตำบลหนองจอก ซึ่งในบริเวณท้องที่ดังกล่าวเดิมมีอุตสาหกรรมตั้งอยู่น้อยมาก ในปี 2533 มีการปรับปรุงทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 314 (บางปะกง-ฉะเชิงเทรา) อีกทั้งมีโครงการเมืองใหม่บางปะกง ไปตั้งอยู่บริเวณดังกล่าว จึงทำให้บริเวณพื้นที่ของตำบลบริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 314 (บางปะกง-ฉะเชิงเทรา) เป็นแหล่งที่มีแนวโน้มว่าจะเกิดการใช้พื้นที่อุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น

จากการวิเคราะห์ การกระจายตัวของอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง โดยพิจารณาจากการใช้ที่ดิน จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม จำนวนแรงงาน และเงินทุนในการประกอบการของโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ สามารถจัดลำดับพื้นที่ที่มีความสำคัญของอุตสาหกรรม ได้ดังนี้ ตำบลท่าข้าม ตำบลบางปะกง ตำบลบางวัว และตำบลบางสมัคร ซึ่งตำบลเหล่านี้จะเป็นแหล่งที่มีการรวมตัวของอุตสาหกรรม มีการใช้พื้นที่มาก มีความหนาแน่นของโรงงานสูง มีการลงทุนสูง และโดยส่วนใหญ่จะตั้งโรงงานในบริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) ซึ่งเป็นถนนสายหลักที่ผ่านพื้นที่ของตำบลทั้ง 4

และจากการศึกษาการใช้ที่ดินและลักษณะการกระจายตัวของอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง ในหัวข้อข้างต้นที่กล่าวมาแล้ว พบว่าการกระจายตัวของอุตสาหกรรมในช่วง พ.ศ. 2521-พ.ศ. 2524 และ พ.ศ. 2525-2529 มีลักษณะการกระจายตัว 2 ลักษณะ ได้แก่ การกระจายตัวของอุตสาหกรรมบริเวณเขตชุมชนเมืองซึ่งมี 2 แห่ง ได้แก่ สุขาภิบาลบางปะกง และสุขาภิบาลบางวัว กับการกระจายตัวของอุตสาหกรรมที่อยู่นอกเขตเมือง ได้แก่ การกระจายตัวของอุตสาหกรรมในตำบลท่าข้าม และตำบลบางสมัคร ซึ่งขนาดของอุตสาหกรรมชนิดแรกเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก และขนาดครอบครัว ประเภทอุตสาหกรรมเป็นอุตสาหกรรมการเกษตร เช่น โรงสีข้าว กับโรงงานที่ใช้ผลิตผลทางการเกษตร เช่น โรงงานทำแป้งมันสปะหลัง และอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม เช่น โรงงานผลิตและผสมอาหารสัตว์ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ PRED (1964) ซึ่งได้เสนอรูปแบบของอุตสาหกรรมในเมืองโดยยึดลักษณะของอุตสาหกรรมเป็นหลัก โดยจำแนกรูปแบบของอุตสาหกรรมไว้ ดังนี้ อุตสาหกรรมทั่วไป อุตสาหกรรมที่อาศัยการติดต่อโดยตรง และอุตสาหกรรมเพื่อลูกค้าในท้องถิ่น และตัวอย่างของประเภทอุตสาหกรรมดังกล่าวคือ อุตสาหกรรมอาหาร และอุตสาหกรรมบริการ

ส่วนการกระจายตัวของอุตสาหกรรมที่อยู่นอกเขตเมืองซึ่งได้แก่ การกระจายตัวของ อุตสาหกรรมในตำบลท่าข้าม และการกระจายตัวของอุตสาหกรรมในตำบลบางสมัคร จากลักษณะ ดังกล่าว เมื่อพิจารณาถึงทำเลที่ตั้งอุตสาหกรรมในเชิงภูมิศาสตร์ตามแนวความคิดของ GEORGE RENNEN (1974) ที่กล่าวว่า จะต้องมีการเข้าถึงปัจจัย 6 ประการคือ วัตถุดิบ ตลาด แรงงาน พลังงาน ทุน และการคมนาคมขนส่ง ในกรณีที่ตั้งกระจายที่จัดที่เหมาะสมที่สุดคือ จุดที่ อุตสาหกรรมอยู่ใกล้ปัจจัยของขบวนการผลิต และจากการวิเคราะห์ถึงทำเลที่ตั้งของตำบลท่าข้ามและ ตำบลบางสมัครแล้วพบว่าสาเหตุที่ก่อให้เกิดอุตสาหกรรมในตำบลทั้งสองดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับ แนวความคิดของ GEORGE RENNEN เพราะเป็นจุดที่อยู่ใกล้ปัจจัยของขบวนการผลิตที่สำคัญได้ แก่ แหล่งแรงงาน ซึ่งในสุขาภิบาลบางปะกง และสุขาภิบาลบางบัว จากตารางที่ 4.20 พบว่า ตำบลท่าข้ามมีระยะห่างจากสุขาภิบาลบางปะกง 5.5 กิโลเมตร ซึ่งเป็นระยะทางที่ใกล้ที่สุด

เมื่อพิจารณาถึงรูปแบบการใช้ที่ดินอุตสาหกรรมพบว่า ในช่วงเวลานี้ยังไม่มีกรวาง แผนการใช้ที่ดินสำหรับอุตสาหกรรม ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าจะมีการใช้ที่ดินอุตสาหกรรมบริเวณแนวถนน ก่อให้เกิดการใช้ที่ดินไม่เป็นระเบียบ และพบว่า เริ่มมีการกระจายตัวของอุตสาหกรรมออกไปยัง บริเวณนอกเมือง ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) มากขึ้น

ในช่วงปี พ.ศ. 2530-2534 และช่วงปี พ.ศ. 2535 จนถึง 2537 มีการขยายตัว ของอุตสาหกรรมนอกเขตชุมชนเมืองมากขึ้นโดยเฉพาะในตำบลท่าข้าม และตำบลบางสมัคร ตาม บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) ขนาดของโรงงานอุตสาหกรรมในช่วงนี้ส่วน มากจะเป็นโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ และกลาง และมีการใช้พื้นที่โรงงานอุตสาหกรรมเพิ่ม ขึ้น และมีการจ้างงานเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะในตำบลท่าข้ามและตำบลบางสมัคร จะมีการจ้างงานสูงที่สุด เป็นอันดับ 1 และ 2 ดังนี้ ด้วยลักษณะดังกล่าวจึงเห็นว่ามีผลสอดคล้องกับทฤษฎีการกระจาย ตัวของกิจกรรมต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจในเมือง ของ M.L. GREENHUT (1970) ซึ่งได้กล่าวถึงการ ใช้ พื้นที่อุตสาหกรรมว่าอุตสาหกรรมที่อยู่ใจกลางเมืองส่วนมากจะมีขนาดเล็ก และในบริเวณรอบเมือง ออกไป จะเป็นอุตสาหกรรมที่มีขนาดใหญ่ใช้พื้นที่มาก

และเมื่อพิจารณาถึงจำนวนการจ้างงานแล้วพบว่าลักษณะการกระจายตัวของแรงงาน สอดคล้องกับแนวความคิดของ EM. HOOVER และ R.VENON (1995) ที่กล่าวว่าอุตสาหกรรมขนาด ใหญ่ที่มีการจ้างงานสูง จะหนาแน่นเมื่ออยู่ห่างเมืองออกไปส่วนอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานน้อย จะมี หนาแน่นย่านใจกลางเมือง

เมื่อพิจารณาถึงรูปแบบการใช้ที่ดินอุตสาหกรรมพบว่า เริ่มมีการวางแผนการใช้ที่ดิน อุตสาหกรรมขึ้น ซึ่งเห็นได้จากการเกิดขึ้นของนิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ ในตำบลบางสมัคร และการ

จัดสรรพื้นที่เพื่อการอุตสาหกรรมในตำบลท่าข้าม
ชัดเจนขึ้น ก่อให้เกิดการใช้ที่ดินที่เป็นระเบียบขึ้น

จึงทำให้เกิดการรวมกลุ่มของอุตสาหกรรมอย่าง

4.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขยายตัวของอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง

4.3.1 แหล่งวัตถุดิบและตลาดสินค้าอุตสาหกรรม

(1) แหล่งวัตถุดิบ

จากลักษณะโครงสร้าง และวัตถุดิบที่ใช้ในอุตสาหกรรมแต่ละประเภทพบว่า วัตถุดิบที่ใช้ในโรงงานอุตสาหกรรมนั้นมีที่มาจากภายในประเทศ และจากต่างประเทศดังนี้

1) วัตถุดิบจากภายในประเทศ เป็นวัตถุดิบหรือผลผลิตที่มีในจังหวัดและภาค

ต่าง ๆ คือ

- กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ ประเภทต่าง ๆ เช่นใยสังเคราะห์ ฝ้าย โลหะ และสารเคมี
- จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่ สัตว์น้ำ มันสำปะหลัง
- ภาคกลาง ได้แก่ หนังสัตว์ โลหะ ข้าว ผักและผลไม้
- ภาคเหนือ ได้แก่ ดิน ฝ้าย ถั่วเหลือง โลหะ ไม้
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ หนังสัตว์ ไม้ ปอ นุ่น ข้าว มันสำปะหลัง
- ภาคตะวันออก ได้แก่ ไม้ ยางพารา ดิน ผลไม้
- ภาคตะวันตก ได้แก่ หิน ทราาย โลหะ ปูนซีเมนต์
- ภาคใต้ ได้แก่ ยางพารา ดิน โลหะ

2) วัตถุดิบจากต่างประเทศ เป็นวัตถุดิบที่ส่งจากประเทศต่าง ๆ ดังนี้

- เคมีภัณฑ์ ส่วนใหญ่จากประเทศญี่ปุ่น อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา
- เยื่อกระดาษ ส่วนใหญ่จากประเทศสหรัฐอเมริกา สวีเดน ญี่ปุ่น ฮองกง
- เส้นใยประดิษฐ์และไนลอน ส่วนใหญ่จากประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา

เยอรมัน เนเธอร์แลนด์

- ฝ้ายส่วนใหญ่จากประเทศอียิปต์ ชูดาน อูกานดา และเปรู
- ส่วนประกอบอิเล็กทรอนิกส์ ส่วนใหญ่จากประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา

ญี่ปุ่น และเยอรมัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อเมริกา และยุโรป

- เศษเหล็กและเหล็กกล้า ส่วนมากจากประเทศสวีเดน อังกฤษ และรัสเซีย

- เม็ดพลาสติกและพีวีซี ส่วนใหญ่จากประเทศเยอรมัน ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา

(2) ตลาดสินค้าอุตสาหกรรม

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลของหอการค้าจังหวัดฉะเชิงเทรา ในปี พ.ศ. 2536 พบว่าจังหวัดฉะเชิงเทรา มีตลาดสินค้าทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เป็นสัดส่วนดังนี้

ตลาดภายในจังหวัดฉะเชิงเทรา

ตลาดกรุงเทพมหานคร

ตลาดจังหวัดอื่น ๆ ทั่วประเทศ

ตลาดต่างประเทศ

ตลาดสินค้าส่วนใหญ่ร้อยละ 45.0 จากสินค้าทั้งหมดที่ผลิตได้อยู่ที่กรุงเทพมหานคร ร้อยละ 18.3 เป็นตลาดที่จังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ และร้อยละ 21.6 เป็นตลาดต่างประเทศ ส่วนที่เหลือเป็นตลาดภายในจังหวัดฉะเชิงเทรา ร้อยละ 15.1 ดังนี้จึงเห็นได้ว่า ตลาดสินค้าที่สำคัญ คือตลาดกรุงเทพฯ และตลาดต่างประเทศ

4.3.2 การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร

การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรในอำเภอบางปะกง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530-2537 มีอัตราการเปลี่ยนแปลงคิดเป็นร้อยละ 0.87 ต่อปี ตำบลที่มีอัตราการเพิ่มสูงสุด ได้แก่ ตำบลท่าสะพาน รองลงมาได้แก่ ตำบลท่าข้าม และตำบลพิมพา คิดเป็นร้อยละ 1.73 และ 0.48 ตามลำดับ ส่วนตำบลที่มีอัตราการเพิ่มของประชากรต่ำสุด ได้แก่ ตำบลหอมศีล คิดเป็นร้อยละ -3.18 ประชากรส่วนใหญ่ย้ายถิ่นเข้าทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ในตำบลท่าข้าม ตำบลบางวัว และตำบลพิมพา ซึ่งในย่านอุตสาหกรรมบางแห่งมีการก่อสร้างหอพักให้คนงานอาศัยเช่นใน นิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ ในตำบลบางสมัคร บางแห่งมีการก่อสร้างบ้านพักอาศัยบริเวณใกล้แหล่งงานหรือโรงงาน เป็นไปในรูปแบบของการให้เช่า สำหรับผู้มีรายได้น้อยซึ่งจะกระจุกตัวอยู่ในตำบลบางวัว และตำบลบางปะกง

จากการคาดประมาณประชากรในปี พ.ศ. 2547 จะมีประชากรในอำเภอบางปะกง เพิ่มขึ้น 83,064 คน ซึ่งประชากรเหล่านี้จะกระจายตัวอยู่ในตำบลท่าสะพาน 19,008 คน ตำบลบางปะกง 14,154 คน และตำบลสองคลอง 9,827 คน ตำบลบางวัว 9,365 คน และตำบลท่าข้าม 9,206 คน ในส่วนของความหนาแน่น อำเภอบางปะกง และตำบลบางวัว 403 คน และ 393 คน ต่อตารางกิโลเมตรตามลำดับ ส่วนตำบลที่มีความหนาแน่นน้อยที่สุดได้แก่ ตำบลพิมพา เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า 129 คนต่อตารางกิโลเมตร รองลงมาได้แก่ ตำบลบางฝั่ง และตำบลหนองจอก 148 คน และ 182 คนต่อตารางกิโลเมตรตามลำดับ (ตารางที่ 4.18)

ตารางที่ 4.18

แสดงการคาดประมาณจำนวนประชากรรายตำบลของอำเภอบางประกง

ลำดับ ที่	ตำบล	พื้นที่ (กม. ²)	ประชากร ปี 2530	ความหนาแน่น คนต่อกม. ² (2530)	ประชากร ปี 2537	ความหนาแน่น คนต่อกม. ² (2537)	อัตราการเพิ่ม เฉลี่ยต่อปี	ประชากร ปี2542	ประชากร ปี2547
1	ท่าสะพาน	15.78	5,918	375	9,736	617	9.22	16,281	19,008
2	บางประกง	35.48	14,380	405	14,314	403	-0.07	14,201	14,154
3	บางวัว	22.09	8,408	381	8,687	393	0.47	9,165	9,365
4	ท่าข้าม	23.22	6,508	280	7,295	314	1.73	8,644	9,206
5	บางฝั่ง	32.18	5,066	157	4,776	148	-0.82	4,279	4,072
6	หนองจอก	19.56	3,857	197	3,555	182	-1.12	3,037	2,822
7	บางสมัคร	27.14	5,307	196	5,132	189	-0.47	4,832	4,707
8	บางเกลือ	21.26	5,447*	256	5,287	249	-1.47	4,727	4,327
9	พิมพา	17.04	2,125	125	2,196	129	0.48	2,318	2,368
10	หอมกึล	17.23	5,777*	335	5,410	314	-3.18	4,126	3,208
11	สองคลอง	41.02	9,131	223	9,334	228	0.32	9,682	9,827
	รวม	272.00	71,377**	262	75,722	278	0.87	81,292	83,064

ที่มา : สำนักทะเบียนราษฎร กระทรวงมหาดไทย , 2537

* ข้อมูลปี 2535

** ยอดรวมทั้งหมดยกเว้นตำบลหอมกึลที่แยกออกมาจากตำบลบางเกลือ(ปีพ.ศ.2530จำนวนประชากรของตำบลบางเกลือ มีจำนวน10,677 คน)

สาเหตุที่ตำบลท่าสะอ้านมีอัตราการเพิ่มสูงสุด และมีความหนาแน่นของประชากรสูงสุด เพราะตำบลท่าสะอ้านเป็นแหล่งที่ตั้งของที่ว่าการอำเภอบางปะกงและเป็นสถานที่ตั้งของส่วนราชการหลายแห่ง

4.3.3 ปัจจัยทางด้านกายภาพ

ปัจจัยทางด้านกายภาพได้แก่ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมโดยทั่วไปจะพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

(1) ทำเลที่ตั้ง ลักษณะทำเลที่ตั้งของอำเภอบางปะกงมีผลต่อการก่อให้เกิดการขยายตัวของอุตสาหกรรมของเมืองเป็นอย่างมากคือ อำเภอบางปะกงมีความได้เปรียบกว่าอำเภออื่น ๆ ในจังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดอื่น ๆ เพราะตั้งอยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นแหล่งงาน ตลาด ย่านการค้าและบริการ เป็นศูนย์กลางการขนส่งทั้งวัตถุดิบเข้าโรงงาน และสินค้าออกสู่ตลาดตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน อีกทั้งมีท่าเรือคลองเตย และสนามบินดอนเมืองระยะทางระหว่างกรุงเทพมหานครกับอำเภอบางปะกงเพียง 45 กิโลเมตร

อำเภอบางปะกงยังเป็นพื้นที่ที่อยู่ในโครงการพัฒนา พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก (EASTERN SEABOARD) ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) อีกทั้งพื้นที่อำเภอบางปะกงยังได้รับสิทธิประโยชน์ทางการส่งเสริมการลงทุน ที่อยู่ในใกล้กรุงเทพมหานครมากที่สุด โดยเทียบเท่ากับจังหวัดในภูมิภาคและด้วยเหตุดังกล่าวจึงทำให้อำเภอบางปะกงมีความได้เปรียบทางด้านทำเลที่ตั้งมากยิ่งขึ้น

(2) ระบบการคมนาคมขนส่ง

อำเภอบางปะกงมีการคมนาคมขนส่งทั้งทางบกและทางน้ำ สามารถใช้ติดต่อกับอำเภอและจังหวัดข้างเคียงได้ทุกฤดูกาล ในการคมนาคมทางน้ำ ได้อาศัยแม่น้ำบางปะกงเป็นเส้นทางที่สำคัญ รวมทั้งยังมีคลองใหญ่-เล็ก อีกจำนวนมาก ซึ่งสามารถใช้เป็นเส้นทางคมนาคมขนส่งได้

1) เส้นทางคมนาคมทางบก

การคมนาคมขนส่งทางบกสามารถทำได้โดยสะดวกรวดเร็ว และประหยัดค่าใช้จ่าย โดยใช้ติดต่อระหว่าง จังหวัด อำเภอ ตำบล ดังนี้ คือ

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (ถนนสุขุมวิท) ระยะทาง 100 กิโลเมตร จากสถานีขนส่งเอกมัย เขตพระโขนง ผ่านจังหวัดสมุทรปราการ ถึงอำเภอบางปะกงเชื่อมโยงตำบลสองคลอง กับตำบลบางปะกง

อีกเส้นทางเป็นอีกเส้นทางหนึ่งสำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้ง ทางหลวงแผ่นดิน 34 (ถนนบางนา - ตราด) ระยะทางประมาณ ๔๕ กิโลเมตร จากสี่แยกบางนา เขตพระโขนง เป็นถนนระดับภาคเชื่อมโยงระหว่างกรุงเทพมหานครกับ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ช่วงที่ผ่านอำเภอบางปะกงมีความยาว 18.63 กิโลเมตร ผ่านตำบล หอมศีล ตำบลบางสมัคร ตำบลบางวัว ตำบลบางปะกง และตำบลท่าข้าม จากการสำรวจภาคสนามพบว่า บนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) มีโรงงานตั้งอยู่ 140 โรงงาน และมีนิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ ซึ่งอยู่ในตำบลบางสมัคร และสวนอุตสาหกรรมซึ่งเป็นนิคมอุตสาหกรรมของเอกชน อยู่ในตำบลท่าข้ามตั้งอยู่บนแนวถนนสายดังกล่าว

จึงเห็นได้ว่า ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา - ตราด) เป็นถนนเศรษฐกิจ และเป็นแหล่งที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมของอำเภอบางปะกง

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 314 (บางปะกง-ฉะเชิงเทรา) ระยะทางประมาณ 22 กิโลเมตร ซึ่งเป็นทางหลวงสายรอง เชื่อมระหว่างอำเภอบางปะกง กับอำเภอเมืองฉะเชิงเทราซึ่งปัจจุบันได้ปรับปรุงใหม่ ทำให้มีความกว้างและสะดวกขึ้น และจากการสำรวจภาคสนามพบว่า บนถนนสายนี้มีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่ 7 โรง ซึ่งอุตสาหกรรมที่พบได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ในอนาคตคาดว่าจะมีการเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรมบนถนนสายนี้ อีกมาก

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3125 (แยก 314 - บางปะกง) ระยะทาง 573 เมตร เขตทาง 30 เมตร ถนนสายนี้เป็นถนนที่เข้าที่ว่าการอำเภอบางปะกง ซึ่งอยู่ในตำบลท่าสะอ้าน

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3286 หรือถนนจรัลยานนท์ (แยก 34 - บางวัว) ระยะทาง 2.95 กิโลเมตร เขตทาง 20 เมตร ถนนสายนี้เป็นถนนที่เชื่อมระหว่างสุขาภิบาลบางวัว กับสุขาภิบาลท่าสะอ้าน และเป็นถนนสายสำคัญสายหนึ่ง โรงงานที่พบบนถนนสายนี้เป็นโรงงานขนาดเล็ก เนื่องด้วยขนาดเขตทางของถนนสายนี้มีความแคบจึงไม่เหมาะที่โรงงานขนาดใหญ่จะตั้ง

นอกจากนี้ยังมีทางหลวงท้องถิ่นของกรมโยธาธิการคือทางสายพิมพาวาส-แสนภูคาษ (ช่วง 1,2) ระยะทาง 7.929 กิโลเมตร (ช่วง 3) ระยะทาง 6.661 กิโลเมตร มีเขตทางข้างละ 15.00 เมตร และทาง ร.พ.ช. สายพิมพาวาส-คลองเกาะคอน ระยะทาง 7.8 กิโลเมตร ผิวลูกรัง ขนาดเขตทางข้างละ 15.00 เมตร

และปัจจุบันได้มีโครงการตัดถนนสายกรุงเทพ-ชลบุรี ซึ่งกำลังดำเนินการก่อสร้างจะพาดผ่านทางด้านเหนือของอำเภอบางปะกงผ่านพื้นที่ตำบลพิมพา ตำบลบางวัว ตำบลท่าสะอ้าน และตำบลบางผึ้ง อีกทั้งมีถนนโครงการเชื่อมระหว่าง ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) กับถนนโครงการสายกรุงเทพ-ชลบุรี ซึ่งแนวถนนตัดผ่านในตำบลบางวัวกำลังอยู่ในระหว่างการเนนการก่อสร้างเช่นกัน และเมื่อมีการก่อสร้างถนนสายดังกล่าวนี้ทั้ง 2 เส้นทางคาดว่าจะมีผลทำให้พื้นที่ตำบลต่าง ๆ ที่แนวถนนทั้งสองสายตัดผ่าน มีการใช้พื้นที่เพื่อการอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นอีกมากโดย

เฉพาะในพื้นที่ตำบลบางวัว ซึ่งมีแนวถนนทั้งสองสายตัดผ่านในพื้นที่มากที่สุด (รายละเอียดในแผนที่ที่ 4.2)

จากแผนที่ จะเห็นว่าโครงข่ายถนนของอำเภอบางปะกง จะมีรูปแบบเป็นตารางกึ่งิด และแบบรัศมีผสมกัน โดยมีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) และถนนสายกรุงเทพฯ-ชลบุรี เป็นถนนสายประธาน ซึ่งถนนทั้งสองสามารถติดต่อเชื่อมโยงกับกรุงเทพมหานคร และชลบุรี ส่วนถนนสายรองได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (ถนนสุขุมวิท) เชื่อมจังหวัดสมุทรปราการ และกรุงเทพมหานคร ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 314 (บางปะกง - ฉะเชิงเทรา) เชื่อมระหว่างอำเภอบางปะกง กับจังหวัดฉะเชิงเทรา

2) ขนส่งจังหวัด

บางปะกงไม่มีสถานีจอดรถโดยสาร รถโดยสารบางสายจอดที่ตลาดบางปะกง มีรถที่จอดเทียบที่กับขนส่งจังหวัด เป็นรถโดยสารขนาดใหญ่ 48 คัน การเดินทางโดยสารประจำทางระหว่างจังหวัดฉะเชิงเทรากับจังหวัดใกล้เคียง รายละเอียดดูจากตารางที่ 4.19 นอกจากรถโดยสารประจำทางสายที่มีในตารางดังกล่าวแล้ว รถโดยสารประจำทางทุกสายที่แล่นระหว่างกรุงเทพมหานคร กับจังหวัดต่าง ๆ ของภาคตะวันออก ก็ผ่านอำเภอบางปะกงทั้งสิ้น

ตารางที่ 4.19

แสดงการเดินทางโดยสารประจำทาง

หมวดที่	สายที่	ชื่อเส้นทาง	การเดินทาง			จำนวนรถ ตามข้อกำหนด	ระยะทาง กม.
			ไป	กลับ	รวม เที่ยว/วัน		
4	1618	ฉะเชิงเทรา - บางปะกง	18	22	44	6 - 8 คัน	26
3	306	ชลบุรี - ฉะเชิงเทรา	40	88	80 - 96	13 - 27 คัน	47
2	53	กรุงเทพฯ - ฉะเชิงเทรา (ก) (ปรับอากาศ และไม่ปรับ อากาศ)			6 - 10 5 - 12		
	346	ชลบุรี - บางปะกง (รถสองแถวขนาดกลาง)			จอดที่ตลาด เก่าบางปะกง	วิ่งผ่านบางปะกง	
	343	ชลบุรี - คลองด่าน (รถสองแถวขนาดกลาง)					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สำนักงานวิศวกรรมจราจรใช้สำหรับการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น ลิขสิทธิ์นี้เป็นของกองนโยบาย และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.20
แสดงปริมาณการจราจร แยกประเภท ในชั่วโมงเร่งด่วน ของห้าแยกบางปะกง พ.ศ.2537

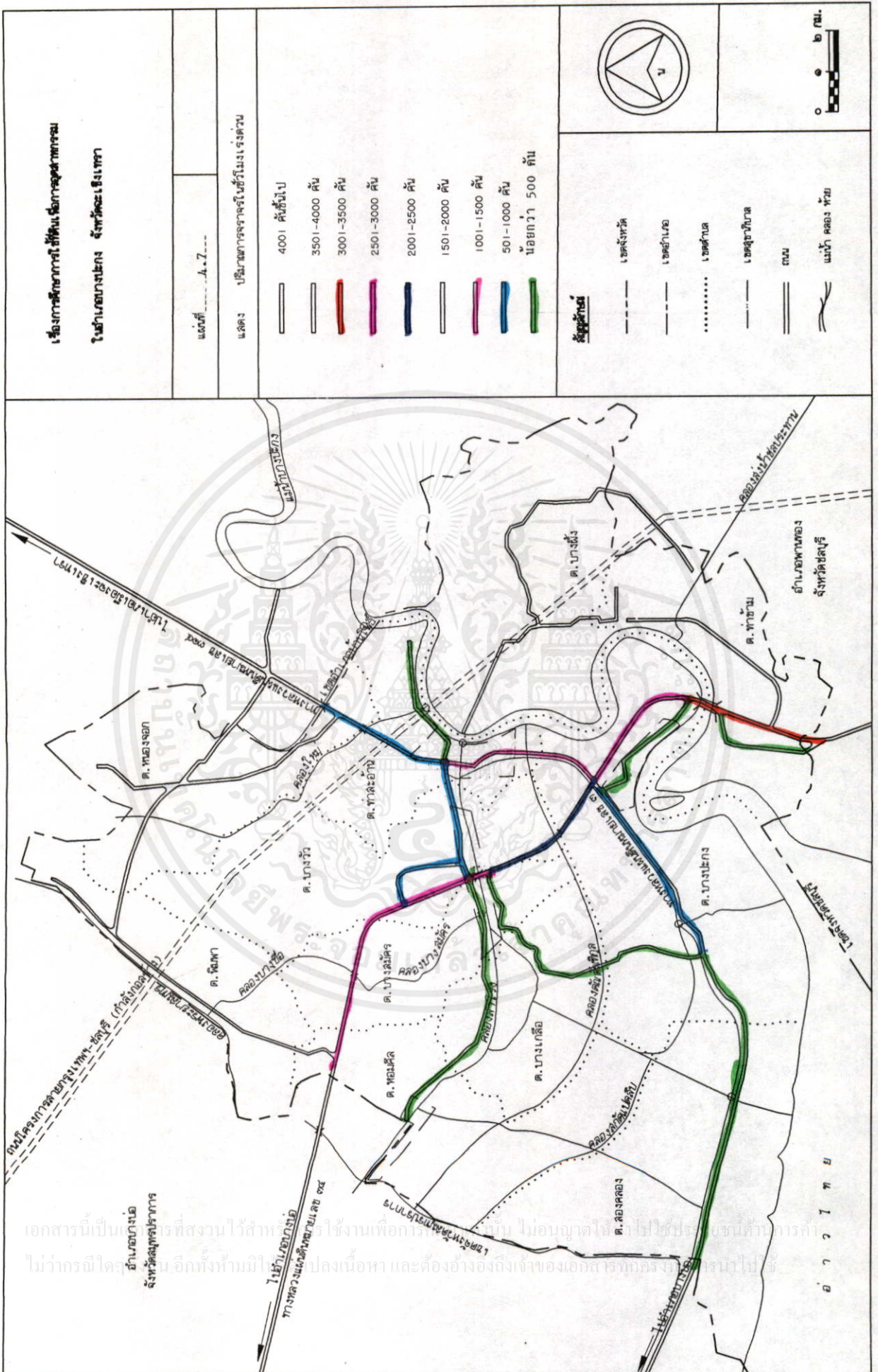
จุดสำรวจ	เวลา	รถจักรยานยนต์	ร้อยละ	รถยนต์ส่วนบุคคล	ร้อยละ	รถโดยสาร	ร้อยละ	รถบรรทุก	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
1	9.00 - 10.00	71	3.06	662	28.53	125	5.30	1462	63.02	2320	100
(กลุ่มพื้นที่ 4)	16.00 - 17.00	95	3.23	767	26.10	193	6.57	1884	64.10	2939	100
2	9.00 - 10.00	94	4.31	544	24.93	102	4.67	1442	66.09	2182	100
(กลุ่มพื้นที่ 3)	16.00 - 17.00	87	3.12	806	28.88	167	5.98	1731	62.02	2791	100
3	9.00 - 10.00	93	4.90	551	29.05	125	6.59	1128	59.46	1897	100
(กลุ่มพื้นที่ 2)	16.00 - 17.00	119	4.96	610	25.43	125	5.21	1545	64.40	2399	100
4	9.00 - 10.00	129	5.88	611	27.85	154	7.02	1300	59.25	2194	100
(กลุ่มพื้นที่ 2)	16.00 - 17.00	129	4.90	644	24.47	199	7.56	1660	63.07	2632	100
5	9.00 - 10.00	170	6.31	510	18.92	194	7.20	1822	67.58	2696	100
(กลุ่มพื้นที่ 2)	16.00 - 17.00	169	5.29	555	17.37	229	7.17	2242	70.17	3195	100
6	9.00 - 10.00	204	7.19	635	22.39	166	5.85	1831	64.56	2836	100
(กลุ่มพื้นที่ 1)	16.00 - 17.00	280	8.33	759	22.58	206	6.13	2117	62.97	3362	100

ที่มา : สำนักวิศวกรรม กรรมการผังเมือง

ตารางที่ 4.20(ต่อ)
แสดงปริมาณการจราจร แยกประเภท ในช่วงโมงเร่งด่วน ของท่าอากาศยาน กง พ.ศ.2537

จุดสำรวจ	เวลา	รถจักรยานยนต์	ร้อยละ	รถยนต์ส่วนบุคคล	ร้อยละ	รถโดยสาร	ร้อยละ	รถบรรทุก	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
7	9.00 - 10.00	71	9.59	107	14.46	36	4.86	526	71.08	740	100
(กลุ่มพื้นที่ 3)	16.00 - 17.00	60	8.15	111	15.08	56	7.61	509	69.16	736	100
8	9.00 - 10.00	99	14.67	152	22.52	60	8.80	364	53.93	675	100
(กลุ่มพื้นที่ 3)	16.00 - 17.00	89	15.59	85	14.89	37	6.48	360	63.05	571	100
9	9.00 - 10.00	151	14.19	105	9.87	58	5.45	750	70.49	1064	100
(กลุ่มพื้นที่ 2)	16.00 - 17.00	132	13.87	136	14.29	70	7.35	614	64.50	952	100
10	9.00 - 10.00	150	18.82	117	14.68	82	10.29	448	56.21	797	100
(กลุ่มพื้นที่ 2)	16.00 - 17.00	99	15.37	81	12.58	34	5.28	430	66.77	644	100
11	9.00 - 10.00	63	14.06	8	1.79	32	7.14	345	77.01	448	100
(กลุ่มพื้นที่ 2)	16.00 - 17.00	60	13.70	24	5.48	40	9.13	314	71.69	438	100

ที่มา : สำนักวิศวกรรม กรมการผังเมือง

เอกสารนี้เป็นทรัพย์สินทางปัญญาของกรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม ไม่ควรนำเอกสารนี้ไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากกรมการขนส่งทางบก

3) สภาพการจราจร

จากการสำรวจสภาพการจราจรบนถนนสายสำคัญในเขตอำเภอบางปะกงพบว่า ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (ถนนบางนา-ตราด) ช่วงก่อนถึงชุมชนบางวัว มีปริมาณการจราจรตลอดทั้งวันสูงสุด คือประมาณ 60,500 คัน/วัน โดยมีปริมาณการจราจร อยู่ในช่วง 1,000 - 4,000 คันตลอดทั้งวัน ส่วนบนถนนสายนี้บริเวณเขตอำเภอบางปะกงกับ จังหวัดชลบุรีจะมีปริมาณการจราจรในชั่วโมงเร่งด่วนสูงสุด คือประมาณ 5,000 คัน ส่วนถนนที่มีปริมาณการจราจร รองลงมาคือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 314 (บางปะกง - ฉะเชิงเทรา) มีปริมาณการจราจรตลอดทั้งวันประมาณ 13,800 คัน และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (ถนนสุขุมวิท) มีปริมาณการจราจรตลอดทั้งวันประมาณ 9,900 คัน โดยมีปริมาณค่อนข้างสม่ำเสมอตั้งแต่เวลา 07.00 ถึงเวลา 19.00 นาฬิกา (ตารางที่ 4.20)

และจากการสำรวจปริมาณการจราจรแยกประเภทพบว่า รถกระบะรถทุก 4 ล้อ และรถบรรทุกขนาดใหญ่มีปริมาณใกล้เคียงกันบนถนนแต่ละสาย คือ ประมาณร้อยละ 65 ของยานพาหนะทั้งหมด รองลงมา คือ รถส่วนบุคคลและรถจักรยานยนต์รายละเอียดต่าง ๆ ของปริมาณรถยนต์แต่ละประเภทบนถนนสายต่าง ๆ ได้แสดงไว้ในตารางที่ 4.20

(3) ความสะดวกในการเข้าถึง

การเข้าถึงภายในพื้นที่เป็นปัจจัยที่สามารถส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินจากสภาพการใช้ที่ดินเดิมเป็นสภาพการใช้ที่ดินรูปแบบใหม่ พื้นที่ที่มีการเข้าถึงได้ดีที่สุดโอกาสที่จะถูกนำมาใช้จะมีมากกว่าพื้นที่ที่มีการเข้าถึงน้อย

ในการพิจารณาถึงความสะดวกในการเข้าถึงของตำบลต่าง ๆ ภายในอำเภอบางปะกงจะพิจารณาจากโครงข่ายการคมนาคมและขนส่งทางบก โดยจะหาระยะทางที่สั้นที่สุด ในการเชื่อมโยงระหว่างตำบลเป็นตัวกำหนด

เมื่อวัดระยะทางระหว่างตำบลจากแผนที่เราสามารถนำเอาระยะทางระหว่างตำบลมาสร้างเป็นตารางแสดงการเข้าถึงระหว่างตำบลต่าง ๆ ภายในอำเภอบางปะกงตามตารางที่ 4.21 จะเห็นว่า ตำบลบางปะกงและตำบลบางวัวจะมีการเข้าถึงเป็นลำดับ 1 และ 2 เพราะจะทำเลที่ตั้งของทั้งสองตำบลดังกล่าวสามารถเชื่อมโยงกับตำบลอื่น ๆ ได้มากกว่าและมีผลทำให้ตำบลทั้งสองมีบทบาทเป็นศูนย์กลางการค้า และบริการและเป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมและที่พักอาศัยที่สำคัญของอำเภอบางปะกง รองลงมา ได้แก่ ตำบลบางเกลือเป็นตำบลที่มีการเข้าถึงเป็นลำดับที่ 3 ซึ่งมีบทบาทเป็นชุมชนศูนย์ กลางชนบท การเข้าถึงลำดับที่ 4 ได้แก่ตำบลบางสมัครซึ่งมีบทบาทด้านอุตสาหกรรมเพราะเป็นที่ตั้งของอุตสาหกรรมเวลโกรว์ การเข้าถึงลำดับที่ 5 ได้แก่ ตำบล

ตารางที่ 4.21

แสดงการเข้าถึงตำบลต่างๆภายในอำเภอบางปะกง

ลำดับ ที่	ตำบล	ทำ สะพาน	บาง ปะกง	บางวัว	ท่าข้าม	บางฝั่ง	หนอง จอก	บาง สมัคร	บาง เกลือ	พินพา	หอม ทืด	ตอง คลอง	รวม	ลำดับ การเข้าถึง
1	ท่าตะพาน		5.6	11.9	12.0	21.5	6.1	9.8	9.8	15.0	12.9	20.5	125.1	5
2	บางปะกง	5.6		5.8	5.5	15.1	12.1	8.8	7.9	14.0	11.4	13.7	99.9	1
3	บางวัว	11.9	5.8		12.0	20.8	12.5	3.0	5.1	7.9	8.8	19.9	107.7	2
4	ท่าข้าม	12.0	5.5	12.0		8.5	15.7	15.1	13.8	20.5	17.0	19.4	139.5	6
5	บางฝั่ง	21.5	15.1	20.8	8.5		21.8	33.0	22.6	29.0	25.8	27.8	215.9	10
6	หนองจอก	6.1	12.1	12.5	15.7	21.8		15.6	14.8	20.1	17.8	24.9	161.4	8
7	บางสมัคร	9.8	8.8	3.0	15.1	23.0	15.6		9.0	5.8	12.2	22.2	124.5	4
8	บางเกลือ	9.8	7.9	5.1	13.8	22.6	14.8	9.0		13.1	3.2	20.1	119.4	3
9	พินพา	15.0	14.0	7.9	20.5	29.0	20.1	5.8	13.1		17.0	27.1	169.5	9
10	หอมทืด	12.9	11.4	8.8	17.0	25.8	17.8	12.2	3.2	17.0		24.2	150.3	7
11	ตองคลอง	20.5	13.7	19.9	19.4	27.8	24.9	22.2	20.1	27.1	24.2		219.8	11
	รวม	125.1	99.9	107.7	139.5	215.9	161.4	124.5	119.4	169.5	150.3	219.8		

หมายเหตุ ระยะทางในตารางมีหน่วยเป็น กิโลเมตร

ท่าสะพานซึ่งมีบทบาทเป็นศูนย์กลางการบริหารเพราะเป็นที่ตั้งของอำเภอบางปะกง ลำดับที่ 6 ได้แก่ตำบลท่าข้ามมีบทบาททางด้านอุตสาหกรรม เพราะมีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมสูงสุดตั้งอยู่ในตำบลนี้

ส่วนตำบลหอมศีล ตำบลหนองจอก ตำบลลพิมพา ตำบลบางฝั่งและตำบลสองคลอง เป็นตำบลที่มีการเข้าถึงเป็นลำดับที่ 7, 8, 9, 10 และ 11 ตามลำดับเป็นตำบลที่มีบทบาททางด้านเกษตรกรรม

จากการพิจารณาโดยวิธีการดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ตำบลบางปะกงและตำบลบางวัวมีการเข้าถึงดีที่สุดและตามข้อเท็จจริงก็จะเห็นได้ว่า ตำบลทั้งสองเป็นศูนย์กลางการค้าและบริการของอำเภอบางปะกง ส่วนในตำบลบางสมัครและตำบลท่าข้ามซึ่งมีการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมากนั้นมีการเข้าถึงเป็นลำดับ 4 และ 6 ตามลำดับนั้น จะเห็นได้ว่า ท่าเลที่ตั้งของตำบลบางสมัครนั้นอยู่ใกล้กรุงเทพมหานครและอยู่ใกล้ชุมชนบางวัวซึ่งมีบทบาททางด้านการค้าและบริการ ด้วยเหตุดังกล่าวจึงทำให้ตำบลบางสมัครมีโรงงานเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ส่วนในตำบลท่าข้ามจะเห็นว่า เป็นตำบลที่อยู่ติดกับตำบลบางปะกงซึ่งมีบทบาททางด้านการค้าและบริการ และท่าเลที่ตั้งของตำบลท่าข้ามอยู่ริมฝั่งแม่น้ำบางปะกงและด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ตำบลท่าข้ามเป็นแหล่งอุตสาหกรรมที่สำคัญของอำเภอบางปะกง

(4) ราคาที่ดิน

ราคาที่ดินเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน โดยเฉพาะที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบอุตสาหกรรมที่ต้องการพื้นที่ที่กว้างขวาง และมีราคาที่ดินถูก ในชุมชนเมืองโดยทั่วไปจะพบว่า ระดับราคาของที่ดินแต่ละแห่งจะมีความแตกต่างกัน เช่น ในบริเวณใจกลางเมืองหรือแหล่งชุมชนระดับราคาที่ดินจะสูงมาก ส่วนในบริเวณชานเมืองระดับราคาที่ดินจะต่ำกว่าในกลางเมืองซึ่งระดับราคาที่ดินที่แตกต่างกันนั้นมักจะแตกต่างกันเพราะทำเลที่ตั้งของที่ดินเหล่านั้น เช่น มีสภาพภูมิอากาศแตกต่างกันหรือเป็นแหล่งวัตถุดิบที่ต้องการ ความถูกแพงของราคาที่ดินอาจจะกำหนดขึ้นจากความจำเป็นในการใช้ประโยชน์และคุณสมบัติของที่ดินผืนนั้น ๆ ก็ได้ การพิจารณาถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากที่ดินสำหรับกิจการใดกิจการหนึ่ง ผู้ที่จะนำเอาที่ดินนั้นมาใช้จะต้องคำนึงถึงผลตอบแทนที่จะได้รับเมื่อเทียบกับราคาที่ดินในการวิเคราะห์เรื่องนี้ขึ้นอยู่กับการคาดคะเนถึงต้นทุน และรายได้ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและปัจจุบัน ในด้านการคาดคะเนถึงต้นทุนเกี่ยวกับการลงทุนนั้นในทางเศรษฐศาสตร์ถือว่า ที่ดินเป็นทุนอย่างหนึ่งเมื่อราคาที่ดินมีราคาสูงขึ้น ผู้ที่ต้องการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า ในอนาคตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าใช้ที่ดินจะต้องเลือกที่ดินที่สามารถจะให้ผลประโยชน์ตอบแทนมากที่สุด เมื่อเทียบกับจำนวนเงินที่ต้อง

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มากรุณาไปใช้

เสียไปจากการซื้อที่ดินหรือเช่าที่ดินมาเพื่อดำเนินกิจการ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าราคาที่ดินเป็นตัวกำหนด ถึงการจัดสรรการใช้ที่ดินในชุมชนเมือง

จากการกำหนดจำนวนทุนทรัพย์ในการจดทะเบียนสิทธิ และนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดินซึ่งคณะกรรมการประจำจังหวัด จังหวัดฉะเชิงเทราได้กำหนดเมื่อวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2531 ภายในเขตอำเภอบางปะกง ดังนี้

1) ตำบลบางปะกง

ก. ที่ดินในเขตสุขาภิบาล

- ติดถนนสุขุมวิท ระยะ 20 เมตร ราคา 300,000 บาท/ไร่

- ติดถนนสาธารณประโยชน์ ลำคลอง ชานคลอง ถนน ทางน้ำ

ทางสาธารณประโยชน์ แม่น้ำบางปะกง ระยะ 20 เมตร

ราคา 250,000 บาท/ไร่

- ที่อยู่อาศัย

ราคา 200,000 บาท/ไร่

- ที่สวนมะพร้าว สวนจาก

ราคา 16,000 บาท/ไร่

นอกเหนือจากดังกล่าว

ราคา 10,000 บาท/ไร่

ข. ที่ดินนอกเขตสุขาภิบาล

- ติดถนนบางนา-ตราด ระยะ 80 เมตร

ราคา 450,000 บาท/ไร่

- ติดถนนสุขุมวิท ระยะ 80 เมตร

ราคา 260,000 บาท/ไร่

- ติดถนนสายบางปะกง-ฉะเชิงเทรา ระยะ 80 เมตร

ราคา 90,000 บาท/ไร่

- ติดถนนสาธารณประโยชน์ ลำคลอง ชานคลอง ถนน ทางน้ำ

ทางสาธารณประโยชน์ แม่น้ำบางปะกง ระยะ 40 เมตร

ราคา 26,000 บาท/ไร่

- ที่อยู่อาศัย

ราคา 200,000 บาท/ไร่

- นอกเหนือจากที่กล่าวแล้ว

ราคา 10,000 บาท/ไร่

2) ตำบลบางวัว

ก. ที่ดินในเขตสุขาภิบาล

- ติดถนนบางนา-ตราด ระยะ 60 เมตร

ราคา 500,000 บาท/ไร่

- ที่อยู่อาศัย

ราคา 200,000 บาท/ไร่

- ติดถนนจรัญยานนท์ ระยะ 60 เมตร

ราคา 100,000 บาท/ไร่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับครูใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ติดชานคลองลำโรง คลองลำโรง ระยะ 20 เมตร
ราคา 100,000 บาท/ไร่
- ติดสาธารณประโยชน์ ทางสาธารณประโยชน์ ชานคลอง ลำคลอง
ทางน้ำ ระยะ 20 เมตร ราคา 100,000 บาท/ไร่
- นอกเหนือจากที่กล่าวแล้ว ราคา 75,000 บาท/ไร่

ข. ที่ดินนอกเขตสุขาภิบาล

- ติดถนนบางนา-ตราด ระยะ 80 เมตร ราคา 400,000 บาท/ไร่
- ที่อยู่อาศัย ราคา 120,000 บาท/ไร่
- ติดถนนจรัญยานนท์ ลำคลอง ชานคลอง ทางสาธารณประโยชน์
ทางน้ำ ระยะ 40 เมตร ราคา 35,000 บาท/ไร่
- นอกเหนือจากที่กล่าวแล้ว ราคา 10,000 บาท/ไร่

3) ตำบลบางสมัคร

- ติดถนนบางนา-ตราด ระยะ 80 เมตร ราคา 400,000 บาท/ไร่
- ที่อยู่อาศัย ราคา 120,000 บาท/ไร่
- ติดถนนจรัญยานนท์ ระยะ 40 เมตร ราคา 90,000 บาท/ไร่
- ติดชานคลองลำโรง คลองลำโรง ระยะ 40 เมตร
ราคา 90,000 บาท/ไร่
- ติดถนนสาธารณประโยชน์ ถนน ชานคลอง ลำคลอง ทางน้ำ
ทางสาธารณประโยชน์ ระยะ 40 เมตร ราคา 35,000 บาท/ไร่
- นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ราคา 10,000 บาท/ไร่

4) ตำบลท่าสะอ้าน

ก. ที่ดินในเขตสุขาภิบาล

- ที่อยู่อาศัย ราคา 100,000 บาท/ไร่
- ติดถนนสายบางปะกง-ฉะเชิงเทรา ระยะ 20 เมตร
ราคา 100,000 บาท/ไร่
- ติดคลอง ชานคลอง ถนนจรัญยานนท์ ทางสาธารณประโยชน์

แม่น้ำบางปะกง ทางน้ำ ระยะ 20 เมตร ราคา 80,000 บาท/ไร่

ติดชานคลองลำโรง ชานคลองปากตะคลอง ระยะ 20 เมตร

ราคา 80,000 บาท/ไร่

- นอกจากที่กล่าวแล้ว ราคา 10,000 บาท/ไร่
- ข. ที่นอกเขตสุขาภิบาล
 - ที่อยู่อาศัย ราคา 100,000 บาท/ไร่
 - ติดถนนสายบางปะกง-ฉะเชิงเทรา ระยะ 20 เมตร
ราคา 100,000 บาท/ไร่
 - ติดคลอง ชานคลอง ถนนจรัญยานนท์ ทางสาธารณประโยชน์
แม่น้ำบางปะกง ทางน้ำ ระยะ 20 เมตร ราคา 80,000 บาท/ไร่
 - ติดชานคลองลำโรง ชานคลองปากตะคลอง ระยะ 20 เมตร
ราคา 80,000 บาท/ไร่
 - นอกจากที่กล่าวแล้ว ราคา 10,000 บาท/ไร่
- 5) ตำบลบางเกลือ
 - ก. ที่ดินในเขตสุขาภิบาล
 - ที่อยู่อาศัย ราคา 100,000 บาท/ไร่
 - ติดชานคลองลำโรง คลองลำโรง ระยะ 60 เมตร
ราคา 80,000 บาท/ไร่
 - ติดถนนสาธารณประโยชน์ ทางสาธารณประโยชน์ ล้ำคลอง
ชานคลอง ทางน้ำ ระยะ 20 เมตร ราคา 65,000 บาท/ไร่
 - นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ราคา 23,000 บาท/ไร่
 - ข. ที่ดินนอกเขตสุขาภิบาล
 - ติดถนนบางนา-ตราด ระยะ 80 เมตร ราคา 380,000 บาท/ไร่
 - ติดชานคลองลำโรง คลองลำโรง ระยะ 40 เมตร
ราคา 70,000 บาท/ไร่
 - ที่อยู่อาศัย ราคา 60,000 บาท/ไร่
 - ติดถนนสาธารณประโยชน์ ทางสาธารณประโยชน์ ชานคลอง
ล้ำคลอง ทางน้ำ ระยะ 40 เมตร ราคา 35,000 บาท/ไร่
 - นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ราคา 15,000 บาท/ไร่
- 6) ตำบลท่าข้าม ไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น
 - ติดถนนบางตราด ระยะ 80 เมตร ราคา 400,000 บาท/ไร่
 - ติดถนนสุขุมวิท ระยะ 80 เมตร ราคา 300,000 บาท/ไร่

- ติดถนนเข้ากรไฟฟ้าฝ่ายผลิต ฯ ระยะ 40 เมตร
ราคา 40,000 บาท/ไร่
- ที่อยู่อาศัย ราคา 35,000 บาท/ไร่
- ติดถนนสาธารณะ ล้ำคลอง ชานคลอง ทางสาธารณประโยชน์
แม่น้ำบางปะกง ทางน้ำ ระยะ 40 เมตร ราคา 15,000 บาท/ไร่
- ที่มา สวนจาก สวนมะพร้าว ราคา 12,000 บาท/ไร่
- นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ราคา 10,000 บาท/ไร่

7) ตำบลหนองจอก

- ติดถนนสายบางปะกง - ฉะเชิงเทรา ระยะ 80 เมตร
ราคา 90,000 บาท/ไร่
- ที่อยู่อาศัย ราคา 40,000 บาท/ไร่
- ติดชานคลอง ล้ำคลอง ทางสาธารณประโยชน์ ถนนสาธารณ
ประโยชน์ ถนนสาธารณประโยชน์ทางน้ำ ระยะ 40 เมตร
ราคา 20,000 บาท/ไร่
- นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ราคา 9,000 บาท/ไร่

8) ตำบลพิมพา

- ติดชานคลอง ล้ำคลอง ทางสาธารณประโยชน์ ถนนสาธารณ
ประโยชน์ทางน้ำ ระยะ 40 เมตร ราคา 60,000 บาท/ไร่
- ที่อยู่อาศัย ราคา 40,000 บาท/ไร่
- นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ราคา 20,000 บาท/ไร่

9) ตำบลสองคลอง

- ติดเขตชลประทานฝั่งใต้ (น้ำเค็ม) ระยะ 40 เมตร
ราคา 50,000 บาท/ไร่
- ติดชานคลองกั้นน้ำเค็มฝั่งเหนือ (น้ำจืด) ระยะ 40 เมตร
ราคา 40,000 บาท/ไร่
- ที่อยู่อาศัย ราคา 40,000 บาท/ไร่

- ติดล้ำคลอง ชานคลอง ถนนสาธารณประโยชน์ ถนน ทาง
สาธารณประโยชน์ทางน้ำ ระยะ 40 เมตร ราคา 20,000 บาท/ไร่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการประเมินมูลค่าที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเท่านั้น ไม่สามารถนำข้อมูลไปใช้

- นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ราคา 9,000 บาท/ไร่
- 10) ตำบลบางผึ้ง
- ดินแม่ น้ำบางปะกง ลำคลอง ชานคลอง ทางน้ำ ทางสาธารณ-
ประโยชน์ ถนนสาธารณประโยชน์ ระยะ 40 เมตร
ราคา 20,000 บาท/ไร่
 - ที่อยู่อาศัย ราคา 15,000 บาท/ไร่
 - ที่สวนจาก ราคา 15,000 บาท/ไร่
 - นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ราคา 8,000 บาท/ไร่

11) ตำบลหอมศีล

ก. ที่ดินในเขตสุขาภิบาล

- ที่อยู่อาศัย ราคา 100,000 บาท/ไร่
- ดินชานคลองลำโรง คลองลำโรง ระยะ 20 เมตร
ราคา 80,000 บาท/ไร่
- ดินถนนสาธารณประโยชน์ ทางสาธารณประโยชน์ ลำคลอง
ชานคลอง ทางน้ำ ระยะ 20 เมตร ราคา 65,000 บาท/ไร่
- นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ราคา 23,000 บาท/ไร่

ข. ที่ดินนอกเขตสุขาภิบาล

- ดินถนนบางนาตราด ระยะ 80 เมตร ราคา 380,000 บาท/ไร่
- ดินชานคลองลำโรง คลองลำโรง ระยะ 40 เมตร
ราคา 70,000 บาท/ไร่
- ที่อยู่อาศัย ราคา 60,000 บาท/ไร่
- ดินถนนสาธารณประโยชน์ ทางสาธารณประโยชน์ ชานคลอง
ลำคลอง ทางน้ำ ระยะ 40 เมตร ราคา 35,000 บาท/ไร่
- นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ราคา 15,000 บาท/ไร่

จากการสอบถามราคาซื้อขายที่ดิน เมื่อปีพ.ศ. 2537 จากเจ้าหน้าที่ที่ดินและประชาชนในอำเภอบางปะกง ทำให้ทราบราคาซื้อขายในแต่ละตำบลต่าง ๆ ดังนี้

ตำบลบางปะกง ราคาซื้อขายในเขตสุขาภิบาล ริมถนนสุขุมวิท ราคาตารางวาละ
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
10,000 บาทขึ้นไปจนถึง 30,000 บาท บริเวณริมถนนสาธารณประโยชน์ ลำคลองชานคลอง ถนน
ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่น ๆ ที่มิใช่เพื่อการศึกษา และต้องอ้างอิงถึงชื่อของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
ทางน้ำ แม่ น้ำบางปะกง ราคาตั้งแต่ตาราง 3,000 บาทขึ้นไปจนถึง 8,000 บาท

ที่ดินบริเวณนอกเขตสุขาภิบาลริมถนนบางนา-ตราด ราคาตั้งแต่ 10,000 บาท ขึ้นไป จนถึง 30,000 บาท ตัดถนนสุขุมวิทราคาตั้งแต่ 5,000 บาทขึ้นไป จนถึง 10,000 บาท

ตำบลบางวัวที่ดินในเขตสุขาภิบาลริมถนนบางนา-ตราด ราคาซื้อขายตั้งแต่ 20,000 บาทขึ้นไปจนถึง 40,000 บาท ริมถนนจรัลยานนท์ราคาซื้อขายตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไปจนถึง 35,000 บาทและที่ดินริมถนนสาธารณประโยชน์ราคาตั้งแต่ 4,000 บาทขึ้นไปจนถึง 8,000 บาท

ที่ดินบริเวณนอกเขตสุขาภิบาลริมถนนบางนา-ตราด ราคาซื้อขายตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไปจนถึง 30,000 บาท ริมถนนจรัลยานนท์และทางสาธารณประโยชน์ราคาซื้อขายตั้งแต่ 3,000 บาท จนถึง 10,000 บาท

ตำบลบางสมัครที่ดินบริเวณริมถนนบางนา-ตราด ราคาตั้งแต่ 8,000 บาท ขึ้นไปจนถึง 20,000 บาทและที่ดินริมถนนจรัลยานนท์และทางสาธารณประโยชน์ราคาตั้งแต่ 3,000 บาทขึ้นไปจนถึง 10,000 บาท

ตำบลท่าสะอ้าน ราคาซื้อขายในเขตสุขาภิบาลริมถนนสายบางปะกง-ฉะเชิงเทรา ราคาตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไปจนถึง 20,000 บาท และที่ดินริมถนนจรัลยานนท์ทางสาธารณประโยชน์ราคาตั้งแต่ 3,000 บาทขึ้นไปจนถึง 10,000 บาท

ที่ดินนอกเขตสุขาภิบาลริมถนนบางนา-ตราด ราคาซื้อขายตั้งแต่ 8,000 บาท ขึ้นไป จนถึง 15,000 บาท ริมถนนสายบางปะกง-ฉะเชิงเทราราคาตั้งแต่ 5,000 บาทขึ้นไปจนถึง 12,000 บาท และริมถนนจรัลยานนท์ราคาซื้อขายตั้งแต่ 3,000 บาทขึ้นไปจนถึง 10,000 บาท

ตำบลหอมศีล ราคาซื้อขายในเขตสุขาภิบาลริมถนนสาธารณประโยชน์ราคาตั้งแต่ 2,500 บาทขึ้นไปจนถึง 10,000 บาทและที่ดินนอกเขตสุขาภิบาลริมถนนสาธารณประโยชน์ราคาตั้งแต่ 1,500 บาทขึ้นไปจนถึง 8,000 บาท

ตำบลท่าข้าม ราคาซื้อขายในเขตสุขาภิบาลริมถนนบางนา - ตราด ราคาตั้งแต่ 8,000 บาทขึ้นไปจนถึง 17,500 บาท ริมถนนเข้าการไฟฟ้าฝ่ายผลิตราคาตั้งแต่ 8,000 บาท ขึ้นไป จนถึง 10,000 บาท และบริเวณริมถนนสุขุมวิทราคาตั้งแต่ 8,000 บาทขึ้นไปจนถึง 15,000 บาท

ตำบลหนองจอก ราคาซื้อขายริมถนนสายบางปะกง - ฉะเชิงเทรา ราคาตั้งแต่ 5,000 บาทขึ้นไปจนถึง 10,000 บาทและราคาซื้อขายที่ดินริมทางสาธารณประโยชน์ ราคาตั้งแต่ 2,000 บาทขึ้นไปจนถึง 8,000 บาท

ตำบลพิมพา ราคาซื้อขายที่ดินริมถนนบางนา-ตราด ตั้งแต่ 8,000 บาทขึ้นไปจนถึง เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า 25,000 บาท และที่ดินริมทางหลวงที่องค์นิคมสายพิมพาवास-แสนภูดาษ ราคาตั้งแต่ 20,000 บาท ขึ้นไปจนถึง 8,000 บาท

ตำบลสองคลอง ราคาซื้อขายที่ดินริมถนนสุขุมวิท ราคาตั้งแต่ 3,000 บาท ขึ้นไป จนถึง 10,000 บาท

ตำบลบางฝั่ง ราคาซื้อขายที่ดินริมแม่น้ำบางปะกง ริมทางสาธารณประโยชน์และ ถนนสาธารณประโยชน์ราคาตั้งแต่ 1,500 บาทขึ้นไปจนถึง 8,000 บาท

ตำบลบางเกลือ ราคาซื้อขายที่ดินริมถนนสาธารณประโยชน์ ราคาตั้งแต่ 1,500 บาทขึ้นไปจนถึง 8,000 บาท

จะเห็นได้ว่าราคาที่ดินของอำเภอบางปะกง โดยเฉพาะที่เป็นศูนย์กลางเมือง จะมีราคาสูงและตามบริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) และจะลดหลั่นกันไปตามระยะทางและระยะห่างจากศูนย์กลางเมือง จนไปถึงพื้นที่เกษตรกรรมของอำเภอซึ่งจะมีราคาต่ำกว่าพื้นที่ย่านพาณิชยกรรม พักอาศัยและอุตสาหกรรม

4.3.4 ระบบสาธารณูปโภค

การบริการด้านสาธารณูปโภคที่เป็นปัจจัยสำคัญในการเลือกทำเลที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมของอำเภอบางปะกง ได้แก่ การให้บริการทางด้านการประปา การโทรศัพท์และการไฟฟ้า

(1) การประปา

การประปาภูมิภาคอำเภอบางปะกง ตั้งอยู่ในเขตสุขาภิบาลบางวัวในขนาดพื้นที่ 26 ไร่ โดยมีโรงกรองน้ำตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกันกับที่ทำการ นำน้ำดิบมาจากคลองพระองค์เจ้าไชยานุชิต ซึ่งอยู่ห่างจากโรงกรองน้ำประปา 14 กิโลเมตร ปริมาณน้ำดิบมักมีปัญหาในช่วงเดือน มกราคม - มีนาคม เนื่องจากน้ำเค็ม โดยปกติน้ำดิบมีความขุ่นมาก ตกตะกอนยาก ปริมาณสารเคมีที่ใช้ในแต่ละวัน คือ 340 กิโลกรัม มีเครื่องสูบน้ำขนาด 200 ลบ.เมตร/ชม. จำนวน 2 เครื่อง เครื่องสูบน้ำขนาด 170 120 115 90 80 และ 50 ลบ.เมตร/ชม. จำนวน 6 เครื่อง มีถังตกตะกอนขนาด 200 ลบ.เมตร/ชม. จำนวน 1 ถัง ถังน้ำใสขนาด 1,500 500 และ 200 ลบ.เมตร จำนวน 3 ถัง ถังสูงขนาดความจุ 120 ลบ.เมตร สูง 21 เมตร จำนวน 3 ถัง มีกำลังผลิตน้ำประปาได้ 4,320 ลบ.เมตร/วัน ทำการผลิตน้ำตลอด 24 ชั่วโมงมีการจำหน่ายน้ำวันละ 4,200 ลบ.เมตร ขอบเขตพื้นที่บริการจ่ายน้ำ 180 ตารางกิโลเมตร ท่อเมนจ่ายน้ำมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 100 - 250 มิลลิเมตร มีความยาวรวมทั้งสิ้นประมาณ 55 กิโลเมตร ทั้งนี้ ไม่รวมถึงท่อแยกบริการ ซึ่งเป็นท่อเหล็กอบสังกะสี ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 3/4 นิ้ว ถึงขนาด 3 นิ้วอีกจำนวนมาก

ปัญหาของการประปาในอำเภอบางปะกงได้แก่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ปรึกษาของกรมชลประทาน ปัญหาขาดแคลนแหล่งน้ำ เนื่องจากมีการประปาในเขตจังหวัดใช้น้ำดิบจากคลองซึ่งเชื่อมโยงกับแม่น้ำบางปะกง ทำให้น้ำเค็มในช่วงฤดูแล้ง รวมทั้งกำลังผลิตของการประปาใกล้เคียงกับปริมาณน้ำที่ต้องการใช้จริง ๆ ในปัจจุบันรวมทั้งคุณภาพและปริมาณของน้ำได้ดินไม่ดีและไม่เพียงพอ

สำหรับใช้ในกิจการอุตสาหกรรม โดยเฉพาะในเขตอำเภอบางปะกง ปัจจุบันเกิดการขาดแคลนน้ำ ประปรายอย่างมาก ต้องซื้อน้ำจากชุมชนใกล้เคียง เช่น ชลบุรี บางบ่อ หรือบ่อน้ำเอกชนเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในขณะนี้ นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับสภาพดินเค็ม ทำให้ท่อบริเวณซึ่งเป็นท่อ เหล็กสังกะสีผุกร่อนเร็วอีกทั้งพื้นที่จ่ายน้ำก็มีบริเวณกว้าง

โครงการในอนาคต

- ปรับปรุงท่อน้ำดิบ โดยวางท่อใหม่ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 300 มิลลิเมตร ยาว 3,000 เมตร

- หาแหล่งน้ำดิบเพิ่มเติม จากอ่างเก็บน้ำบางพระชลบุรี

- เพิ่มอัตราการกักตุนผลิตอีกวันละ 200 ลบ.เมตร

(2) โทรศัพท์

ชุมสายโทรศัพท์บางปะกงอยู่บริเวณริมถนนบางนา-ตราด ในขนาดพื้นที่ 3 ไร่ มีเลขหมายจำนวน 3128 เลขหมาย มีโทรศัพท์สาธารณะจำนวน 9 แห่ง คือที่ แยกท่าสะพาน ตลาดบางวัว ตลาดบางเกลือ หน้าที่ทำการดับเพลิงบางปะกง ศูนย์การค้าบางปะกง สถานีตำรวจ ทางหลวง และโรงพยาบาลบางปะกงซึ่งเป็นระบบอัตโนมัตินอกจากนี้ยังมีชุมสายโทรศัพท์บางเกลือ ซึ่งตั้งอยู่ที่ถนนบางนา-ตราด กม. 41 จำนวน 512 เลขหมายและชุมสายฯ ในนิคมอุตสาหกรรม บริษัทเวลโกรว์ อินดัสทรีส์จำกัด ถนนบางนา - ตราด กม. 36 จำนวน 1,024 เลขหมาย

ปัญหาของโทรศัพท์ ได้แก่ ปัญหาการขาดแคลนโทรศัพท์จากข้อมูลจาก สำนักงานบริการโทรศัพท์จะเชิงเทราระบุว่า จำนวนเลขหมายของชุมสายโทรศัพท์บางปะกงเต็มหมด แล้ว ทำให้โรงงานที่ก่อสร้างใหม่ประสบปัญหาขาดแคลนโทรศัพท์ ถึงแม้จะมีบริการโทรศัพท์ไร้สาย ทั้งระบบขององค์การโทรศัพท์และการสื่อสารแห่งประเทศไทย แต่ในแง่ความสะดวกและแน่นอนของ บริการ โดยเฉพาะระบบการสื่อสารสมัยใหม่ เช่นการส่ง FACIMILE ระบบโทรศัพท์ที่ให้ความมั่นใจ แก่ผู้ใช้มากกว่า การขาดแคลนโทรศัพท์จึงมีความสำคัญมาก โดยเฉพาะโรงงานที่เป็นอุตสาหกรรม เพื่อการส่งออก ซึ่งจำเป็นต้องติดต่อสื่อสารนอกประเทศตลอดเวลา

(3) ไฟฟ้า

สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อ.บางปะกง ตั้งอยู่บริเวณหลังศูนย์การค้าเมือง ใหม่บางปะกง ตำบลบางปะกง รับกระแสไฟฟ้าจากสถานีจ่ายไฟฟ้าย่อยจะเชิงเทรา และสถานี จ่ายไฟฟ้าย่อยชลบุรีทำการจำหน่ายกระแสไฟฟ้าให้แก่ประชาชน จำนวน 2,915 ครอบครัวยุคใหม่ในเขต อุตสาหกรรมเป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ในการค้า สุขาภิบาล และอีก 5,565 ครอบครัวยุคใหม่ในเขตอุตสาหกรรม จำนวนกระแสไฟฟ้าที่จ่ายทั้งหมดเฉลี่ยเดือนละ

10,349,260 กิโลวัตต์ชั่วโมง จำนวนผู้ใช้กระแสไฟฟ้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละประมาณ 300 ครัวเรือน การบริการแบ่งออกเป็น

อาคารพักอาศัย พาณิชยกรรม	ประมาณร้อยละ	30
โรงงานอุตสาหกรรม	ประมาณร้อยละ	60
ถนน สถานที่ราชการ	ประมาณร้อยละ	10

สำหรับการบริการจ่ายไฟฟ้าสามารถจ่ายไฟให้ทั่วทุกตำบลในอำเภอบางปะกง ปัญหาเกี่ยวกับไฟฟ้า ได้แก่ ไฟฟ้าดับและแรงดันตกซึ่งเป็นผลเสียต่อการผลิตในระบบอุตสาหกรรมเพราะนอกจากจะทำให้เสียค่าใช้จ่ายมากขึ้นแล้วยังกระทบต่อแผนการผลิตและการกำหนดส่งมอบสินค้าด้วย

(4) การกำจัดขยะ

สุขาภิบาลท่าสะอ้าน มีพนักงานรักษาความสะอาด จำนวน 5 คน รถขนขยะ 1 คัน บรรทุกได้ 4 ลบ.เมตร มีปริมาณขยะประมาณ 1 ตัน/วัน สถานที่กำจัดขยะมีพื้นที่รวม 2 ไร่ 1 งาน 64 ตารางวา โดยขอเช่าพื้นที่จากสุขาภิบาลบางปะกง

สุขาภิบาลบางปะกง มีพนักงานรักษาความสะอาด จำนวน 5 คน รถขนขยะ 1 คัน บรรทุกขยะได้ 15 ลบ.หลา มีปริมาณขยะประมาณ 8 ตัน/วัน มีพื้นที่เพื่อการกำจัดขยะขนาด 2 ไร่ 1 งาน 64 ตารางวา อยู่ในซอยพระพิมลเจนียแยกจากถนนสุขุมวิท โดยห่างจากตลาดบางปะกงประมาณ 2.5 กม. เป็นที่ดินของสุขาภิบาลมีวิธีการกำจัดโดยเผาและกลบ

สุขาภิบาลบางวัว มีพนักงานรักษาความสะอาด จำนวน 5 คน มีปริมาณขยะประมาณ 1 ตัน/วัน สถานที่ทิ้งขยะอยู่ริมถนนจรดยานนทีในเขตสุขาภิบาลมีขนาดพื้นที่ประมาณ 20 ตารางวา เป็นที่ดินสาธารณะ

(5) การดับเพลิง

สุขาภิบาลท่าสะอ้าน หน่วยดับเพลิงสุขาภิบาลท่าสะอ้านมีเจ้าหน้าที่ประจำ 2 คน รถดับเพลิงจำนวน 1 คัน จุน้ำได้ 1.5 ลบ.เมตร น้ำที่ใช้ในการดับเพลิงใช้น้ำประปา

สุขาภิบาลบางปะกง มีเจ้าหน้าที่ประจำ 3 คน มีรถดับเพลิงจำนวน 1 คัน จุน้ำได้ 2 ลบ.เมตร ใช้น้ำประปาในการดับเพลิง

สุขาภิบาลบางวัว หน่วยดับเพลิงสุขาภิบาลบางวัว มีเจ้าหน้าที่ประจำจำนวน 5 คน มีรถดับเพลิงจำนวน 1 คัน จุน้ำได้ 1.5 ลบ.เมตร รถบรรทุกน้ำจำนวน 1 คัน จุน้ำได้ 10,000 ลิตร เเว็ดดับเพลิงจำนวน 1 ลำ ใช้น้ำประปาในการดับเพลิง

แม้ว่ากรม ได้กำหนดให้แต่ละท้องถิ่นมีแผนการดับเพลิง และต้องสำรองเงินของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สุขาภิบาลบางเกลือ มีเจ้าหน้าที่ประจำ 2 คน เรือดับเพลิงจำนวน 2 ลำ

เมื่อพิจารณาจากปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขยายตัวของอุตสาหกรรม ในอำเภอบางปะกงแล้วพบว่า อำเภอบางปะกงมีทำเลที่ตั้งที่ได้เปรียบกว่าอำเภออื่น ๆ ในจังหวัด ฉะเชิงเทราเพราะมีอาณาเขตใกล้กับแหล่งตลาด แหล่งวัตถุดิบ แหล่งแรงงาน อีกทั้งมีทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมต่อการพัฒนา มีระบบการคมนาคมขนส่งที่สะดวก รวมทั้งราคาที่ดินยังไม่แพงมากนัก ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ DAVID M. SMITH และ GEORGE RENWER ที่นำเอาปัจจัยเกี่ยวกับที่ดิน วัตถุดิบ แรงงาน ตลาด การคมนาคมขนส่งมาเป็นปัจจัยสำคัญในการเลือกทำเลที่ตั้งอุตสาหกรรม

4.4 ปัญหาที่เกิดจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง

การศึกษาถึงปัญหาที่เกิดจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกงนี้จะพิจารณาปัญหาทางด้านกายภาพเป็นหลัก ซึ่งจะแบ่งลักษณะของการศึกษาดังนี้

4.4.1 การแบ่งพื้นที่ศึกษา

ในการศึกษาถึงปัญหาที่เกิดจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกงนี้จะศึกษาถึงปัญหาของอุตสาหกรรมโดยแบ่งออกเป็นกลุ่มพื้นที่ศึกษา 4 กลุ่มพื้นที่ ดังนี้

กลุ่มที่ 1	หมายถึง	กลุ่มอุตสาหกรรมตำบลท่าข้าม
กลุ่มที่ 2	หมายถึง	กลุ่มอุตสาหกรรมตำบลบางปะกง
กลุ่มที่ 3	หมายถึง	กลุ่มอุตสาหกรรมตำบลบางวัว และตำบลท่าสะอ้าน
กลุ่มที่ 4	หมายถึง	กลุ่มอุตสาหกรรมตำบลบางสมัคร

4.4.2 ลักษณะของพื้นที่ศึกษา

(1) ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ศึกษา

เมื่อกล่าวถึงลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ศึกษา โดยภาพรวมแล้ว สภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม มีความลาดชันน้อยกว่า 2 % ระดับของพื้นที่อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 1-2 เมตร และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบในแต่ละกลุ่มพื้นที่แล้วพบว่ากลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 จัดเป็นกลุ่มที่ในบริเวณที่ราบลุ่ม ริมปากแม่น้ำบางปะกง เพราะพื้นที่ของบางส่วนอยู่ติดทะเล ซึ่งบริเวณที่ติดทะเลมีสภาพพื้นที่เป็นป่าชายเลนน้ำท่วมถึง จึงมีความเหมาะสมของพื้นที่ในกลุ่มนี้ตามแผนการใช้ที่ดินจังหวัดฉะเชิงเทรา กำหนดให้บริเวณนี้ควรปล่อยเป็นป่าชายเลน และเป็นเขตพัฒนาแหล่งน้ำและการประมง สำหรับพื้นที่ในกลุ่มที่ 3 และ 4 ซึ่งเป็นพื้นที่ที่อยู่เหนือขึ้นไปนั้น

สภาพของพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มและมีคลองต่าง ๆ กระจายตัวค่อนข้างสูง ซึ่งคลองต่าง ๆ เหล่านี้มีความเชื่อมโยงกับแม่น้ำบางปะกง คลองที่สำคัญในบริเวณพื้นที่ดังกล่าวได้แก่ คลองลำโรงคลองบางสมัคร คลองบางซื่อ คลองใหญ่ และ คลองตันทิกุล ซึ่งคลองต่าง ๆ เหล่านี้ นับว่ามีความสำคัญต่อพื้นที่ในกลุ่มที่ 3 และ 4 ค่อนข้างสูง เพราะมีความสำคัญต่อระบบชีวิตของประชากรในพื้นที่เพราะ เป็นแหล่งน้ำสำหรับอุปโภคและบริโภค การเกษตรกรรม ซึ่งได้แก่ การเลี้ยงกุ้งและปลาเป็นส่วนใหญ่ และนอกจากนี้ยังได้ใช้เป็นเส้นทางสำหรับการลำเลียงผลผลิตทางการเกษตร ในการติดต่อซื้อขายซึ่งกันและกัน

(2) การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่ศึกษา ทั้ง 4 กลุ่ม พื้นที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นลักษณะการทำเกษตรกรรม ซึ่งได้แก่การทำนา และเลี้ยงสัตว์ เช่น ปลา และกุ้ง เป็นส่วนใหญ่ส่วนการเลี้ยงสัตว์ปีกก็คือเป็ดและไก่นั้น เป็นการเลี้ยงแบบเป็นผลพลอยได้ของฟาร์มเลี้ยงกุ้ง และปลา โดยเฉพาะในกลุ่มพื้นที่ที่ 3 มีการทำเกษตรกรรมดังกล่าวมากกว่าเขตอื่น

(3) สมรรถนะดิน¹

เมื่อพิจารณาสมรรถนะดิน ในกลุ่มของพื้นที่ศึกษาแยกออกเป็น 2 ลักษณะ คือ สมรรถนะดินที่มีความเหมาะสมอย่างยิ่งต่อการทำนา ได้แก่ กลุ่มที่ 3 และ 4 และสมรรถนะดินที่ควรปล่อยให้เป็นป่าชายเลน ได้แก่ กลุ่มที่ 1 และ 2

(4) โครงสร้างพื้นฐาน

ลักษณะโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญของชุมชนเมืองได้แก่ เส้นทางคมนาคมขนส่ง ประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์

1) การคมนาคมขนส่ง ของกลุ่มพื้นที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการคมนาคมสะดวก เนื่องจากแหล่งที่ตั้งของอุตสาหกรรมมีการเลือกทำเลที่อยู่ใกล้เส้นทางคมนาคมโดยเฉพาะเส้นทางรถยนต์ เมื่อเปรียบเทียบในแต่ละกลุ่มพื้นที่แล้วพบว่า กลุ่มที่ 1 มีเส้นทางคมนาคมสายหลักได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) และถนนเข้าโรงไฟฟ้าบางปะกง ซึ่งโรงงานอุตสาหกรรมกระจายตัวอยู่ตามแนวถนนสายดังกล่าว กลุ่มที่ 2 เส้นทางคมนาคมสายหลักได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (สุขุมวิท) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) และถนนสุขุมวิท (สายเก่า) ซึ่งโรงงานอุตสาหกรรมก็กระจายตัวอยู่ตามแนวถนนสายดังกล่าวเป็นส่วนมาก กลุ่มที่ 3 เส้นทางคมนาคมสายหลักได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) และกลุ่มที่ 4 เส้นทางคมนาคมสายหลักได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) เมื่อพิจารณาถึง

¹ แผนการใช้ที่ดินจังหวัดฉะเชิงเทรา

เส้นทางคมนาคมแล้วในกลุ่มพื้นที่ทั้ง 4 กลุ่ม จะอยู่ในแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) ทั้งหมด ซึ่งเส้นทางคมนาคมสายดังกล่าวเป็นเส้นทางคมนาคมสายหลักที่ลำเลียงผลผลิตและวัตถุดิบของโรงงานอุตสาหกรรม

2) การประปา การประปาภูมิภาคของอำเภอบางปะกง ตั้งอยู่ในเขตสุขาภิบาลบางบัว ซึ่งเป็นกลุ่มพื้นที่ 3 น้ำดิบที่ใช้นั้นอาศัยจากคลองพระองค์เจ้าไชยานุชิต ซึ่งอยู่ห่างจากโรงกรองน้ำประปา 14 กิโลเมตร ในด้านการบริการของการประปายังไม่เพียงพอและทั่วถึง อีกทั้งยังประสบปัญหาน้ำเค็มในช่วงเดือนมกราคม-มีนาคม สำหรับการได้รับบริการน้ำในแต่ละกลุ่มพื้นที่ศึกษาพบว่า ในกลุ่มพื้นที่ 1 และ 2 มีปัญหาแรงดันน้ำอ่อน ดังนี้โรงงานที่ตั้งอยู่ในกลุ่มพื้นที่ดังกล่าวซึ่งส่วนมากจะซื้อน้ำประปาจากจังหวัดใกล้เคียง เช่นชลบุรี ส่วนในกลุ่มพื้นที่ 3 และ 4 ปัญหาที่ประสบจะเกิดขึ้นในช่วงเดือนมกราคม - มีนาคม ซึ่งเป็นช่วงฤดูแล้ง น้ำดิบในการผลิตมีความเค็ม ดังนั้นในกลุ่มพื้นที่นี้จะซื้อน้ำประปาจากอำเภอบางปะอง หรือบ่อน้ำเอกชน

3) โทรศัพท์ ทางด้านการบริการโทรศัพท์ในแต่ละกลุ่มพื้นที่ทั้ง 4 ยังไม่เพียงพอ และช่วงหลังจากปี 2537 ไปแล้วคาดว่าบริการโทรศัพท์จากเอกชนจะช่วยแก้ปัญหานี้ได้

4) ไฟฟ้า สำหรับการบริการจ่ายไฟนั้น การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอบางปะกงสามารถจ่ายไฟให้ทั่วถึงทุกกลุ่มพื้นที่ โดยเฉพาะกลุ่มพื้นที่ที่ 1 จะเป็นกลุ่มที่อยู่ใกล้แหล่งพลังงานนี้มากที่สุด ปัญหาเกี่ยวกับการไฟฟ้าได้แก่ ไฟฟ้าดับและแรงดันตกซึ่งเป็นผลเสียต่อการผลิตในระบบอุตสาหกรรม เพราะนอกจากจะทำให้เสียค่าใช้จ่ายมากขึ้นแล้ว ยังกระทบต่อแผนการผลิตและการกำหนดส่งมอบสินค้าอีกด้วย

(5) ลักษณะที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม และประเภทอุตสาหกรรม

เป็นกลุ่มที่มีการกระจายตัวของเหล่าบรรดาโรงงานอุตสาหกรรมมากที่สุด ลักษณะที่ตั้งโรงงานส่วนหนึ่งจะอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมที่เอกชนดำเนินการได้แก่ สวนอุตสาหกรรมบางสวนกระจายตัวอยู่ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) และบางสวนกระจายตัวอยู่ตามถนนทางเข้าโรงไฟฟ้าบางปะกง

ลักษณะของอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกต่างประเทศและอุตสาหกรรมเพื่อการอุปโภคและบริโภคภายในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดเล็กเป็นส่วนใหญ่ มีอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ 4 โรงงานประเภทของอุตสาหกรรมได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก และอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วน และอุปกรณ์รถบรรทุกโดยสาร (ตารางที่ 4.7)

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลุ่มที่ 2 ในกลุ่มพื้นที่ 2 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับกลุ่มพื้นที่ 1 แล้วจะเห็นว่า มีจำนวนโรงงานน้อยกว่ากลุ่มแรก ลักษณะที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมกระจายตัวอยู่ตามริมแม่น้ำบางปะกง ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (สุขุมวิท) และถนนสุขุมวิท (สายเก่า)

ลักษณะของอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมเพื่อการอุปโภคและบริโภคภายในจังหวัด และจังหวัดใกล้เคียง ซึ่งขนาดของโรงงานส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดกลาง และขนาดเล็ก ประเภทของอุตสาหกรรมได้แก่ อุตสาหกรรมกระดาษ อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ และโรงงานอุตสาหกรรมเกี่ยวกับแก๊สปิโตรเลียม (ตารางที่ 4.7)

กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการกระจายตัวใกล้ชิดกับแหล่งชุมชนมากที่สุด ซึ่งส่วนใหญ่จะกระจายตัวอยู่ในแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) และแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3286 (จรัลยานนท์)

ลักษณะของอุตสาหกรรมเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายของประเภทอุตสาหกรรมกล่าวคือ มีลักษณะของอุตสาหกรรมส่งออกต่างประเทศและอุตสาหกรรมเพื่อการบริการในท้องถิ่น ขนาดของอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมกลาง ขนาดครอบครัว และขนาดเล็ก ประเภทอุตสาหกรรมได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก อุตสาหกรรมก่อสร้าง อุตสาหกรรมโลหะ และอลูมิเนียม เป็นต้น (ตารางที่ 4.7)

กลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มพื้นที่ที่มีการกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมที่มีระเบียบมากที่สุด เพราะมีนิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ ตั้งอยู่ในพื้นที่ซึ่งนิคมอุตสาหกรรมดังกล่าวอยู่ริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) และโรงงานอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่อยู่นอกนิคมอุตสาหกรรมก็ตั้งอยู่ริมทางหลวงสายดังกล่าวเช่นกัน

ลักษณะของอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกต่างประเทศ และอุตสาหกรรมเพื่อการอุปโภคและบริโภคภายในจังหวัดและจังหวัดอื่น ๆ ภายในประเทศ มีขนาดของโรงงานอุตสาหกรรมเป็นขนาดกลาง และขนาดใหญ่ซึ่งมีจำนวนคนงานมาก ประเภทของอุตสาหกรรมได้แก่ อุตสาหกรรมกระดาษ อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก อุตสาหกรรมอุปกรณ์กีฬา และอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

4.4.3 การศึกษาปัญหาที่เกิดจากการขยายตัวของอุตสาหกรรม

การศึกษาปัญหาที่เกิดจากการขยายตัวของอุตสาหกรรม จะศึกษาจากการสำรวจถึงปัญหาในแต่ละด้านรวมทั้งสอบถามถึงปัญหาจากกลุ่มประชาชนในพื้นที่ศึกษาเพื่อนำมาประเมินถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละกลุ่ม ซึ่งในการศึกษาค้างนี้จะศึกษาถึงปัญหาที่เกิดขึ้นรวมทั้ง

เฝ้าระวัง ติดตาม ตรวจสอบ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และชุมชนและนำมาประเมินถึงลำดับความสำคัญของปัญหาในแต่ละด้าน โดยจะแยกศึกษาปัญหาในแต่ละด้าน ดังนี้

(1) ปัญหาการใช้ที่ดินไม่เป็นระเบียบ

อำเภอบางปะกงเป็นอำเภอที่มีความเจริญเติบโตทางด้านอุตสาหกรรม ในอัตราสูงเมื่อเทียบกับอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีโรงงานอุตสาหกรรมกระจายตัวอยู่เป็นจำนวนมาก และพื้นที่ไม่มีกฎวางผังเมือง และการวางผังเมืองเพื่อรองรับความเจริญเติบโตไว้ตั้งแต่ต้น ทำให้เกิดปัญหาความไม่มีระเบียบของการใช้ที่ดิน เกิดการผสมผสานปนประหว่งบ้านพักอาศัย โรงเรียน โรงงานอุตสาหกรรม และพาณิชยกรรม ทำให้ยากแก่การพัฒนา ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่นแหล่งเสื่อมโทรม เป็นต้น จากการสำรวจพบว่า ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นส่วนใหญ่ในกลุ่มพื้นที่ 3 และ 2 เนื่องจากเป็นกลุ่มพื้นที่ที่เป็นแหล่งชุมชนหนาแน่น และโรงงานอุตสาหกรรมได้เกาะกลุ่มอยู่ในบริเวณแหล่งดังกล่าวมาก มีการใช้พื้นที่ผสมผสานกับการใช้พื้นที่ประเภทอื่น โดยเฉพาะบริเวณที่อยู่อาศัยหนาแน่นที่เป็นศูนย์กลางของชุมชนซึ่งได้แก่ สุขาภิบาลบางวัว และสุขาภิบาลท่าเสา ส่วนในกลุ่มพื้นที่ 4 จะเป็นกลุ่มพื้นที่ที่มีการใช้ที่ดินอุตสาหกรรมเป็นระเบียบมากที่สุดเพราะมีนิคมอุตสาหกรรมอยู่ในพื้นที่

(2) ปัญหาการระบายน้ำเสียในเมืองและพื้นที่เกษตรกรรม

การขยายตัวอย่างรวดเร็วของโรงงานอุตสาหกรรมก่อให้เกิดปัญหาน้ำทิ้งซึ่งเป็นน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม และในเขตชุมชนเมืองส่วนใหญ่ ยังไม่มีบ่อกำจัดน้ำเสีย และระบบระบายน้ำที่สมบูรณ์แบบมีท่อระบายน้ำและรางน้ำอยู่ในถนนบางสายเท่านั้นน้ำทิ้งหมดปล่อยลงคลอง และแม่น้ำบางปะกง ส่วนพื้นที่อื่นที่ไม่อยู่ใกล้แหล่งคูคลอง จะใช้วิธีระบายน้ำโดยวิธีธรรมชาติ โดยน้ำจะขังตามที่ลุ่มและซึมลงดิน รวมทั้งไหลลงลำรางสาธารณะซึ่งมีอยู่โดยทั่วไป จึงทำให้เกิดปัญหาน้ำขัง และมีกลิ่นเหม็นในพื้นที่บางแห่ง จากการสำรวจพบว่า ในทุกกลุ่มพื้นที่เกิดปัญหาการระบายน้ำเสียลงสู่แหล่งคูคลองต่าง ๆ ดังนี้ ในกลุ่มพื้นที่ 1 พบว่า เกิดปัญหาเกี่ยวกับการระบายน้ำเน่าเสีย ในอุตสาหกรรมประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมเกษตร และอุตสาหกรรมประกอบชิ้นส่วนรถยนต์ โดยมีการระบายน้ำเสียจากโรงงานลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ แม่น้ำบางปะกง บางส่วนเป็นที่ลุ่มจะมีน้ำเสียขังอยู่ในพื้นที่นั้น ๆ แต่ปัญหาที่เกิดต่อชุมชนเมืองและพื้นที่เกษตรมีน้อย เพราะบริเวณกลุ่มพื้นที่ 1 ดังกล่าวเป็นบริเวณของกลุ่มอุตสาหกรรมนอกชุมชนเมือง อีกทั้งบริเวณที่ตั้งพื้นดินไม่เหมาะสมต่อการเกษตรแต่เป็นบริเวณพื้นที่ที่สมรรถนะของดินเหมาะสมสำหรับเป็นป่าชายเลน

ส่วนในกลุ่มพื้นที่ 2 พบว่าอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหาน้ำเสีย ได้แก่ อุตสาหกรรมการเกษตร อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุตสาหกรรมอื่น ๆ เช่น โรงงานผลิตกระดาษลูกฟูก ซึ่งตั้งอยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำบางปะกง มีการระบายน้ำเสีย จากโรงงาน ลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ แม่น้ำบางปะกง ปัญหาที่เกิดต่อชุมชนมีน้อย แต่เกิดปัญหาเกี่ยวกับ พื้นที่เกษตรกรรมบริเวณริมอ่าวไทยที่เลี้ยงกุ้ง และปลาเป็นส่วนใหญ่ และเป็นปัญหาต่อการทำประมง ในแม่น้ำ และบริเวณปากแม่น้ำของอำเภอบางปะกง

กลุ่มที่ 3 พบว่าอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหาน้ำเสียได้แก่ อุตสาหกรรม เคมีและพลาสติก อุตสาหกรรมโลหะและอโลหะ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งตั้งอยู่บริเวณแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) และบริเวณริมคลองลำโรง มีการระบายน้ำเสียจากโรงงานลงสู่คลองลำโรง และบริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) พบว่ามีน้ำขังตามที่ลุ่ม ซึ่งมีกลิ่นเหม็นและเน่าเสีย ปัญหาจากน้ำเสียในบริเวณนี้ ก่อให้เกิด ผลกระทบต่อชุมชนมาก เพราะประชากรในเขตพื้นที่นี้มีการตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณแหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ คลองลำโรง นำน้ำจากแหล่งน้ำนี้มาใช้ในการเกษตร และอุปโภค ดังนั้น เมื่อเกิดปัญหา แก่แหล่งน้ำธรรมชาติก็ย่อมส่งผลกระทบต่อประชากรในบริเวณแหล่งน้ำ นั้นด้วย

กลุ่มพื้นที่ 4 พบว่าอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหาน้ำเสียได้แก่ อุตสาหกรรมการเกษตร อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม ในพื้นที่กลุ่มนี้พบว่ามี การระบายน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติได้ แก่ คลองบางสมัคร และคลองบางซื่อ โดยเฉพาะคลองบางสมัครเป็นแหล่งตั้งถิ่นฐานของประชากร ซึ่งนำน้ำจากคลองบางสมัครมาใช้ในการอุปโภคบริโภค และการเกษตรกรรม เมื่อแหล่งน้ำ ตามธรรมชาติเริ่มมีปัญหา ย่อมส่งผลกระทบต่อประชากรที่ใช้น้ำจากแหล่งน้ำดังกล่าว และย่อมมีผลต่อพื้นที่ เกษตรกรรมซึ่งใช้น้ำจากแหล่งดังกล่าวเช่นกัน

จากการศึกษาถึงปัญหาน้ำเสียดังกล่าว ในแต่ละกลุ่มพื้นที่พบว่าในทุกกลุ่ม พื้นที่ปัญหาเกี่ยวกับน้ำเสีย แต่ลักษณะของปัญหาแตกต่างกันไปดังเช่นกลุ่มพื้นที่ 1 และ 2 ปัญหาน้ำเน่าเสียไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อแหล่งชุมชนเท่าใด เพราะในบริเวณพื้นที่ดังกล่าวแหล่งน้ำตามธรรมชาติไม่สามารถนำมาใช้อุปโภคและบริโภคได้ เพราะอยู่ใกล้ปากอ่าวไทย แต่เกิดปัญหากับพื้นที่เกษตรกรรมที่เลี้ยงกุ้งและปลา และก่อให้เกิดปัญหาต่อการประมง เพราะผลของน้ำเสียทำให้สัตว์น้ำเริ่มมี น้อย ส่วนลักษณะของกลุ่มที่ 3 ปัญหาที่เกิดขึ้นมีผลกระทบต่อชุมชนในบริเวณกลุ่มพื้นที่ดังกล่าวที่ ใช้น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ มาใช้เพื่อการเกษตร อุปโภคและบริโภค และในส่วนของกลุ่มพื้นที่ 4

ปัญหาน้ำเน่าเสียเกิดผลกระทบต่อกลุ่มของประชากรทางด้านใต้ของแหล่งอุตสาหกรรมซึ่งตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณริมคลองบางสมัคร

ประเภทของอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหาน้ำเน่าเสีย ได้แก่ อุตสาหกรรมการเกษตร อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ส่วนอุตสาหกรรมอื่น ๆ ได้แก่ อุตสาหกรรมประกอบชิ้นส่วนรถยนต์ เป็นต้น

(3) ปัญหาการบุกรุกพื้นที่เกษตรกรรมและป่าชายเลน

โรงงานอุตสาหกรรมได้ขยายตัวเข้าไปในพื้นที่เกษตรกรรม และพื้นที่ป่าชายเลน เนื่องจากที่ดินมีราคาถูก ทำให้พื้นที่เกษตรกรรมและป่าชายเลนลดลง การขยายตัวดังกล่าวปราศจากการวางแผนควบคุมทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมตามมา ซึ่งสามารถกระทบต่อพื้นที่ใกล้เคียงและระบบนิเวศวิทยา ประกอบกับแรงงานทางด้านเกษตรกรรมจะถูกดึงดูดเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม ทำให้พื้นที่เกษตรกรรมถูกทิ้งร้างกลายเป็นที่ว่าง

จากการสำรวจพบว่าในกลุ่มพื้นที่ 1 และ 2 ซึ่งเป็นกลุ่มพื้นที่ที่อยู่ใกล้แนวชายฝั่งทะเลซึ่งเป็นพื้นที่ที่อยู่ในเขตพัฒนาแหล่งน้ำและการประมง และเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมจะเป็นป่าชายเลน (แผนการใช้ที่ดินจังหวัดฉะเชิงเทรา กรมพัฒนาที่ดิน) ประสบปัญหาการรुकพื้นที่ป่าชายเลนมาก เช่นในกลุ่มพื้นที่ 2 มีโรงงานบรรจุแก๊สตั้งอยู่บริเวณแนวชายฝั่งแม่น้ำบางปะกง ซึ่งใช้พื้นที่เป็นจำนวนมาก ทำให้ลักษณะของสภาพแวดล้อมของพื้นที่บริเวณดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อความสมบูรณ์ของพื้นที่ตามแนวชายฝั่งทะเล และชายฝั่งแม่น้ำได้

จากการสำรวจในกลุ่มพื้นที่ 3 และ 4 ซึ่งเป็นพื้นที่ที่แตกต่างกับ 2 กลุ่มแรกคือ พื้นที่ดังกล่าวห่างจากแนวชายฝั่งทะเลและชายฝั่งแม่น้ำ เป็นพื้นที่เหมาะสมแก่การทำนาและปลูกพืชได้ตลอดปี (แผนการใช้ที่ดิน จังหวัดฉะเชิงเทรา กรมพัฒนาที่ดิน) ประสบปัญหาการรुकพื้นที่เกษตรกรรมในบริเวณชานเมือง ซึ่งจะเห็นได้จากการใช้ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง พ.ศ. 2533 มีจำนวน 2,882.0 ไร่ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 1.70 ของพื้นที่และมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 3,944.0 ไร่ ในปี พ.ศ. 2537 หรือคิดเป็นร้อยละ 2.32 ของพื้นที่และเมื่อพิจารณาการใช้ที่ดินประเภทเกษตรกรรม จากเดิมจำนวน 131,764.0 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 77.51 ของพื้นที่ลดลงเหลือ 128,357.0 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 75.50 ของพื้นที่ ในช่วงปีเดียวกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ (4) ปัญหาการจราจร การเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งในกิจการอุตสาหกรรมทุกประเภทมีความจำเป็นที่จะต้องใช้รถบรรทุกเป็นพาหนะในการขนส่งสินค้า และวัตถุดิบ เข้าออกในพื้นที่ ในแต่ละวันในช่วงเวลาสายถึงบ่าย จะมีรถ

บรรทุกเดินทางขนส่งวัตถุดิบและสินค้าเข้าออกในพื้นที่มาก รวมทั้งรถโดยสารที่ขนส่งคนงานเข้าในพื้นที่ ทั้งช่วงเช้าและช่วงเย็น จึงทำให้เกิดปัญหาการจราจรขึ้น

จากการศึกษาสภาพการจราจรในกลุ่มพื้นที่พบว่า ทุกกลุ่มพื้นที่มีปัญหาการจราจรและพบว่าในกลุ่มพื้นที่ 1 บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) จะมีปริมาณการจราจรตลอดทั้งวันสูงสุดคือ ประมาณ 60,500 คันต่อวัน โดยมีปริมาณการจราจรในช่วงโมงเร่งด่วนสูงสุดคือ 6,198 คัน ซึ่งในจำนวนนี้มีรถบรรทุกที่ส่งในช่วงเช้าประมาณ 1,831 คัน คิดเป็นร้อยละ 64.50 ของจำนวนรถทุกประเภท มีรถบรรทุกที่ส่งในช่วงเย็นประมาณ 2,117 คัน คิดเป็นร้อยละ 62.97 ของจำนวนรถทุกประเภทที่วิ่งในเวลาเดียวกัน

กลุ่มที่ 2 บริเวณเข้าสะพานบางปะกงตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) เป็นกลุ่มพื้นที่ที่มีปริมาณรถบรรทุกในช่วงเวลาเร่งด่วนสูงสุด ประเภทที่วิ่งในเวลาเดียวกัน และในช่วงเช้ามีจำนวน 1822 คันต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 67.58 ของจำนวนรถทุกประเภทที่วิ่งในเวลาเดียวกัน

ในกลุ่มพื้นที่ 4 มีปริมาณรถบรรทุกวิ่งสูงสุดบริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) ในช่วงเช้าและเย็นจำนวน 1462 และ 1884 คันต่อวัน หรือคิดเป็นร้อยละ 63.02 และ 64.10 ของจำนวนรถทุกชนิดที่วิ่งในเวลาเดียวกัน ตามลำดับ

และในกลุ่มพื้นที่ 3 มีปริมาณรถบรรทุกวิ่งสูงสุดบริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) ในช่วงเช้าและเย็นจำนวน 1442 และ 1731 คันต่อวัน หรือคิดเป็นร้อยละ 66.09 และ 63.02 ของจำนวนรถทุกชนิดที่วิ่งในเวลาเดียวกัน ตามลำดับ (ดูตารางที่ 4.20)

ดังนั้นจะเห็นว่า เมื่อพิจารณาปริมาณการจราจรในบริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) ซึ่งเป็นถนนสายหลักที่วิ่งผ่านอำเภอบางปะกงแล้ว ปริมาณรถบรรทุกจะมีปริมาณสูงสุดโดยเฉลี่ยร้อยละ 65 ของจำนวนรถทุกชนิดที่วิ่งผ่านทางหลวงแผ่นดินสายนี้ โดยเฉพาะในช่วงเวลาเร่งด่วนจะมีปัญหาการจราจรมาก เพราะรถบรรทุกแต่ละคันบรรทุกสินค้าและวัตถุดิบเป็นจำนวนมากไม่สามารถจะทำได้ ต้องวิ่งอย่างช้า ๆ จึงก่อให้เกิดปัญหาการจราจรมากกว่าเส้นทางสายอื่น เนื่องด้วยปริมาณการจราจรไม่หนาแน่นเหมือนสายที่กล่าวมา ดังนั้นจึงไม่ก่อให้เกิดปัญหาการจราจร แต่ในอนาคตถ้ามีการขยายโรงงานอุตสาหกรรมไปอยู่ในบริเวณแนวถนนสายอื่น นอกเหนือจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) มากขึ้น ก็อาจจะก่อให้เกิดปัญหาด้านการจราจรได้ในอนาคต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(5) ปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอย

เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเมืองใหญ่ ๆ เสมอ เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรและการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งมีผลทำให้เกิดขยะเป็นจำนวนมาก สาเหตุหนึ่งเกิดขึ้นจากรถบรรทุกขยะมีจำนวนไม่พอกับปริมาณขยะ อีกทั้งขอบเขตการบริการเก็บขยะจะอยู่เฉพาะในเขตสุขาภิบาลเท่านั้น นอกเหนือเขตสุขาภิบาล ผู้ประกอบการต้องหาทางแก้ไขปัญหาเอง

จากการสำรวจพบว่า อุตสาหกรรมประเภทที่ก่อให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอยหรือกากของเสียได้แก่ อุตสาหกรรมการเกษตร อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก อุตสาหกรรมโลหะและอโลหะ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมอุปกรณ์กีฬา และอุตสาหกรรมอื่น ๆ เช่น อุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ และรถบรรทุก

กลุ่มพื้นที่เกิดปัญหาในด้านดังกล่าว มีดังนี้

กลุ่มพื้นที่ 2 และ 3 ซึ่งเป็นกลุ่มพื้นที่ที่ลักษณะที่ตั้งอุตสาหกรรมรวมตัวอยู่ในย่านชุมชนเมือง ประปนกับการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอื่น ๆ โดยเฉพาะในกลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มที่มีประชากรหนาแน่นที่สุด เพราะรวมสุขาภิบาลท่าสะพาน และบางบัวไว้ด้วยกัน ดังนั้น จากลักษณะของการใช้ที่ดินดังกล่าว ประกอบกับจำนวนประชากรในพื้นที่จำนวนมากจึงมีส่วนต่อการได้รับปัญหาที่เกิดขึ้นมากกว่า ในบริเวณที่อยู่อาศัยที่ห่างออกไป จากการสำรวจพบว่าในกลุ่มพื้นที่ 3 มีการของเสียจากโรงงานนำมาทิ้งไว้บริเวณที่ลุ่มข้างโรงงานและบางส่วนอยู่ในบริเวณโรงงาน อุตสาหกรรมที่พบเหตุดังกล่าวได้แก่ อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก อุตสาหกรรมโลหะและอโลหะ และอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และจากการสำรวจในกลุ่มพื้นที่ 2 พบว่ามีกากของเสียอยู่ตามแหล่งที่ลุ่มบริเวณชุมชนเมืองรอบนอก โดยเฉพาะใกล้แหล่งอุตสาหกรรมการเกษตร และบริเวณแหล่งที่ตั้งของอุตสาหกรรมในชุมชนเมืองตามแนวถนนสุขุมวิท (สายเก่า) ซึ่งเป็นแหล่งที่ตั้งของอุตสาหกรรมการเกษตร เช่นโรงงานผลิตแป้งมัน เป็นต้น

กลุ่มพื้นที่ 1 ซึ่งเป็นที่ตั้งของกลุ่มโรงงานอุตสาหกรรมการเกษตร อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมโลหะและอโลหะ อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก และอุตสาหกรรมอื่น ๆ เช่น อุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนอุปกรณ์รถบรรทุก รถยนต์ จากการสำรวจและสอบถามประชากรในท้องที่พบว่า โรงงานอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มีการทิ้งกากของเสียมากที่สุด ซึ่งได้แก่เศษวัสดุ โฟม กระดาษ รวมทั้งเศษพลาสติกที่เหลือใช้ อุตสาหกรรมการเกษตรก็มีปัญหาเกี่ยวกับกากของเสียเช่นกัน ซึ่งได้แก่ แหล่ง

อุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำบางปะกง ด้านตะวันตกของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด)

กลุ่มที่ 4 เป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ ซึ่งมีระบบการกำจัดขยะและสถานที่ทิ้งขยะในนิคมอุตสาหกรรม อีกทั้งสถานที่ตั้งอยู่ห่างไกลจากแหล่งชุมชน ดังนั้น การใช้พื้นที่ดังกล่าว ปัญหาอันเกิดจากขยะมูลฝอย และกากของเสีย จากแหล่งอุตสาหกรรมจึงมีผลน้อยกว่าแหล่งอื่น

(6) ปัญหาสิ่งแวดล้อมและมลภาวะ

ปัญหาสิ่งแวดล้อมและมลภาวะ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับเมืองอุตสาหกรรมและเมืองใหญ่ทุกเมืองที่ไม่มีการวางแผนการใช้ที่ดิน ซึ่งสิ่งทีก่อให้เกิดปัญหาดังกล่าวได้แก่ ฝุ่นละออง เขม่าควัน กลิ่นไอละอองของสารเคมี และเสียงที่ตั้งจากอุตสาหกรรม การพิจารณาถึงปัญหาดังกล่าว จะพิจารณาประกอบกับสภาพแวดล้อมของพื้นที่แต่ละกลุ่ม ประเภทอุตสาหกรรมลักษณะทางภูมิศาสตร์ ของสถานที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมและเมื่อสำรวจในแต่ละกลุ่มพื้นที่พบว่า

กลุ่มพื้นที่ 1 ซึ่งประกอบไปด้วยอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมกระดาษ เช่น โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก เช่น โรงงานผลิตเครื่องใช้จากพลาสติก อุตสาหกรรมโลหะ และอโลหะ อุตสาหกรรมอื่น ๆ เช่น โรงงานผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ เป็นต้น ซึ่งอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ เหล่านี้ก่อให้เกิดก่อให้เกิดปัญหาแตกต่างกัน ดังนี้ ในบริเวณริมฝั่งแม่น้ำบางปะกง ซึ่งเป็นแหล่งที่ตั้งของโรงงานทำแป้งมันสำปะหลังพบว่า มีปริมาณฝุ่นละอองเป็นจำนวนมาก และมีกลิ่นของแป้งมันกระจายอยู่โดยทั่วไป จากลักษณะดังกล่าว เมื่อพิจารณาถึงสภาพทางภูมิศาสตร์ของแหล่งที่ตั้งของอุตสาหกรรมประเภทนี้พบว่าในช่วงฤดูฝนตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงตุลาคม ซึ่งมีลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่าน จะหอบเอาฝุ่นละอองและกลิ่นเสียของแป้งมันขึ้นไปทางด้านเหนือ จึงก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนบริเวณด้านเหนือของโรงงานและในช่วงฤดูหนาวตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน-กุมภาพันธ์ มีลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่านดังนั้นในช่วงเวลาดังกล่าวฝุ่นละอองและกลิ่นเสียของแป้งมัน จะกระจายมาอยู่ทางด้านตะวันตกเฉียงใต้ของโรงงาน ซึ่งไม่ใช่เป็นแหล่งชุมชน แต่เป็นที่ตั้งของรอยัลเลคไซค์ กอล์ฟ คลับ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ปัญหาฝุ่นละอองและกลิ่นเสียของโรงงาน อาจก่อให้เกิดปัญหาแก่ชุมชนข้างเคียงได้ ไม่เฉพาะเกิดปัญหาแก่ชุมชนที่ตั้งของโรงงานเท่านั้น ส่วนในประเภทของอุตสาหกรรมอื่น เช่น อุตสาหกรรมประกอบชิ้นส่วนรถยนต์ อุตสาหกรรมโลหะ ถึงแม้จะเกิดเสียงดังแต่เนื่องด้วยบริเวณกลุ่มพื้นที่ที่ศึกษานี้เป็นกลุ่มที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่นอกชุมชนเมือง ดังนั้น กรณีดังกล่าวจึงไม่ใช่ปัญหา

กลุ่มที่ 2 ซึ่งประกอบไปด้วยอุตสาหกรรมผลิตแป้งมันสำปะหลัง โรงงานผลิตมันอัดเม็ด อุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ปิโตรเลียมเหลว อุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งโดยส่วนมากลักษณะการกระจายตัวของอุตสาหกรรมในกลุ่มพื้นที่นี้ จะกระจายตัวอยู่บริเวณฝั่งแม่น้ำบางปะกง ปัญหาที่เกิดจากอุตสาหกรรมในกลุ่มนี้ได้แก่ปัญหาฝุ่นละออง และกลิ่นเสียอันเกิดจากโรงงานผลิตมันอัดเม็ด และโรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง ซึ่งลักษณะการเกิดปัญหาจะเหมือนในกลุ่มพื้นที่ 1 คือจะเกิดปัญหาเกี่ยวกับฝุ่นละออง และกลิ่นเสียในช่วงฤดูลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ราวเดือนพฤษภาคมถึงตุลาคม ส่วนในช่วงฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ลมจะพัดพาเอาฝุ่นละอองลงไปสู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของโรงงาน ซึ่งไม่มีแหล่งชุมชนดังนั้น ในชวงเวลาดังกล่าวปัญหาเกี่ยวกับมลภาวะดังกล่าวจึงไม่เกิดแก่ชุมชนเมืองทางด้านเหนือของโรงงาน ส่วนโรงงานบรรจุภัณฑ์ปิโตรเลียมเหลว ซึ่งอยู่บริเวณด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ของชุมชนเมือง จากการสำรวจ และสอบถามประชากรในท้องที่พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับกลิ่นไอเสียของก๊าซไม่เกิดแก่ชุมชนเมือง ทั้งนี้ด้วยเหตุผลว่า ก๊าซดังกล่าวมีการสลายตัวเร็ว ประกอบกับโรงงานอยู่ไกลกับชุมชนจึงไม่ก่อให้เกิดปัญหาในด้านกลิ่นเสีย ส่วนในอุตสาหกรรมประเภทอื่น ๆ เช่นอุตสาหกรรมแปรรูปไม้ ได้แก่โรงงานไสไม้แปรรูป โรงงานผลิตไม้ปาร์เคิลบอร์ด โรงงานทำลึงไม้พบว่า ก่อให้เกิดเสียงรบกวนแก่ชุมชนรอบข้าง

กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มพื้นที่โรงงานอุตสาหกรรมกระจายอยู่ในแหล่งชุมชนและปะปนกับการใช้ที่ดินประเภทอื่น ประเภทของโรงงานที่กระจายตัวอยู่ในกลุ่มพื้นที่นี้ได้แก่อุตสาหกรรมผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่โรงงานผลิตเครื่องรับโทรทัศน์ โรงงานผลิตมอเตอร์ไฟฟ้า และโรงงานผลิตชิ้นส่วนเครื่องรับโทรทัศน์ อุตสาหกรรมผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติก อุตสาหกรรมโลหะและอะโลหะ เช่นโรงงานผลิตลวด ผลิตท่อเหล็ก อุตสาหกรรมก่อสร้างและอุตสาหกรรมอื่น ๆ เช่น โรงงานประกอบรถยนต์ รถโดยสารและตัวถัง และโรงงานผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ เป็นต้น

ปัญหาที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมในกลุ่มนี้ได้แก่ มลพิษทางเสียง จากการสำรวจพบว่าทุกประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมก่อให้เกิดเสียงรบกวนแก่ชุมชนรอบข้าง โดยเฉพาะในกลุ่มโรงงานผลิตชิ้นส่วนรถยนต์และอุปกรณ์ ส่วนปัญหาเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศ พบว่าในกลุ่มโรงงานอุตสาหกรรมก่อสร้างก่อให้เกิดฝุ่นกระจายในพื้นที่ใกล้เคียง

กลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มพื้นที่ที่มีการใช้พื้นที่อุตสาหกรรมที่มีระเบียบ คือเป็นบริเวณที่ตั้งนิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ และโรงงานอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ในกลุ่มพื้นที่นี้เป็นกลุ่มโรงงานที่อยู่ห่างจากตัวเมืองอีกและไกลจากแหล่งชุมชน ดังนั้น ในกลุ่มพื้นที่นี้จึงไม่ก่อให้เกิดปัญหาในด้านนี้แต่อย่างใด

(7) ปัญหาการขาดแคลนน้ำประปา และน้ำสะอาดเพื่ออุปโภคและบริโภค

ปัญหาในอำเภอบางปะกง ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำประปามากเนื่องจากการประปา ใช้น้ำดิบจากคลองซึ่งเชื่อมโยงกับแม่น้ำบางปะกง ทำให้น้ำเค็มในช่วงฤดูแล้งรวมทั้งคุณภาพและปริมาณของน้ำได้ดินไม่ดีและเพียงพอสำหรับใช้ในกิจการอุตสาหกรรมประกอบกับการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม จึงเกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำประปาอย่างมาก ในทุกกลุ่มพื้นที่ โดยเฉพาะในกลุ่มพื้นที่ 1 และ 2 ประสบปัญหาแรงดันน้ำต่ำ

(8) ปัญหาชุมชนแออัดและแหล่งเสื่อมโทรม

ปัญหาชุมชนแออัดและแหล่งเสื่อมโทรม มักจะเกิดใกล้กับที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม เนื่องจากแรงงานที่อพยพเข้ามาเป็นจำนวนมาก ไม่มีที่พักอาศัยเป็นของตนเองและมีรายได้น้อย จึงต้องการที่พักอาศัยใกล้แหล่งงาน เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เจ้าของที่ดินใกล้เคียงกับโรงงานจึงมีการปลูกบ้านพักอาศัย ให้เช่าหรือมีการเช่าที่ดินเพื่อปลูกบ้าน ซึ่งการสร้างอาคารจะมีลักษณะเป็นอาคารไม้ เป็นเรือนแถวยาวแบ่งเป็นห้อง ๆ และอยู่ในซอยห่างจากถนนสายหลักมีจำนวนมาก ประกอบกับสาธารณูปโภคไม่ทั่วถึงและมีการระบายน้ำไม่ดีพอ ก่อให้เกิดน้ำขัง จะทำให้พื้นที่บริเวณนั้นเป็นแหล่งเสื่อมโทรมและชุมชนแออัด จากการสำรวจพบว่า ในกลุ่ม 1 และ 2 มีลักษณะของชุมชนดังกล่าวอยู่มาก ซึ่งจะกระจายตัวอยู่บริเวณริมแม่น้ำบางปะกง และริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (สุขุมวิท) และถนนสุขุมวิท (สายเก่า) ส่วนในบริเวณกลุ่มพื้นที่ 3 พบในเขตสุขาภิบาลบางวัวบริเวณริมคลองลำโรง และบริเวณริมคลองบางวัว ในกลุ่มที่ 4 จะไม่พบลักษณะของชุมชนดังกล่าวในพื้นที่เพราะในเขตอุตสาหกรรมมีการจัดระเบียบการใช้พื้นที่ที่ดี มีการแบ่งกลุ่มของบ้านพักคนงาน โดยการสร้างหอพักให้อยู่ในพื้นที่ ปัญหาดังกล่าวจึงไม่เกิดขึ้น

จากสภาพของปัญหาดังที่ได้กล่าวมา สามารถสรุปปัญหาได้ดังนี้

1. ปัญหาด้านการใช้ที่ดิน ได้แก่ การใช้ที่ดินไม่เป็นระเบียบ ชุมชนแออัด และแหล่งเสื่อมโทรม การบุกรุกพื้นที่เกษตรกรรมและป่าชายเลน การจราจรติดขัด
 2. ปัญหาสภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพ ได้แก่ การระบายน้ำเสียลงสู่ชุมชน หรือพื้นที่เกษตรกรรม อากาศเป็นพิษ ฝุ่นละออง ขยะมูลฝอย เสียงดังจากโรงงาน
- ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมในเมือง โดยปราศจากการควบคุม และการวางแผนการใช้ที่ดินเมือง ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับหลายเมืองในประเทศไทย การแก้ปัญหาเหล่านี้ต้องใช้ระยะเวลา งบประมาณ และการวางแผนที่ดี เพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนเมืองในอนาคต และปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น

4.4.4 การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

การพิจารณาปัญหาในหัวข้อข้างต้นนั้น จะเห็นว่าปัญหาต่าง ๆ เป็นปัญหาทางด้านกายภาพ ที่มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของเมือง และมีผลถึงชีวิตและความเป็นอยู่ของประชากรในชุมชนเมือง และปัญหาดังกล่าวมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันปัญหาหนึ่งจะส่งผลกระทบต่อปัญหาหนึ่ง ดังนั้นในการพิจารณาความสำคัญของปัญหา จะพิจารณาว่าปัญหาใดมีความมีความสัมพันธ์กับปัญหาอื่นมากที่สุด จะถือว่าเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด โดยนำปัญหาแต่ละด้านมาเปรียบเทียบหาความสัมพันธ์โดยใช้ตารางเมตริก ซึ่งข้อพิจารณาในการให้ค่าคะแนนความสัมพันธ์ที่เกิดจากปัญหาดังนี้

ปัญหาที่มีความสัมพันธ์มาก มีค่า = 3

ปัญหาที่มีความสัมพันธ์ปานกลาง มีค่า = 2

ปัญหาที่มีความสัมพันธ์ต่ำ มีค่า = 1

ประเภทของปัญหา

1. ปัญหาการใช้ที่ดินไม่เป็นระเบียบ
2. ปัญหาชุมชนแออัดและแหล่งเสื่อมโทรม
3. ปัญหาการระบายน้ำเสียในเมืองและพื้นที่เกษตรกรรม
4. ปัญหาการบุกรุกพื้นที่เกษตรกรรมและป่าชายเลน
5. ปัญหาการจราจร
6. ปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอย
7. ปัญหาสิ่งแวดล้อม
8. ปัญหาขาดแคลนน้ำประปา และน้ำสะอาดเพื่ออุปโภคและบริโภค

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.22
แสดงลำดับความสำคัญของปัญหา

ปัญหา	1	2	3	4	5	6	7	8	รวม	ลำดับ
1	-	3	3	3	3	2	3	2	19	1
2	3	-	2	1	1	2	3	1	13	4
3	2	2	-	1	1	2	3	3	14	3
4	1	1	1	-	1	1	2	2	9	7
5	3	1	1	1	-	1	2	1	9	7
6	2	2	2	1	1	-	3	1	10	6
7	3	3	3	2	2	3	-	2	18	2
8	1	1	3	2	1	1	2	-	11	5

ดังนี้

จากตารางที่ 4.22 จะเห็นว่า ปัญหาที่มีความสัมพันธ์สูงที่สุดกับปัญหาอื่น ๆ มีลำดับ

1. ปัญหาการใช้ที่ดินไม่เป็นระเบียบ
2. ปัญหาสิ่งแวดล้อม และมลภาวะ
3. ปัญหาการระบายน้ำเสียในเมืองและพื้นที่เกษตรกรรม
4. ปัญหาชุมชนแออัด และแหล่งเสื่อมโทรม
5. ปัญหาขาดแคลนน้ำประปา และน้ำสะอาดเพื่ออุปโภคและบริโภค
6. ปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอย
7. ปัญหาการจราจร
8. ปัญหาการบุกรุกพื้นที่เกษตรกรรมและป่าชายเลน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4.5 แนวทางการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นจากการขยายตัวของอุตสาหกรรม

จากการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าปัญหาการใช้ที่ดินไม่เป็นระเบียบ และปัญหาสิ่งแวดล้อมและมลภาวะเป็นปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นจากการขยายตัวของอุตสาหกรรม เป็นปัญหาที่มีความสำคัญลำดับต้น และแนวทางในการแก้ไขปัญหามีดังนี้

(1) แนวทางการแก้ไขปัญหการใช้ที่ดินไม่เป็นระเบียบ

แนวทางในการแก้ปัญหการใช้ที่ดินไม่เป็นระเบียบนี้ กระทรวงมหาดไทยได้มอบหมายให้กรมการผังเมือง ดำเนินการวางผังทุกระดับเต็มเขตพื้นที่จังหวัด ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ส่งเสริมการประสานการพัฒนาชุมชนเมือง และการพัฒนาชนบทให้มีความสมดุลกัน ตลอดจนส่งเสริมสร้างแผนการพัฒนาชุมชนของชาติให้เกิดพลัง ส่งผลการพัฒนาอย่างต่อเนื่องลงสู่พื้นที่อย่างเป็นระบบและสอดคล้องกัน ตามนโยบายรัฐบาลที่แท้จริงประกอบด้วยผังแม่บทระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล ซึ่งจะเป็นการวางผังที่สมบูรณ์แบบที่ลุ่มีทั้งหมด 4 ระดับ ดังนี้

1) ผังโครงสร้างจังหวัด

เป็นผังแม่บทที่กำหนดเป้าหมาย นโยบายกลวิธี และแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาจังหวัด เพื่อใช้เป็นผังเค้าโครงหรือแม่บทให้กับการวางผังเมืองรวม ผังพัฒนาชุมชน ผังพัฒนาชนบท เพื่อสนับสนุนการวางแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนาอำเภอ ผังโครงสร้างจังหวัดจะครอบคลุมพื้นที่ทั้งจังหวัดในเขตชุมชนและชนบท สำหรับผังโครงสร้างจังหวัดจะเชิงเทราดำบลดบทบาทของชุมชนในส่วนของอำเภอบางปะกง ดังนี้

สุขาภิบาลบางปะกง เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมการเกษตร และเป็นศูนย์กลางการค้า และบริการให้แก่ประชาชนในเขตอิทธิพลครอบคลุมอำเภอบางปะกง และบางส่วนของจังหวัดสมุทรปราการ

สุขาภิบาลท่าสะอ้าน เป็นศูนย์กลางชนบทและเป็นที่ตั้งของอำเภอบางปะกง

สุขาภิบาลบางวัวและสุขาภิบาลนาเกลือ เป็นชุมชนศูนย์กลางชนบทที่มีได้เป็นที่ตั้งอำเภอ

2) ผังเมืองรวม เป็นผังที่จัดวางขึ้นตามพระราชบัญญัติการผังเมือง

พ.ศ. 2518 เพื่อควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการออกกฎกระทรวงใช้บังคับอันจะทำให้เมือง หรือชุมชนเจริญเติบโตอย่างมีระเบียบแบบแผน และถูกสุขลักษณะ และทำให้การพัฒนาเมืองได้เป็นไปอย่างมีระบบและสอดคล้องกัน ผังเมืองรวมจะครอบคลุมพื้นที่ในเขตเทศบาลรวมทั้งพื้นที่ต่อเนื่องบางส่วนที่เป็นเขตชุมชนหรือคาดว่าจะเกิดชุมชนในอนาคต สำหรับ

อำเภอบางปะกงได้มีการจัดวางผังเมืองรวม 1 แห่งคือผังเมืองรวมเมืองบางปะกงมีพื้นที่ทั้งสิ้น 300 ตารางกิโลเมตร ได้ดำเนินการวางผังโดยผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ตามกฎหมายเสร็จเรียบร้อยแล้ว และเตรียมจะประกาศกฎกระทรวงใช้บังคับต่อไป (รายละเอียดในภาคผนวก)

3) ผังพัฒนาชุมชน เป็นผังเสนอแนะแนวทางการพัฒนาชุมชนระดับสุขาภิบาล โดยการเสนอแนะแนวทางการพัฒนา การแก้ปัญหาต่าง ๆ แนวทางการขยายตัวของชุมชน เสนอแนะระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการให้เพียงพอกับความต้องการของชุมชน เพื่อให้ท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ ผังพัฒนาชุมชนจะครอบคลุมพื้นที่ในเขตสุขาภิบาล สำหรับอำเภอบางปะกงยังไม่มีผังพัฒนาชุมชน

4) ผังพัฒนาชนบท เป็นผังแนะแนวพัฒนาในระดับตำบล ซึ่งเป็นระดับเล็กที่สุดโดยการเสนอแนะแนวทางใช้ที่ดินในอนาคต การกำหนดชุมชนที่สมควรพัฒนาต่อไป ทำให้เป็นศูนย์ตำบลและศูนย์หมู่บ้านตลอดจนจัดทำที่ตั้งเหมาะสมของการบริการสาธารณะต่าง ๆ ที่ยังขาดอยู่ เช่น ที่ทำการสภาตำบล สถานีอนามัย โรงเรียน ตลาดกลางเกษตร ยุ้ง ฉางรวมสวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น ฯลฯ ทั้งนี้ เพื่อให้สภาตำบลใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และโครงการสร้างงานในชนบท อันจะทำให้การพัฒนาชนบทมีความต่อเนื่องกันทั้งภายในตำบลและเชื่อมต่อกับตำบลอื่นรวมทั้งจัดปัญหาทางกายภาพที่ซับซ้อนขัดแย้งและไม่ประสานกันอีกด้วย

(2) แนวทางการแก้ไขปัญหาลิ่งแวดล้อมและมลภาวะ

แนวทางในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมและมลภาวะได้แก่ การกำหนดพื้นที่อุตสาหกรรมในพื้นที่ที่เหมาะสม ไม่รบกวนย่านพักอาศัยของประชากร หลีกเลี่ยงการนำพื้นที่เกษตรกรรมอุดมสมบูรณ์มาใช้ประโยชน์เพื่อการอุตสาหกรรม อีกทั้งนำมาตรการทางด้านกฎหมายและดำเนินการอย่างเคร่งครัด เกี่ยวกับการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตลอดจนป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษ อันเกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม เช่น การบำบัดน้ำเสียก่อนระบายลงสู่แม่น้ำลำคลอง การควบคุมมลพิษของเสีย กลิ้น และอากาศ

(3) แนวทางการแก้ไขปัญหการระบายน้ำเสียในเมือง และพื้นที่เกษตรกรรม

แต่ละชุมชนในพื้นที่ศึกษา ส่วนใหญ่ยังไม่มีระบบระบายน้ำที่สมบูรณ์แบบในสุขาภิบาลบางปะกง มีท่อระบายน้ำและรางยูในถนนบางสายเท่านั้น น้ำทั้งหมดปล่อยลงคลองและแม่น้ำบางปะกง ส่วนสุขาภิบาลท่าสะอ้านก็เช่นเดียวกัน สำหรับชุมชนอื่นและพื้นที่ย่านอยู่อาศัยโดยทั่วไปมีการระบายน้ำด้วยวิธีธรรมชาติ โดยน้ำจะขังตามที่ลุ่มและซึมลงดิน รวมทั้งไหลลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใด
 1. เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใด
 2. เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใด
 3. เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใด
 4. เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใด
 5. เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใด

จากการศึกษาวิจัยคุณภาพของแม่น้ำบางปะกง โดยสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (สวล.) พบว่าชุมชนซึ่งอยู่อาศัยตามลุ่มน้ำบางปะกง มีการปล่อยน้ำทิ้งลงแม่น้ำวันละ 17,200 ลบ.เมตร โดยเทียบเป็นปริมาณความสกปรก (BOD) ได้ประมาณ 1,800 กิโลกรัม/วัน โดยเป็นน้ำทิ้งจากสุขาภิบาลบางปะกง ประมาณ 1,970 ลบ.เมตร/วัน เทียบปริมาณความสกปรก (BOD) ได้ 207 กิโลกรัม/วัน นอกจากนี้ยังมีน้ำทิ้งจากกิจกรรมประเภทอื่นอีก ได้แก่ น้ำทิ้งจากการเกษตร น้ำทิ้งจากปศุสัตว์ รวมทั้งน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรมบางประเภท และการทิ้งขยะมูลฝอยลงสู่แหล่งน้ำ (ประมาณ 20% ของปริมาณขยะมูลฝอยทั้งหมด) โดยชุมชนที่อาศัยอยู่ริมแม่น้ำลำคลอง โดยเฉพาะพื้นที่ที่อยู่บริเวณด้านต้นน้ำของแม่น้ำบางปะกง ดังนั้น จึงสมควรวางแผนการดำเนินการแก้ไขก่อนที่แม่น้ำจะเน่าเสีย ซึ่งยังมีผลกระทบต่อการทำประมงทั้งน้ำจืดและน้ำเค็ม โดยมีสถิติสัตว์น้ำเค็มที่จับได้เมื่อปี พ.ศ. 2531 เป็นปริมาณสูงถึง 37,905 ตัน สำหรับการแก้ปัญหาการปล่อยน้ำทิ้งลงแม่น้ำบางปะกงนี้ แต่ละชุมชนควรจัดหาพื้นที่เพื่อทำบ่อกักขังน้ำทิ้งของชุมชน แต่ละแห่งก่อนปล่อยน้ำทิ้งลงแม่น้ำบางปะกง รวมทั้งการวางระบบระบายน้ำในพื้นที่ย่านพาณิชยกรรม ย่านอุตสาหกรรม และย่านอยู่อาศัยให้สมบูรณ์แบบ แล้วให้ท่อรวบรวมน้ำทิ้งทั้งหมดไปลงบ่อกักขังน้ำ (Oxidation Pond) ที่จัดเตรียมไว้ ให้ได้เวลาระยะหนึ่งก่อนปล่อยน้ำทิ้งลงแม่น้ำบางปะกง และคูคลองต่าง ๆ โดยเฉพาะพื้นที่อุตสาหกรรมควรออกข้อบังคับให้แหล่งอุตสาหกรรม หรือโรงงานอุตสาหกรรม ร่วมกันจัดทำโรงงานบำบัดน้ำเสียรวมก่อนที่จะปล่อยลงสู่แม่น้ำบางปะกงและคูคลอง อีกทั้งควรสนับสนุนให้อุตสาหกรรมที่จะเกิดขึ้นใหม่ดำเนินการในรูปแบบนิคมอุตสาหกรรมและในนิคมดังกล่าวควรกำหนดให้มีบ่อบำบัดน้ำเสียรวม เพื่อบำบัดน้ำเสียก่อนระบายลงสู่แม่น้ำบางปะกงและคูคลอง

(4) แนวทางการแก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำประปา และน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคและบริโภค

การประปาบางปะกง ประสบปัญหาคุณภาพน้ำดิบซึ่งมีปริมาณคลอไรด์สูงมาก และท่อส่งน้ำดิบมีการรั่วไหลเนื่องจากท่อเก่าทำให้ไม่สามารถบริการน้ำประปาได้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนและโรงงานอุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

การประปาส่วนภูมิภาคจึงได้กำหนดแผนงานให้สอดคล้องกับแผนงานของกรมชลประทาน ในการก่อสร้างเขื่อนทดน้ำแม่น้ำบางปะกง และอ่างเก็บน้ำคลองสี่ด ซึ่งอยู่ในระหว่างการศึกษารายละเอียด ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ปัญหาของการประปาบางปะกง จะเชิงเทรา และบางคล้า จึงได้กำหนดแผนงานก่อสร้างระบบประปาอยู่บริเวณเหนือจุดก่อสร้างระบบประปาอยู่บริเวณเหนือจุดก่อสร้างเขื่อนทดน้ำแม่น้ำบางปะกง และสามารถรับน้ำดิบจากอ่างเก็บน้ำคลองสี่

ยึดได้ด้วย พร้อมทั้งวางท่อจ่ายน้ำให้กับพื้นที่ชุมชนฉะเชิงเทรา บางปะกง บางคล้า ชลบุรี และพื้นที่อุตสาหกรรมโดยรอบ คาดว่า จะต้องใช้งบประมาณไม่น้อยกว่า 3,000 ล้านบาท โดยจะดำเนินการให้ทันกับการสร้างเขื่อนทดน้ำบางปะกงในระยะแรกด้วย

(5) แนวทางการแก้ไขปัญหากำจัดขยะ

ควรทำให้มีการกำจัดกากของเสียรวมจากโรงงานอุตสาหกรรม โดยการตั้งหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง และในอนาคตคาดว่า จะมีการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นอีกมาก ดังนั้น ควรเตรียมพื้นที่เพื่อการกำจัดขยะในอนาคตให้พอเพียง ในพื้นที่ย่านเกษตรกรรม โดยใช้วิธีการที่เหมาะสมต่อไป

(6) แนวทางการแก้ไขปัญหากำจัดจระจก

จากทำเลที่ตั้งของอำเภอบางปะกง ซึ่งมีพื้นที่ต่อเนื่องกับจังหวัดสมุทรปราการ และชลบุรี ทำให้ “บางปะกง” เป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่ง โดยสามารถติดต่อกับกรุงเทพมหานคร ปราณบุรี ระยอง นครราชสีมา ฯลฯ ได้สะดวก รวมทั้งเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมต่อเนื่องกับการเกษตร ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) ได้กำหนดความสำคัญของพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ซึ่งครอบคลุมรวมถึงอำเภอบางปะกงด้วย ให้เป็นเขตเศรษฐกิจใหม่ของประเทศ โดยจะเป็นแหล่งจ้างงาน และอุตสาหกรรมที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของประเทศ แนวทางในการแก้ไขปัญหามลพิษจระจกควรพิจารณาถึงเส้นทางเพื่อการเชื่อมโยงชุมชนต่าง ๆ ในอำเภอ คือ ชุมชนบางปะกง ชุมชนท่าสะอ้าน ชุมชนต่าง ๆ ในอำเภอ คือ ชุมชนบางปะกง ชุมชนท่าสะอ้าน ชุมชนบางวัว และชุมชนบางเกลือ ให้สามารถเชื่อมโยงติดต่อถึงกันได้สะดวก ตลอดจนเส้นทางบริการในพื้นที่ที่จะมีการพัฒนาเป็นย่านอยู่อาศัยในอนาคต โดยให้ยานพาหนะในพื้นที่สามารถติดต่อถึงกันได้โดยไม่จำเป็นต้องมาใช้เส้นทางหลวงซึ่งมีปริมาณการจราจรของยานพาหนะที่แล่นผ่านเมืองเป็นปริมาณมากและมีความเร็วสูง อีกทั้งควรปรับปรุงสภาพผิวจราจรของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) ให้มีสภาพที่ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน อีกทั้งควรกำหนดจุดเข้าสู่ทางด่วนของทางคู่ขนานให้เหมาะสม เพื่อลดปัญหาการติดขัดของรถที่จะออกสู่ทางด่วนและยังทำให้รถในแนวทางด่วนวิ่งได้รวดเร็วขึ้น และบริเวณจุดจอดรถโดยสารบริเวณสุขาภิบาลบางปะกง ควรจะกำหนดพื้นที่จอดรถให้เหมาะสม หลีกเลี่ยงการนำเอาพื้นที่บริเวณทางหลวงเป็นที่จอดรถ

สำหรับการคมนาคมทางน้ำ ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาระบบการขนส่งทางน้ำให้มีขีดความสามารถในการให้บริการเพิ่มขึ้น และประสานกับการคมนาคมรูปแบบอื่นได้อย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพ โดยมีแนวทางดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต
 ในวาทกรรมใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอก เปรียบเทียบ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1 ควรปรับปรุงเส้นทางน้ำที่มีอยู่เดิมให้มีสภาพดี สามารถใช้ประโยชน์เป็นเส้นทางขนส่งผู้โดยสารและสินค้าได้ดีขึ้น โดยการขุดลอกคลองต่าง ๆ

2 ควรปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการขนส่งทางน้ำต่าง ๆ เช่น ท่าเทียบเรือ อุปกรณ์แสดงร่องน้ำ

3 การพัฒนาระบบขนส่งสินค้าทางน้ำควรมีการวางแผนพัฒนาให้ สอดคล้องและประสานกับระบบการคมนาคมทางรถยนต์และทางรถไฟ ตลอดจนการกำหนดจุดที่ตั้งของสถานีส่งสินค้าทางน้ำให้สามารถเชื่อมโยงกับการคมนาคมทางรถยนต์และทางรถไฟได้สะดวก

(7) ปัญหาการบุกรุกพื้นที่เกษตรกรรม และป่าชายเลน

แนวทางในการแก้ปัญหาการบุกรุกพื้นที่เกษตรกรรม และป่าชายเลน มีแนวทางดังนี้

- ควบคุมการขยายตัวของเมืองให้เหมาะสม หลีกเลี่ยงการรุกล้ำพื้นที่เกษตรกรรม ที่อุดมสมบูรณ์

- ปรับปรุงและส่งเสริมการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเคร่งครัดเพื่อรักษาไว้ซึ่งคุณภาพของสิ่งแวดล้อมที่ดี นำมาตรการด้านผังเมืองมาใช้โดย

- เร่งรัดให้มีการวางและจัดทำผังเมืองรวม เพื่อกำหนดและควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และความต้องการของท้องถิ่น ตลอดจนรักษาไว้ซึ่งความสวยงามและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

4.5 ศักยภาพและข้อจำกัดของพื้นที่ในการพัฒนาอุตสาหกรรม

4.5.1 ศักยภาพของพื้นที่

(1) ท่าเลที่ตั้ง

ที่ตั้งที่ได้กล่าวมาแล้วว่า อำเภอบางปะกงเป็นบริเวณที่มีการกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมที่สำคัญของจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งเมื่อพิจารณาจากทำเลที่ตั้งของอำเภอบางปะกงแล้วพบว่า ท่าเลที่ตั้งของอำเภอเปรียบเสมือนประตูทองของภาคตะวันออก เป็นพื้นที่ที่อยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร อีกทั้งบริเวณดังกล่าวอยู่ในโครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก (EASTERN SEA BCARD) และจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นจังหวัดเดียวที่มีพื้นที่ติดกับกรุงเทพมหานคร ที่ได้รับสิทธิ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางด้านการส่งเสริมการลงทุนเดิม เท่ากับจังหวัดในภูมิภาค

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(๒) โครงสร้างพื้นฐาน

อำเภอบางปะกงมีเส้นทางถนนที่สามารถติดต่อกับจังหวัดต่าง ๆ ได้โดยสะดวก ทั้งกรุงเทพมหานคร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีเส้นทางคมนาคมสายหลัก ได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (สุขุมวิท) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34(บางนา-ตราด) และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 314 (บางปะกง-ฉะเชิงเทรา) ส่วนเส้นทางคมนาคมทางรถไฟก็สามารถติดต่อกับกรุงเทพมหานคร จังหวัดปราจีนบุรี และปัจจุบันทางรถไฟสาย ฉะเชิงเทรา-สัตหีบ ได้สร้างเสร็จแล้ว และนอกจากนี้ในอนาคตมีโครงการสร้างทางรถไฟเชื่อมโยง ระหว่างฉะเชิงเทรากับภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ สามารถทำให้ติดต่อและขนส่งได้สะดวก และรวดเร็วยิ่งขึ้นโดยไม่ต้องผ่านกรุงเทพมหานครอีกต่อไป การเชื่อมโยงเส้นทางรถไฟกับพื้นที่อำเภอบางปะกง อาศัยทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 314 (บางปะกง-ฉะเชิงเทรา) โดยมีระยะทางระหว่างสถานีรถไฟฉะเชิงเทรากับอำเภอบางปะกง ประมาณ 20 กิโลเมตร

ส่วนเส้นทางคมนาคมทางน้ำ อำเภอบางปะกงมีแม่น้ำบางปะกงเป็นเส้นทางคมนาคมทางน้ำที่สำคัญที่สุดโดยเป็นเส้นทางที่ใช้ประโยชน์ในการส่งสินค้าการเกษตรที่สำคัญ อาทิ เช่น ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ข้าว ข้าวโพด จากไซโลบริเวณปากแม่น้ำบางปะกง ไปถ่ายลงเรือใหญ่ที่เกาะสีชัง เพื่อส่งสินค้าออกไปต่างประเทศ

(3) การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

จังหวัดฉะเชิงเทราเป็นจังหวัดที่เป็นแหล่งผลิตผลทางการเกษตรที่สำคัญ ทั้งนี้พิจารณาจากผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดจะเห็นว่า ครึ่งหนึ่งเป็นมูลค่าการผลิตที่ได้จากการเกษตรกรรมและผลผลิตที่สำคัญ คือ ข้าว ไม้ผล ไม้ยืนต้น ประมง และปศุสัตว์

อุตสาหกรรม เป็นสาขาที่สำคัญ เนื่องจากเป็นสาขาการผลิตที่ถือกันว่าเป็นสาขาการผลิตที่ทำรายได้สูง และเป็นกิจกรรมที่ทำให้กิจกรรมอื่น ๆ ขยายตัวตามไปด้วย สำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง มีความพร้อมและเหมาะสมในหลาย ๆ ด้าน ที่จะพัฒนา โดยเฉพาะอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตการเกษตร เนื่องจากความพร้อมของวัตถุดิบคือ ผลผลิตทางการเกษตร เช่น ข้าว พืชไร่ เนื้อสัตว์ ส่วนความสะดวกในเรื่องแรงงานในจังหวัดฉะเชิงเทรายังมีเพียงพอ ซึ่งในปัจจุบันแรงงานของจังหวัดฉะเชิงเทราบางส่วนต้องไปทำงานบริเวณจังหวัดใกล้เคียงเช่น กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการและชลบุรี¹

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

¹ คังโครงสร้างจังหวัดฉะเชิงเทรา กรมการผังเมือง

(4) การพัฒนาด้านอุตสาหกรรม

อำเภอบางปะกงมีพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างเพียงพอในการรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรม (จากการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ในบทที่ 5) และการถูกกำหนดให้เป็นเมืองรองของภาคตะวันออก มีบทบาทในการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตร ยังต้องรองรับภาระในการกระจายความเจริญของกรุงเทพมหานคร และยังมีเส้นทางคมนาคมติดต่อกับพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ได้โดยสะดวก นอกจากนี้ในอนาคตยังเป็นศูนย์กลางการคมนาคมทางรถไฟอีกด้วย

(5) ผังเมืองรวม

ผังเมืองรวม เป็นผังที่จัดวางขึ้นตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 เพื่อควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการออกกฎกระทรวงใช้บังคับอันจะทำให้เมืองหรือชุมชนเจริญเติบโตอย่างมีระเบียบแบบแผนและถูกสุขลักษณะ และทำให้การพัฒนาเมืองเป็นไปอย่างมีระบบและสอดคล้องกัน ผังเมืองรวมจะครอบคลุมพื้นที่ในเขตเทศบาลรวมทั้งพื้นที่ต่อเนื่องบางส่วนที่เป็นเขตชุมชนเมืองหรือคาดว่าจะเกิดชุมชนในอนาคต สำหรับอำเภอบางปะกงได้มีการจัดวางผังเมืองรวมคือ ผังเมืองรวมชุมชนบางปะกงมีพื้นที่ทั้งสิ้น 300 ตารางกิโลเมตร โดยได้ดำเนินการวางผังโดยผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ตามกฎหมายเสร็จเรียบร้อยแล้วและเตรียมจะประกาศกฎกระทรวงใช้บังคับต่อไป

(6) แหล่งอุตสาหกรรม

พื้นที่อำเภอบางปะกงบริเวณแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (สุขุมวิท) หมายเลข 34 (บางนา-ตราด) และหมายเลข 314 (บางปะกง-ฉะเชิงเทรา) เป็นแหล่งที่ตั้งของอุตสาหกรรมทั้งขนาดเล็ก กลาง และใหญ่การที่บริเวณพื้นที่ดังกล่าวเป็นแหล่งที่ตั้งของอุตสาหกรรมย่อมก่อให้เกิดศักยภาพของพื้นที่ที่จะดึงดูดบรรดานักลงทุนเข้ามาลงทุนในบริเวณพื้นที่ดังกล่าว

4.5.2 ข้อจำกัดของพื้นที่

(1) ทำเลที่ตั้ง

เนื่องด้วยแหล่งทำเลที่ตั้งของอำเภอบางปะกง อยู่บริเวณปากแม่น้ำบางปะกง และทางด้านใต้ของอำเภอติดกับชายฝั่งทะเลทางด้านอ่าวไทย มีป่าชายเลนมาก และเป็นแหล่งประมงน้ำจืด และน้ำเค็ม สามารถทำประมงชายฝั่งและห่างฝั่ง สำหรับประมงน้ำจืด ผลผลิตของการเลี้ยงปลาน้ำจืดของอำเภอ สามารถให้ผลผลิตได้เป็นจำนวนมาก การจะพัฒนาให้อำเภอบางปะกงเป็นแหล่งอุตสาหกรรมย่อมก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม น้ำเน่าเสียจากโรงงาน ซึ่งจะมีผลกระทบต่อระบบนิเวศวิทยาของพื้นที่ ดังนั้น จึงควรคำนึงถึงผลได้ผลเสียดังกล่าวด้วย

(2) สภาพของการจราจร

สภาพจราจรเป็นปัจจัยที่สำคัญ ประการหนึ่งที่จะเป็นส่วนกระตุ้นให้มีการพัฒนาพื้นที่ได้ที่รวดเร็วขึ้นหรือช้าลง จากการสำรวจสภาพจราจรในพื้นที่ อำเภอบางปะกงข้างต้นพบว่า บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) มีการจราจรคับคั่ง เกิดปัญหาการติดในชั่วโมงเร่งด่วน โดยเฉพาะบริเวณก่อนที่จะขึ้นสะพานบางปะกง และพบว่ารถบรรทุกขนาดใหญ่ รถกระบะบรรทุก 4 ล้อ มี จำนวนมากกว่ารถประเภทอื่น

ในส่วนของเส้นทางคมนาคมทางรถไฟพบว่า ในอำเภอบางปะกงไม่มีเส้นทางรถไฟผ่าน สถานีรถไฟที่ใกล้ที่สุด เป็นสถานีรถไฟฉะเชิงเทรา ซึ่งห่างจากอำเภอบางปะกงตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 341 (บางปะกง-ฉะเชิงเทรา) เป็นระยะทาง 20 กิโลเมตร

(3) น้ำประปา

เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรม ในพื้นที่อำเภอบางปะกง ปัจจุบันเกิดการขาดแคลนน้ำประปาอย่างมาก ต้องซื้อน้ำจากชุมชนใกล้เคียง อีกทั้งคุณภาพและปริมาณน้ำใต้ดินไม่ดี และไม่เพียงพอ

(4) โทรศัพท์

เป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมโดยเฉพาะอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกที่ต้องมีการติดต่อกับต่างประเทศตลอดเวลา ปัจจุบันองค์การโทรศัพท์ยังไม่สามารถให้บริการโทรศัพท์ที่เพียงพอต่อความต้องการ ทำให้โรงงานที่สร้างใหม่หรือกำลังจะสร้างใหม่ประสบปัญหาการขาดแคลนโทรศัพท์

(5) การกำจัดขยะ

เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกเช่นกันในการพัฒนาอุตสาหกรรม แหล่งอุตสาหกรรมใดไม่สามารถกำจัดขยะ หรือเศษวัสดุเหลือใช้จากโรงงานได้แล้ว ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในบริเวณข้างเคียง ในอำเภอบางปะกงก็ประสบปัญหาการกำจัดขยะอยู่เช่นกัน เพราะการบริการด้านการกำจัดขยะของรัฐสามารถบริการได้เฉพาะพื้นที่บริเวณเขตสุขาภิบาลเท่านั้น นอกเขตพื้นที่ไม่สามารถจะให้การบริการได้ ดังนั้น แหล่งอุตสาหกรรมนอกเขตสุขาภิบาล รวมทั้งพื้นที่นอกเขตสุขาภิบาลย่อมประสบปัญหาในด้านดังกล่าว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(6) ราคาที่ดิน

ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ราคาที่ดินเป็นตัวกำหนดถึงการจัดสรรการใช้ที่ดินในเขตชุมชนเมือง ในทำเลที่เหมาะสมต่อการตั้งอุตสาหกรรมของอำเภอบางปะกง ส่วนมากราคาที่ดินจะมีราคาสูงมาก โดยเฉพาะพื้นที่ที่อยู่ติดทางหลวงแผ่นดินสายต่าง ๆ และแนวโน้มในอนาคตต่อไป ราคาที่ดินในอำเภอบางปะกงจะเพิ่มขึ้นอย่างมาก ดังนั้น จึงเป็นปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง เป็นอย่างมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่อุตสาหกรรม

การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่เพื่ออุตสาหกรรมเป็นวิธีการเลือกสรรพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับอุตสาหกรรมทางด้านกายภาพ เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมในอนาคตออกจากพื้นที่ที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนา

5.1 วัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์

เพื่อหาพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับอุตสาหกรรมที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพของอำเภอบางปะกง

เพื่อนำผลที่ได้จาก มาพิจารณาเปรียบเทียบกับลักษณะที่ตั้งของอุตสาหกรรมในปีปัจจุบันนั้น มีความเหมาะสมหรือไม่

เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดที่ตั้งอุตสาหกรรมเพื่อรองรับความเจริญเติบโต ทางด้าน อุตสาหกรรมของอำเภอบางปะกงในอนาคต

5.2 เทคนิคที่ใช้ในการวิเคราะห์

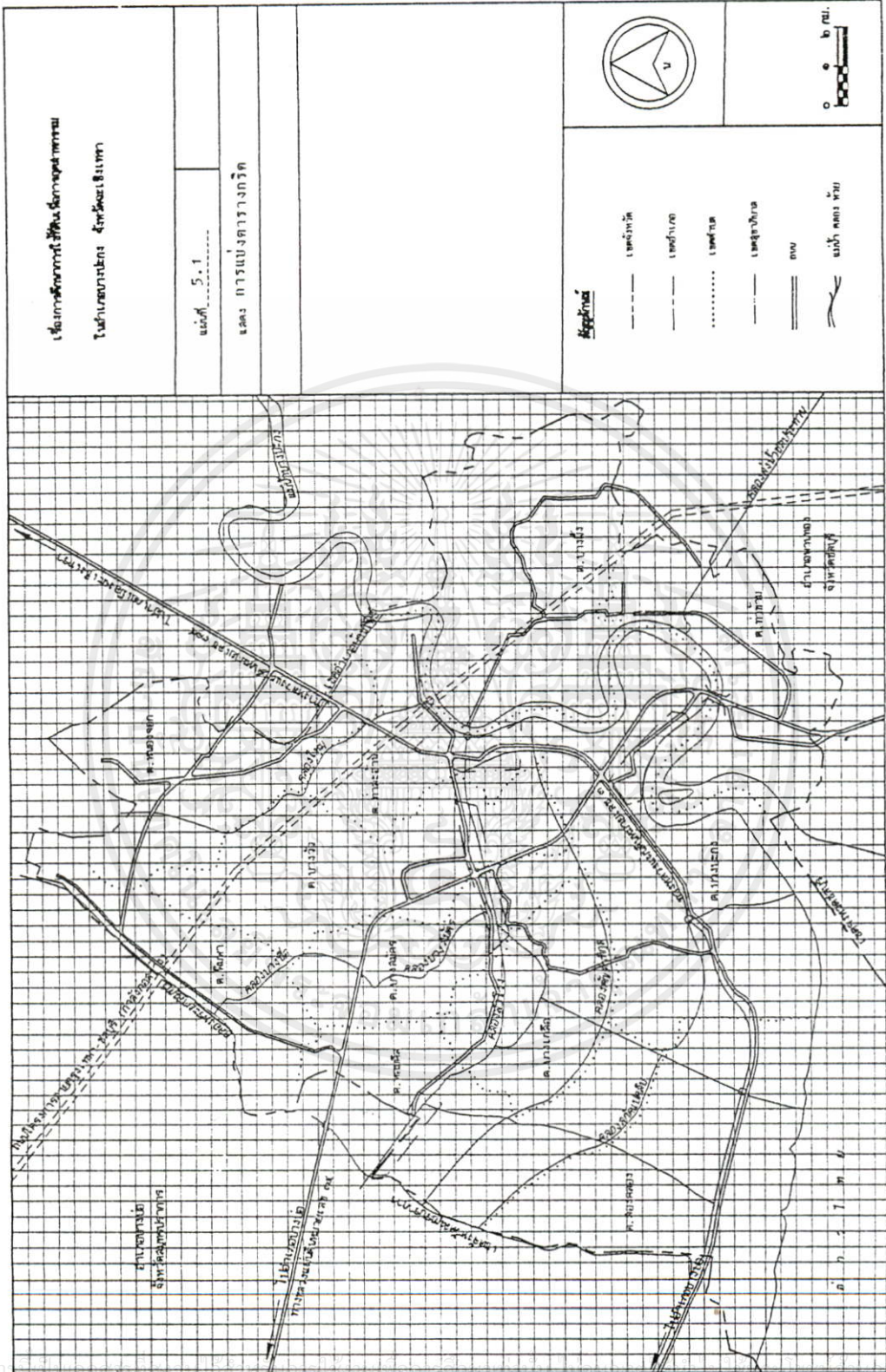
การวิเคราะห์ศักยภาพและข้อจำกัดของพื้นที่เพื่อยอุตสาหกรรม จะใช้เทคนิควิเคราะห์ แบบ Potential surface analysis ซึ่งเป็นวิธีการเลือกสรรพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนา โดยการนำเอา โปรแกรม EXCEL มาช่วยในการวิเคราะห์ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

ขั้นที่ 1 พื้นที่ศึกษาได้แก่ อำเภอบางปะกงครอบคลุมเนื้อที่ประมาณ 170,000 ไร่ หรือ 272 ตารางกิโลเมตร

ขั้นที่ 2 แบ่งพื้นที่ศึกษาออกเป็นตารางกริด (GRID) ตารางกริดละ 100 ไร่ รวมทั้งสิ้น 1,700 ตารางกริด ครอบคลุมตลอดพื้นที่ (แผนที่ 5.1)

ขั้นที่ 3 ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์มี 10 ตัวแปรดังนี้

- (1) บริเวณพื้นที่ซึ่งใช้ประโยชน์ในการก่อสร้าง ปี พ.ศ. 2537
- (2) การใช้ที่ดินภายในเขตผังเมืองรวมบางปะกง
- (3) ระยะห่างจากกรุงเทพมหานคร
- (4) ราคาที่ดิน
- (5) ความสะดวกในการเข้าถึง
- (6) พื้นที่ที่ได้รับการบริการด้านน้ำประปา

เอกสาร
 "ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้"

- (7) พื้นที่ที่ได้รับการบริการด้านโทรศัพท์
- (8) บริเวณที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมเดิม
- (9) บริเวณพื้นที่ที่เป็นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรกรรม และอุปโภคบริโภค
- (10) สมรรถนะดินที่เหมาะสมต่อการเกษตร

ขั้นที่ 4 คะแนนของตัวแปรแต่ละตัวขึ้นอยู่กับความสำคัญของตัวแปรต่อการที่ใช้พื้นที่อุตสาหกรรม ถ้าตัวแปรมีความสำคัญต่อการที่ใช้พื้นที่อุตสาหกรรมสูง ค่าคะแนนจะสูง ตรงข้ามถ้าตัวแปรมีความสำคัญต่อการที่ใช้พื้นที่อุตสาหกรรมน้อย ค่าคะแนนจะน้อย

ขั้นที่ 5 วิเคราะห์ตัวแปรทั้งหมดโดยใช้เทคนิค Potential surface analysis (PSA)

ขั้นที่ 6 รวมคะแนนทั้งหมดในแต่ละตารางกริด

ขั้นที่ 7 สรุปผลการวิเคราะห์ขั้นสุดท้าย แสดงพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนา

5.3 การปรับคะแนนของปัจจัยให้เป็นฐานเดียวกัน (Normalization)

เนื่องจากการกำหนดค่าคะแนนของแต่ละปัจจัยอาจมีหน่วยต่างกัน ไม่อาจเปรียบเทียบค่าคะแนนให้เป็นมาตรฐานเดียวกันได้ จึงจำเป็นต้องปรับค่าคะแนนให้อยู่ในช่วงเดียวกัน (Normalization) ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ใช้ช่วงคะแนน 0-10 คะแนน โดยใช้สูตรดังนี้

$$P_{ijx} = \frac{P_{ij} - P_{ij \min k}}{P_{i \max} - P_{i \min}}$$

เมื่อ	P_{ijx}	=	ค่าคะแนนมาตรฐาน
	P_{ij}	=	คะแนนดิบแต่ละตัวของแต่ละปัจจัย
	$P_{i \max}$	=	ค่าคะแนนดิบที่มีค่าสูงที่สุดของแต่ละปัจจัย
	$P_{i \min}$	=	ค่าคะแนนดิบที่มีค่าต่ำที่สุดของแต่ละปัจจัย
	k	=	ค่ามาตรฐานที่ใช้ปรับที่นี้คือ 10

เมื่อนำค่าคะแนนพื้นที่ (Area Score) ของปัจจัยต่าง ๆ มาปรับให้เป็นฐานเดียวกัน คือ ฐาน 10 โดยใช้สูตรดังกล่าวข้างต้นแล้ว จะได้ค่าคะแนนที่อยู่ในช่วงฐานเดียวกัน สำหรับทุกปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์

5.4 การให้ค่าน้ำหนักของตัวแปรในแต่ละปัจจัย

การให้ค่าน้ำหนักโดยวิธีเฉลี่ย เป็นวิธีการหนึ่งของการให้ค่าน้ำหนักของตัวแปรในแต่ละปัจจัย โดยนักวิชาการผู้มีความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ทั้งนี้เนื่องจากตัวแปรต่าง ๆ ที่นำมาวิเคราะห์จากวิธีการ PSA แต่ละตัวแปรนั้นจะมีค่าของความสำคัญของตัวแปรแตกต่างกันไป สำหรับตัวแปรที่นำมาให้ค่าน้ำหนักนั้นเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม จำนวน 8 ตัวแปร ซึ่งเป็นตัวแปรทางกายภาพที่สามารถนำมาพัฒนาได้ วิธีการกำหนดการให้ค่าคะแนน โดยการพิจารณาจากตัวแปรที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมสูงสุด จะมีค่าคะแนนมากที่สุดเรียงตามลำดับค่าคะแนนที่ได้จะเป็นค่าถ่วงน้ำหนักในแต่ละปัจจัย โดยการนำไปคูณกับตัวแปรต่าง ๆ เป็นผลทำให้ตัวแปรที่มีความสำคัญมากที่สุดนั้นมีค่าคะแนนสูงสุด และตัวแปรที่มีความสำคัญอันดับรองลงมาจะมีค่าคะแนนน้อยลงไปตามลำดับ (ตารางที่ 5.1)

สำหรับในการให้ค่าน้ำหนักของตัวแปรต่าง ๆ นั้นได้จากวิธีการสอบถามนักวิชาการ ซึ่งมีคุณวุฒิในสาขาอาชีพต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่รับราชการในกรมการผังเมือง จำนวน 10 ท่าน

ลำดับที่	คุณวุฒิสถาวิชา	ตำแหน่งงาน	สถานที่ทำงาน
1	การวางแผนภาคและเมือง	นักผังเมือง 6	กรมการผังเมือง
2	ภูมิศาสตร์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ผังเมือง 6	กรมการผังเมือง
3	ภูมิศาสตร์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ผังเมือง 5	กรมการผังเมือง
4	การวางแผนภาคและเมือง	นักผังเมือง 5	กรมการผังเมือง
5	การวางแผนภาคและเมือง	นักผังเมือง 5	กรมการผังเมือง
6	นิติศาสตร์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ผังเมือง 5	กรมการผังเมือง
7	การวางแผนภาคและเมือง	นักผังเมือง 5	กรมการผังเมือง
8	การวางแผนภาคและเมือง	นักผังเมือง 4	กรมการผังเมือง
9	การวางแผนภาคและเมือง	นักผังเมือง 5	กรมการผังเมือง
10	สถาปัตยกรรมศาสตร์	นักผังเมือง 5	กรมการผังเมือง

5.5 การให้ค่าคะแนนตัวแปร

จากตัวแปรทั้ง 10 ตัวแปร เมื่อนำมาพิจารณาจะแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวแปรที่เป็นข้อจำกัดในการพัฒนา และกลุ่มตัวแปรที่สนับสนุนการพัฒนา

เอกสาร 5.5.1 ตัวแปรที่เป็นข้อจำกัดในการพัฒนารวมหมายถึง ตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานที่ไม่สามารถนำเอาที่ดินมาใช้ประโยชน์ได้ เนื่องจากสภาพของพื้นที่นั่นเอง หรือในพื้นที่ดังกล่าวมีข้อบังคับ

ตารางที่ 5.1
 แสดงการให้ค่าคะแนนของนักวิชาการในการพิจารณาที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมตามความสำคัญเชิงตัวแปร

ตัวแปร	ค่าคะแนน										รวม	ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
ระยะห่างจากกรุงเทพมหานคร	5	7	7	4	6	3	8	7	6	4	57	5.7
ราคาที่ดิน	10	10	10	9	8	7	6	10	10	9	89	8.9
ความสะดวกในการเข้าถึง	10	4	9	10	10	10	10	10	9	10	92	9.2
การได้บริการน้ำประปา	7	9	8	8	5	6	7	6	7	5	68	6.8
การได้รับบริการ โทรศัพท์	9	5	6	5	6	4	3	5	6	5	54	5.4
บริเวณที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมเดิม	1	6	4	7	3	3	5	4	6	6	45	4.5
พื้นที่ที่เป็นแหล่งน้ำเพื่อการบริโภค	6	8	5	6	2	3	4	3	4	4	45	4.5
สมรรถนะดินที่เหมาะสมต่อการเกษตร	3	1	1	3	1	3	3	2	3	1	21	2.1

ห้ามการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอุตสาหกรรม ซึ่งจะเป็นพื้นที่ที่กันออกจากการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่หรือเป็นพื้นที่ที่ไม่มีการกำหนดให้ค่าแนบ ซึ่งจำแนกดังนี้

(1) พื้นที่กันออกจากการวิเคราะห์ศักยภาพ ได้แก่

1) สิ่งปลูกสร้าง ปี 2537 (BUILTUP AREA) ซึ่งได้แก่พื้นที่ที่ได้มีการก่อสร้างอาคารบ้านเรือน ต่าง ๆ

2) แม่น้ำ, คลอง, หนองน้ำ พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่ไม่สามารถจะนำมาใช้ประโยชน์ในด้านอุตสาหกรรมได้

3) ถนน

(2) พื้นที่ที่ไม่มีการกำหนดให้ค่าคะแนน

พื้นที่ที่ผังเมืองรวมเมืองบางปะกง ซึ่งขณะนี้กำลังอยู่ในระหว่างดำเนินการจัดทำเป็นกฎกระทรวง ให้ใช้บังคับผังเมืองรวมในท้องที่อำเภอบางปะกง ซึ่งเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วจะมีผลบังคับใช้ต่อไป สาระของผังเมืองรวมดังกล่าวเป็นข้อบังคับเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินแต่ละประเภท ดังนั้น พื้นที่ใดที่อยู่ในเขตผังเมืองรวมจะตัดใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นไปตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวม

5.5.2 ตัวแปรที่สนับสนุนเป็นตัวแปรที่ไม่มีข้อจำกัดซึ่งเป็นตัวแปรที่สนับสนุนให้พื้นที่นั้น ๆ

เกิดศักยภาพในการพัฒนาซึ่งได้แก่

(1) ระยะห่างจากกรุงเทพมหานคร

เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นเมืองใหญ่และมีอิทธิพลต่อพื้นที่บริเวณข้างเคียงดังได้กล่าวมาแล้ว ระยะห่างจากกรุงเทพมหานครจึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการกำหนดทำเลที่ตั้งอุตสาหกรรมด้วย

ในการพิจารณาระยะห่างจากกรุงเทพมหานครนี้ ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า พื้นที่ที่ศักยภาพสูงจะอยู่ใกล้กรุงเทพและใช้ระยะเวลาในการเดินทางน้อย หรือในทางคณิตศาสตร์ที่ว่าพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงจะแปรผกผันกับระยะทางและเวลาในการเดินทางซึ่งสามารถให้คะแนนความเหมาะสมได้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.2

แสดงค่าคะแนนของระยะห่างจากกรุงเทพมหานคร

ระยะทาง	คะแนน	ค่าปรับ	ค่าน้ำหนัก
0 - 35 กิโลเมตร	5	10	5.7
35 - 40 กิโลเมตร	4	7.5	5.7
40 - 45 กิโลเมตร	3	5	5.7
45 - 50 กิโลเมตร	2	2.5	5.7
50 กิโลเมตรขึ้นไป	1	0	5.7

(2) ราคาที่ดิน

ราคาที่ดินเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินโดยเฉพาะที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบอุตสาหกรรมที่ต้องการพื้นที่ที่กว้างขวาง และมีราคาที่ดินถูก ในชุมชนเมืองโดยทั่วไปจะพบว่าระดับราคาของที่ดินแต่ละแห่งจะมีความแตกต่างกัน เช่น ในบริเวณใจกลางเมืองหรือแหล่งชุมชนระดับราคาที่ดินจะสูงมาก ส่วนในบริเวณชานเมืองระดับราคาที่ดินจะต่ำกว่าในกลางเมือง ซึ่งระดับราคาที่ดินที่แตกต่างกันนั้นมักจะแตกต่างกัน เพราะทำเลที่ตั้งของที่ดินเหล่านั้น เช่น มีสภาพภูมิอากาศแตกต่างกันหรือเป็นแหล่งวัตถุดิบที่ต้องการ ความถูกแพงของราคาที่ดินอาจจะกำหนดขึ้นจากความจำเป็นในการใช้ประโยชน์ และคุณสมบัติของที่ดินพื้นนั้น ๆ ก็ได้ การพิจารณาถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากที่ดินสำหรับกิจการใดกิจการหนึ่ง ผู้ที่จะนำเอาที่ดินนั้นมาใช้จะต้องคำนึงถึงผลตอบแทนที่จะได้รับเมื่อเทียบกับราคาที่ดิน ในการวิเคราะห์เรื่องนี้ขึ้นอยู่กับการคาดคะเนถึงต้นทุนและรายได้ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและปัจจุบัน ในด้านการคาดคะเนถึงต้นทุนเกี่ยวกับการลงทุนนั้นในทางเศรษฐศาสตร์ถือว่า ที่ดินเป็นทุนอย่างหนึ่งเมื่อราคาที่ดินมีราคาสูงขึ้นผู้ที่ต้องการใช้ที่ดินจะต้องเลือกที่ดินที่สามารถจะให้ผลประโยชน์ตอบแทนมากที่สุด เมื่อเทียบกับจำนวนเงินที่ต้องเสียไปจากการซื้อที่ดินหรือเช่าที่ดินมาเพื่อดำเนินกิจการ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าราคาที่ดินเป็นตัวกำหนดถึงการจัดสรรการใช้ที่ดินในชุมชนเมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

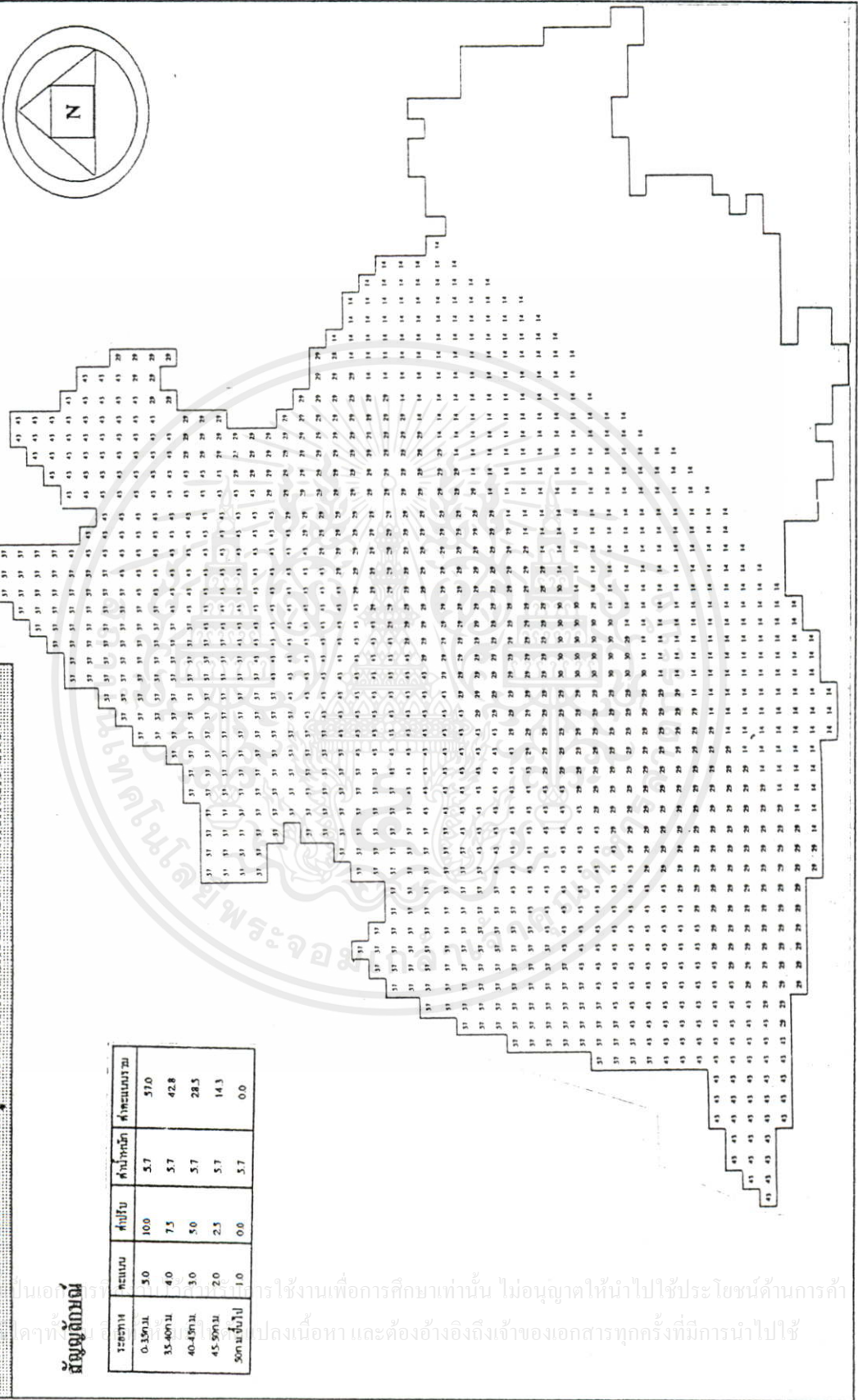
แผนที่ 5.2

แสดงค่าคะแนนของระยะห่างจากกรุงเทพมหานคร

เรื่อง การศึกษาการให้คะแนนเพื่อการชั่งน้ำหนักในชั้นของประเภท จังหวัดละเรียงแถว

ข้อมูลดังนี้

ระยะทาง	คะแนน	ค่าปรับ	ค่าหนัก	ค่าคะแนนรวม
0-15กม.	5.0	100	5.7	57.0
15-40กม.	4.0	7.5	5.7	42.8
40-45กม.	3.0	5.0	5.7	28.5
45-50กม.	2.0	2.5	5.7	14.3
50กม.ขึ้นไป	1.0	0.0	5.7	0.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้拿去ใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าในกรณีใดๆ หากมีข้อผิดพลาดหรือข้อสงสัย กรุณาแจ้งให้เราทราบ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.3

แสดงค่าคะแนนของราคาที่ดิน

ราคาที่ดิน (บาท/ตารางวา)	คะแนน	ค่าปรับ	ค่าน้ำหนัก
ต่ำกว่า 5,000	5	10	8.9
5,001 - 10,000	4	7.5	8.9
10,001 - 20,000	3	5	8.9
20,001 - 30,000	2	2.5	8.9
300,000 ขึ้นไป	1	0	8.9

(3) ความสะดวกในการเข้าถึง

ความสะดวกในการเข้าถึง (Accessibility) เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมและเอื้ออำนวยต่อการเข้าสู่พื้นที่และจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับระบบโครงข่ายของถนน ในการเดินทางเข้าพื้นที่และติดต่อกับพื้นที่อื่น ๆ ได้สะดวกจะเป็นผลในการเลือกทำเลที่ตั้งของอุตสาหกรรม ในการพิจารณาความสะดวกในการเข้าถึงนี้ เราพิจารณาจากถนนสายหลักให้มีค่าคะแนนสูงกว่าถนนสายรองลงมา ในระยะห่างที่เท่ากันซึ่งมีค่าคะแนนดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

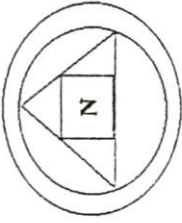
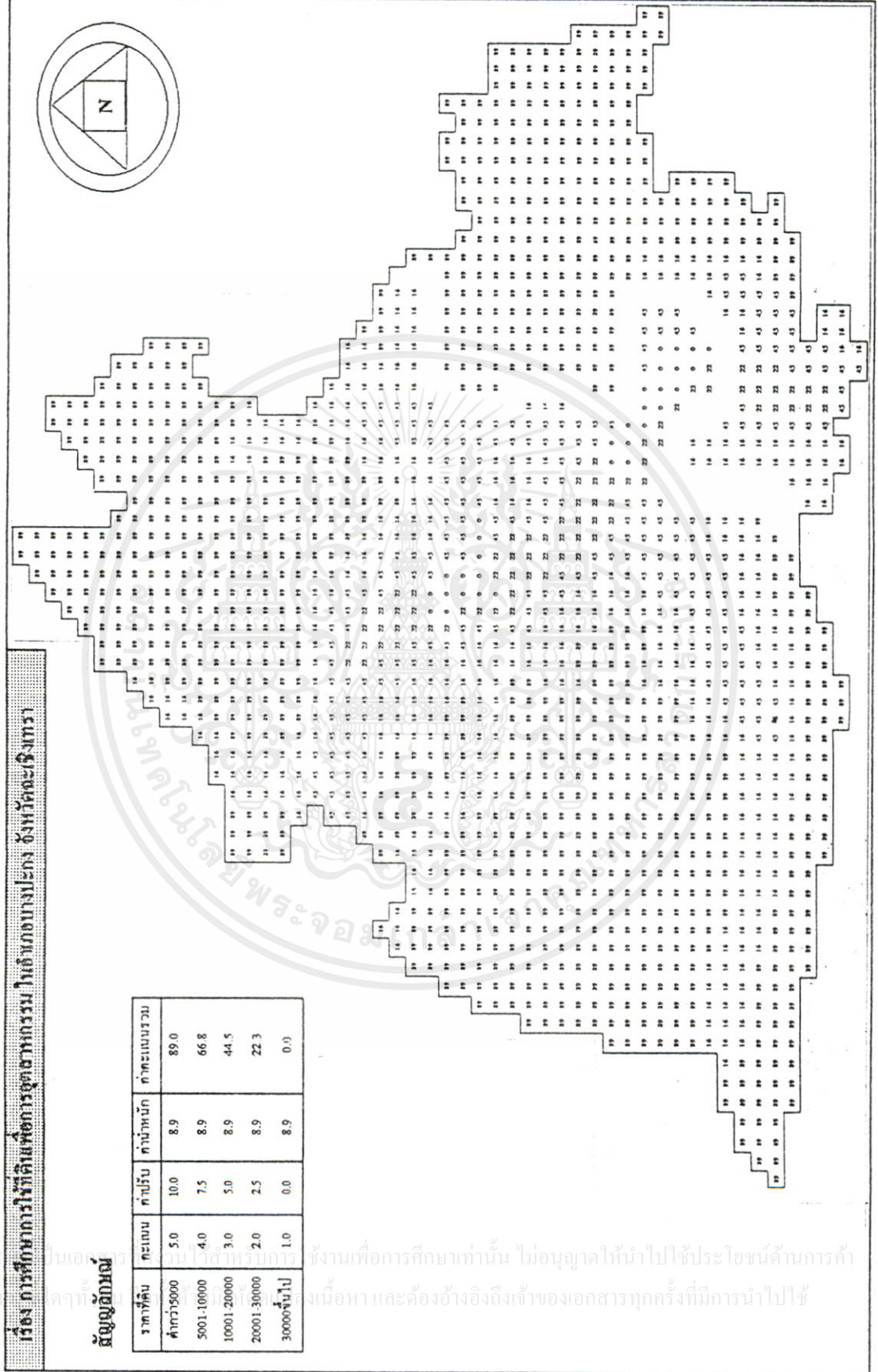
แผนที่ 5.8

แสดงค่าคะแนนของราคาที่ดิน

โรงเรียนการศึกษานานาชาติเพื่อการพัฒนาประเทศไทย กรุงเทพมหานคร จังหวัดระยอง

สัญลักษณ์

ราคาที่ดิน	คะแนน	ค่าปรับ	ค่าน้ำหนัก	ค่าคะแนนรวม
ต่ำกว่า 5000	5.0	10.0	8.9	89.0
5001-10000	4.0	7.5	8.9	66.8
10001-20000	3.0	5.0	8.9	44.5
20001-30000	2.0	2.5	8.9	22.3
30000ขึ้นไป	1.0	0.0	8.9	0.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารโรงเรียนการศึกษานานาชาติเพื่อการพัฒนาประเทศไทย กรุงเทพมหานคร จังหวัดระยอง ไม่ควรนำออกจำหน่ายโดยไม่ได้รับอนุญาตจากโรงเรียนการศึกษานานาชาติเพื่อการพัฒนาประเทศไทย กรุงเทพมหานคร จังหวัดระยอง

ตารางที่ 5.4
แสดงค่าคะแนนของระยะห่างจากถนนสายหลัก

ถนน	คะแนน	ค่าปรับ	ค่าน้ำหนัก
ถนนสายหลัก			
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (สุขุมวิท) รัศมี 1 กม.	3	10	9.2
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34(บางนา-ตราด)รัศมี 1 กม.	3	10	9.2
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 314 (บางปะกง-ฉะเชิงเทรา) รัศมี 1 กม.	3	10	9.2
ถนนสายรอง			
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3286(จรัญยานนท์)รัศมี 1 กม	2	5	9.2
- ทางหลวงท้องถิ่น รัศมี 1 กม	2	5	9.2
- ระยะเกินรัศมี 1 กม.ขึ้นไป	1	0	9.2

(4) พื้นที่ให้บริการน้ำประปา

ในการใช้พื้นที่ที่ได้รับบริการน้ำประปา เป็นตัวกำหนดความเหมาะสม ของพื้นที่รองรับการขยายตัวของเมืองนั้น พื้นที่ที่น้ำประปาใช้ย่อมมีความเหมาะสมมากกว่าพื้นที่ที่ไม่มีน้ำประปา ในการศึกษาครั้งนี้แบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 บริเวณดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

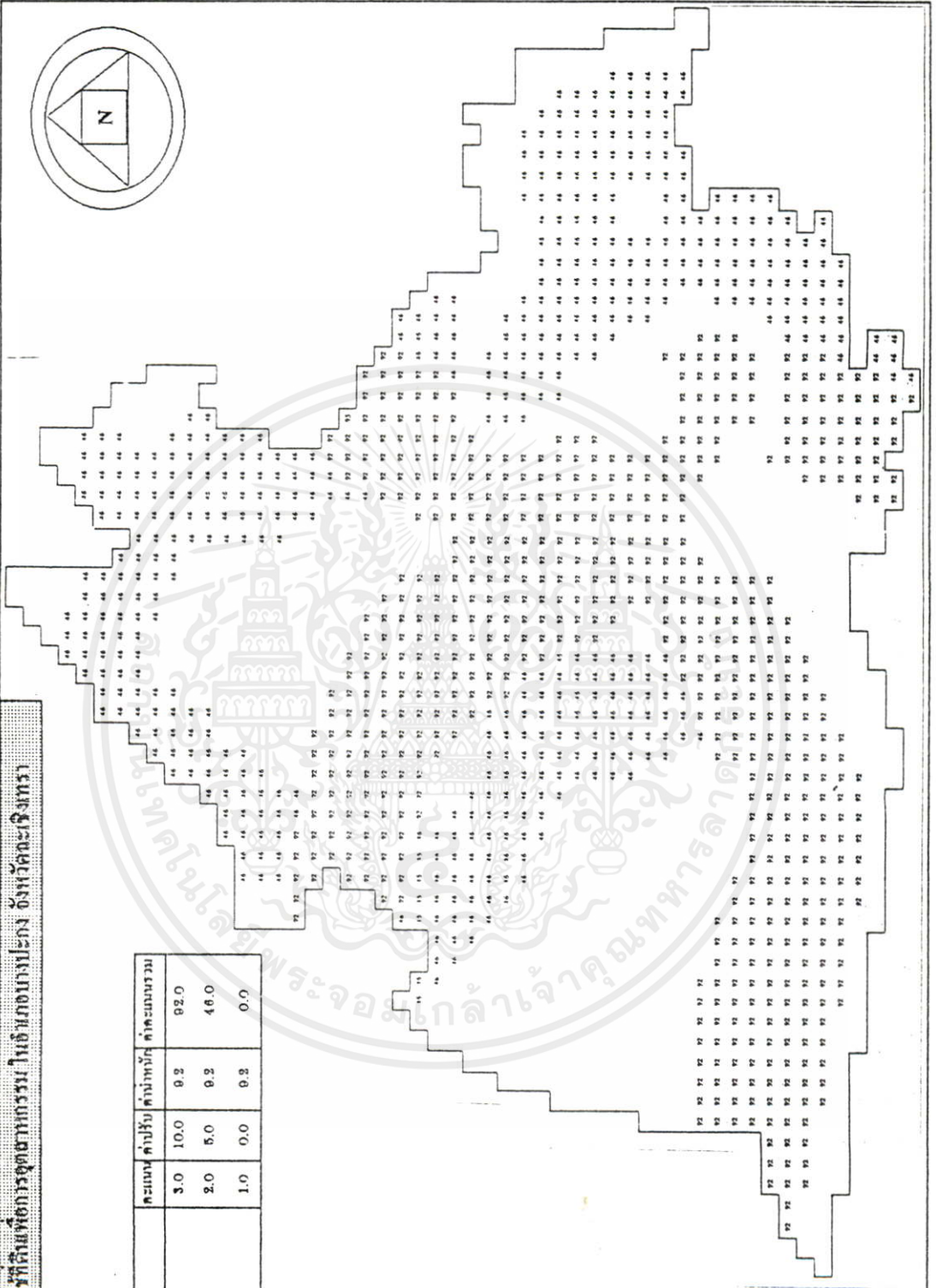
แผนที่ 5.4

แสดงค่าคะแนนของระยะห่างจากถนนสายหลัก

เรื่อง การศึกษาการใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรม ในเขตนอกเมืองปทุมธานี จังหวัดสระบุรี

ข้อมูลลักษณะ

ระยะทาง	คะแนน	ค่าปรับ	ค่าปรับ/ไร่	ค่าคะแนนรวม
ห่างจากถนนสายหลัก 10ม.	3.0	10.0	0.2	92.0
ห่างจากถนนสายรอง 10ม.	2.0	5.0	0.2	48.0
ห่างเกินรัศมี 10ม.ขึ้นไป	1.0	0.0	0.2	0.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อการเรียนการสอนเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่อนุญาตให้นำไปตีพิมพ์หรือเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 1) พื้นที่ที่ได้รับบริการน้ำประปา ได้แก่ บริเวณสุขาภิบาลบางบัว สุขาภิบาลท่าสะอ้าน สุขาภิบาลบางปะกง ซึ่งได้รับน้ำประปามาจากการประปาภูมิภาคอำเภอบางปะกงซึ่งตั้งอยู่เขตสุขาภิบาลบางบัว
- 2) พื้นที่โครงการในอนาคตซึ่งจะได้รับบริการน้ำประปาภายในปี พ.ศ. 2540
- 3) พื้นที่ที่ไม่มีน้ำประปาใช้

ตารางที่ 5.5
แสดงค่าคะแนนพื้นที่ที่ได้รับบริการน้ำประปา

พื้นที่	คะแนน	ค่าปรับ	ค่าน้ำหนัก
พื้นที่ที่ได้รับบริการน้ำประปา	3	10	6.8
พื้นที่โครงการในอนาคต	2	5	6.8
พื้นที่ที่ไม่ได้รับบริการน้ำประปา	1	0	6.8

(5) พื้นที่ที่ได้รับบริการด้านโทรศัพท์

พื้นที่ที่ได้รับบริการโทรศัพท์ของอำเภอบางปะกงมีอยู่ 3 เขต คือ เขตชุมสาย โทรศัพท์บางปะกง พื้นที่บริการได้แก่ บริเวณสุขาภิบาลบางปะกง บางส่วนของตำบลท่าข้าม เขตชุมสายโทรศัพท์บางบัวพื้นที่บริการได้แก่ บริเวณสุขาภิบาลบางบัว สุขาภิบาลท่าสะอ้านและบางส่วนของตำบลบางสมัคร เขตชุมสายโทรศัพท์นิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ พื้นที่บริการ ได้แก่ บริเวณพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์และบริเวณข้างเคียง ในการพิจารณาให้ค่าคะแนนจะให้บริเวณที่ได้รับบริการโทรศัพท์มีความเหมาะสมกว่าเขตที่ไม่ได้รับบริการ

ตารางที่ 5.6
แสดงค่าคะแนนพื้นที่ที่ได้รับบริการโทรศัพท์

พื้นที่	คะแนน	ค่าปรับ	ค่าน้ำหนัก
พื้นที่ที่ได้รับบริการโทรศัพท์	2	10	5.4
พื้นที่ที่ไม่ได้รับบริการโทรศัพท์	0	0	5.4

เอกสารนี้เป็นเอกสารราชการของกรมโยธาธิการและผังเมือง
หากมีการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลใดๆ กรุณาแจ้งมายังกรมโยธาธิการและผังเมือง
ไม่ว่าการแก้ไขใดๆ

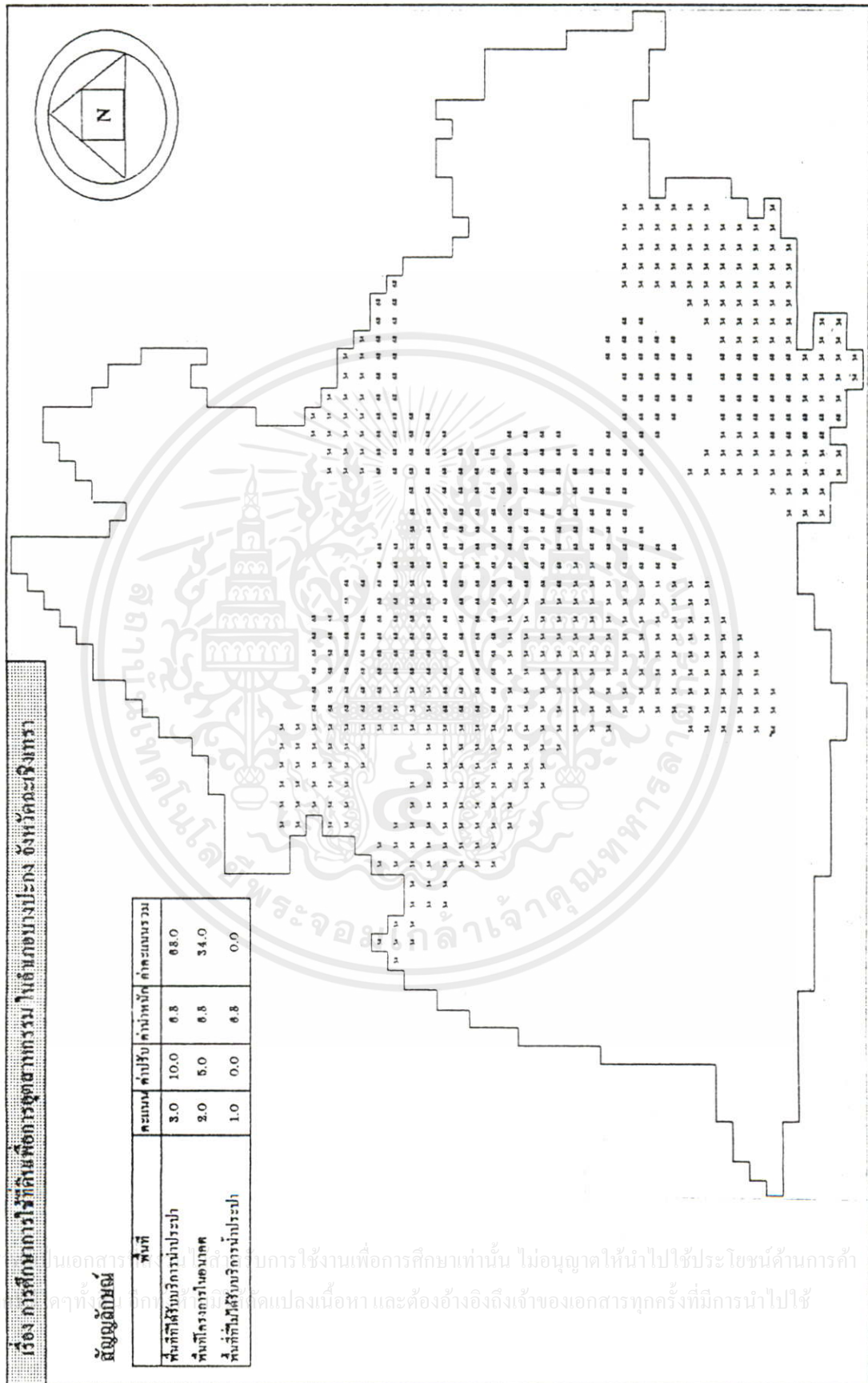
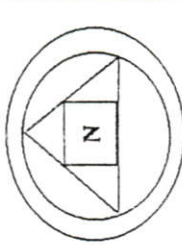
แผนที่ 5.5

แสดงค่าคะแนนของพื้นที่ที่ได้รับบริการน้ำประปา

เรื่อง การศึกษาการใช้คืนเพื่อการอุตสาหกรรม ในถิ่นของปรางค์ จังหวัดสระบุรี

สัญลักษณ์

พื้นที่	คะแนน	ค่าปรับ	ค่าปรับคิด	ค่าคะแนนรวม
พื้นที่ที่ได้รับบริการน้ำประปา	3.0	10.0	6.8	68.0
พื้นที่โครงการในอนาคต	2.0	5.0	6.8	34.0
พื้นที่ที่ไม่มีบริการน้ำประปา	1.0	0.0	6.8	0.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อการเรียนการสอนเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าในกรณีใดๆ หากมีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

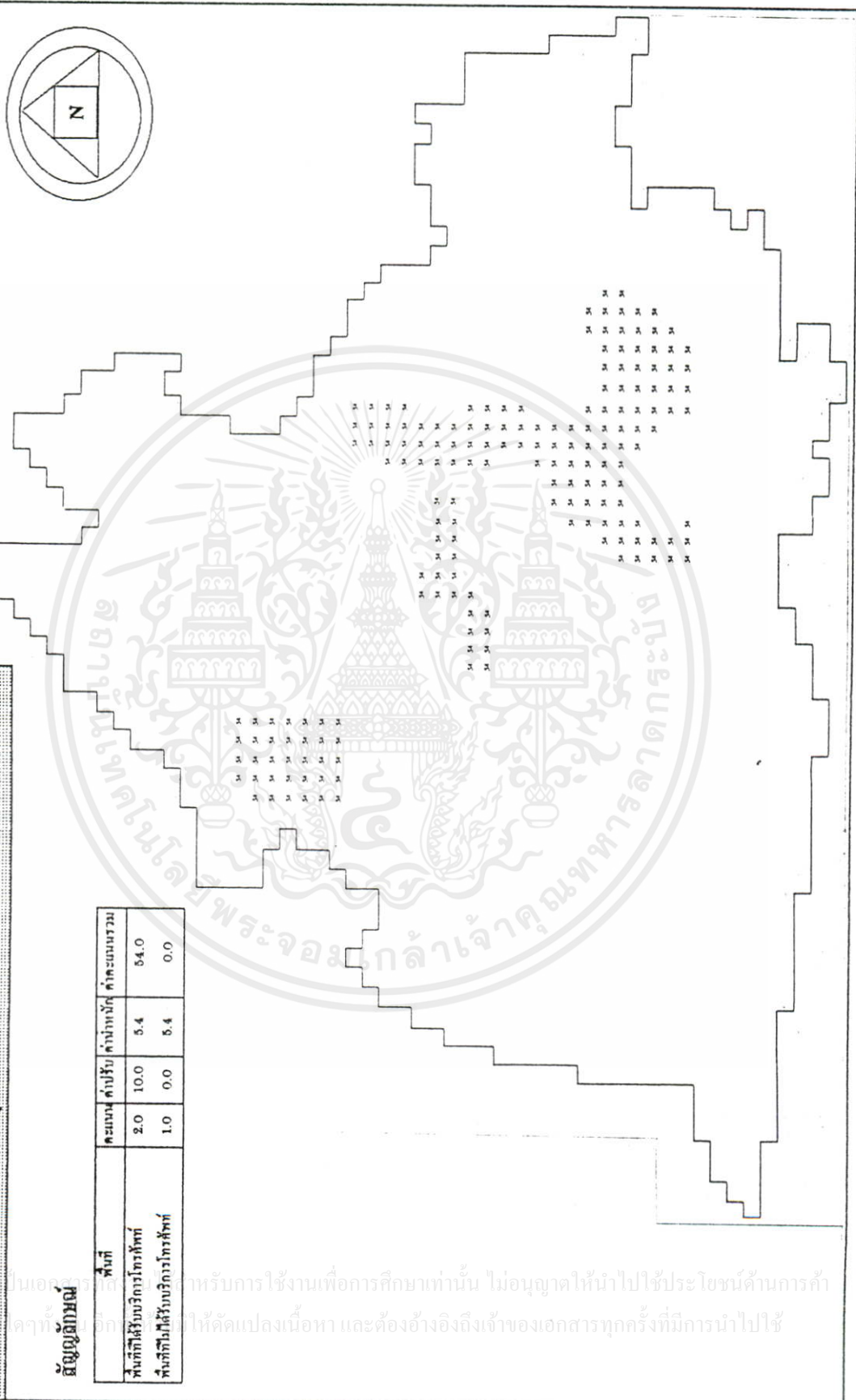
แผนที่ 5.6

แสดงค่าคะแนนของพื้นที่ที่ได้รับบริการโทรศัพท์

เรื่อง การศึกษาการเข้าถึงบริการสุขภาพกรม ในอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา

ดัชนีถักมณั

พื้นที่	คะแนน	ค่าปรับ	ค่าหนัก	ค่าคะแนนรวม
พื้นที่ที่ได้รับบริการโทรศัพท์	2.0	10.0	5.4	54.0
พื้นที่ที่ไม่ได้รับบริการโทรศัพท์	1.0	0.0	5.4	0.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าในกรณีใดๆ หากมีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(6) บริเวณที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมปี พ.ศ. 2537

ในบริเวณที่มีการกระจายตัวของย่านอุตสาหกรรมเดิม เป็นบริเวณพื้นที่ที่มีโอกาสที่จะมีการพัฒนาอุตสาหกรรมมากกว่าในบริเวณที่ห่างไกลออกไป เนื่องจากมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทางด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ พร้อมในพื้นที่ซึ่งสามารถช่วยประหยัดต้นทุนค่าใช้จ่ายในส่วนดังกล่าวได้มาก ค่าคะแนนที่กำหนดให้ดังนี้

ตารางที่ 5.7
แสดงค่าคะแนนพื้นที่ที่อยู่ใกล้แหล่งอุตสาหกรรมเดิม

ระยะทาง	คะแนน	ค่าปรับ	ค่าน้ำหนัก
0 - 1 กิโลเมตร	4	10	4.5
1 - 2 กิโลเมตร	3	6.6	4.5
	2	3.3	4.5
มากกว่า 3 กิโลเมตร	1	0	4.5

(7) พื้นที่เป็นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรกรรมและอุปโภคและบริโภค

การประกอบกิจการอุตสาหกรรมน้ำเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยในการผลิต บริเวณใดมีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ จะจูงใจให้ผู้ประกอบการเลือกพื้นที่ดังกล่าวเพื่อเป็นสถานที่ประกอบกิจการอุตสาหกรรมมากกว่าบริเวณพื้นที่ขาดแคลนน้ำ ดังนั้นจึงต้องกำหนดค่าคะแนนดังนี้

ตารางที่ 5.8
แสดงค่าคะแนนพื้นที่ที่อยู่ใกล้แหล่งน้ำ

บริเวณ	คะแนน	ค่าปรับ	ค่าน้ำหนัก
บริเวณที่อยู่ใกล้แหล่งน้ำ รัศมี 1 กิโลเมตร	2	10	4.5
บริเวณที่อยู่เกินกว่ารัศมี 1 กม.ขึ้นไป	1	0	4.5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่สามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์อื่นใดได้โดยไม่ได้รับอนุญาตจากกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

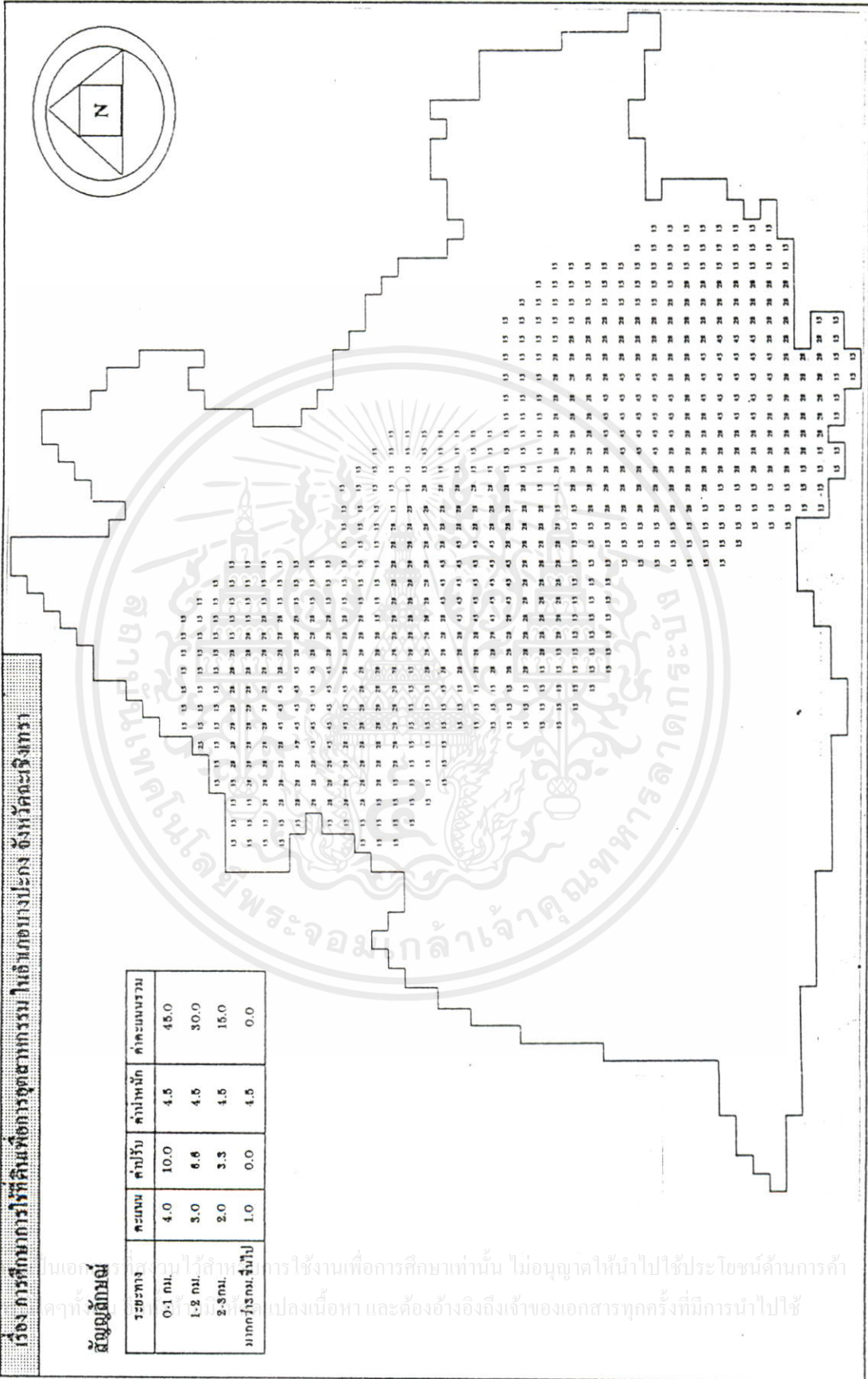
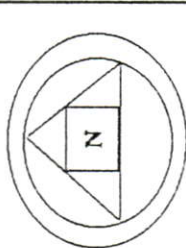
แผนที่ 5.7

แสดงค่าคะแนนของพื้นที่ที่อยู่ใกล้แหล่งอุตสาหกรรมเดิม

เรื่อง การศึกษาการไว้ที่ศึกษาเพื่อจัดการอุตสาหกรรม ในเข็นของบางประกง จังหวัดสระบุรี

สัญลักษณ์

ระยะทาง	คะแนน	ค่าปรับ	ค่าปรับ	ค่าคะแนนรวม
0-1 กม.	4.0	10.0	4.5	45.0
1-2 กม.	3.0	6.6	4.5	30.0
2-3 กม.	2.0	3.3	4.5	15.0
มากกว่า 3 กม.ขึ้นไป	1.0	0.0	4.5	0.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าในกรณีใดๆ หากมีข้อสงสัยหรือต้องการข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อฝ่ายประชาสัมพันธ์ โทร. 0-2952-3111

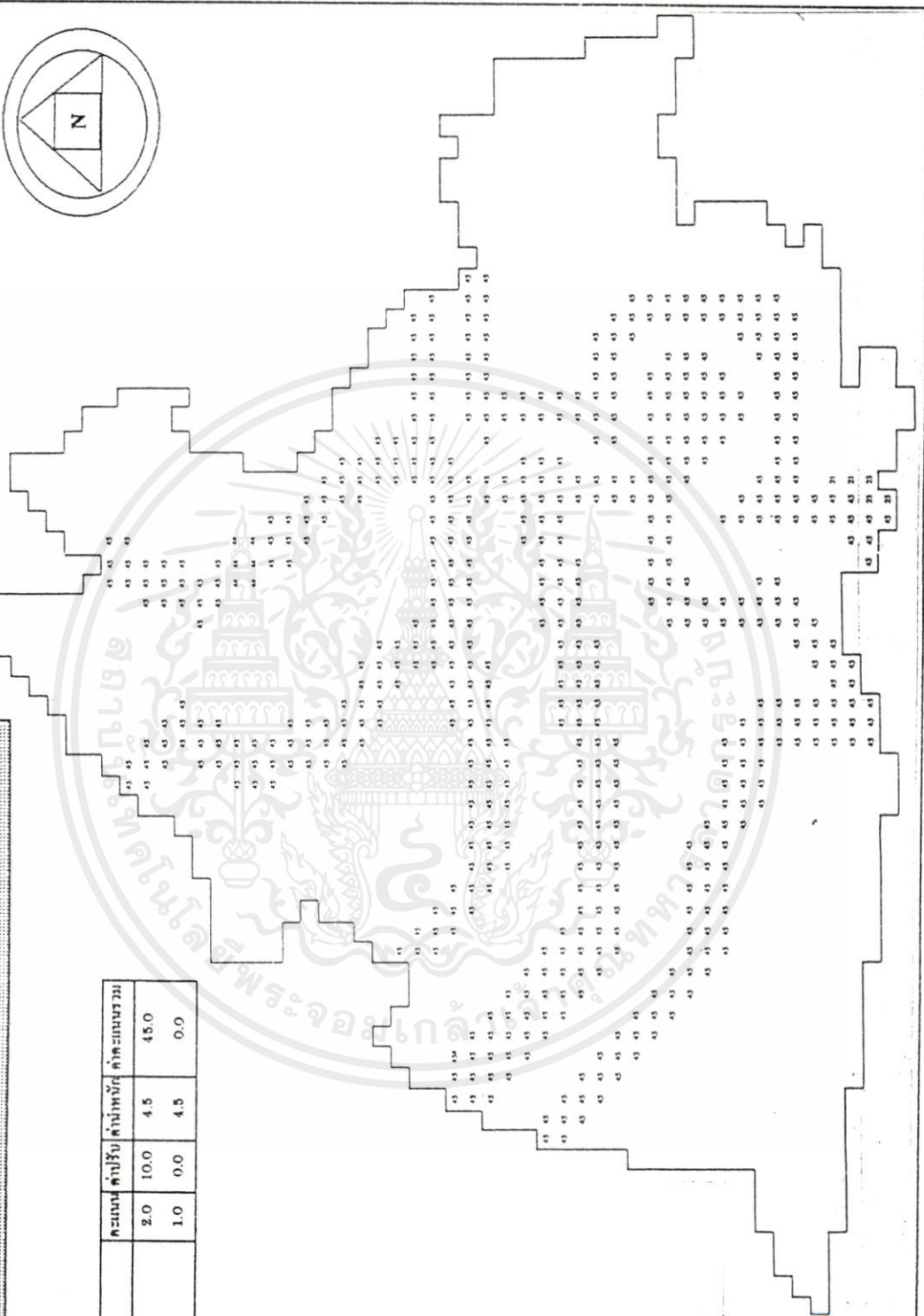
แผนที่ 5.8

แสดงค่าคะแนนของพื้นที่ที่อยู่ใกล้แหล่งน้ำ

เรื่อง การศึกษาการไหลเวียนของอากาศตามกรรมในอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา

สัญลักษณ์

ระยะทาง	คะแนน	ค่าปรับ	ค่าปกติ	ค่าคะแนนรวม
หัตถ์ 1 กม.	2.0	10.0	4.5	45.0
เกินกว่าหัตถ์ 1 กม. ขึ้นไป	1.0	0.0	4.5	0.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่สามารถนำข้อมูลไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นได้ หากมีข้อผิดพลาดหรือต้องการแจ้งแก้ไข กรุณาแจ้งให้ทราบ

(8) สมรรถนะดินเพื่อการเกษตรกรรม

สมรรถนะดินเพื่อการเกษตรกรรม เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำมาพิจารณาถึงศักยภาพของพื้นที่เพื่อการอุตสาหกรรม โดยมีหลักว่า พื้นที่ที่มีความเหมาะสมทางเกษตรกรรมควรจะอนุรักษ์ไว้เพื่อใช้ประโยชน์ทางด้านเกษตรกรรมต่อไป ดังนั้นในการพิจารณาถึงศักยภาพของพื้นที่อุตสาหกรรมควรจะนำเอาพื้นที่ที่มีความเหมาะสมทางด้านเกษตรกรรมน้อยที่สุดมาเป็นหลักในการพิจารณา

ตารางที่ 5.9
แสดงค่าคะแนนพื้นที่ที่มีสมรรถนะดินเพื่อการเกษตร

บริเวณ	คะแนน	ค่าปรับ	ค่าน้ำหนัก
ดินที่ไม่เหมาะสมแก่การทำเกษตรกรรม	3	10	2.1
ดินที่มีความเหมาะสมแก่การทำนา แต่มีปัญหาเกี่ยวกับความเป็นกรดของดิน	2	5	2.1
ดินที่มีความเหมาะสมแก่การทำนาอย่างยิ่ง	1	0	2.1

5.5.3 ตัวแปรที่สนับสนุน ที่นำมาพิจารณาแต่ไม่ได้ให้ค่าคะแนน คือ

(1) พื้นที่ที่ได้รับบริการด้านไฟฟ้า ซึ่งในอาณาบางปะกงได้รับบริการด้านไฟฟ้าครอบคลุมทั้งพื้นที่ และเพียงพอต่อความต้องการในอนาคตด้วย

5.6 การกำหนดพื้นที่เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมในอนาคต

จากปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบในการพิจารณากำหนดความเหมาะสมของพื้นที่อุตสาหกรรม สามารถสรุปถึงบริเวณที่มีความเหมาะสมได้โดยการแบ่งเป็นกลุ่มดังนี้

คะแนนของปัจจัยทั้งในการวิเคราะห์เมื่อรวมกันจะมีคะแนนเต็ม 471 คะแนน ดังนั้น เมื่อแบ่งช่วงคะแนนเป็น 4 ช่วง เพื่อที่จะนำมาพิจารณาถึงความเหมาะสมของพื้นที่ ดังนี้

พื้นที่ที่มีความเหมาะสมสูงสุด จะมีช่วงคะแนน ตั้งแต่ 354 - 471

พื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลาง จะมีช่วงคะแนน ตั้งแต่ 236 - 353

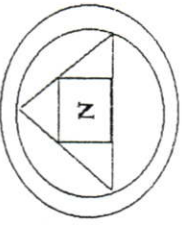
พื้นที่ที่มีความเหมาะสมน้อย จะมีช่วงคะแนน ตั้งแต่ 118 - 235

พื้นที่ที่ไม่มีความเหมาะสม จะมีช่วงคะแนน ตั้งแต่ 0 - 117 คะแนน

แผนที่ 5.9

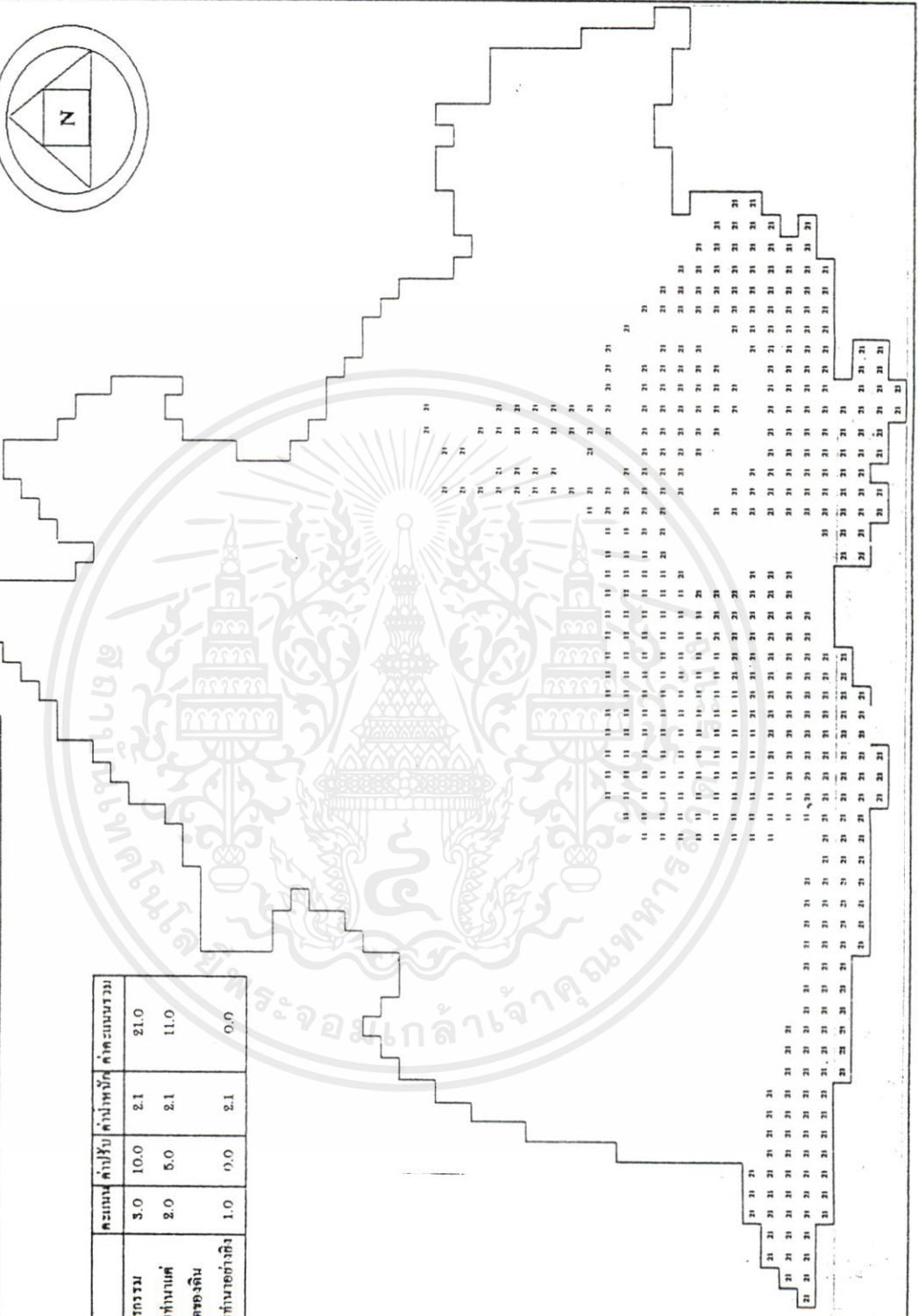
แสดงค่าคะแนนของพื้นที่ที่มีสมรรถนะดินเพื่อการเกษตร

เรื่อง การศึกษาการใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรม ในเขตนอกบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา

สัญลักษณ์

สมรรถนะดิน	คะแนน	ค่าปรับ	ค่าปรับคิด	ค่าคะแนนรวม
ดินที่ไม่เหมาะสมต่อการทำเกษตรกรรม	3.0	10.0	2.1	21.0
ดินที่มีความเหมาะสมต่อการทำเกษตร	2.0	5.0	2.1	11.0
มีปัญหาด้านความเค็มของดิน				
ดินที่มีความเหมาะสมต่อการทำเกษตรสูง	1.0	0.0	2.1	0.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารของกรมการช่างานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่สามารถนำข้อมูลไปใช้เปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนที่ 5.10

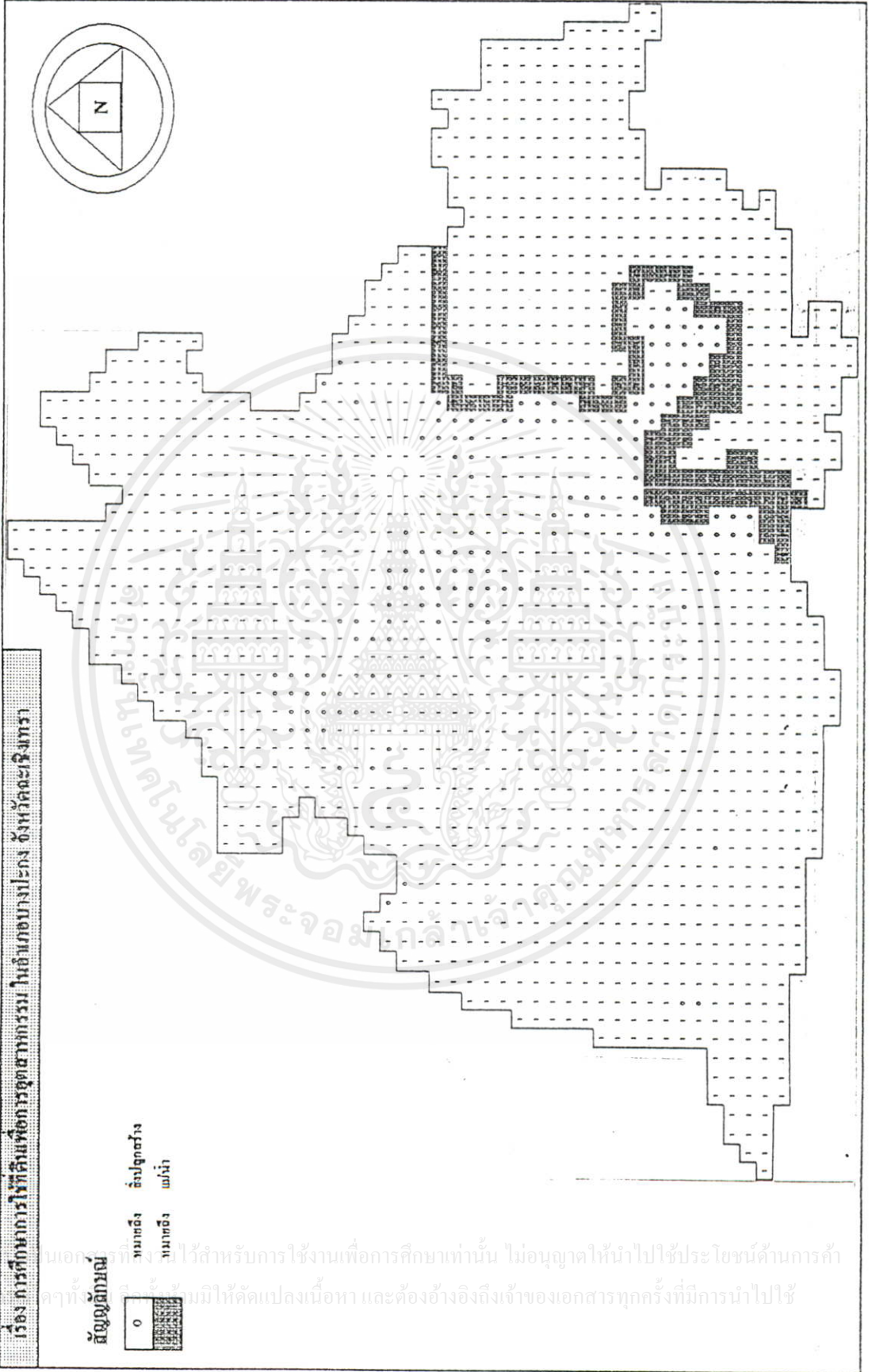
แสดงเชิงปลูกสร้างและแม่น้ำ(ไม่นับภาคทะเล)

เรื่อง การศึกษาการใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรม ในอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา

สัญลักษณ์

ทั้งหมด ชึ่งปลูกสร้าง
ทั้งหมด แม่น้ำ

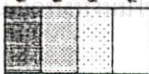
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่พิมพ์ไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่าในลักษณะใดก็ตาม หากมีให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนที่ 6.11

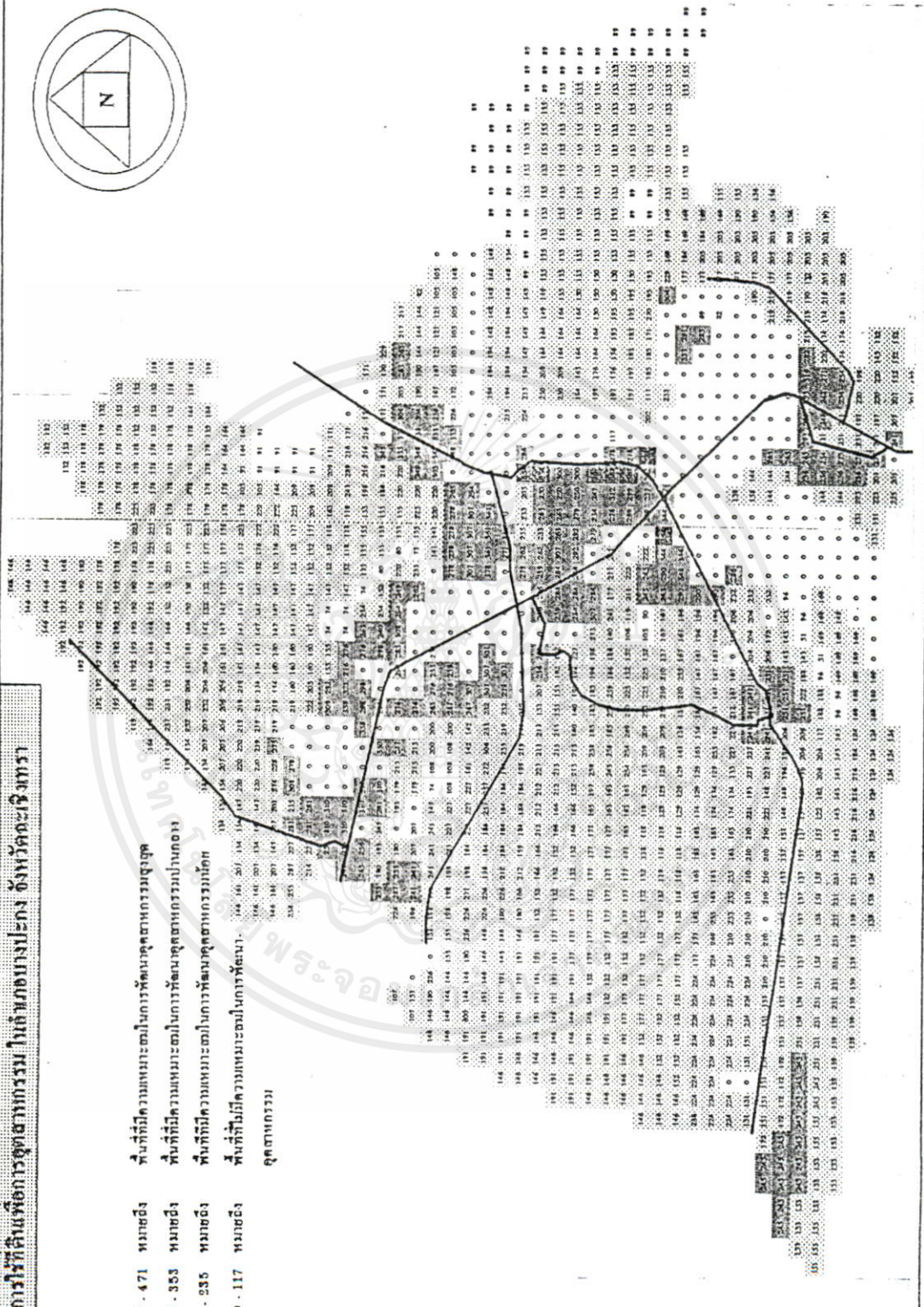
แสดงค่าคะแนนรวมของปัจจัยทั้งหมด

เงื่อนไขการให้สิทธิ์เพื่อการดูรายการ ในลักษณะโปร่ง จังหวัดเชียงใหม่

สัญลักษณ์

- พื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการพัฒนาอุตสาหกรรมสูง
- พื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการพัฒนาอุตสาหกรรมปานกลาง
- พื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการพัฒนาอุตสาหกรรมต่ำ
- พื้นที่ที่ไม่มีความเหมาะสมในการพัฒนาอุตสาหกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารลิขสิทธิ์ของกรมการผังเมืองเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่สามารถนำข้อมูลไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นได้ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลของการวิเคราะห์พื้นที่ที่มีความเหมาะสมสำหรับการอุตสาหกรรมสามารถจัดกลุ่มพื้นที่ได้

4 กลุ่ม มีดังต่อไปนี้ คือ

1. พื้นที่ที่มีความเหมาะสมมากที่สุดเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการพัฒนาอุตสาหกรรมมากที่สุด ซึ่งอยู่ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 314 (บางปะกง-ฉะเชิงเทรา) บริเวณบางส่วนของตำบลท่าสะพานและตำบลบางปะกง มีเนื้อที่รวมกันประมาณ 700 ไร่

2. พื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลางเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมกับการพัฒนาอุตสาหกรรมปานกลางซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความพร้อมทั้งทางด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ โดยส่วนมากจะเกาะกลุ่มอยู่ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (สุขุมวิท) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 314 (บางปะกง-ฉะเชิงเทรา) และถนนจรัญยานนท์บริเวณบางส่วนของตำบลหอมศีล ตำบลบางสมัคร ตำบลบางวัว ตำบลหนองจอก ตำบลท่าสะพาน ตำบลบางปะกง ตำบลท่าข้ามและตำบลสองคลอง โดยมีพื้นที่รวมกันประมาณ 19,400 ไร่ ลักษณะของพื้นที่ในกลุ่มนี้จะมี 2 ลักษณะ ได้แก่พื้นที่บริเวณนอกเขตชุมชนเมือง พื้นที่ในบริเวณตำบลหอมศีล ตำบลบางสมัคร ตำบลหนองจอก ตำบลท่าข้าม ตำบลบางปะกง และตำบลสองคลอง และบริเวณพื้นที่เขตชุมชนเมืองได้แก่ พื้นที่ในบริเวณตำบลบางวัว ตำบลท่าสะพานและตำบลบางปะกง

3. พื้นที่ที่มีความเหมาะสมน้อยจะเป็นพื้นที่ที่อยู่โดยรอบพื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลางซึ่งมีอยู่ทุกตำบลในอำเภอบางปะกง โดยทั่วไปจะเป็นพื้นที่เกษตรกรรมและเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่รวมประมาณ 116,350 ไร่

4. พื้นที่ที่ไม่มีความเหมาะสม โดยส่วนมากจะเป็นพื้นที่ที่เป็นบริเวณที่ตั้งของสิ่งก่อสร้าง และบริเวณแม่น้ำลำคลอง นอกจากนี้จะเป็นบางส่วนของพื้นที่ตำบลบางผึ้ง ตำบลบางวัว ตำบลบางปะกง และตำบลบางสมัคร ซึ่งมีพื้นที่รวม 33,500 ไร่

จากการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ข้างต้นแล้วพบว่า การใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมในปัจจุบันมีความสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลางมากที่สุด ทั้งในแหล่งอุตสาหกรรมนอกเขตชุมชนเมืองและแหล่งอุตสาหกรรมบริเวณเขตชุมชนเมือง ยกเว้นบริเวณพื้นที่ในเขตตำบลสองคลอง ทั้งนี้ด้วยเหตุว่า การใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมจะอยู่บริเวณตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (สุขุมวิท) และบริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 314 (บางปะกง-ฉะเชิงเทรา) และจากการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ก็พบว่า พื้นที่ที่เหมาะสมกับการพัฒนาอุตสาหกรรมปานกลางจะกระจายตัวอยู่ตามแนวทางหลวงแผ่นดินสายดังกล่าวเป็นส่วนมาก ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าทำเลที่ตั้งของพื้นที่อุตสาหกรรม

แผนที่ 5.12

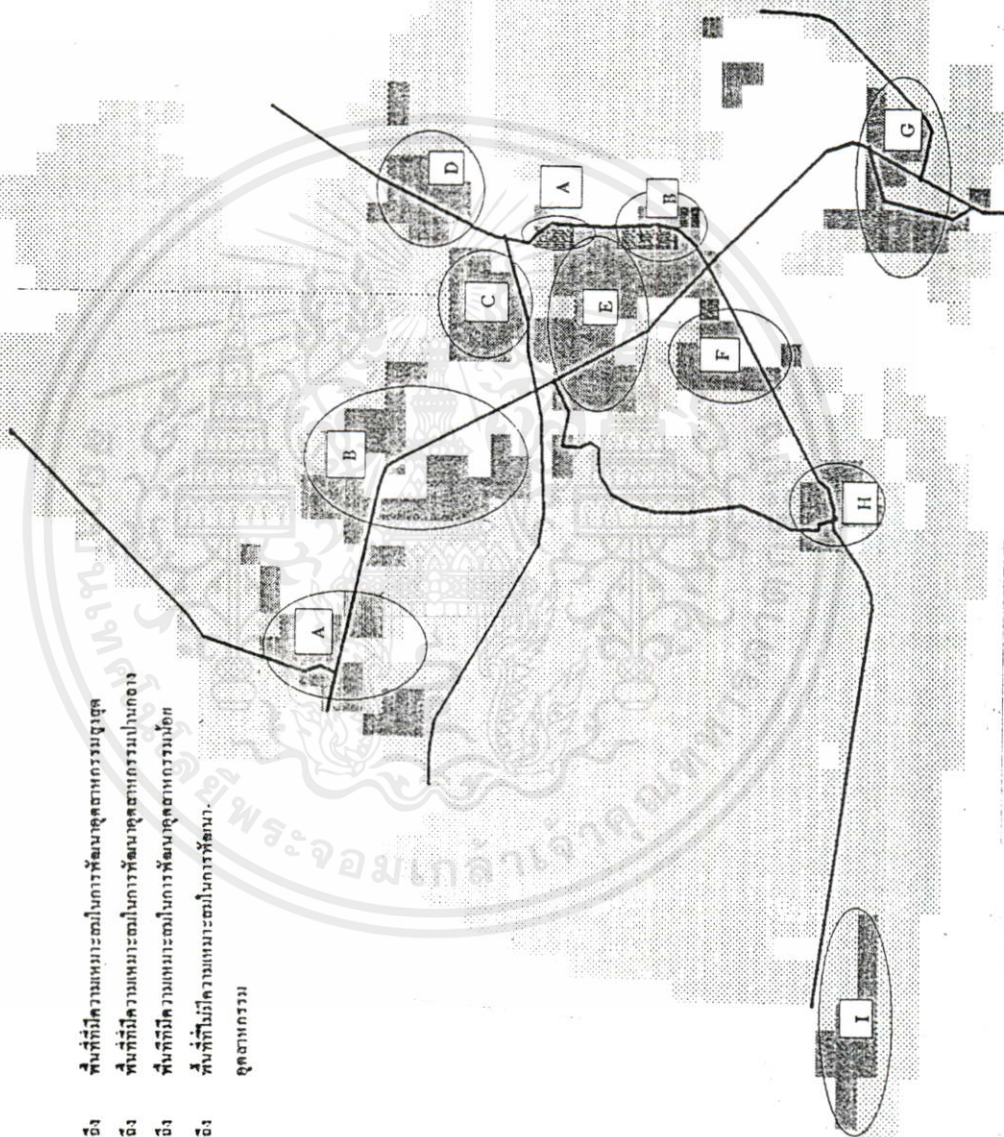
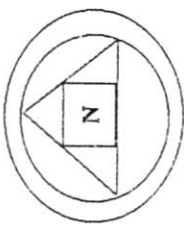
แสดงกลุ่มพื้นที่ที่เหมาะสมในการพัฒนาอุตสาหกรรม

เรื่อง การศึกษาการใช้ที่ดินเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรม ในอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา

สัญลักษณ์

	คะแนน 354 - 471 หมายถึง
	คะแนน 236 - 353 หมายถึง
	คะแนน 118 - 235 หมายถึง
	คะแนน 000 - 117 หมายถึง

พื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการพัฒนาอุตสาหกรรมสูงสุด
 พื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการพัฒนาอุตสาหกรรมปานกลาง
 พื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการพัฒนาอุตสาหกรรมน้อย
 พื้นที่ที่ไม่มีความเหมาะสมในการพัฒนา
 อุตสาหกรรม

เดิมของอำเภอบางปะกงนั้นสอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่

5.6.1 แนวโน้มการขยายตัวของอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง

ทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 กำหนดให้มีการพัฒนาชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา เป็นเขตเศรษฐกิจใหม่ และประเภทของอุตสาหกรรมที่ได้มีการส่งเสริมและสนับสนุน เป็นลักษณะผลิตเพื่อการส่งออกในส่วนของจังหวัดฉะเชิงเทรา มีบทบาทในการรองรับการพัฒนา และกระจายกิจกรรมทางเศรษฐกิจในอนาคต ซึ่งต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) ที่กำหนดให้ฉะเชิงเทราเป็นเมืองรอง และอยู่ในโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

ส่วนการพัฒนาอุตสาหกรรมในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 นั้น มี นโยบายในการสนับสนุนอุตสาหกรรมการเกษตร อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม อุตสาหกรรมโลหะ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมปิโตรเคมี และอุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า

สำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในภาคตะวันออกนั้น มีการพัฒนาอุตสาหกรรมที่สำคัญได้แก่ อุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตการเกษตร อุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องจากก๊าซธรรมชาติ และอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่ใช้เทคโนโลยี ได้แก่

- 1 อุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร เช่น ผลิตภัณฑ์จากมันสำปะหลัง อุตสาหกรรมน้ำตาล อุตสาหกรรมอาหารกระป๋อง
- 2 อุตสาหกรรมหลักและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เช่น สินค้าอุปโภคบริโภค อุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ และกลุ่มอุตสาหกรรมปิโตรเคมีขั้นต้น ซึ่งนำมาเป็นวัตถุดิบสำหรับผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น เครื่องใช้ในครัวเรือน ผงซักฟอกและสิ่งทอ

จากผังโครงสร้างจังหวัดฉะเชิงเทราได้กำหนดให้ชุมชนเมืองบางปะกงและบริเวณใกล้เคียงเป็นเขตพัฒนาอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องกับการเกษตรเพื่อการส่งออก โดยมีสุขาภิบาลบางปะกงเป็นศูนย์กลางการค้าและบริการ

จากแนวนโยบายต่าง ๆ ที่กล่าวมา จึงพิจารณาถึงแนวโน้มเกี่ยวกับอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง ว่าจะจะเป็นลักษณะของอุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อการส่งออกตามแนวทางการพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 ซึ่งได้แก่อุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องจากอุตสาหกรรมเดิม เช่น อุตสาหกรรมผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมอุปกรณ์กีฬา อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก และอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ เป็นต้น

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.6.2 แนวโน้มการใช้พื้นที่อุตสาหกรรม

จากการกำหนดรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคตของกรมการผังเมืองในผังเมืองรวมชุมชนบางปะกงซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำร่างกฎกระทรวง ได้กำหนดพื้นที่เพื่อการขยายตัวของอุตสาหกรรมในชุมชนบางปะกง โดยหลีกเลี่ยงการกำหนดพื้นที่อุตสาหกรรมริมน้ำเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของจังหวัดฉะเชิงเทรา และกระทรวงอุตสาหกรรม และกำหนดพื้นที่ให้สอดคล้องกับโครงการนิคมอุตสาหกรรม เพื่อให้สะดวกกับการควบคุมสภาวะแวดล้อม โดยรบกวนต่อพื้นที่เกษตรกรรม และชุมชนน้อยที่สุด ทั้งเป็นการรักษาแหล่งผลิตทางการเกษตรไว้อีกด้วย

พื้นที่ที่กำหนดในผังเมืองรวมให้เป็นศูนย์กลางชุมชนนิคมอุตสาหกรรมใหม่ซึ่งอยู่ในตำบลบางสมัครบริเวณถนนตัดใหม่เชื่อมระหว่างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) กับถนนพระราม 9 ตัดใหม่ (กรุงเทพฯ-ชลบุรี) ซึ่งเหตุผลที่กำหนดให้อยู่ในบริเวณดังกล่าวเพราะอยู่ใกล้แหล่งงาน และอยู่ใกล้ชุมชนเดิมคือ ชุมชนบางวัว ทำให้ประหยัดต่อการบริการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่จะใช้ร่วมกัน พื้นที่บริเวณนี้มีประมาณ 7,463 ไร่

ส่วนตำบลท่าข้าม กำหนดให้เป็นศูนย์กลางย่อยชุมชนท่าข้าม กำหนดบทบาทชุมชนให้เป็นชุมชนอุตสาหกรรม เนื่องจากอยู่ใกล้แหล่งพลังงานต่าง ๆ ได้แก่ โรงงานไฟฟ้าบางปะกง ศูนย์จ่ายแก๊สธรรมชาติของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ซึ่งสภาพปัจจุบันมีการกระจุกตัวของโรงงานรวมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงการถือครองที่ดินจากเกษตรกรสู่เจ้าของโรงงานเป็นจำนวนมาก พื้นที่บริเวณนี้มีประมาณ 354 ไร่

บริเวณพื้นที่ทั้ง 2 แห่งดังกล่าวผังเมืองรวมชุมชนบางปะกง กำหนดให้เป็นการใช้ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมและคลังสินค้า ซึ่งให้ใช้ประโยชน์เพื่ออุตสาหกรรมและคลังสินค้า สถาปนาราชการ การสาธารณูปโภค และสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ โดยให้ใช้พื้นที่เพื่อกิจการอื่นเพื่อได้อีกไม่เกินร้อยละ 20 ของที่ดินประเภทนี้ในแต่ละบริเวณ และห้ามใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อกิจการสถานสงเคราะห์หรือรับเลี้ยงคนชรา สถานสงเคราะห์หรือรับเลี้ยงเด็ก สุสานและฌาปนสถาน

จากข้อกำหนดในผังเมืองรวมดังกล่าว สามารถพิจารณาแนวโน้มการใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมว่าพื้นที่ในบริเวณที่กำหนดในผังเมืองรวมชุมชนบางปะกง เป็นพื้นที่ที่รองรับการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต ซึ่งพื้นที่บริเวณที่กำหนดไว้ในตำบลบางสมัครเป็นพื้นที่ที่ได้รับกวรวสนับสนุนจากการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย จึงมีแนวโน้มว่าบริเวณนี้จะเป็นการใช้ที่ดินอุตสาหกรรมในรูปแบบของนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งอุตสาหกรรมที่จะเข้ามาใช้พื้นที่จะได้แก่ โรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ และขนาดกลาง ซึ่งมีการลงทุนสูง และเป็นอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก อันได้แก่อุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องจากอุตสาหกรรมเดิม เช่น ผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าและ

ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์กีฬา เคมีและพลาสติก และอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ส่วนพื้นที่อุตสาหกรรมในตำบลท่าข้าม ซึ่งเป็นนิคมอุตสาหกรรมของเอกชน เป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่รองรับการขยายตัวของยุคของโรงงานอุตสาหกรรมในอนาคต ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เอกชนได้เริ่มดำเนินการไปแล้ว และมีแนวโน้มว่าต่อไปจะมีการเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณนี้จนเต็มพื้นที่ ซึ่งส่วนมากจะเป็นโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กและกลาง เพราะนิคมอุตสาหกรรมดังกล่าวเป็นการดำเนินงานของเอกชน และเป็นอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องจากอุตสาหกรรมเดิม เช่น ผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า และชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์กีฬา เคมีและพลาสติก

นอกจากนี้ในผังเมืองรวมดังกล่าวยังได้กำหนดที่ดินอุตสาหกรรมเฉพาะกิจซึ่งมีเนื้อที่ทั้งหมด 1,130 ไร่ ไร่ในบริเวณชุมชนบางบัว ริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) และบริเวณชุมชนบางปะกง 230 ไร่ เพื่อบริการต่อชุมชนและรถยนต์ที่ผ่านเข้ามา ซึ่งในข้อกำหนดของผังเมืองรวมได้กำหนดให้พื้นที่บริเวณที่กำหนดให้เป็นที่ดินประเภทอุตสาหกรรมเฉพาะกิจนี้ ใช้พื้นที่การอุตสาหกรรมที่ประกอบกิจการโดยไม่เป็นมลพิษต่อชุมชนหรือสิ่งแวดล้อม คลังสินค้า สถาบันราชการ การสาธารณสุขโรค และสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ โดยให้ใช้พื้นที่เพื่อกิจการอื่นเพิ่มได้อีกไม่เกินร้อยละ 20 ของที่ดินประเภทนี้ในแต่ละบริเวณ และห้ามใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อกิจการที่กำหนดดังต่อไปนี้

- โรงงานทุกประเภท เว้นแต่โรงงานที่ประกอบกิจการโดยไม่เป็นมลพิษต่อชุมชนหรือสิ่งแวดล้อม
- คลังสินค้าที่ประกอบกิจการเกี่ยวกับสารเคมี เพื่อการขนส่งหรือการผลิต
- สถานสงเคราะห์ หรือรับเลี้ยงคนชรา
- สถานสงเคราะห์ หรือรับเลี้ยงเด็ก
- สุสาน หรือฌาปนสถาน

จากข้อกำหนดในผังเมืองรวมดังกล่าว สามารถพิจารณาแนวโน้มการใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมว่า พื้นที่ที่ผังเมืองรวมชุมชนบางปะกงกำหนดให้เป็นการใช้ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมเฉพาะกิจนี้ จะเป็นพื้นที่ที่รองรับการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมประเภทที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษต่อชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมซึ่งส่วนมาก ได้แก่ อุตสาหกรรมประเภทซ่อมแซมหรือดัดแปลงเครื่องจักรกล เครื่องยนต์ และเครื่องใช้ไฟฟ้า วัสดุก่อสร้าง ซึ่งจะเป็นโรงงานขนาดครอบครัวและขนาดเล็ก และเป็นอุตสาหกรรมที่ให้บริการชุมชนและบริการแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอื่นซึ่งจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นสูงในอนาคต

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนการกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณอื่น นอกเหนือจากที่กล่าวมา เมื่อพิจารณาจากข้อกำหนดของผังเมืองรวม ชุมชนบางปะกงแล้ว เห็นว่าในที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย (สีเหลือง) ที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง (สีส้ม) และที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก (สีแดง) ได้กำหนดช้อยกเว้นให้โรงงานอุตสาหกรรมที่ประกอบกิจการ โดยไม่ก่อเหตุรำคาญ หรือไม่เป็นมลพิษต่อชุมชนหรือสิ่งแวดล้อม ใช้ประโยชน์ในที่ดินได้เพียงร้อยละ 15 ของที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย กับที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก และเพียงร้อยละ 20 ของที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลางและในที่ดินประเภทดังกล่าวยังกำหนดข้อห้าม ห้ามใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรม บริเวณริมฝั่งแม่น้ำบางปะกง ภายในระยะ 2,000 เมตร

และจากข้อกำหนดในผังเมืองรวมชุมชนบางปะกงดังกล่าว สามารถพิจารณาแนวโน้มการใช้ที่ดินเพื่ออุตสาหกรรมในบริเวณพื้นที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย บริเวณที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง และบริเวณที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก ได้ว่าในระยะ 2,000 เมตร ริมฝั่งแม่น้ำบางปะกงจะไม่มีอุตสาหกรรมทุกชนิดอยู่ในบริเวณดังกล่าว ส่วนในบริเวณอื่นการใช้พื้นที่อุตสาหกรรมสามารถประกอบกิจการได้เพียงไม่เกินร้อยละ 15 และร้อยละ 20 ตามข้อกำหนดในผังเมืองรวมประเภทของอุตสาหกรรมที่สามารถประกอบกิจการได้ จะต้องเป็นโรงงานที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษต่อชุมชนหรือสิ่งแวดล้อม ซึ่งก็ได้แก่ อุตสาหกรรมขนาดครอบครัว หรืออุตสาหกรรมประเภทที่ไม่ใช้เครื่องจักรกล ซึ่งได้แก่ อุตสาหกรรมประเภทซ่อมแซม หรือดัดแปลงเครื่องจักรกลเครื่องกล และเครื่องยนต์ วัสดุก่อสร้าง เครื่องใช้ไฟฟ้าอื่น ๆ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ให้บริการในชุมชน และจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอยู่ในบริเวณย่านที่เป็นชุมชน ในสุขาภิบาลบางวัว สุขาภิบาลท่าสะอ้านและสุขาภิบาลบางปะกง

ส่วนแนวโน้มการใช้พื้นที่อุตสาหกรรมในการใช้ที่ดินประเภทอื่นนั้น จากข้อกำหนดผังเมืองรวม ไม่อนุญาตให้ประกอบกิจการอุตสาหกรรมทุกชนิดในพื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 6

สรุปและเสนอแนะ

6.1 บทสรุป

นับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) ที่กำหนดให้จังหวัดฉะเชิงเทราเป็นเมืองรอง และอยู่ในโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ประกอบกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2529 - 2533) กำหนดให้มีการพัฒนาชลบุรี - ระยองและฉะเชิงเทรา เป็นเขตเศรษฐกิจใหม่ซึ่งในส่วนของจังหวัดฉะเชิงเทรา มีบทบาทในการรองรับการพัฒนาและการกระจายกิจกรรมทางเศรษฐกิจในอนาคตนั้น มีผลให้จังหวัดฉะเชิงเทรา มีบทบาทและความสำคัญด้านอุตสาหกรรมของภาคตะวันออก ประกอบกับจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่ในเขตส่งเสริมการลงทุนของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) และอีกทั้งเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งทั้งทางรถยนต์และทางรถไฟ ที่สามารถเชื่อมโยงกับกรุงเทพมหานคร พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกและพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากเหตุผลดังกล่าวส่งผลให้จังหวัดฉะเชิงเทรา มีสัดส่วนการผลิตในสาขาอุตสาหกรรมร้อยละ 34.98 ในปี 2536 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนการผลิตในส่วนของภาคตะวันออกร้อยละ 34.63 แหล่งที่มีการกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมที่สำคัญของจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่ พื้นที่ในบริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา - ตราด) ซึ่งอยู่ในพื้นที่อำเภอบางปะกง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เป็นแหล่งกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมที่สำคัญที่สุดของจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยแหล่งกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมที่สำคัญของอำเภอบางปะกงบนทางหลวงแผ่นดินสายดังกล่าว ได้แก่ แหล่งอุตสาหกรรมตำบลท่าข้าม แหล่งอุตสาหกรรมบริเวณสุขาภิบาลบางปะกง แหล่งอุตสาหกรรมบริเวณสุขาภิบาลบางวัวและแหล่งอุตสาหกรรมบริเวณนิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ในตำบลบางสมัคร จากการศึกษการ กระจายตัวของอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง โดยวิเคราะห์จากจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม จำนวนแรงงานและจำนวนเงินทุนในการประกอบการพบว่า ส่วนใหญ่จะมีการกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม แรงงาน และเงินทุนอยู่ในบริเวณแหล่งอุตสาหกรรมตำบลท่าข้ามและแหล่งอุตสาหกรรมตำบลบางสมัครซึ่งเป็นแหล่งอุตสาหกรรมนอกเขตชุมชนเมือง เป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และขนาดกลาง ในด้านการใช้พื้นที่ของอุตสาหกรรมพบว่า แหล่งอุตสาหกรรมนอกเขตชุมชนเมืองจะมีการใช้พื้นที่มากกว่าแหล่งอุตสาหกรรมในแหล่งชุมชนเมือง และขนาดของความหนาแน่นของแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมพบว่า ในบริเวณแหล่งอุตสาหกรรมนอกเขตชุมชนเมืองจะมีความหนาแน่นของแรงงานต่อโรงงานอุตสาหกรรม

กรรมมากกว่าความหนาแน่นของโรงงาน อุตสาหกรรมในเขตชุมชนเมืองซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ M.L GREENHUT (1970 : 133 - 38) ซึ่งกล่าวว่าอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ใจกลางเมืองส่วนมากมีขนาดเล็กและอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่บริเวณรอบนอกของเมืองจะมีขนาดใหญ่และใช้พื้นที่มาก และสอดคล้องกับแนวความคิดของ EM. HOOVER และ R. VENON (1959) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการกระจายตัวของตำแหน่งงานทางอุตสาหกรรมของมลรัฐนิวยอร์กพบว่า ขนาดการจ้างงานในอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานน้อยจะหนาแน่นย่านใจกลางเมืองและจะลดน้อยลงเมื่ออยู่ห่างเมืองออกไป ขณะเดียวกัน อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่มีการจ้างงานสูงจะหนาแน่นเมื่ออยู่ห่างจากเมืองออกไป

จากการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง ในแต่ละช่วงพบว่า ในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 ถึงปี พ.ศ. 2524 ตรงกับช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 ซึ่งเน้นหนักในด้านการกระจายความเจริญออกไปจากกรุงเทพมหานคร โดยการพัฒนาเมืองหลักขึ้นในส่วนภูมิภาคให้เป็นศูนย์กลางที่จะกระจายความเจริญออกสู่ชนบท ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกงส่วนใหญ่เป็นขนาดเล็ก และขนาดครอบครัวเป็นส่วนมาก และจะมีการจ้างงานน้อย ในช่วงที่สองตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 ถึงปีพ.ศ. 2529 ซึ่งตรงกับช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ซึ่งได้กำหนดให้มีโครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก (EASTERN SEA BOARD) ขึ้นได้แก่ จังหวัดชลบุรี ระยองและฉะเชิงเทรา เพื่อใช้เป็นที่เรือน้ำลึก และแหล่งอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ของประเทศ ในช่วงนี้มีการเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณตำบลท่าข้ามและตำบลบางสมัคร ซึ่งเป็นแหล่งอุตสาหกรรมรอบนอกชุมชนเมืองขนาดของโรงงานอุตสาหกรรมที่เพิ่มในช่วงนี้เป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ซึ่งอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ส่วนมากจะอยู่ในตำบลบางสมัคร ขนาดกลางจะอยู่ในตำบลท่าข้าม และขนาดเล็กจะเพิ่มอยู่ในบริเวณสุขาภิบาลบางปะกง ผลของการขยายตัวของอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นในช่วงนี้ทำให้ประชากรมีงานทำมากขึ้น โดยสัดส่วนแรงงานต่อประชากรเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.32 คนในช่วงแรกเป็นร้อยละ 3.98 คน ประเภทของอุตสาหกรรมที่เพิ่มในช่วงนี้ ได้แก่ อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม อุตสาหกรรมอุปกรณ์กีฬาซึ่งเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ เป็นอุตสาหกรรมขนาดกลางและอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มซึ่งเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก

ช่วงที่ 3 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 ถึงปีพ.ศ. 2535 ตรงกับช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ซึ่งกำหนดแนวนโยบายส่งเสริมให้อุตสาหกรรมกระจายตัวออกสู่ภูมิภาคอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ในช่วงดังกล่าวมีการเพิ่มขึ้นของอุตสาหกรรมในตำบลบางสมัคร ตำบลท่าข้าม ซึ่งเป็นแหล่งอุตสาหกรรมนอกเขตชุมชนเมืองกับบริเวณนอกเขตสุขาภิบาลบางปะกงและสุขาภิบาลบางวัว ขนาดของโรงงานอุตสาหกรรมในช่วงนี้จะเป็น

อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ และขนาดกลางมีการจ้างงานจำนวนมาก ผลของการขยายตัวของอุตสาหกรรมดังกล่าวทำให้สัดส่วนของแรงงานต่อประชากรเพิ่มเป็นร้อยละ 23.31 คนต่อปี ลักษณะของประเภทอุตสาหกรรมส่วนมาก ได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติกซึ่งลักษณะของอุตสาหกรรมดังกล่าวสอดคล้องกับแนวความคิดของ M.L. GREEN HUT (1970) EM. HOOVER และ R. VENON (1959) ดังที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น

ช่วงที่ 4 ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2535 จนถึงปัจจุบัน ตรงกับช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 ซึ่งกำหนดการพัฒนาภาคมหานครและเขตเศรษฐกิจใหม่ โดยมุ่งพัฒนาโครงข่ายบริการพื้นฐาน โดยเฉพาะตามแนวถนนสายหลักเพื่อให้เป็นแกนนำในการขยายตัวของเมือง กำหนดทิศทางการขยายตัวของมหานครมุ่งไปเชื่อมโยงกับการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก ในช่วงดังกล่าวมีการขยายตัวของอุตสาหกรรมต่อเนื่องมาจากช่วงที่ 3 การกระจายตัวของอุตสาหกรรมในช่วงนี้ส่วนมากการกระจายตัวอยู่ในตำบลท่าข้าม ตำบลบางสมัคร กับบริเวณรอบนอกชุมชนเมืองของสุขาภิบาลบางปะกง และสุขาภิบาลบางวัว และเริ่มมีการกระจายตัวเข้าไปในตำบลท่าสะอ้าน บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 314 (บางปะกง - ฉะเชิงเทรา) ที่ปรับปรุงใหม่ ซึ่งเป็นบริเวณที่แนวโน้มในอนาคตน่าจะมีการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้นในบริเวณนี้ ขนาดของโรงงานอุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าวเป็นขนาดกลางและขนาดเล็ก โดยเป็นอุตสาหกรรมประเภทโลหะและอโลหะ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก

จากลักษณะของการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมดังกล่าว เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับแนวนโยบายของของรัฐ ที่สนับสนุนการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4, 5, 6 และ 7 แล้วเห็นว่า อำเภอบางปะกงเป็นอำเภอหนึ่งที่มีการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมสอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐ และเป็นอำเภอที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

เมื่อพิจารณาด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินของอำเภอบางปะกงพบว่า รูปแบบของการตั้งถิ่นฐานในอำเภอบางปะกงมีลักษณะเป็นรูปแบบหลายศูนย์กลาง (Multiple Nuclear Theory) ซึ่งมีศูนย์กลางการค้าและบริการอยู่ที่สุขาภิบาลบางวัว และสุขาภิบาลบางปะกง ศูนย์กลางการปกครองซึ่งเป็นที่ตั้งของอำเภอบางปะกงอยู่ที่ตำบลท่าสะอ้าน ส่วนย่านอุตสาหกรรมจะอยู่รอบนอกเมืองได้แก่บริเวณอุตสาหกรรมตำบลท่าข้ามและบริเวณอุตสาหกรรมตำบลบางสมัคร

เมื่อพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงของการใช้ประโยชน์ที่ดินในอำเภอบางปะกงพบว่าการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่เกษตรกรรมและที่ว่างไปเป็นการใช้ที่ดินด้านอื่นมากขึ้น เช่น การใช้ที่

ดินเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจประเภทสนามกอล์ฟ พื้นที่อยู่อาศัย ส่วนการใช้ที่ดินอุตสาหกรรมเป็นพื้นที่หนึ่งที่ทำให้พื้นที่เกษตรกรรมลดลงบริเวณที่มีการใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมสูงสามารถกำหนดได้ 4 บริเวณ ได้แก่ ตำบลบางสมัคร ตำบลข้าม ซึ่งเป็นแหล่งอุตสาหกรรมบริเวณนอกเขตชุมชนเมือง บริเวณสุขาภิบาลบางปะกง และสุขาภิบาลบางบัว ซึ่งเป็นแหล่งอุตสาหกรรมบริเวณชุมชนเมืองโดยการกระจายตัวดังกล่าวจะอยู่ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (ถนนสุขุมวิท) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา - ตราด) และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 314 (บางปะกง-ฉะเชิงเทรา)

จากการพิจารณาปัญหาที่เกิดจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง โดยเฉพาะในบริเวณพื้นที่ที่มีการรวมตัวของอุตสาหกรรมพบว่า ปัญหาการใช้ที่ดินไม่เป็นระเบียบ ปัญหาการระบายน้ำเสียในเมืองและพื้นที่เกษตรกรรม ปัญหาจราจร ปัญหาการจัดขยะมูลฝอย ปัญหาสิ่งแวดล้อมและมลภาวะ ปัญหาชุมชนแออัด จะเกิดขึ้นมากในแหล่งอุตสาหกรรมบริเวณเขตชุมชนเมือง ซึ่งได้แก่ บริเวณสุขาภิบาลบางบัว สุขาภิบาลท่าเสาอ้อ และสุขาภิบาลบางปะกง ส่วนในบริเวณแหล่งอุตสาหกรรมนอกเขตชุมชนเมืองซึ่งได้แก่แหล่งอุตสาหกรรมตำบลท่าข้าม และตำบลบางสมัคร จะประสบปัญหาการระบายน้ำเสียลงสู่พื้นที่เกษตรกรรม ปัญหาบุกรุกพื้นที่เกษตรกรรมและป่าชายเลน ปัญหาจราจร ปัญหาการจัดขยะมูลฝอย ปัญหาสิ่งแวดล้อมและมลภาวะ และปัญหาการขาดแคลนน้ำประปา และน้ำสะอาดเพื่ออุปโภคและบริโภค โดยเฉพาะปัญหาการบุกรุกพื้นที่เกษตรกรรมและป่าชายเลนจะมีมากในกลุ่มอุตสาหกรรมนี้

เมื่อพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของปัญหาโดยใช้ตารางเมตริก สามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหาจากปัญหาที่สำคัญที่สุดได้ตามลำดับดังนี้

- ปัญหาการใช้ที่ดินไม่เป็นระเบียบ
- ปัญหาชุมชนแออัดและแหล่งเสื่อมโทรม
- ปัญหาการระบายน้ำเสียในเมืองและพื้นที่เกษตรกรรม
- ปัญหาการบุกรุกพื้นที่เกษตรกรรมและป่าชายเลน
- ปัญหาการจราจร
- ปัญหาการจัดขยะมูลฝอย
- ปัญหาสิ่งแวดล้อม
- ปัญหาขาดแคลนน้ำประปาและน้ำสะอาดเพื่ออุปโภคและบริโภค

จากการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่เพื่อการอุตสาหกรรม เพื่อสรรหาพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับอุตสาหกรรมทางด้านกายภาพ เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมในอนาคต โดยใช้วิธี

Potential surface analysis (PSA) โดยมีปัจจัยที่เป็นตัวแปรในทางกายภาพ 10 ตัวแปร ซึ่งมีทั้งตัวแปรที่เป็นข้อจำกัดและสนับสนุนต่อการใช้พื้นที่เพื่ออุตสาหกรรม

ตัวแปรที่เป็นข้อจำกัดในการพัฒนา ได้แก่ บริเวณพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์ในการก่อสร้างปี พ.ศ. 2537 ข้อจำกัดในการใช้ที่ดินภายในเขตผังเมืองรวม ซึ่งจะ เป็นพื้นที่ที่ถูกกันออกและไม่ให้ค่าคะแนน

ตัวแปรที่เป็นปัจจัยสนับสนุนต่อการพัฒนา ได้แก่ ระยะห่างจากกรุงเทพมหานคร ราคาที่ดิน ความสะดวกในการเข้าถึง พื้นที่ที่ได้รับบริการด้านน้ำประปา พื้นที่ที่ได้รับบริการด้านโทรศัพท์ บริเวณที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมเดิม บริเวณพื้นที่ที่เป็นแหล่งน้ำเพื่อเกษตรกรรมและอุปโภคบริโภค สมรรถนะของดินที่เหมาะสมต่อการเกษตร ในตัวแปรเหล่านี้จะมีการให้ค่าคะแนนที่แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับตัวแปรไหนจะสนับสนุนต่อการพัฒนาพื้นที่ เพื่ออุตสาหกรรมมากน้อยอย่างไร ในการให้ค่าคะแนนว่าตัวแปรไหนมีความสำคัญมากน้อยอย่างไรจะใช้วิธีสอบถามผู้ที่ปฏิบัติงานทางด้านผังเมืองจำนวน 10 ท่าน เพื่อหาค่าน้ำหนักของคะแนนซึ่งตัวแปรที่มีความสำคัญสูงสุดจะมีค่าคะแนนสูงสุด ตัวแปรที่มีค่าความสำคัญรองลงมาจะมีค่าคะแนนน้อยลง ตามลำดับ

ผลของการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ดังกล่าวสามารถแบ่งกลุ่มพื้นที่ได้ 4 กลุ่ม คือ พื้นที่ที่มีความเหมาะสมมากที่สุด พื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลางพื้นที่ที่มีความเหมาะสมน้อยและพื้นที่ที่ไม่มีความเหมาะสม ซึ่งพบว่าพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมากที่สุดจะอยู่ในบริเวณตำบลบางปะกง และตำบลท่าสะอ้านมีเนื้อที่ประมาณ 700 ไร่ พื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลางจะอยู่ในบริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา - ตราด) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (สุขุมวิท) และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 314 (บางปะกง - ฉะเชิงเทรา) บริเวณตำบลหอมศีล ตำบลบางสมัคร ตำบลบางวัว ตำบลบางปะกงและตำบลท่าข้าม มีเนื้อที่ประมาณ 19,400 ไร่ พื้นที่ที่มีความเหมาะสมน้อยจะอยู่บริเวณทุกพื้นที่ตำบลของอำเภอบางปะกงมีเนื้อที่ประมาณ 116,350 ไร่ นอกนั้นจะเป็นพื้นที่ที่ไม่มีความเหมาะสมต่อการตั้งอุตสาหกรรม ซึ่งโดยส่วนมากได้แก่ บริเวณที่ตั้งของสิ่งก่อสร้างและบริเวณแม่น้ำลำคลองและบางส่วนของตำบลบางพึ่ง ตำบลบางปะกงและตำบลบางสมัครซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ 33,500 ไร่

ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสามารถนำไปประกอบการวางแผนพัฒนาการใช้ที่ดินของอำเภอบางปะกงต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

6.2 เสนอแนะ

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น สิ่งทั้งห้ามิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.2.1 แนวคิดและรูปแบบการพัฒนา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) กำหนด

ให้ละเซียงเทราเป็นเมืองรองของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่นเดียวกับระยอง และเป็นเป้าหมายการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก เพื่อเป็นศูนย์กลางความเจริญแห่งใหม่ เป็นแหล่งอุตสาหกรรมรองรับการกระจายความเจริญจากกรุงเทพมหานคร ตลอดจนเป็นประตูเปิดที่จะนำผลการพัฒนาให้กระจายไปสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นอกจากนี้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) กำหนดให้เร่งดำเนินการตามแผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกให้เป็นเขตเศรษฐกิจใหม่ของประเทศ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ได้กำหนดทิศทางการขยายตัวของมหานครมุ่งไปเชื่อมโยงกับการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก เพื่อช่วยรองรับการขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรม

แนวความคิดและรูปแบบการพัฒนาของอำเภอบางปะกง ควรจะมุ่งเน้นการกำหนดย่านอุตสาหกรรมให้ชัดเจนเพื่อแก้ไขปัญหาด้านการใช้ที่ดิน และเพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมในอนาคต โดยมีแนวทางดังนี้

(1) ควรมีการกำหนดประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสม ตามศักยภาพและลักษณะสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากร ความเอื้ออำนวยของปัจจัยการผลิตที่มีต่อชุมชนเมือง และลักษณะการตั้งถิ่นฐานของประชากร ให้สอดคล้องกับการพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่ง สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ โดยจำแนกประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินของอำเภอบางปะกง โดยเร่งดำเนินการให้มีการออกกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองบางปะกง ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างจัดทำร่างกฎกระทรวงเพื่อประกาศออกใช้บังคับ

(2) ดำเนินการด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยการขยายการบริการด้านไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ และการสื่อสารรูปแบบต่าง ๆ ให้ทั่วถึงเพียงพอต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสามารถสนองความต้องการของประชากรในอนาคตได้ดังนี้

- ประปา การประปาบางปะกงอยู่ในความรับผิดชอบของการประปาส่วนภูมิภาค ตั้งอยู่ในเขตสุขาภิบาลบางวัว โรงกรองน้ำตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกัน รับน้ำดิบมาจากคลองพระองค์เจ้าไชยานุชิต มีเขตการจำหน่ายน้ำครอบคลุมพื้นที่สุขาภิบาลบางปะกง สุขาภิบาลบางวัว และสุขาภิบาลท่าสะอ้าน ซึ่งมีขอบเขตจำกัด ในอนาคตคาดว่าจะมีการขาดแคลนน้ำมากขึ้น แนวทางการแก้ไขปัญหาระยะยาวการประปาส่วนภูมิภาคได้กำหนดแผนงานให้สอดคล้องกับแผนงานของกรมชลประทาน ในการก่อสร้างเขื่อนทดน้ำแม่น้ำบางปะกง และอ่างเก็บน้ำคลองสี่ัค ซึ่งอยู่ในระหว่างการศึกษารายละเอียด ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ปัญหาของการประปาบางปะกง จะเซียงเทราและบางคล้า จึงได้กำหนดแผนงานก่อสร้างระบบประปาอยู่บริเวณเหนือจุดก่อสร้างเขื่อนทดน้ำแม่น้ำบางปะกง และสามารถรับน้ำดิบจากอ่างเก็บน้ำคลองสี่ัคได้ด้วย พร้อมทั้งวางท่อจ่ายน้ำให้กับพื้นที่

ชุมชนละเซิงเทธา บางปะกง บางคล้า ชลบุรี และพื้นที่อุตสาหกรรมโดยรอบ คาดว่าจะต้องใช้งบประมาณไม่น้อยกว่า 3,000 ล้านบาท โดยจะดำเนินการให้ทันกับการสร้างเขื่อนทดน้ำบางปะกงในระยะแรกด้วย

- การระบายน้ำและการบำบัดน้ำเสียในอำเภอบางปะกง ส่วนใหญ่ยังไม่มีระบบการระบายน้ำที่สมบูรณ์แบบ น้ำเสียทั้งหมดปล่อยลงคลองและแม่น้ำบางปะกง หรือโดยการระบายน้ำตามธรรมชาติ โดยน้ำจะขังตามทุ่งลุ่ม และซึมลงดิน รวมทั้งไหลลงลำรางสาธารณะซึ่งมีอยู่โดยทั่วไป สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหามีความเห็นสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของผังเมืองรวมเมืองบางปะกงที่เสนอแนะให้แต่ละชุมชนควรจัดหาพื้นที่เพื่อทำบ่อกักขังน้ำทิ้งของชุมชนแต่ละแห่งก่อนปล่อยน้ำทิ้งลงแม่น้ำบางปะกง รวมทั้งการวางระบบระบายน้ำ ในพื้นที่ย่านพาณิชย์กรรม ย่านอยู่อาศัยให้สมบูรณ์แบบและย่านอุตสาหกรรม แล้วให้ท่อรวมรับน้ำทิ้งทั้งหมดไปลงบ่อกักขังน้ำ (Oxidation Pond) เตรียมไว้ให้ได้เวลาระยะหนึ่งก่อนปล่อยน้ำทิ้งลงแหล่งน้ำธรรมชาติ รวมทั้งการวางระบบระบายน้ำในพื้นที่ย่านพาณิชย์กรรม ย่านอยู่อาศัยให้สมบูรณ์แบบ และย่านอุตสาหกรรม ให้ท่อรวมรับน้ำทิ้งทั้งหมดไปเข้าโรงบำบัดน้ำเสียที่จัดเตรียมไว้

- ไฟฟ้า ถึงแม้การบริการจ่ายไฟฟ้าสามารถจ่ายไฟให้ทั่วทุกตำบล ในอำเภอบางปะกง แต่ก็มีปัญหาเกี่ยวกับไฟฟ้าดับและแรงดันตกซึ่งเป็นผลเสียต่อการผลิตในระบบอุตสาหกรรม เพราะนอกจากจะทำให้เสียค่าใช้จ่ายมากขึ้นแล้วยังกระทบต่อแผนการผลิต และการกำหนดส่งมอบสินค้าด้วย แนวทางเสนอแนะเห็นควรให้มีการขยายโครงข่ายบริการระบบไฟฟ้าให้ดีและกว้างขวางยิ่งขึ้นโดยให้มีการสร้างสถานีไฟฟ้าย่อยขึ้น ในบริเวณย่านอุตสาหกรรม ขนาดของแรงดันไฟฟ้าขึ้นอยู่กับขนาดของย่านอุตสาหกรรมนั้น ๆ

- โทรศัพท์ โทรศัพท์เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก ซึ่งจำเป็นต้องติดต่อสื่อสารนอกประเทศตลอดเวลา แนวทางที่เสนอแนะเห็นควรเสนอให้ตั้งชุมสายโทรศัพท์ขึ้นในบริเวณแหล่งอุตสาหกรรม อีกทั้งการเพิ่มจำนวนคู่สายทั้งในระบบที่รัฐดำเนินการและเอกชนดำเนินการให้พอเพียงแก่ความต้องการในอนาคต

(3) ระบบการคมนาคม

รูปแบบการคมนาคมขนส่งที่สำคัญและมีบทบาทมากที่สุดของอำเภอบางปะกง ในปัจจุบันคือ การคมนาคมทางรถยนต์ ซึ่งเป็นเส้นทางในการนำอาหาร วัตถุดิบและปัจจัยการผลิตต่าง ๆ จากแหล่งผลิตมาสู่เมือง และกระจายผลผลิตจากเมืองไปสู่ชนบท ก่อให้เกิดการหมุนเวียนของระบบเศรษฐกิจและเพื่อฐานในการส่งเสริมการขยายตัว และการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจของ

อำเภอโดยส่วนรวม นอกจากการคมนาคมทางรถยนต์ยังมีการคมนาคมทางน้ำซึ่งใช้ประโยชน์จากแม่น้ำบางปะกงและคลองชลประทาน ทั้งในด้านการใช้ประโยชน์เพื่อการติดต่อภายในจังหวัด เชื่อมพื้นที่ชนบทกับชุมชนศูนย์กลาง และระหว่างพื้นที่ชนบทกับชนบทด้วยกันแล้ว ยังใช้เส้นทางแม่น้ำบางปะกงเพื่อการขนส่งสินค้าเกษตรจากบริเวณปากแม่น้ำบางปะกง ไปถ่ายลงเรือใหญ่ที่เกาะสีชังอีกด้วย สำหรับเส้นทางคมนาคมทางรถไฟซึ่งมีความสำคัญในการคมนาคมติดต่อระหว่างภาคและระหว่างจังหวัดนั้น ถึงแม้อำเภอบางปะกงจะไม่มีเส้นทางคมนาคมทางรถไฟ แต่ก็มีแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 314 (บางปะกง-ฉะเชิงเทรา) เป็นเส้นทางที่สามารถนำผลิตผลทางด้านอุตสาหกรรมไปสู่สถานีรถไฟฉะเชิงเทราได้โดยมีระยะทาง 21 กิโลเมตร

โครงข่ายคมนาคมของอำเภอบางปะกงในอนาคต ควรเป็นระบบคมนาคมขนส่งแบบประสมที่สามารถประสานเชื่อมโยงการคมนาคมรูปแบบต่าง ๆ ทางรถยนต์ ทางรถไฟและทางน้ำให้สอดคล้องและมีประสิทธิภาพ สามารถสนองความต้องการของประชาชนในอนาคตได้อย่างเพียงพอ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงบทบาทและความสำคัญของการคมนาคมขนส่ง แต่ละรูปแบบเห็นได้ชัดเจนว่าการคมนาคมทางรถยนต์จะเป็นรูปแบบการคมนาคมขนส่ง ที่มีบทบาทและความสำคัญมากยิ่งขึ้นไปอีกในอนาคต ทั้งนี้ เนื่องจากข้อได้เปรียบในด้านการให้บริการ ความสะดวกในการเข้าถึง ความรวดเร็วในการเดินทาง ฯลฯ รูปแบบการคมนาคมขนส่งของอำเภอบางปะกงควรประกอบด้วย

ถนนที่เชื่อมการติดต่อระหว่างภาคและจังหวัด เป็นถนนสายหลักหรือถนนสายประธาน มีบทบาทและความสำคัญสูงใช้เป็นเส้นทางคมนาคมติดต่อระหว่างอำเภอบางปะกงกับภูมิภาคต่าง ๆ โดยรอบ อาทิ กรุงเทพมหานคร จังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกด้วยกัน ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมหาศาลต่อการขยายตัวและความเจริญเติบโตของอำเภอบางปะกงในอนาคตโดยใช้เป็นเส้นทางหลักในการแจกกระจายการแลกเปลี่ยนสินค้าทั้งอุปโภคบริโภค ผลิตผลทางการเกษตร และอุตสาหกรรมจากอำเภอบางปะกงไปสู่พื้นที่ส่วนต่าง ๆ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศตลอดจนสามารถสนองความต้องการในการเดินทางไปมาหาสู่ของประชาชนอำเภอบางปะกง และจังหวัดใกล้เคียงเป็นไปอย่างรวดเร็ว สะดวกสบาย ประกอบด้วย

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (ถนนสุขุมวิท) เป็นถนนเลียบชายฝั่งทะเลตะวันออก สร้างขึ้นเพื่อเชื่อมการคมนาคมติดต่อระหว่างกรุงเทพมหานครกับจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเริ่มต้นจากกรุงเทพมหานครผ่านจังหวัดสมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และสิ้นสุดที่จังหวัดตราด

อีกสิ่งหนึ่งที่เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ส่วนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (ถนนบางนา - ตราด) เป็นถนนสายสำคัญสามารถย่นระยะทางและประหยัดเวลาในการเดินทางติดต่อระหว่างกรุงเทพฯกับจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกซึ่งผ่านชุมชนสำคัญของอำเภอบางปะกง คือสุขาภิบาลบางวัวและสุขาภิบาลบางปะกง

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 314 (ฉะเชิงเทรา - บางปะกง) เป็นถนนที่ทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมถนนสายหลัก คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3, 34 ถนนพระราม 9 (ตัดใหม่ กรุงเทพฯ - ชลบุรี) และ 304 (สุวินทวงศ์) เข้าด้วยกัน เริ่มต้นจากแยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 และ 34 เขตสุขาภิบาลบางปะกงผ่านอำเภอบ้านโพธิ์ถึงอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา รวมระยะทางประมาณ 25 กิโลเมตร ผ่านชุมชนสำคัญคือ สุขาภิบาลบางปะกง สุขาภิบาลท่าสะอ้าน และเทศบาลเมืองฉะเชิงเทราและเป็นถนนสายหลักที่นำไปสู่สถานีรถไฟฉะเชิงเทรา ทำให้ระบบการคมนาคมระหว่างการคมนาคมทางรถยนต์กับทางรถไฟเชื่อมต่อกัน

การคมนาคมทางน้ำ จังหวัดฉะเชิงเทรามีแม่น้ำบางปะกงเป็นเส้นทางน้ำสายสำคัญที่สุดของจังหวัด มีต้นน้ำอยู่ในเขตจังหวัดปราจีนบุรี ไหลผ่านพื้นที่ตอนกลางของจังหวัด ตั้งแต่อำเภอบางน้ำเปรี้ยว อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา อำเภอบ้านโพธิ์และไหลลงสู่อ่าวไทยที่อำเภอบางปะกง นอกจากนี้ยังมีระบบคลองชลประทานเชื่อมโยงพื้นที่ในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำเป็นโครงข่ายอย่างทั่วถึงทั้งสองฟากข้างแม่น้ำบางปะกง

เส้นทางน้ำที่ใช้ประโยชน์ด้านการคมนาคมขนส่งที่สำคัญที่สุดของอำเภอบางปะกงคือ แม่น้ำบางปะกง ซึ่งนอกจากจะใช้เพื่อการคมนาคมติดต่อระหว่างพื้นที่ภายในอำเภอแล้ว ยังใช้ประโยชน์เป็นเส้นทางขนส่งสินค้าเกษตรที่สำคัญ อาทิเช่น ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ข้าว ข้าวโพดจากไซโลบริเวณปากแม่น้ำบางปะกงไปถ่ายลงเรือใหญ่ที่เกาะสีชัง เพื่อส่งเป็นสินค้าออกไปต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกที่แหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี และมาบตาพุด จังหวัดระยองแล้ว การขนส่งสินค้าทางน้ำเพื่อส่งสินค้าออกจากไซโลบริเวณปากแม่น้ำบางปะกงไปใช้บริการจากท่าเรือน้ำลึกทั้ง 2 แห่งได้โดยตรง

สำหรับข้อเสนอแนะและมาตรการในการพัฒนาการคมนาคมทางน้ำ ของอำเภอบางปะกงในอนาคตควรมี การส่งเสริมและพัฒนาระบบการขนส่งทางน้ำให้มีขีดความสามารถในการให้บริการได้เพิ่มขึ้นและประสานกับการคมนาคมรูปแบบอื่นได้อย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพ แนวทางและมาตรการในการพัฒนาการคมนาคมขนส่งทางน้ำสามารถกระทำดังนี้

1. ควบปรับปรุงเส้นทางน้ำที่มีอยู่เดิมให้มีสภาพดี สามารถใช้ประโยชน์เป็น เส้นทางขนส่งผู้โดยสารและสินค้าได้ดีขึ้น โดยการขุดลอกคลองต่าง ๆ

2. ควรปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการขนส่งทางน้ำต่าง ๆ เช่น ท่าเทียบเรือ อุปกรณ์แสดงร่องน้ำ

3. การพัฒนาระบบขนส่งสินค้าทางน้ำควรมีการวางแผนพัฒนาให้สอดคล้องและประสานกับระบบการคมนาคมทางรถยนต์และทางรถไฟตลอดจนการกำหนดจุดที่ตั้งของสถานีขนส่งสินค้าทางน้ำให้สามารถเชื่อมโยงกับการคมนาคมทางรถยนต์และทางรถไฟได้สะดวก

6.2.2 ข้อเสนอแนะพื้นที่ที่เหมาะสมในการพัฒนาอุตสาหกรรมทางด้านกายภาพ

เพื่อเป็นการสนองตอบต่อแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5, 6 และ 7 ในการพัฒนาอุตสาหกรรมของอำเภอบางปะกง ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องหาพื้นที่ที่เหมาะสมในการพัฒนาอุตสาหกรรม โดยมีเป้าหมายที่จะให้อุตสาหกรรมต่าง ๆ เข้าไปรวมตัวกันในบริเวณเดียวกัน ซึ่งจะทำให้เป็นผลดีในด้านการควบคุมสภาพแวดล้อม การประหยัดค่าใช้จ่ายในการจัดหาสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ประกอบกับยังเป็นการช่วยกระตุ้นให้มีการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้มีการพัฒนาอุตสาหกรรมอีกด้วย ในการหาพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับอุตสาหกรรมจึงได้จากการศึกษาหาศักยภาพของพื้นที่จากตัวแปรต่าง ๆ เช่น ด้านข้อจำกัดของพื้นที่ ความสะดวกในการเข้าถึงใน การคมนาคมด้านต่าง ๆ โดยใช้เทคนิค Potential Surface Analysis (PSA) ซึ่งสามารถจัดกลุ่มพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับอุตสาหกรรมได้ 3 กลุ่ม คือ พื้นที่ที่เหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมปานกลางและเหมาะสมน้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาจากกลุ่มพื้นที่แต่ละกลุ่มพบว่า

ในพื้นที่กลุ่มที่มีความเหมาะสมในการพัฒนาอุตสาหกรรมสูงสุด ส่วนใหญ่จะอยู่ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 314 (บางปะกง - ฉะเชิงเทรา) ริมแม่น้ำบางปะกง ซึ่งได้แก่ กลุ่มพื้นที่ A และกลุ่มพื้นที่ B ในแผนที่ 5.12 และจากข้อกำหนดผังเมืองรวมเมืองบางปะกงที่ห้ามใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมในระยะ 2,000 เมตร ริมฝั่งแม่น้ำบางปะกง ดังนั้น กลุ่มพื้นที่นี้จึงไม่สามารถจะพัฒนาให้เป็นพื้นที่อุตสาหกรรมได้

ในกลุ่มพื้นที่ที่มีความเหมาะสมน้อยส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ที่เป็นเกษตรกรรมและเลี้ยงสัตว์และบริเวณพื้นที่ดังกล่าวจะประสบปัญหาการขาดแคลนระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของการใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรม ดังนั้นในบริเวณพื้นที่นี้ผู้เขียนเห็นว่าไม่สมควรจะนำมาพัฒนาเป็นพื้นที่อุตสาหกรรมเพราะจะต้องลงทุนสูงเกี่ยวกับระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ

ส่วนในกลุ่มพื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลาง ซึ่งจะพบอยู่ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 314 (บางปะกง-ฉะเชิงเทรา) และทางไม่วารณโคกทุ่งสน อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อที่ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (สุขุมวิท) บริเวณพื้นที่ดังกล่าวมีระบบสาธารณูปโภคพร้อม ดังนั้นจึงขอเสนอแนะให้นำพื้นที่ในกลุ่มนี้มาพัฒนาเป็นพื้นที่อุตสาหกรรมโดยมีข้อพิจารณาแต่ละกลุ่มพื้นที่ดังนี้

ในกลุ่มพื้นที่ A และ G ซึ่งอยู่ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) ซึ่งกลุ่มพื้นที่ A จะอยู่ในตำบลบางสมัครบริเวณแหล่งอุตสาหกรรมเวลโกรว์ ซึ่งเป็นแหล่งอุตสาหกรรมเดิม และกลุ่มพื้นที่ G อยู่ในตำบลท่าข้ามบริเวณแหล่งอุตสาหกรรมเดิมเช่นกัน ประกอบกับในกลุ่มพื้นที่ทั้งสองแห่งดังกล่าว ผังเมืองรวมเมืองบางปะกง กำหนดให้เป็นการใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมและคลังสินค้า ดังนั้นจึงเห็นได้ว่ากลุ่มพื้นที่ A และ G จึงมีความเหมาะสมทั้งทางด้านศักยภาพของพื้นที่และข้อกำหนดการใช้ที่ดินของพื้นที่ที่จะให้มีการพัฒนาเป็นพื้นที่เพื่อการอุตสาหกรรม กลุ่มพื้นที่ของทั้งสองแห่งเป็นพื้นที่ที่อยู่นอกเขตชุมชนเมืองจึงควรสนับสนุนให้มีการใช้พื้นที่อุตสาหกรรมที่มีรูปแบบเป็นนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งจะก่อให้เกิดการใช้พื้นที่เป็นระบบระเบียบก่อให้เกิดปัญหาแก่ ชุมชนเมืองน้อย ประเภทของอุตสาหกรรมในบริเวณนี้ควรเป็นอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องจากอุตสาหกรรมเดิมของพื้นที่ซึ่งเป็นการผลิตเพื่อการส่งออกเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น ขนาดของอุตสาหกรรมในบริเวณพื้นที่นี้ควรจะเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และกลาง

ในกลุ่มพื้นที่ D ซึ่งอยู่ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 314 (บางปะกง-ฉะเชิงเทรา) ซึ่งได้ปรับปรุงใหม่เป็นถนน 4 เลน และเป็นกลุ่มพื้นที่ที่มีแนวโน้มของอุตสาหกรรมจะเพิ่มขึ้นในบริเวณนี้มาก ด้วยเหตุเพราะเป็นพื้นที่ที่ประสบปัญหาด้านการจราจรน้อยและราคาที่ดินไม่แพงมากนัก อีกทั้งอยู่ใกล้อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา ประเภทของอุตสาหกรรมในบริเวณพื้นที่นี้เสนอแนะให้เป็นอุตสาหกรรมผลิตเพื่อการส่งออกเหมือนกลุ่มพื้นที่ A และ G เพราะเนื่องด้วยเป็นพื้นที่ได้เปรียบในด้านการคมนาคมกว่าบริเวณอื่น เพราะสะดวกทั้งการขนส่งทางรถไฟซึ่งสถานี่ตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา และการเชื่อมโยงกับถนนสุวินทวงศ์ซึ่งสามารถนำผลผลิตสู่สนามบินดอนเมืองได้โดยง่าย

ในกลุ่มพื้นที่ H ซึ่งเป็นกลุ่มพื้นที่ที่อยู่ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (สุขุมวิท) บริเวณตำบลบางปะกงซึ่งเป็นกลุ่มพื้นที่ที่อยู่ใกล้แหล่งสินค้าทางการเกษตร และอยู่ใกล้กลุ่มอุตสาหกรรมทางการเกษตรเดิม ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรรุ่งเรือง ดังนั้นจึงเสนอแนะให้บริเวณพื้นที่นี้ควรประกอบอุตสาหกรรมประเภทอุตสาหกรรมการเกษตร อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของทำเลที่ตั้งของพื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในกลุ่มพื้นที่ B, C, E และ F ซึ่งตั้งอยู่ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) ถนนจรัญยานนท์และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (สุขุมวิท) พื้นที่ทั้งสามบริเวณนี้จะเป็นพื้นที่ที่อยู่ใกล้แหล่งชุมชนเมือง ดังนั้นในการดำเนินกิจการอุตสาหกรรมควรจะคำนึงถึงประเภทของกิจการว่าจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนมากน้อยเพียงใด ข้อเสนอแนะให้ใช้พื้นที่อุตสาหกรรมควรจะเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม ซึ่งควรจะเป็นอุตสาหกรรมประเภทที่ให้บริการชุมชนและบริการแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอื่น ๆ ได้แก่ อุตสาหกรรมประเภทซ่อมแซมหรือดัดแปลงเครื่องจักรกล และเครื่องยนต์ วัสดุก่อสร้างและเครื่องใช้ไฟฟ้าซึ่งควรจะเป็นโรงงานขนาดเล็ก และขนาดครอบครัว

ในกลุ่มพื้นที่ 1 ซึ่งอยู่ในตำบลสองคลองตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (สุขุมวิท) เนื่องด้วยบริเวณพื้นที่ดังกล่าวอยู่ใกล้ชายฝั่งทะเลและฝั่งเมืองรวมเมืองบางปะกงกำหนดให้บริเวณพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ชนบทและเกษตรกรรม (สีเขียว) ดังนั้นเพื่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของชายฝั่งทะเลไว้ จึงเสนอแนะให้ไม่ควรมีเอาพื้นที่บริเวณดังกล่าวมาใช้ประโยชน์เพื่อการอุตสาหกรรม

จากจัดรูปแบบใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมของอำเภอบางปะกง

จากการศึกษาสภาพความเหมาะสมของพื้นที่ ปัจจัย ปัญหาต่าง ๆ ดังได้กล่าวมาแล้ว สามารถกำหนดรูปแบบการใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมของอำเภอบางปะกง ดังนี้

การเสนอรูปแบบการใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมของอำเภอบางปะกง จะเป็นแบบหลายศูนย์กลางการอุตสาหกรรม โดยมีศูนย์กลางหลักอยู่ที่ตำบลบางสมัคร ตำบลบางวัว ตำบลท่าสะอ้าน ตำบลบางปะกง และตำบลท่าข้าม ลักษณะของอุตสาหกรรมจะแบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ อุตสาหกรรมที่อยู่นอกเขตชุมชนเมือง ซึ่งได้แก่ แหล่งอุตสาหกรรมตำบลบางสมัคร แหล่งอุตสาหกรรมตำบลท่าข้าม และแหล่งอุตสาหกรรมตำบลท่าสะอ้าน กับอุตสาหกรรมที่อยู่บริเวณเขตชุมชนเมือง ซึ่งได้แก่ แหล่งอุตสาหกรรมบริเวณสุขาภิบาลบางวัว สุขาภิบาลท่าสะอ้าน และสุขาภิบาลบางปะกง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6.1
แสดงการคาดประมาณการใช้พื้นที่เพื่อการอุตสาหกรรมในอนาคต

ปี พ.ศ.	การใช้พื้นที่ ในอดีต	การใช้พื้นที่ ในปัจจุบัน	พื้นที่ที่ เปลี่ยนแปลง	อัตราการ เปลี่ยนแปลงต่อปี	พื้นที่ เปลี่ยนแปลงต่อปี	แนวโน้มการใช้พื้นที่ในอนาคต	
						จำนวนเพิ่ม	พื้นที่รวม(ไร่)
2533	2,882.00						
2537		3,944.00	1,062.00	9.21	265.50		
2542						1,327.50	5,271.50
2547						1,327.50	6,599.50
2552						1,327.50	7,926.50
2557							9,254.00

จากการคาดประมาณการใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมของอำเภอบางปะกงในอนาคต 20 ปี โดยพิจารณาจากอัตราการเพิ่มขึ้นของการใช้ที่ดิน ในปี พ.ศ. 2533 เทียบกับปี พ.ศ. 2537 พบว่า ในปี พ.ศ. 2557 จะมีการใช้ที่ดินอุตสาหกรรมเป็น 9,254.00 ไร่ เพิ่มจากปี พ.ศ. 2537 จำนวน 5,310 ไร่ (ตารางที่ 6.1)

เมื่อพิจารณาพื้นที่ของแต่ละกลุ่มแล้ว จึงเสนอแนะให้จัดกลุ่มพื้นที่อุตสาหกรรมดังนี้ ลักษณะอุตสาหกรรมนอกเขตชุมชนเมือง จะกระจายตัวอยู่ตามแนวทางหลวงแผ่นดินสายสำคัญ รวมพื้นที่ทั้งหมด 3,900 ไร่ มีรายละเอียดดังนี้

บริเวณที่ 1 (บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด)) ได้แก่บริเวณกลุ่มพื้นที่ A ในตำบลบางสมัครบริเวณด้านเหนือของทางหลวงมีพื้นที่ประมาณ 700 ไร่ พื้นที่บริเวณนี้จะอยู่ใกล้แหล่งอุตสาหกรรมเดิม คือ นิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ (แผนที่ 6.1)

บริเวณที่ 2 กลุ่มพื้นที่ G ในตำบลท่าข้ามบริเวณด้านเหนือของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) มีพื้นที่ประมาณ 700 ไร่ พื้นที่บริเวณนี้อยู่ใกล้แหล่งอุตสาหกรรมเดิมเช่นกัน (แผนที่ 6.1)

บริเวณที่ 3 (บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (สุขุมวิท)) ได้แก่บริเวณกลุ่มพื้นที่ H ซึ่งอยู่ในเขตตำบลบางปะกง มีเนื้อที่ประมาณ 1,100 ไร่ (แผนที่ 6.1)

บริเวณที่ 4 (บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 314 (บางปะกง-ฉะเชิงเทรา)) ได้แก่บริเวณกลุ่มพื้นที่ D ซึ่งอยู่ในเขตตำบลท่าสะอ้าน มีเนื้อที่ประมาณ 1,400 ไร่ (แผนที่ 6.1)

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อที่ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนที่ 6.1

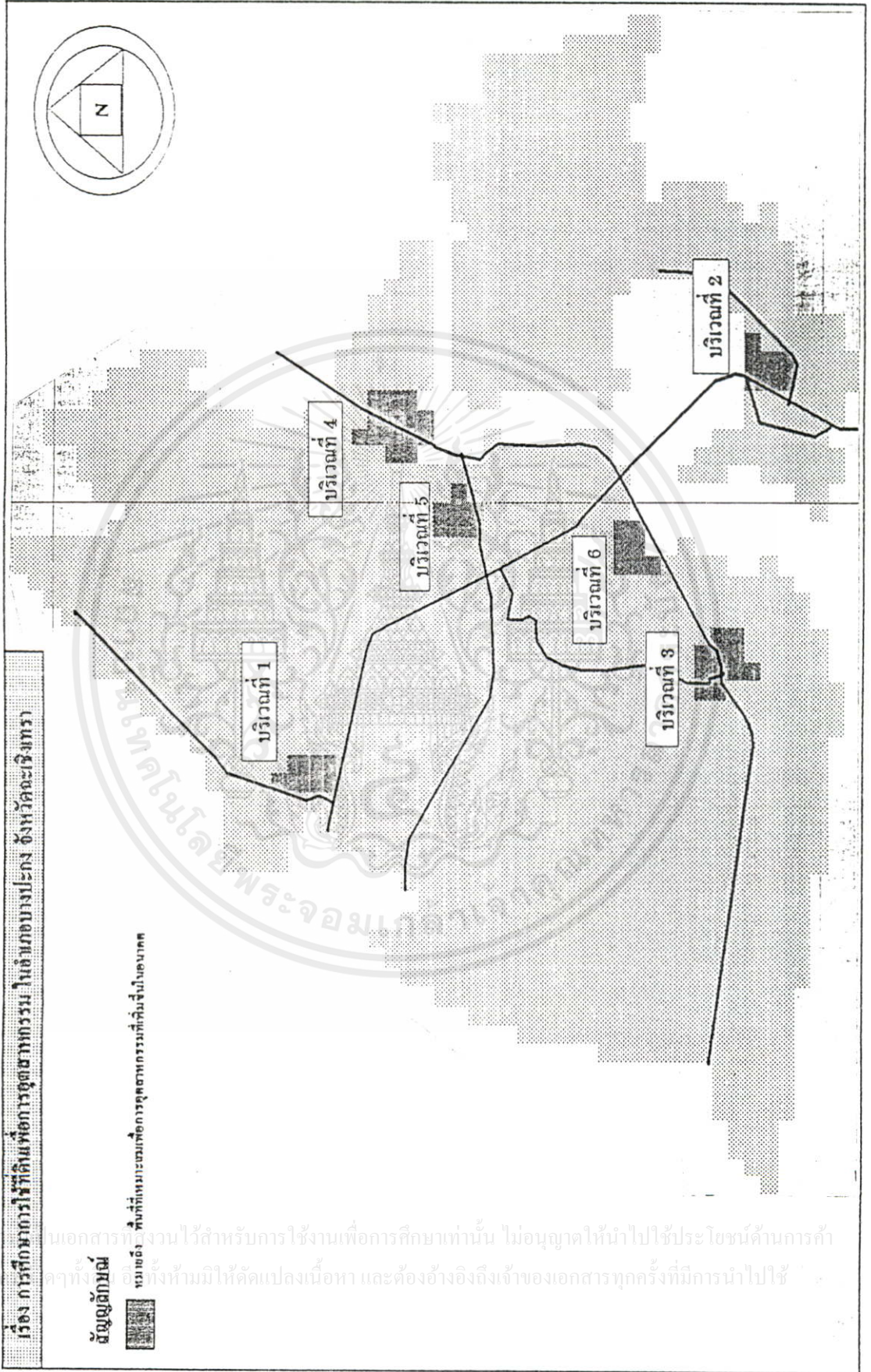
แสดงพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการอุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้นในอนาคต

เรื่อง การศึกษาการใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรม ในเขตเมืองบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา

ข้อมูลลักษณะ

พื้นที่ที่เหมาะสมต่อการอุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้นในอนาคต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่งานไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่าในรูปแบบใดก็ตาม หากมีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อกำหนดของการใช้พื้นที่อุตสาหกรรมลักษณะนี้ เสนอแนะให้มีการใช้ประโยชน์เพื่ออุตสาหกรรมและคลังสินค้า โดยให้ใช้พื้นที่เพื่อกิจการอื่นได้อีกไม่เกินร้อยละ 20 ของพื้นที่ที่กำหนดไว้ในแต่ละบริเวณ และห้ามใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังนี้

- (1) สถานสงเคราะห์หรือรับเลี้ยงคนชรา
- (2) สถานสงเคราะห์หรือรับเลี้ยงเด็ก
- (3) สุสานและฌาปนสถาน

ลักษณะอุตสาหกรรมบริเวณเขตชุมชนเมือง เนื่องด้วยการใช้พื้นที่เพื่ออุตสาหกรรมลักษณะนี้จะอยู่ใกล้แหล่งชุมชนเมือง และเป็นอุตสาหกรรมที่บริการแก่ชุมชน และแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอื่น ๆ จึงต้องคำนึงถึงพื้นที่บริการดังกล่าว และประเภทของกิจการที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนน้อยที่สุด จากแนวโน้มการใช้พื้นที่เพื่ออุตสาหกรรมในอนาคต จำนวน 5,310 ไร่ หักพื้นที่อุตสาหกรรมนอกเขตชุมชนเมือง 3,900 ไร่ เหลือพื้นที่อุตสาหกรรมลักษณะนี้ 1,410 ไร่ ซึ่งเสนอแนะให้นำพื้นที่ที่เหมาะสมในการพัฒนาอุตสาหกรรมปานกลาง บริเวณกลุ่มพื้นที่ C ซึ่งอยู่ในเขตตำบลบางวัว ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3286 (จรัญยานนท์) จำนวน 700 ไร่ ซึ่งบริเวณพื้นที่ดังกล่าวเป็นจุดที่สามารถให้บริการแก่ชุมชน และแหล่งอุตสาหกรรม ในตำบลบางสมัคร ตำบลบางวัว และตำบลท่าสะอ้านได้ (บริเวณที่ 5 ในแผนที่ 5.13) และกลุ่มพื้นที่ F ซึ่งอยู่ในเขตตำบลบางปะกงตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (สุขุมวิท) จำนวน 700 ไร่ ซึ่งบริเวณนี้เป็นบริเวณที่สามารถให้บริการแก่ชุมชนบางปะกง และแหล่งอุตสาหกรรมในตำบลบางปะกง และตำบลท่าข้ามได้ (บริเวณที่ 6 ในแผนที่ 5.13)

ข้อกำหนดของการใช้พื้นที่อุตสาหกรรมลักษณะนี้ เสนอแนะให้มีการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการอุตสาหกรรมที่ประกอบกิจการโดยไม่เป็นมลพิษต่อชุมชนหรือสิ่งแวดล้อม อุตสาหกรรมบริการ คลังสินค้า โดยให้ใช้พื้นที่เพื่อกิจการอื่นเพิ่มได้อีกไม่เกินร้อยละ 20 ของที่ดินประเภทนั้นในแต่ละบริเวณ และห้ามใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

- (1) โรงงานทุกประเภท เว้นแต่โรงงานที่ประกอบกิจการโดยไม่เป็นมลพิษต่อชุมชนหรือสิ่งแวดล้อม
- (2) คลังสินค้าที่ประกอบกิจการเกี่ยวกับสารเคมีเพื่อการขายส่งหรือการผลิต
- (3) สถานสงเคราะห์หรือรับเลี้ยงคนชรา
- (4) สถานสงเคราะห์หรือรับเลี้ยงเด็ก
- (5) สุสานหรือฌาปนสถาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่า 6.2.3 ที่

- ข้อเสนอแนะและมาตรการในการพัฒนาอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง
- (1) ข้อเสนอแนะและมาตรการด้านเศรษฐกิจ

- พัฒนาให้เป็นเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมเกษตรของภาคตะวันออก

- ส่งเสริมการลงทุนทางเศรษฐกิจบริการและอุตสาหกรรมเกษตร ที่ ใช้ วัตถุประสงค์ภายในท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนโครงสร้างการผลิตทางเกษตรกรรมและการกระจายรายได้ของ ประชากรเมืองและชนบท

- พัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมเกษตรแบบต่อเนื่องครบวงจร สามารถสนองความต้องการภายในประเทศและเพื่อการส่งออก

- กำหนดมาตรการด้านความช่วยเหลือของรัฐ อาทิเช่น การลดหย่อนภาษี อากการจัดหาแหล่งเงินทุน ฯลฯ เพื่อจูงใจและอำนวยความสะดวกต่อการลงทุน เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านอุตสาหกรรม

- ส่งเสริมการบริการด้านการเงิน การธนาคารและการประกันภัย

(2) ข้อเสนอแนะและมาตรการด้านบริการสังคม

- ขยายการบริการด้านการศึกษาและสาธารณสุขให้เพียงพอต่อความต้องการ ของประชากรทั้งในเขตชุมชนศูนย์กลางและพื้นที่ภายใต้เขตอิทธิพล

- จัดตั้งศูนย์พัฒนาเทคโนโลยีทางการเกษตร เพื่อสนับสนุนประกอบอาชีพ เกษตรกรรมของประชากร

- จัดตั้งสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน เพื่อฝึกอบรมวิชาชีพให้สัมพันธ์และสอดคล้อง ๗ กับความต้องการของตลาดแรงงานทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ

(3) ข้อเสนอแนะและมาตรการด้านสิ่งแวดล้อม

- กำหนดพื้นที่อุตสาหกรรมในพื้นที่ที่เหมาะสม ไม่รบกวนย่านพักอาศัย ของประชากร หลีกเลี่ยงการนำพื้นที่เกษตรกรรมอุดมสมบูรณ์มาใช้ประโยชน์ เพื่อการอุตสาหกรรม

(4) ข้อเสนอแนะและมาตรการด้านผังเมือง

- เร่งรัดให้มีการวางและจัดทำผังเมืองรวม เพื่อกำหนดและควบคุมการใช้ ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและความ ต้องการของท้องถิ่น ตลอดจนรักษาไว้ซึ่งความสวยงามและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

(5) ข้อเสนอแนะและมาตรการทางด้านกฎหมาย

- ใช้มาตรการทางกฎหมายและดำเนินการอย่างเคร่งครัด เกี่ยวกับการรักษา คุณภาพสิ่งแวดล้อม ตลอดจนป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษอันเกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม เช่น

การบำบัดน้ำเสียก่อนระบายสู่น้ำลำคลอง การควบคุมมลพิษทางเสียง กลิ่นและอากาศกฎหมายที่

ออกควรเป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

เกี่ยวข้องได้แก่

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1) ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2536) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535 เรื่อง กำหนดค่าปริมาณของสารเจือปนในอากาศที่ระบายออกจากโรงงาน ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับอากาศที่สามารถระบายออกจากโรงงาน จะต้อง มีปริมาณของสารแต่ละชนิดไม่เกินค่าที่กำหนดไว้ ซึ่งสามารถใช้บังคับในท้องที่ใด ๆ ที่ราชอาณาจักร เมื่อนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังสามารถบรรเทาปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างดี

2) ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2539) ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากแหล่งกำเนิดประเภทโรงงานอุตสาหกรรม และนิคมอุตสาหกรรมซึ่งได้กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำ ทิ้งจากแหล่งประกอบกิจการโรงงานอุตสาหกรรม หรือนิคมอุตสาหกรรม และหมายความรวมถึงน้ำเสียจากการใช้น้ำของ คนงานในโรงงานอุตสาหกรรม หรือนิคมอุตสาหกรรม ที่ระบายลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะหรือออกสู่สิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามมาตรฐานการระบายน้ำทิ้งที่กำหนดไว้ในประกาศดังกล่าว ซึ่งด้วยข้อบังคับดังกล่าวช่วยก่อให้เกิดผลที่ดีต่อสภาพแวดล้อมทางน้ำโดยเฉพาะบริเวณชุมชนบางปะกงซึ่ง ทรัพยากรแหล่งน้ำมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของประชากรเป็นอย่างมาก

3) พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518

“การผังเมือง” หมายความว่า การวาง จัดทำและดำเนินการให้เป็นไปตามผังเมืองรวมและผังเมืองเฉพาะในบริเวณเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบทเพื่อสร้างหรือพัฒนาเมือง หรือส่วนของเมืองขึ้นใหม่ หรือแทนเมือง หรือส่วนของเมืองที่ได้รับความเสียหายเพื่อให้มีหรือทำให้ดียิ่งขึ้นซึ่ง殊ลักษณะ ความสะอาดสวยงาม ความเป็นระเบียบ ความสวยงาม การใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินความปลอดภัยของประชาชนและสวัสดิภาพของสังคม เพื่อส่งเสริมการเศรษฐกิจ สังคมและ สภาพแวดล้อม เพื่อดำรงรักษาหรือบูรณะสถานที่และวัตถุที่มีประโยชน์หรือคุณค่าในทาง ศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี หรือเพื่อบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิประเทศที่งดงามหรือมีคุณค่าในทางธรรมชาติ

“ผังเมืองรวม” หมายความว่า แผนผัง นโยบายและโครงการ รวมทั้งมาตรการ ควบคุมโดยทั่วไป เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและการดำรงรักษาเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้อง หรือชนบทในด้านการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินการคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณูปโภค บริการ สาธารณะและสภาพแวดล้อม เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ในการจะจัดทำผังเมืองรวมในท้องที่ใดจะต้องจัดทำเป็นกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมในท้องที่ ซึ่งกฎกระทรวงดังกล่าวจะมีผลบังคับใช้นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาและ

มีผลใช้บังคับ 5 ปีต่ออายุได้อีกครั้ง 1 ปี แต่ไม่เกิน 2 ครั้ง ในท้องที่อำเภอบางปะกงได้มีการจัดทำผังเมืองรวมเมืองบางปะกงเสร็จเรียบร้อยแล้ว แต่ยังไม่สามารถให้บังคับได้เพราะกำลังอยู่ในขั้นตอนออกกฎกระทรวงเพื่อที่จะนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา ข้อกำหนดในผังเมืองจะกำหนดย่านการใช้ที่ดินแต่ละย่าน โดยแยกเป็นประเภทการใช้ที่ดิน เช่น

ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมและคลังสินค้าให้ใช้ประโยชน์ เพื่ออุตสาหกรรมและคลังสินค้าเป็นส่วนใหญ่โดยให้ใช้พื้นที่เพื่ออุตสาหกรรมและคลังสินค้า การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของที่ดินประเภทนั้นในแต่ละบริเวณ และห้ามใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

- (1) สถานสงเคราะห์หรือรับเลี้ยงคนชรา
- (2) สถานสงเคราะห์หรือรับเลี้ยงเด็ก
- (3) สุสานหรือฌาปนสถาน

จากข้อกำหนดดังกล่าวจะเป็นการกำหนดย่านการใช้ที่ดินในแต่ละชุมชนให้กิจกรรมประเภทเดียวกันรวมกันอยู่ในบริเวณเดียวกัน จึงก่อให้เกิดความมีระเบียบของชุมชน ดังนั้น จึงควรเร่งรัดให้กรมการผังเมืองดำเนินการจัดทำกฎกระทรวงใช้บังคับในพื้นที่อำเภอบางปะกงต่อไป

4) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2521 ได้กำหนดให้หน่วยงานผู้ออกใบอนุญาตส่งรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม ให้สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม (วล.) พิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนที่จะออกใบอนุญาตให้ผู้ประกอบกิจการนั้น ๆ ได้ในกรณีของประเภทโรงงานที่เข้าข่ายต้องทำรายงานผลกระทบนั้น มีอุตสาหกรรม 8 ประเภท คือ 1. อุตสาหกรรมเยื่อกระดาษ 2. อุตสาหกรรมปิโตรเคมี 3. อุตสาหกรรมแอลกอฮอล์ 4. อุตสาหกรรมเหล็ก 5. อุตสาหกรรมถลุงโลหะที่ไม่ใช่เหล็ก 6. อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ 7. อุตสาหกรรมกลั่นน้ำมัน 8. อุตสาหกรรมแปรสภาพก๊าซ ส่วนโรงงานอุตสาหกรรมที่เข้าข่ายตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 15 (พ.ศ.2527) นอกจากต้องยื่นแบบระบบขจัดน้ำ อากาศกากของเสียแล้ว ต้องเสนอรายงานการศึกษาผลกระทบต่อโรงงานอุตสาหกรรมในกรณีขออนุญาตตั้งขยายและต่ออายุ

ในการดำเนินการจัดตั้งโรงงานในอำเภอบางปะกงต่อไปในอนาคต ควรจะนำกฎหมายดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการพิจารณาอนุญาตแก่โรงงานที่จะเข้ามาดำเนินการจัดตั้งต่อไป

5) พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 เป็นกฎหมายที่ควบคุมเกี่ยวกับการก่อสร้างอาคาร ความมั่นคง แข็งแรง ความปลอดภัย การถอยร่น ระยะห่างจากถนนและการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกริใช้งานเพื่อการศึกษเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้มาใช้ประโยชน์แล้ว กรุณาแจ้งการนำ

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในการก่อสร้างอาคารบางชนิด ต้องใช้กฎหมายนี้ควบคุมเพื่อก่อให้เกิดลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ และมีสภาพแวดล้อมที่ดีเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวางแผนการใช้ที่ดิน เช่น ในเขตชุมชนหนาแน่น หรือในเขตเกษตรกรรมก็สามารถใช้กฎหมายนี้เข้าควบคุมได้

พระราชบัญญัติดังกล่าวจะควบคุมการใช้ที่ดินและอาคารในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

ก. อัตราส่วนของพื้นที่อาคารต่อที่ดิน (Floor Area Ratio-FAR) หมายถึงอัตราส่วนของพื้นที่อาคารรวมตัวพื้นที่ทั้งหมดของที่ดินแปลงนั้น ซึ่งอยู่ต่อเนื้อและเป็นอาคารบริเวณเดียวกันกับพื้นที่อาคารนั้นตั้งอยู่

ข. อัตราร้อยละของพื้นที่อาคารปกคลุมที่ดิน (Ground Areas Coverage-GAC) หมายถึงอัตราร้อยละของพื้นที่อาคารปกคลุมที่ดินต่อพื้นที่ทั้งหมดของที่ดินแปลงนั้น ซึ่งอยู่ต่อเนื้อ และเป็นอาคารบริเวณเดียวกันกับพื้นที่อาคารนั้นตั้งอยู่

ค. อัตราส่วนที่เว้นว่าง (Open Space Ratio - OSR) เป็นการกำหนดว่าในที่ดินแปลงหนึ่งที่อาคารตั้งอยู่จะต้องจัดให้มีพื้นที่เปิดว่างโดยไม่มีสิ่งกีดขวางใด ๆ เลยจำนวนหนึ่ง

ง. ระยะเวลาของอาคาร (Set - Back Requirement) เป็นการกำหนดแนวด้านนอกของอาคารสิ่งปลูกสร้างโดยรอบจะต้องอยู่ห่างจากเขตที่ดินระยะหนึ่ง

จ. เนื้อที่ดินเฉลี่ยน้อยที่สุดต่อที่อยู่อาศัยหนึ่งต่อหน่วย (Minimum land Area Per Dwelling) คือการกำหนดขนาดของแปลงที่ดินที่จะนำมาใช้ในการปลูกสร้างอาคารประเภทพักอาศัยพาณิชยกรรม และอุตสาหกรรม

ฉ. ระยะห่างระหว่างอาคาร (Minimum Spacing of Buildings) คือการกำหนดระยะห่างระหว่างอาคารที่สร้างประชิด หรือเคียงข้างกันไม่ว่าจะสร้างอยู่ในที่ดินแปลงเดียวกันหรือต่างแปลงกัน เพื่อให้อาคารแต่ละแห่งได้รับแสงสว่างตามธรรมชาติเพียงพอ

6.3 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาการใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง

6.3.1 ผลต่อการกำหนดแนวนโยบายของรัฐ

สำหรับผลของการศึกษาถึงการใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง ดังกล่าว บางส่วนจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแนวนโยบายของรัฐ ทั้งนี้เนื่องจากการใช้ที่ดินเพื่ออุตสาหกรรม ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจในปัจจุบัน การขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรมมีแนวโน้มสูงขึ้น ส่งผลต่อการขยายการใช้พื้นที่ด้านอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น ในด้านการใช้ที่ดินเพื่ออุตสาหกรรมนั้น มีความสำคัญต่อการวางผังเมือง เพราะการใช้พื้นที่อุตสาหกรรมนั้นแตกต่างจากการใช้พื้นที่อื่น ถึงแม้ว่าจะมีสัดส่วนของการใช้พื้นที่น้อย แต่ถ้ามีการใช้ที่ดินไม่เป็นไปตามที่กำหนด และสอดคล้องกับการใช้ที่ดินในพื้นที่อื่น ๆ อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อพื้นที่ในบริเวณใกล้เคียง การมี

ผังเมืองที่ดีจะต้องสามารถแบ่งแยกการใช้ที่ดินเพื่ออุตสาหกรรมได้อย่างชัดเจน โดยไม่ก่อให้เกิดการรบกวนต่อพื้นที่ข้างเคียง สำหรับในการจัดย่านอุตสาหกรรมของเมืองได้อย่างชัดเจนสามารถช่วยให้รัฐฯ เกิดการประหยัดงบประมาณ ด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการได้อย่างเหมาะสม เพื่อช่วยรักษาสภาพแวดล้อมในระยะยาว เมื่อพิจารณาในด้านเศรษฐกิจนั้นเป็นผลดีต่อนักลงทุน หรือผู้ประกอบการสามารถใช้เป็นแนวทางในการประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับการใช้ที่ดินและเพื่อเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด อันเนื่องมาจากปัญหาสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะปัญหาการพัฒนาเมืองและอุตสาหกรรมที่ยังขาดการวางแผนที่ดี สำหรับเมืองที่ได้รับการวางแผนการใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมไว้ ย่อมมีผลต่อความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติสูงกว่าเมืองที่ยังไม่มีการวางแผน

6.3.2 ผลต่อการประเมินแนวนโยบายของรัฐ

จากสภาพการใช้ที่ดินเพื่ออุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้นในอำเภอบางปะกง นั้น เป็นผลมาจากการกำหนดแนวนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4, 5, 6 และ 7 ก่อให้เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้นในพื้นที่ เศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้น สามารถกระจายได้ ลดปัญหาการว่างงานเป็นการสร้างโอกาสการพัฒนาอุตสาหกรรมของภาคเอกชนให้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้น ทั้งนี้ก็เป็นผลที่ได้จากการกำหนดแนวนโยบายดังกล่าว และเป็นตัวชี้ว่าการกำหนดนโยบายนั้นประสบผลตามที่คาดหมายหรือไม่

6.3.3 ผลทางด้านสิ่งแวดล้อม

จากผลการศึกษาการใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง ได้พิจารณาถึงปัญหาที่เกิดต่อสภาพแวดล้อม ของกลุ่มพื้นที่ศึกษาโดยเฉพาะกลุ่มพื้นที่ที่มีการกระจุกตัวของโรงงานอุตสาหกรรมสูง ซึ่งในแต่ละกลุ่มพื้นที่นั้นประสบปัญหาที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของสถานที่ตั้งของแหล่งอุตสาหกรรมนั้น ๆ ผลของการศึกษาที่ได้จะเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้พื้นที่อุตสาหกรรม ซึ่งจะเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยส่วนรวมต่อไป

6.3.4 ผลต่อการวางแผนการลงทุนอุตสาหกรรมในอนาคต

จากการศึกษาการใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมในอำเภอบางปะกง ได้วิเคราะห์ศักยภาพภาพขอพื้นที่เพื่อการอุตสาหกรรมทางด้านกายภาพ โดยใช้ตัวแปรที่สนับสนุนต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม พร้อมทั้งพิจารณาแนวโน้มการใช้พื้นที่เพื่ออุตสาหกรรมในอนาคต อีกทั้งศึกษาปัจจัยที่ก่อให้เกิดการขยายตัวของอุตสาหกรรมและสภาพปัญหาของปัจจัยดังกล่าว และเสนอเป็นทางเลือกในการที่จะนำพื้นที่มาพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรมต่อไปในอนาคต จากผลการศึกษาที่ได้สามารถนำไปใช้ข้อมูลเบื้องต้นในการวางแผนการลงทุนต่อไป อีกทั้งนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นพื้นฐานข้อมูลในงานวิจัยอื่นต่อไป

บรรณานุกรม

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรมการพัฒนาดิน. แผนการใช้ที่ดินจังหวัดฉะเชิงเทรา, 2527
- กระทรวงมหาดไทย, กรมการผังเมือง. ผังภาคตะวันออก. กองผังภาค, 2532
- กระทรวงมหาดไทย, กรมการผังเมือง. ผังโครงสร้างจังหวัดฉะเชิงเทรา, กองผังภาค, 2529
- กระทรวงมหาดไทย, กรมการผังเมือง. ผังเมืองรวมเมืองบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา.
กองผังเมืองรวม, 2533
- กระทรวงมหาดไทย, กรมการผังเมือง. ข้อมูลด้านวิศวกรรมผังเมืองรวมเมืองบางปะกง
จังหวัดฉะเชิงเทรา, กองวิศวกรรม, 2532
- กระทรวงมหาดไทย, กรมการผังเมือง. รายงานการวิจัยผังเมืองรวมเมืองบางปะกง
จังหวัดฉะเชิงเทรา, กองวิจัย, 2532
- การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, กองนโยบายและแผนงานโครงการ. รายงานการศึกษา
ความต้องการพื้นที่เหมาะสมสำหรับนิคมอุตสาหกรรมในจังหวัดฉะเชิงเทรา, 2532
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. ผลิตภัณฑ์ประชาชาติภาค
และจังหวัด, พ.ศ. 2524 - 2534
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2520 - 2524
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525 - 2529
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530 - 2534
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2535 - 2539
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. กลยุทธ์และแนวทางในการ
พัฒนาภาค ในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539).
- จังหวัดฉะเชิงเทรา, สำนักงาน. บรรยายสรุปจังหวัดฉะเชิงเทรา, 2527 (เอกสารอัดสำเนา)
- จังหวัดฉะเชิงเทรา, สำนักงาน. ประวัติมหาดไทยส่วนภูมิภาคจังหวัดฉะเชิงเทรา, 2528
- จักรชัย พงษ์ประยูร, ภูมิศาสตร์เมือง, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ.
สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2527

บรรณานุกรม (ต่อ)

- บุษกร ลิงขรัตน์. รูปแบบที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์
ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาผังเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2532.
- ปราณี นันทเสนามาตร์. การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์
ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาผังเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2523.
- ประพันธ์ เสวตนันท์. เศรษฐกิจศาสตร์ภูมิภาค. กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2520.
พาณิชย์จังหวัด สำนักงาน. ข้อมูลการตลาดประจำปี พ.ศ. 2536.
- วัฒนา สุกใส. นโยบายการใช้ที่ดินของกรุงเทพมหานครบริเวณเขตลาดกระบัง. วิทยานิพนธ์
ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาผังเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2542.
- สมชาย เดชะพรหมพันธ์. ภูมิศาสตร์เมือง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ศิลปบรรณการ, 2522.
- สมเจตน์ จันทน์วัฒน์. คำบรรยายหลักการใช้ที่ดิน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์, 2524.
- อุบล บุญศรี. ผลกระทบของโรงงานอุตสาหกรรมต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินและสภาพแวดล้อม
ในอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา: วิทยานิพนธ์ ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาผังเมือง
บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2537.
- อารยา นันไพฑิเศษ. การจัดการสิ่งแวดล้อมจากการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศไทย.
กองนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม. สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ, 2533.
- อุตสาหกรรมจังหวัด, สำนักงาน. ทำเนียบโรงงานอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา, 2537.
- อุตสาหกรรมจังหวัด, สำนักงาน. สรุปภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา, 2537.
- BARTHOLMEN, GARLAND. LANDUSE IN AMERICAN CITIES. CAMBRIDGE,
MASS : GARVAD UNIVERSIYT PRESS, 1955.
- CAHPIN, STEWART F. URBAN LANDUSE PLANNING. ILLINOIS : UNIVERSITY

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

OF ILLINOIS PRESS, 1965.

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม (ต่อ)

- DAVID, M SMITH. INDUSTRIAL LOCATION : AN ECONOMICS GEOGRAPHICAL ANALYSIS. NEW YORK : JOHN WILEY & SON, INC. 1971.
- GOODMAN, W.I. PRINCIPLE AND PARACTICE OF URBAN PLANNING. INTERNATIONAL CITY MANAGER ASSOCIATION, 1968.
- GREENHUT, M.L. A THEORY OF FIRM IN ECONOMIC SPACE. NEW YORK : MEREDITH COOPARATION, 1970.
- KEEBLE, DAVIS. INDUSTRIAL LOCATIONAL AND PLANNING IN BRITAIN. LONDOH : METHUEN, 1970.
- KEEBLE, L.B. PRINCIPLES AND PRACTICE OF TOWN AND COUNTRY PLANNING THE EASTATES GIAZETTE. LTD, 1969.
- NORTHAM, RAYM. URBAN GEOGRAPHY. NEW YORK : HOHN WILEY AND SONS, 1975.
- TAYLOR, G. URBAN GEOGRAPHY. NEW YORK : MC GRAW HILL BOOK COMPANY, 1964.
- WEBER, ALFRED. THEORY OF THE LOCATLION OF INDUSTRIES, CHICACO : TRANS BY C.J. FRIENDRICH, 1965.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างกฎกระทรวง ฉบับที่ .. (พ.ศ.)

ออกตามความในพระราชบัญญัติการผังเมือง

พ.ศ. 2518

หลักการ

ให้ใช้บังคับผังเมืองรวม ในท้องที่ตำบลพิมพา ตำบลหนองจอก ตำบลบางวัว ตำบลบางส้มคร ตำบลหอมศีล ตำบลท่าสะพาน ตำบลบางเกลือ ตำบลบางผึ้ง ตำบลสองคลอง ตำบลบางปะกง ตำบลท่าข้าม อำเภอบางปะกง และตำบลคลองประเวศ ตำบลลาดขวาง ตำบลแสนภูคาช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

เหตุผล

โดยที่สมควรกำหนดให้ใช้บังคับผังเมืองรวม ในท้องที่ตำบลพิมพา ตำบลหนองจอก ตำบลบางวัว ตำบลบางส้มคร ตำบลหอมศีล ตำบลท่าสะพาน ตำบลบางเกลือ ตำบลบางผึ้ง ตำบลสองคลอง ตำบลบางปะกง ตำบลท่าข้าม อำเภอบางปะกง และตำบลคลองประเวศ ตำบลลาดขวาง ตำบลแสนภูคาช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา และการดำรงรักษาเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบท ในด้านการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณสุขปโภค บริการสาธารณะ และสภาพแวดล้อม ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมือง และโดยที่มาตรา 26 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการผังเมือง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535 บัญญัติว่า การใช้บังคับผังเมืองรวมให้กระทำโดยกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ร่าง

กฎกระทรวง

ฉบับที่ .. (พ.ศ.)

ออกตามความในพระราชบัญญัติการผังเมือง

พ.ศ. 2518

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และมาตรา 26 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการผังเมือง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับได้มีกำหนดห้าปี

ข้อ 2 ให้ใช้บังคับผังเมืองรวม ในท้องที่ตำบลพิมพา ตำบลหนองจอก ตำบลบางวัว ตำบลบางส้มคร ตำบลหอมศีล ตำบลท่าสะพาน ตำบลบางเกลือ ตำบลบางผึ้ง ตำบลสองคลอง ตำบลบางปะกง ตำบลท่าข้าม อำเภอบางปะกง และตำบลคลองประเวศ ตำบลลาดขวาง ตำบลแสนภูคาช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ภายในแนวเขตตามแผนที่ท้ายกฎกระทรวงนี้

ข้อ 3 การวางและจัดทำผังเมืองรวมตามกฎกระทรวงนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา การดำรงรักษาเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบท ในด้านการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณสุขภาค บริการสาธารณะ และสภาพแวดล้อมในบริเวณแนวเขตตามข้อ 2 ให้สอดคล้องกับการพัฒนาระบบ เศรษฐกิจและสังคมของประเทศตามแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ 4 พังเมืองรวมตามกฎหมายผังเมืองมีนโยบายและมาตรการเพื่อจัดระบบการใช้ประโยชน์ที่ดินให้มีประสิทธิภาพ สามารถรองรับและสอดคล้องกับการขยายตัวของชุมชนในอนาคต ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจและโครงสร้างบริการสาธารณะ โดยมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

- (1) ให้ชุมชนบางปะกงเป็นศูนย์กลางการผลิตแห่งหนึ่งในภาคตะวันออก
- (2) ส่งเสริมและพัฒนาด้านที่อยู่อาศัย การท่องเที่ยว พาณิชยกรรม และการบริการ ให้สัมพันธ์กับระบบเศรษฐกิจของชุมชน
- (3) พัฒนาการบริการทางสังคม การสาธารณสุขโรคและสาธารณสุขการให้เพียงพอและได้มาตรฐาน
- (4) อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ข้อ 5 การใช้ประโยชน์ที่ดินภายในเขตผังเมืองรวม ให้เป็นไปตามแผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้จำแนกประเภท แผนผังแสดงโครงการคมนาคมและขนส่ง และรายการประกอบแผนผัง ท้ายกฎกระทรวงนี้

ข้อ 6 การใช้ประโยชน์ที่ดินตามแผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้จำแนกประเภทท้ายกฎกระทรวง ให้เป็นไปดังต่อไปนี้

- (1) ที่ดินในบริเวณหมายเลข 1.1 ถึงหมายเลข 1.28 ที่กำหนดไว้เป็นสีเหลือง ให้เป็นที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย
- (2) ที่ดินในบริเวณหมายเลข 2.1 ถึงหมายเลข 2.17 ที่กำหนดไว้เป็นสีส้ม ให้เป็นที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง
- (3) ที่ดินในบริเวณหมายเลข 3.1 ถึงหมายเลข 3.7 ที่กำหนดไว้เป็นสีแดง ให้เป็นที่ดินประเภทพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก
- (4) ที่ดินในบริเวณหมายเลข 4.1 และหมายเลข 4.2 ที่กำหนดไว้เป็นสีม่วง ให้เป็นที่ดินประเภทอุตสาหกรรมและคลังสินค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(5) ที่ดินในบริเวณหมายเลข 5.1 ถึงหมายเลข 5.4 ที่กำหนดไว้ เป็นสีม่วงอ่อน ให้เป็นที่ดินประเภทอุตสาหกรรมเฉพาะกิจ

(6) ที่ดินในบริเวณหมายเลข 6.1 ถึงหมายเลข 6.32 ที่กำหนดไว้ เป็นสีเขียว ให้เป็นที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม

(7) ที่ดินในบริเวณหมายเลข 7 ที่กำหนดไว้ เป็นสีเขียวอ่อน ให้เป็นที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

(8) ที่ดินในบริเวณหมายเลข 8.1 ถึงหมายเลข 8.30 ที่กำหนดไว้ เป็นสีเขียวมะกอก ให้เป็นที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา

(9) ที่ดินในบริเวณหมายเลข 9.1 ถึงหมายเลข 9.22 ที่กำหนดไว้ เป็นสีเทาอ่อน ให้เป็นที่ดินประเภทสถาบันศาสนา

(10) ที่ดินในบริเวณหมายเลข 10.1 ถึงหมายเลข 10.13 ที่กำหนดไว้ เป็นสีน้ำเงิน ให้เป็นที่ดินประเภทสถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

ข้อ 7 ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย ให้ใช้ประโยชน์เพื่อการอยู่อาศัย สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ โดยให้ใช้พื้นที่เพื่อกิจการอื่นเพิ่มได้อีกไม่เกินร้อยละ 15 ของที่ดินประเภทนั้นในแต่ละบริเวณ และห้ามใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

(1) โรงงานทุกประเภท เว้นแต่โรงงานที่ประกอบกิจการโดยไม่ก่อเหตุรำคาญตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข หรือไม่เป็นมลพิษต่อชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และอยู่ห่างจากริมฝั่งแม่น้ำบางปะกง ไม่น้อยกว่า 2,000 เมตร

(2) คลังเชื้อเพลิงเพื่อการขายส่ง

(3) คลังสินค้าที่ประกอบกิจการเกี่ยวกับสารเคมีเพื่อการขายส่งหรือ

การผลิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

(4) สถานที่บริการก๊าซ และสถานที่เก็บก๊าซตามกฎหมายว่าด้วยการไม่วางระเบิดฯ อื่นๆ ห้ามมิให้คิดเก็บค่าเช่า และต้องอ้างถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
บริการก๊าซปิโตรเลียมเหลว แต่ไม่หมายความรวมถึงสถานีบริการ และร้านจำหน่ายก๊าซ

(5) คลังวัตถุอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย

(6) กำจัดมูลฝอย

ข้อ 8 ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง ให้ใช้ประโยชน์เพื่อการอยู่อาศัย สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ โดยให้ใช้พื้นที่เพื่อกิจการอื่นเพิ่มได้อีกไม่เกินร้อยละ 20 ของที่ดินประเภทนี้ในแต่ละบริเวณ และห้ามใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

- (1) โรงงานทุกประเภท เว้นแต่โรงงานที่ประกอบกิจการโดยไม่ก่อเหตุรำคาญตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข หรือไม่เป็นมลพิษต่อชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และอยู่ห่างจากริมฝั่งแม่น้ำบางปะกงเป็นระยะไม่น้อยกว่า 2,000 เมตร
- (2) คลังเชื้อเพลิงเพื่อการขายส่ง
- (3) คลังสินค้าที่ประกอบกิจการเกี่ยวกับสารเคมีเพื่อการขายส่งหรือการผลิต
- (4) สถานที่บรรจุก๊าซ และสถานที่เก็บก๊าซตามกฎหมายว่าด้วยการบรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลว แต่ไม่หมายความรวมถึงสถานีบริการและร้านจำหน่ายก๊าซ
- (5) คลังวัตถุอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย
- (6) เลี้ยงม้า โค กระบือ สุกร แพะ แกะ ห่าน เป็ด ไก่ ภูเขา จระเข้ หรือสัตว์ป่า ตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า
- (7) กำจัดมูลฝอย
- (8) ซ่อมแซมเศษวัสดุ

ข้อ 9 ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก ให้ใช้ประโยชน์เพื่อการพาณิชยกรรม การอยู่อาศัย สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ โดยให้ใช้พื้นที่เพื่อกิจการอื่นเพิ่มได้อีกไม่เกินร้อยละ 15 ของที่ดินประเภทนี้ในแต่ละบริเวณ และห้ามใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

- (1) โรงงานทุกประเภท เว้นแต่โรงงานที่ประกอบกิจการโดยไม่ก่อเหตุรำคาญตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข หรือไม่เป็นมลพิษต่อชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และอยู่ห่างจากริมฝั่งแม่น้ำบางปะกงไม่น้อยกว่า 2,000 เมตร

(2) คลังเชื้อเพลิงเพื่อการขายส่ง

(3) คลังสินค้าที่ประกอบกิจการเกี่ยวกับสารเคมีเพื่อการขายส่งหรือ

การผลิต

(4) สถานที่บรรจุก๊าซ และสถานที่เก็บก๊าซตามกฎหมายว่าด้วยการ
บรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลว แต่ไม่หมายความรวมถึงสถานีบริการและร้านจำหน่ายก๊าซ

(5) วัตถุอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย

(6) เลียงม้า โค กระบือ สุกร แพะ แกะ น่าน เป็ด ไก่ งามู จระเข้
หรือสัตว์ป่า ตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

(7) โซโลเก็บผลิตผลทางการเกษตร

(8) สุสานและฌาปนสถานตามกฎหมายว่าด้วยสุสานและฌาปนสถาน

(9) กำจัดมูลฝอย

(10) ซ่อมแซมเศษวัสดุ

ข้อ 10 ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมและคลังสินค้า ให้ใช้ประโยชน์เพื่อ
อุตสาหกรรม และคลังสินค้า สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ
เป็นส่วนใหญ่ โดยให้ใช้พื้นที่เพื่อกิจการอื่นเพิ่มได้อีกไม่เกินร้อยละ 20 ของที่ดิน
ประเภทนี้ในแต่ละบริเวณ และห้ามใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด
ดังต่อไปนี้

(1) สถานสงเคราะห์หรือรับเลี้ยงเด็กหรือคนชรา

(2) สุสานและฌาปนสถานตามกฎหมายว่าด้วยสุสานและฌาปนสถาน

ข้อ 11 ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมเฉพาะกิจ ให้ใช้พื้นที่เพื่อการ
อุตสาหกรรมที่ประกอบกิจการโดยไม่เป็นมลพิษต่อชุมชนหรือสิ่งแวดล้อม คลังสินค้า
สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ โดยให้ใช้พื้นที่
เพื่อกิจการอื่นเพิ่มได้อีกไม่เกินร้อยละ 20 ของที่ดินประเภทนี้ในแต่ละบริเวณ
และห้ามใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

(1) โรงงานทุกประเภท เว้นแต่โรงงานที่ประกอบกิจการโดยไม่เป็น
มลพิษต่อชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพ
สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

- (2) คลังสินค้าที่ประกอบกิจการเกี่ยวกับสารเคมีเพื่อการขายส่งหรือการผลิต
- (3) สถานสงเคราะห์หรือรับเลี้ยงเด็กหรือคนชรา
- (4) สุสานและฌาปนสถานตามกฎหมายว่าด้วยสุสานและฌาปนสถาน

ข้อ 12 ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม ให้ใช้ประโยชน์เพื่อเกษตรกรรมหรือเกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ โดยให้ใช้พื้นที่เพื่อกิจการอื่นเพิ่มได้อีกไม่เกินร้อยละ 10 ของที่ดินประเภทนั้นในแต่ละบริเวณ และห้ามใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

- (1) จัดสรรที่ดินเพื่อประกอบอุตสาหกรรม
 - (2) จัดสรรที่ดินเพื่อประกอบการพาณิชย์ เว้นแต่เป็นส่วนหนึ่งของการจัดสรรที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย และมีพื้นที่ไม่เกินร้อยละ 10 ของพื้นที่โครงการทั้งหมด
 - (3) อาคารประเภทห้องแถว หรือตึกแถว เพื่อการอยู่อาศัยหรือการประกอบพาณิชย์กรรม เว้นแต่เป็นการดำเนินการในโครงการจัดสรรที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย และมีพื้นที่รวมกันไม่เกินร้อยละ 10 ของพื้นที่โครงการทั้งหมด
 - (4) อาคารประเภทห้องชุด หรืออาคารชุด เพื่อการอยู่อาศัย หรือหอพัก
 - (5) อาคารขนาดใหญ่เพื่อการอยู่อาศัยหรือประกอบการพาณิชย์กรรม
- อาคาร
- (6) โรงแรม
 - (7) โรงงานทุกประเภท เว้นแต่โรงงานปรับปรุงคุณภาพของเสียรวมของชุมชนหรือโรงงานที่ประกอบกิจการโดยไม่ก่อเหตุรำคาญหรือไม่เป็นมลพิษต่อชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

ถ้ามีการใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อการจัดสรรที่ดินเพื่อประกอบการพาณิชย์ตาม (2) และเพื่อการอยู่อาศัยหรือการประกอบพาณิชย์กรรมประเภทห้องแถวหรือตึกแถวตาม (3) ดำเนินการอยู่ในการจัดสรรที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยโครงการเดียวกัน ให้ใช้พื้นที่เพื่อกิจการดังกล่าวรวมกันไม่เกินร้อยละ 10 ของพื้นที่โครงการทั้งหมด

ข้อ 13 ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพ
สิ่งแวดล้อมเฉพาะที่เป็นของรัฐ ให้ใช้ประโยชน์เพื่อนันทนาการหรือเกี่ยวข้องกับ
นันทนาการ การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น ส่วนที่ดิน
ซึ่งเอกชนเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่ง
ของที่ดินบริเวณข้างเคียง

ข้อ 14 ที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา ให้ใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษา
หรือเกี่ยวข้องกับการศึกษา สถาบันราชการ หรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น

ข้อ 15 ที่ดินประเภทสถาบันศาสนา ให้ใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษา
หรือเกี่ยวข้องกับการศาสนา การศึกษา สถาบันราชการ หรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น

ข้อ 16 ที่ดินประเภทสถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ
ให้ใช้ประโยชน์เพื่อกิจการของรัฐ กิจการเกี่ยวกับการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ
หรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น

ข้อ 17 ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมการก่อสร้างอาคารหรือการ
ประกอบกิจการในเขตผังเมืองรวมปฏิบัติภารกิจให้เป็นไปตามกฎกระทรวงนี้

ให้ไว้ ณ วันที่

พ.ศ.

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

นายกำพล รุ่งรัตน์ เกิดเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2504 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงทางช่างสำรวจ จากวิทยาลัยเทคนิค กรุงเทพฯ ปีการศึกษา 2526 วิทยาศาสตรบัณฑิต วิชาเอกภูมิศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2531 นิติศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2) จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา 2535 เนติบัณฑิตไทย จากสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตสภา ปีการศึกษา 2536 และเข้ารับราชการครั้งแรกในตำแหน่ง ช่างสำรวจ 1 สังกัดกองสำรวจ สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524 ปัจจุบันดำรงตำแหน่งนิติกร 5 กองนิติการ กรมการผังเมือง กระทรวงมหาดไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้